

RADA GMINY RADOMYŚL n/SANEM

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY RADOMYŚL n/SANEM**

**Załącznik Nr I
do Uchwały Nr IV / 25 / 02
Rady Gminy Radomyśl n/Sanem
z dnia 30 grudnia 2002 r.**

**I zmiana Studium
Załącznik Nr I
do Uchwały Nr XXVII/223/09
Rady Gminy Radomyśl n/Sanem
z dnia 30 grudnia 2009 r.**

**II zmiana Studium
Załącznik Nr I
do Uchwały Nr XXXIV/286/2014
Rady Gminy Radomyśl n/Sanem
z dnia 9 maja 2014 r.**

RADOMYŚL 2002 ROK

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr .../.../2015
Rady Gminy Radomyśl n/ Sanem
z dnia ..... 2015 r.

UJEDNOLICONY TEKST

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY RADOMYŚL N/SANEM**

RADOMYŚL 2015 ROK

*ustalenia III zmiany studium wyróżniono w tekście *** [ ]
a także na rysunku studium w oznaczeniach*

Zespół autorski:

mgr Władysław Gurdak Główny projektant upr. urb. Nr 1094/90	Wprowadzenie Powiązania funkcjonalno – przestrzenne gminy Cele i kierunki rozwoju Polityka realizacji przedsięwzięć publicznych
mgr inż. arch. Marta Pieróg	Ochrona dziedzictwa kulturowego
mgr Jan Rakuś	Polityka rozwoju w sferze społeczno – gospodarczej
Anna Matyka	Wartości środowiska przyrodniczego
mgr inż. Aniela Grądział	Problematyka zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej
inż. Maria Mróz	Kierunki i zasady rozwoju systemów transportowych
mgr inż. Jan Sadecki mgr inż. Janina Wiącek	Kierunki i zasady rozwoju systemów infrastruktury technicznej
tech. Jolanta Kocoń tech. Maria Rzepka tech. Robert Sudół	Opracowanie graficzne, techniczne, skład, redakcja komputerowa

Zespół autorski I zmiany:

mgr inż. arch. Krystyna Kołodziejczyk-Dobrzańska upr. urb. OIU KT-014	Główny projektant
Anna Matyka	Środowisko przyrodnicze
mgr Jacek Morawski	Opracowanie graficzne

Zespół autorski II zmiany:

mgr inż. arch. Krystyna Kołodziejczyk-Dobrzańska upr. urb. OIU KT-014	Główny projektant
Anna Matyka	Środowisko przyrodnicze
mgr Jacek Morawski	Opracowanie graficzne
tech. Jolanta Kocoń	Pomoc techniczna

Zespół autorski III zmiany:

mgr inż. arch. Tomasz Jakowski upr. urb. OIU KT-402	Główny projektant
mgr Agnieszka Czucha	Środowisko przyrodnicze

Spis treści:

Tekst Uchwały Nr IV/25/2002 Rady Gminy Radomyśl n/Sanem z dnia 30 grudnia 2002 r. ___	7
Tekst Uchwały Nr XXVII/223/2009 Rady Gminy Radomyśl n/Sanem z dnia 30 grudnia 2009 r.	8
Tekst Uchwały Nr XXXIV/286/2014 Rady Gminy Radomyśl n/Sanem z dnia 9 maja 2014 r. ___	9
Uwagi ogólne _____	13
Podstawa prawna i zakres opracowania _____	14
Metoda sporządzania studium _____	14
1. Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z usytuowania gminy w określonym obszarze administracyjnym, przyrodniczym i społeczno-gospodarczym _____	18
2. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego _____	19
2.1. Położenie geograficzne i morfologia terenu _____	19
2.2. Budowa geologiczna _____	19
2.3. Zasoby surowcowe _____	20
2.4. Klimat _____	21
2.5. Środowisko wodne _____	21
2.5.1. Wody powierzchniowe _____	21
2.5.2. Wody podziemne – zasoby, jakość _____	24
2.6. Środowisko atmosferyczne _____	25
2.7. Gleby – stan zanieczyszczenia, zagrożenia _____	27
2.8. Promieniowanie elektromagnetyczne _____	27
2.9. Klimat akustyczny _____	28
2.10. Ogólna ocena stanu środowiska _____	28
2.11. Walory krajobrazowe _____	29
2.12. Środowisko biotyczne, system powiązań ekologicznych _____	29
2.12. Zasoby przyrody objęte ochroną prawną _____	32
2.13. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska _____	34
2.13.1. Uwarunkowania ochronne wynikające z przepisów szczególnych i norm prawa lokalnego _____	34
2.13.2. Uwarunkowania ochronne obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, stanowiących naturalny system powiązań przyrodniczych _____	34
2.13.3. Uwarunkowania wynikające z zagrożeń naturalnych _____	34
2.13.4. Uwarunkowania wynikające z antropogennych przeobrażeń i zagrożeń środowiska _____	34
3. Uwarunkowania kulturowe _____	35
3.1. Rys historyczny _____	35
4. Uwarunkowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej _____	47
4.1. Gospodarka rolna _____	47
4.2. Struktura użytków rolnych _____	48
4.3. Produkcja roślinna _____	49
4.4. Produkcja zwierzęca _____	49
4.5. Struktura agrarna _____	50
4.6. Formy władania ziemią _____	51
4.7. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej _____	51
4.8. Uwarunkowania wynikające z własności gruntów _____	52
5. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców _____	53
5.1. Demografia _____	53
5.1.1. Liczba ludności, struktura płci, gęstość zaludnienia _____	53
5.1.2. Struktura wieku _____	54
5.1.3. Ruch naturalny ludności _____	54
5.1.4. Migracje _____	55
5.1.5. Zatrudnienie _____	55
5.1.6. Problemy bezrobocia _____	55
5.2. Zasoby mieszkaniowe gminy _____	56
5.3. Stan infrastruktury socjalnej _____	58

5.3.1. Oświata	58
5.3.2. Usługi kultury	59
5.3.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	60
5.3.4. Sport i rekreacja	61
5.4. Podmioty gospodarcze działające na obszarze gminy	63
6. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego	66
6.1. Układ komunikacyjny gminy	66
6.2. Obciążenie ruchem zewnętrznym dróg wojewódzkich	67
6.3. Ocena funkcjonowania układu drogowego	68
6.3.1. Drogi wojewódzkie	68
6.3.2. Drogi powiatowe	69
6.3.3. Drogi gminne	70
6.4. Komunikacja zbiorowa	70
6.5. Komunikacja indywidualna	71
Rozwój motoryzacji w latach 1991–1998	72
Dynamika wzrostu motoryzacji i prognoza docelowa	72
6.6. Obsługa motoryzacji	73
6.7. Drogi transportu rolniczego	73
6.8. Komunikacja kolejowa	73
7. Uwarunkowania wynikające z wyposażenia i obsługi uzbrojenia technicznego	74
7.1. Elektroenergetyka	74
7.2. Telekomunikacja	77
7.2.1. Telefonia stacjonarna	77
7.2.2. Telefonia komórkowa	81
7.3. Zaopatrzenie w gaz	82
7.4. Zaopatrzenie w wodę	82
7.5. Gospodarka ściekowa	87
7.6. Gospodarka odpadami	88
7.7. Regulacja stosunków wodnych	90
8. Uwarunkowania wynikające z potrzeby ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi	92
8.1. Zagrożenia żywiołowe i katastrofalne	92
8.1.1. Zagrożenia pożarowe	92
8.1.2. Zagrożenia chemiczne	92
8.1.3. Skażenia promieniotwórcze	92
9. Uwarunkowania wynikające z położenia poligonu wojskowego	93
10. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych	94
Wojewoda w ramach kompetencji administracji rządowej:	94
Organy powiatu mogą:	94
Wójt Gminy sporządza:	94
11. Podstawowe problemy gminy i szanse ich rozwiązania	96
12. Diagnoza stanu istniejącego	97
12.1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.	97
12.2. Stan ładunku przestrzennego i wymogów jego ochrony	97
12.3. Stan środowiska przyrodniczego, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.	97
12.4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.	100
12.5. Warunki i jakość życia mieszkańców.	100
12.6. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	100
12.7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.	100
12.8. Stan prawny gruntów.	100
12.9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.	101
12.10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.	101
12.11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.	101

12.12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.	101
12.13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.	101
12.14. Zadania wynikające z realizacji ponadlokalnych celów publicznych.	101
12.15. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.	101
12.16. Uwarunkowania Rozwoju.	102
12. Cele rozwoju gminy	105
13. Kierunki rozwoju i przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	106
14. Kształtowanie środowiska przyrodniczego	110
14.1. Ochrona wód powierzchniowych	110
14.2. Ochrona wód podziemnych	110
14.3. Ochrona powietrza atmosferycznego	111
14.4. Ochrona powierzchni ziemi, rekultywacje, wykorzystanie surowców	112
14.5. Ochrona gruntów rolnych i leśnych	112
14.6. Obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody	112
14.7. System powiązań ekologicznych – tereny otwarte	116
14.8. Ochrona przed zagrożeniem powodziowym	116
14.9. Ochrona klimatu akustycznego	117
14.10. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	117
15. Polityka w zakresie ochrony środowiska kulturowego	118
15.1. Waloryzacja i ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego	118
15.2. Strefy ochrony konserwatorskiej	121
16. Polityka i kierunki rozwoju w odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej	125
17. Polityka rozwoju społeczno - gospodarczego	128
17.1. Prognoza rozwoju demograficznego	128
17.1.1. Liczba ludności, gęstość zaludnienia	128
17.1.2. Struktura wieku	129
17.2. Prognoza zmian jakości życia mieszkańców	129
17.2.1. System obsługi ludności gminy	129
17.3. Prognoza rynku pracy	131
17.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego	131
17.4.1. Rozwój mieszkalnictwa	131
17.4.2. Polityka mieszkaniowa	132
18. Polityka rozwoju systemu transportowego	133
18.1. Komunikacja drogowa	133
18.1.1. Układ komunikacyjny docelowy	133
18.1.2. Droga krajowa	133
18.1.3. Drogi wojewódzkie	133
18.1.4. Drogi powiatowe	134
18.1.5. Drogi gminne	135
18.1.6. Drogi transportu rolniczego	135
18.1.7. Potrzeby parkingowe na obszarze gminy	137
18.1.7. Bezpieczeństwo ruchu	137
18.1.8. Ścieżki i trasy rowerowe	137
18.2. Komunikacja kolejowa	138
19. Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej	140
19.1. Elektroenergetyka	140
19.2. Telekomunikacja	142
19.3. Zaopatrzenie w gaz	143
19.4. Zaopatrzenie w wodę	143
19.5. Gospodarka ściekowa	143
19.6. Gospodarka odpadami	144
19.7. Regulacja stosunków wodnych	146
20. Polityka w zakresie ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi	147
20.1. Zagrożenia żywiołowe i katastrofalne	147
20.2. Aspekty obrony cywilnej	148

21. Polityka realizacji przedsięwzięć publicznych gminy	149
21.1. Gospodarowanie mieniem komunalnym	149
21.2. Realizacja przedsięwzięć publicznych	151
21.3. Promocja gminy	152
21.4. Polityka lokalizacyjna	154
21.5. Określenie obszarów, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe	154
22. Standardy urbanistyczne	156
23. Parametry i wskaźniki urbanistyczne dla terenów objętych III zmianą studium.	157
24. Uzasadnienie przyjętych w studium rozwiązań	159
25. Synteza ustaleń I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem	160
26. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń II zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem	162
27. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń III zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem.	167

UCHWAŁA

Uchwała Nr IV/25/2002
Rady Gminy Radomyśl n/Sanem
z dnia 30 grudnia 2002 r.

w sprawie:

uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl n/Sanem

Na podstawie art. 18, ust. 2, pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – (tekst jednolity Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z 12.10.2001 r. z późniejszymi zmianami) oraz art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym – tekst jednolity (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 – z późniejszymi zmianami) Rada Gminy Radomyśl n/Sanem uchwala co następuje:

§ 1

Uchwała Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl n/Sanem jako akt kierownictwa wewnętrznego określający politykę przestrzenną gminy.

§ 2

Studium stanowić będzie dokument ułatwiający przygotowanie lub podejmowanie decyzji przez Wójta Gminy w odniesieniu do lokalnych przedsięwzięć dla realizacji celów publicznych, działalności wymagającej ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenów na obszarach nie objętych planami miejscowymi, a także dokumentem, na podstawie którego następować będzie koordynacja działań związanych z zagospodarowaniem terenów na obszarze gminy.

§ 3

Zobowiązuje się Wójta Gminy do realizacji polityki przestrzennej na obszarze gminy w oparciu o kierunki i zasady przyjęte w „Studium”.

§ 4

Integralną część uchwały stanowią:

Załącznik Nr I

zawierający część opisową polityki rozwoju i kierunków zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy.

Załącznik Nr II

zawierający część rysunkową:

plansza Nr 1. Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno–przestrzenna 1:10 000.

plansza Nr 2. Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna 1:10 000.

§ 5

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radomyśl.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Uchwała Nr XXVII/223/2009
Rady Gminy Radomyśl nad Sanem
z dnia 30 grudnia 2009 roku

**w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 27 w związku z art. 12 ust.1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003r. poz. 717 z późniejszymi zmianami)

Rada Gminy Radomyśl nad Sanem postanawia, co następuje:

§ 1

1. Uchwała się I zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem, zatwierdzonego Uchwałą Nr IV/25/02 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 30 grudnia 2002 r. zwaną w dalszej części uchwały „zmianą studium”.
2. Ustalenia „zmiany studium” zawarte są w następujących załącznikach do niniejszej uchwały:
  - 1) Część tekstowa (załącznik nr 1 do niniejszej uchwały), wprowadzone zmiany oznaczono kolorem czerwonym.
  - 2) Część graficzna:
    - a) załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały – Uwarunkowania przestrzenne w skali 1:10 000 – wprowadzone informacje oznaczono zgodnie z legendą.
    - b) załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały – Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno-przestrzenna w skali 1:10 000 – wprowadzone zmiany oznaczono zgodnie z legendą.
    - c) załącznik Nr 4 do niniejszej uchwały – Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna w skali 1:10 000 – wprowadzone zmiany oznaczono zgodnie z legendą.

§ 2

Zakres zmiany studium obejmuje:

wskazanie dodatkowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej oraz określenie zasad ich zagospodarowania na obszarze położonym w obrębie ewidencyjnym Rzeczyca Długa – Miejscowość Musików.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radomyśl nad Sanem.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uchwała Nr XXXIV/286/2014
Rady Gminy Radomyśl nad Sanem
z dnia 9 maja 2014 roku

**w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2013.594 ze zm.) oraz art. 3 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w związku z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U.2012.647 ze zm.)

Rada Gminy Radomyśl nad Sanem uchwala, co następuje:

§ 1

1. Uchwala się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem, zatwierdzonego Uchwałą Nr IV/25/02 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 30 grudnia 2002 r. z I zmianą uchwaloną uchwałą Nr XXVII/223/2009 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 30 grudnia 2009r., zwaną w dalszej części uchwały „II zmianą studium”.
2. Ustalenia „II zmiany studium” zawarte są w następujących załącznikach do niniejszej uchwały:
  - 1) Część tekstowa (załącznik nr 1 do niniejszej uchwały), wprowadzone zmiany oznaczono kolorem niebieskim.
  - 2) Część graficzna:
    - a) załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały – Uwarunkowania przestrzenne w skali 1:10 000 – wprowadzone informacje oznaczono zgodnie z legendą;
    - b) załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały – Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno-przestrzenna w skali 1:10 000 – wprowadzone zmiany oznaczono zgodnie z legendą;
    - c) załącznik Nr 4 do niniejszej uchwały – Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna w skali 1:10 000 – wprowadzone zmiany oznaczono zgodnie z legendą;
    - d) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag złożonych do projektu zmiany studium, stanowi załącznik Nr 5 do niniejszej uchwały.
3. Zakres II zmiany studium dotyczy wskazania następujących terenów, położonych w północnej części miejscowości Radomyśl nad Sanem w rejonie ujęcia wody i stacji uzdatniania wody i osiedla Półanki:
  - 1) istniejący teren rozwoju osadnictwa wiejskiego o wielofunkcyjnym charakterze, oznaczony symbolem - 8MN,
  - 2) projektowany teren rozwoju osadnictwa wiejskiego o wielofunkcyjnym charakterze, oznaczony symbolem - 9MN;
  - 3) teren usług publicznych i komercyjnych, oznaczony symbolem - 1U;
  - 4) teren usług sportu i rekreacji, oznaczony symbolem – 1US;
  - 5) teren parkingu, oznaczony symbolem – 1KS;
  - 6) tereny zieleni leśnej, oznaczone symbolami – 1ZL, 2ZL;
  - 7) tereny zieleni izolacyjnej z możliwością zalesienia, oznaczone symbolami – 1ZI/ZL, 2ZI/ZL, 3ZI/ZL;
  - 8) tereny zieleni izolacyjnej, oznaczone symbolami - 1ZI, 2ZI, 3ZI;
  - 9) teren ujęcia wody – 1W;
  - 10) tereny projektowanych dróg gminnych, oznaczone symbolem – KD,

- 11) obszar Natura 2000 OSO Lasy Janowskie,
- 12) obszar Natura 2000 SOOS Uroczyska Lasów Janowskich.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radomyśl nad Sanem.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uwagi ogólne

Studium, jak wynika bezpośrednio z przepisów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, a pośrednio z innych ustaw związanych z planowaniem przestrzennym oraz regulacji prawnych dotyczących kompetencji samorządów, jest osią lokalnego systemu planowania. Stwierdzenie to opiera się na następujących przesłankach:

- ◆ Studium jest jedynym dokumentem planistycznym sporządzanym dla obszaru całej gminy. Jest najważniejszym dokumentem określającym kierunki polityki przestrzennej prowadzonej przez samorząd. W odróżnieniu od strategii rozwoju społeczno-gospodarczego jest dokumentem z mocy ustawy obowiązkowo sporządzanym przez każdą gminę, podczas gdy decyzja o sporządzaniu strategii podejmowana jest dobrowolnie, przez zainteresowane gminy. Przedmiotem studium są dwojakiego rodzaju treści:
  - treści związane ze stanem istniejącym, czyli diagnoza aktualnej sytuacji gminy i uwarunkowań jej rozwoju, dająca rozpoznanie obiektywnych okoliczności rozwoju zgodnie z wymaganiami art. 6 ust. 4 (UZP);
  - treści określające kierunki rozwoju przestrzennego i zasady polityki przestrzennej, a więc podstawowe reguły działania w przestrzeni przyjęte przez samorząd, zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy.
- ◆ Potrzeba powiązania kierunków zagospodarowania przestrzennego z ogólnymi celami rozwoju gminy wymaga poszukiwania związków rozwoju przestrzennego z podstawami rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, a zatem wymusza konieczność osadzenia rozwiązań przestrzennych w realiach społeczno-ekonomicznych.
- ◆ Do opracowanych planów miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planu miejscowego, studium powinno być najważniejszym punktem odniesienia i źródłem informacji koordynacyjnych. Nie chodzi tu tylko o formalną spójność tych dokumentów, ale o racjonalną zgodność działań i konsekwencję w realizacji obranych kierunków rozwoju przestrzennego, ustalanych na etapie studium w oparciu o diagnozę uwarunkowań i sprecyzowane cele rozwoju gminy.
- ◆ Studium jest dokumentem, który zawiera m.in. bardzo szeroki zestaw informacji na temat środowiska gminy, jej społeczności i gospodarki. Władze gminy, chcąc opracować i przedstawić mieszkańcom koncepcję rozwoju przestrzennego gminy (bądź jej zmiany) muszą dysponować rzetelną bazą informacyjną uzasadniającą przyjęte rozwiązania. Temu służy część analityczna studium i zgromadzony zasób informacji, który po uporządkowaniu winien być systematycznie uaktualniany i wzbogacany, tak aby potem mógł być każdorazowo wykorzystywany nie tylko dla realizacji polityki przestrzennej, ale także dla promocji rozwoju gminy, sporządzania programów gospodarczych i inwestycyjnych, oraz opracowania ofert ukierunkowanych na potencjalnych inwestorów.

Część informacyjna studium jest zatem dobrą podstawą do budowy gminnego systemu informacji przestrzennej, który w procesie zarządzania gminą w warunkach gospodarki rynkowej okazuje się nieodzowny.

Reasumując: podstawowymi zadaniami studium są:

- Rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów, związanych z jej rozwojem;

- Sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego;
- Stworzenie podstawy do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planów;
- Promocja rozwoju gminy.

Podstawa prawna i zakres opracowania

- [Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym \(Dz.U.2012.647 ze zm.\) z rozporządzeniami wykonawczymi.](#)
- Uchwała Nr IV/23/98 z dnia 30 grudnia 1998 r. Rady Gminy Radomyśl o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl.
- [Uchwała Nr VIII/58/07 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 26 września 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania I zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem.](#)
- [Uchwała Nr V/36/11 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem.](#)
- [Uchwała Nr XII/94/12 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 26 stycznia 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem.](#)
- [Uchwała Nr XXXIV/289/2014 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania III zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem.](#)
- Zasięg opracowania „Studium” obejmuje teren o powierzchni 134 km² w aktualnych granicach administracyjnych gminy Radomyśl n/Sanem.

Metoda sporządzania studium

Metoda opracowania „Studium” wyłania się z założonego efektu końcowego. Istnieje szereg warunków, jakie muszą zostać spełnione, aby opracowane studium było dokumentem odpowiadającym wymaganiom ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, spełniało wymienione powyżej zadania a także odzwierciedlało specyfikę obszaru gminy.

Najważniejsze z tych warunków to:

- wola polityczna władz samorządowych do sporządzenia dokumentu ukazującego społeczeństwu koncepcję rozwoju przestrzennego gminy i sposoby jej realizacji – w tym źródła finansowania oraz warunki organizacyjne umożliwiające niezbędne działania;
- dostępny zasób informacji o gminie i jej zewnętrznym otoczeniu pozwalający na wiarygodne określenie uwarunkowań rozwoju;
- funkcjonowanie lokalnego systemu planowania rozwoju gminy umożliwiające przenoszenie treści studium do innych dokumentów planistycznych o charakterze operacyjnym (programy) i regulacyjnym (plany miejscowe).

Dla zapewnienia sprawnego przebiegu prac oraz uzyskania pożądaných efektów merytorycznych, niezbędnym było nawiązanie ścisłej współpracy zespołu autorskiego z przedstawicielami samorządu lokalnego, któremu na bieżąco prezentowano wyniki opracowania według zakończonych faz.

Ocenie poddano:

- jakość bazy informacyjnej;
- kompleksowość występujących uwarunkowań;
- hierarchizację występujących problemów przestrzennych;
- kierunki długofalowej polityki przestrzennej.

Ostateczny wynik prac projektowych zawarty jest w części:

- graficznej zawierającej rysunki:
  - Plansza Nr 1.
Struktura powiązań zewnętrznych 1:50 000.
  - Plansza Nr 2.
Uwarunkowania przestrzenne 1:10 000.
  - Plansza Nr 3.
Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno-przestrzenna 1:10 000.
  - Plansza Nr 4.
Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna 1:10 000.
- opisowej zawierającej charakterystykę stanu istniejącego, uwarunkowań rozwoju oraz polityki i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Ostateczny wynik prac projektowych I zmiany Studium zawarty jest w części:

- graficznej zawierającej rysunki:
  - Plansza Nr 1.
Uwarunkowania przestrzenne
Skala 1:10 000
  - Plansza Nr 2.
Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno–przestrzenna
Skala 1:10 000
  - Plansza Nr 3.
Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna
Skala 1:10 000
- opisowej zawierającej charakterystykę stanu istniejącego, uwarunkowań rozwoju oraz polityki i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Ostateczny wynik prac projektowych II zmiany Studium zawarty jest w części:

- graficznej zawierającej rysunki:
  - Plansza Nr 1.
Uwarunkowania przestrzenne
Skala 1:10 000
  - Plansza Nr 2.
Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno–przestrzenna
Skala 1:10 000
  - Plansza Nr 3.

Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna
Skala 1:10 000

- opisowej zawierającej charakterystykę stanu istniejącego, uwarunkowań rozwoju oraz polityki i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Ostateczny wynik prac projektowych III zmiany Studium zawarty jest w części:

- graficznej zawierającej rysunki:

Załącznik Nr 2.

Uwarunkowania przestrzenne

Skala 1:10 000

Załącznik Nr 3.

Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno–przestrzenna

Skala 1:10 000

Załącznik Nr 4.

Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna

Skala 1:10 000

- opisowej zawierającej charakterystykę stanu istniejącego, uwarunkowań rozwoju oraz polityki i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE

1. Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z usytuowania gminy w określonym obszarze administracyjnym, przyrodniczym i społeczno-gospodarczym

Gmina Radomyśl należy do większych obszarowo gmin województwa podkarpackiego, usytuowana w prawobrzeżnej części doliny dolnego Sanu. Administracyjnie gmina wchodzi w skład powiatu stalowowolskiego.

Najbliższym ośrodkiem o funkcji powiatowej jest sąsiadująca z gminą Stalowa Wola. Wzmacnia to rangę Radomyśla jako ośrodka gminnego pełniącego funkcję administracyjną, usługową, kulturalną na rzecz pozostałych wsi wchodzących w skład gminy, a także jako zaplecze robotnicze i sypialniane dla pobliskich zakładów pracy na terenie Stalowej Woli.

W układzie komunikacji regionalnej obszar gminy oparty jest na przebiegających przez jej teren:

- drodze wojewódzkiej Nr 854 relacji Annopol – Gorzyce;
- drodze wojewódzkiej Nr 855 relacji Stalowa Wola – Olbięcin;
- drodze wojewódzkiej Nr 856 relacji Antoniów – Dąbrowa Rzeczycka;
- linii kolejowej normalnotorowej Lublin – Przeworsk.

Według planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego obszar gminy obejmują 2 strefy polityki przestrzennej:

Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Dominującym sektorem gospodarki rolnej jest gospodarka indywidualna. Gospodarka ta cechuje się dużym rozdrobnieniem. Gospodarstwa spełniają bardziej funkcję socjalną niż ekonomiczną. Nie oznacza to jednak, że takie gospodarstwa winny zniknąć. Niezbędne jest jednak powstanie znaczącej liczebnie grupy gospodarstw większych, wyspecjalizowanych w różnych gałęziach produkcji, zdolnych do zastosowania nowych technologii, wprowadzania postępu.

Strefa – obszar systemu ekologicznego, prawnie chronionego, w skład którego wchodzi lasy, doliny rzeczne, Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie” wraz z otuliną, rezerwat „Pniów”, obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, które nie występują na terenie objętym zmianą studium.

Tereny te wykorzystywane są w dużej mierze dla celów turystyczno-rekreacyjnych o charakterze ponadgminnym.

W układzie sieci osadniczej gmina została zaliczona jako ośrodek obsługi lokalnej (siedziba gminy):

„Ośrodkiem obsługi lokalnej jest miejscowość Radomyśl o umiarkowanych tendencjach rozwojowych, będąca siedzibą władz samorządowych oraz jednostek obsługi mieszkańców poziomu I w zakresie usług oświaty, ochrony zdrowia, poczty i telekomunikacji, obrotu pieniężnego, policji i straży pożarnej”.

2. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

2.1. Położenie geograficzne i morfologia terenu

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego (1977) teren gminy położony jest w północnej części makroregionu **Kotliny Sandomierskiej**, w obrębie trzech mezoregionów: **Równiny Biłgorajskiej** (przeważająca część gminy), **Niziny Nadwiślańskiej** i **Doliny Dolnego Sanu**.

Na obszarze tych jednostek wyróżnia się dwa zasadnicze elementy morfologiczne:

- ◆ szerokie, dość głęboko wcięte holocenijskie dno łączących się ze sobą dolin rzecznych Wisły i Sanu;
- ◆ powierzchnia plejstocenijskich teras akumulacyjnych (Równina Biłgorajska).

W obrębie den dolin, które osiągają na terenie gminy szerokość od 2–4 km, występują trzy poziomy terasowe: wiklinowa, łęgowa (terasa zalewowa niższa wysokość 1–3 m nad poziomem rzeki) i terasa zalewowa wyższa o wysokości 3–6 m nad poziomem rzeki. Terasa wiklinowa – rozciąga się w bezpośrednim sąsiedztwie koryt rzek Wisły i Sanu. Jest ona stosunkowo młoda i tworzy się współcześnie w wyniku działalności erozyjnej i akumulacyjnej rzek. Terasę budują mady piaszczyste z przewarstwieniami gliniastymi. Terasa łęgowa występuje wąskim i nieciągłym pasem wzdłuż koryt Wisły i Sanu. Charakteryzuje się występowaniem na jej powierzchni młodych starorzeczy. Obszar terasy porośnięty jest w dużej części laskami łęgowymi, lokalnie występują tu łąki i pastwiska.

Największy obszar dna dolin zajmuje terasa zalewowa wyższa. Powierzchnia terasy jest nierówna, pocięta licznymi starorzeczami, najczęściej o kształcie kolistym. Znamienne jest występowanie stosunkowo młodych starorzeczy wzdłuż krawędzi terasy, które ciągną się nieprzerwanym pasem o szerokości 100–200 m podcinając krawędź terasy na prawie całej rozciągłości gminy od Chwałowic do Rzeczycy. Efektem licznych zmian koryt rzek jest nierówna powierzchnia terasy wyższej, na której deniwelacje dochodzą do kilku metrów.

Ponad holocenijskimi dnami dolin Wisły i Sanu wznosi się płaska powierzchnia terasowa o wysokości około 5–20 m powyżej poziomu koryta rzeki. Krawędź oddzielająca terasę od dna doliny jest na ogół wyraźna o wysokości 2–3 m, a jedynie miejscami niewyraźna, zatarta i właściwie nie mająca odbicia w morfologii a wyznaczona głównie na podstawie budowy geologicznej. Taka sytuacja występuje w okolicach Antoniowa, Nowin, Radomyśla i Żabna gdzie aluwia holocenijskie wkraczają na terasę plejstocenijską maskując różnice hipsometryczne podłoża.

Powierzchnia terasy wznosi się stopniowo w kierunku NEiE nie tworząc jednak żadnych stopni. Urozmaiceniem płaskiej na ogół powierzchni są liczne wydmy o wysokości względnej do 20–25 m, występujące pojedynczo lub w dużych zespołach (Kobyła Góra). Często w ich sąsiedztwie występują płytkie zagłębienia (podmokłe) będące efektem nierównomiernej akumulacji utworów budujących ten poziom i erozyjnego działania wód powierzchniowych – niewielkich dopływów Sanu i Wisły.

2.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym teren gminy położony jest w obrębie dużej jednostki geologicznej Polski – Zapadliska Przedkarpackiego. Jest to rozległe obniżenie tektoniczne wypełnione trzeciorzędowymi osadami miocenu morskiego, zalegającymi na utworach starszych. Zapadlisko powstało w końcowej fazie fałdowania geosynkliny karpackiej. Obszar gminy usytuowany jest w północnej części Zapadliska, a utwory je wypełniające

wykształcone są w głębokomorskiej facji iłó w i iłó upków. Ostatnim ogniwem utworów trzeciorzędowych są ily krakowieckie, zalegające bezpośrednio pod nakładem utworów czwartorzędowych (plejstocęńskich i holocęńskich) na gęłbokości od 8–30 m p.p.t.

Osady plejstocęńskie reprezentowane są przez:

- piaski i mułki rzeczne (lokalne z wkładkami torfu i cienkimi soczewkami drobnego żwirku) miąższości 10–15 m;
- pyły i gliny lessopodobne – w odróżnieniu od lessów są zwykle spiaszczone i zglinione o ciemniejszej barwie i niewielkiej miąższości 1–2 m;
- piaski eoliczne i piaski wydmowe – tworzące regularne podłużne wały wydmowe lub paraboliczne, często łączące się ze sobą tworząc ciągi.

Osady holocęńskie występują w postaci:

- piasków i mułków terasy zalewowej występujących w najniższych partiach dna dolin rzecznych, starorzeczach i dolinach bocznych rozcinających terasę nadzalewową. Miąższość ich dochodzi do kilku metrów;
- mad i mułków aluwialnych (ilaste i piaszczyste) miąższości 2–3 m, zalegających na osadach piaszczystych terasy zalewowej;
- namułów organicznych, utworów torfiastych i bagienno–murszowych występujących zwykle w obniżeniach wśród wyd m a także w obrębie odciętych starorzeczy. Utwory te są ziemiste, niekiedy zailone z wkładkami szczątków roślinnych. Na ogół zalegają na piaskach rzecznych.

2.3. Zasoby surowcowe

Na terenie nie stwierdzono występowania złóż surowców z grupy podstawowych. Powszechnie występują kopaliny pospolite. Są to przydatne do celów budowlanych utwory czwartorzędu:

- Kruszywa naturalne to jest utwory piaszczysto–żwirowe zalegające w części spągowej czwartorzędu oraz piaski rzeczne i eoliczne zalegające warstwą 5–10 metrową na utworach żwirowych;
- Surowce ilaste ceramiki budowlanej reprezentowane przez mady i mułki występujące głównie w obrębie terasy zalewowej Wisły i Sanu oraz gliny lessopodobne na obszarze terasy nadzalewowej. Utwory ilaste zalegają zwykle warstwą o miąższości 2–4 m.

Surowce ilaste występujące na terenie gminy są przedmiotem eksploatacji na potrzeby kilku cegielni w Chwałowicach, Dąbrówce Pniowskiej, Witkowicach. W rezultacie powstało szereg wyrobisk wymagających rekultywacji o łącznej powierzchni około 20 ha.

Aktualnie wydobywanie prowadzone jest na mocy wydanych koncesji i utworzonych obszarów i terenów górniczych:

- TG Chwałowice Kozłowski I;
- TG Chwałowice Kozłowski II;
- TG Chwałowice Maj I;
- TG Chwałowice Maj II;
- TG Chwałowice Maj III;
- TG Chwałowice Bierut I;
- TG Dąbrówka Pniowska – Jaworski;
- TG Dąbrówka Pniowska Jaworski 3;
- TG Dąbrówka Pniowska – Pniów – Bera;
- TG Dąbrówka Pniowska – Pniów – Bera II;

– TG Pniów Bałdos.

Ponadto w różnych rejonach gminy w niewielkim zakresie eksploatowane są piaski na potrzeby miejscowej ludności. Powstałe wyrobiska są z reguły niewielkie i szybko ulegają naturalnej sukcesji.

2.4. Klimat

Na podstawie klasyfikacji opracowanej przez W. Okołowicza w Narodowym Atlasie Polski teren gminy należy do tzw. Podkarpackiego Regionu Klimatycznego i Krainy Sandomierskiej.

Są to obszary o dużych wpływach klimatu kontynentalnego, który wyraża się w większych rocznych amplitudach temperatury powietrza, wydłużonych okresach upalnego lata i dość długimi mroźnymi zimami.

Warunki klimatu lokalnego

Teren gminy ze względu na położenie, rzeźbę, zalesienie, przeważnie płytkie występowanie wód gruntowych ma niekorzystne warunki klimatu lokalnego. Są to obszary o dużej wilgotności względnej przygruntowej warstwy powietrza, ze względu na zalesienie, słabe przewietrzanie, a lokalnie słabe nasłonecznienie. Najkorzystniejsze warunki klimatu lokalnego występują w rejonach wyżej położonych o głębszym zaleganiu wód gruntowych (poniżej 2,0 m p.p.t.). Mniej korzystne warunki posiadają tereny okresowo podmokłe, w związku z tym okresowo nadmiernie zawilgocone i zimne.

Niekorzystne warunki występują w obniżeniach dolinnych. Są to obszary podmokłe i zawilgocone, narażone na stagnację zimnego i wilgotnego powietrza.

Specyficzny mikroklimat występuje w obrębie kompleksów leśnych. Są to obszary zacienione, otrzymujące minimalne ilości bezpośredniego promienia słonecznego. Posiadają niższe, średnie dobowe temperatury. Wilgotności powietrza są zawsze duże. Lasy odznaczają się dużym procentem cisz i wydłużonym okresem zalegania mgieł i pokrywy śnieżnej.

2.5. Środowisko wodne

2.5.1. Wody powierzchniowe

Teren gminy posiada dobrze rozwiniętą sieć rzeczną, nie występuje tu deficyt wód powierzchniowych. Gmina położona jest w zlewni rzeki Wisły i jej prawobrzeżnego dopływu Sanu, które płyną z południa na północ (Wisła) i z południowego wschodu na północny zachód (San) stanowiąc naturalną granicę zachodnią i południowo-zachodnią. Wisła i San przyjmują na terenie gminy szereg dopływów prawobrzeżnych, z których największy to rzeka Sanna, dopływ Wisły odwadniający północno-wschodnią część gminy. Wzdłuż przekątnej głównej części gminy przepływa dopływ Wisły – rzeka Strachodzka odwadniająca jej środkową część. Południowy obszar gminy odwadniany jest przez dopływy Sanu – Łukawicę i Jodłówkę ze Złodziejką. Sieć wodną uzupełnia szereg bezimiennych cieków i rowów melioracyjnych. Rzeki San, Wisła, Strachodzka, Jodłówka ze Złodziejką posiadają obwałowania chroniące przed powodzią na całej ich długości. W okresie wysokich stanów wód (roztopy wiosenne, nasilenie opadów letnich) wody rzek występują poza obręb koryta. Jak wynika z operatu przeciwpowodziowego na prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi w warunkach katastrofalnych. (zasięg wód stuletnich) narażone są tereny najniżej położone w dolinie Wisły i Sanu z miejscowościami Witkowice, Chwałowice (część), Dąbrówka Pniowska, Orzechów, Antoniów, Pniów, Nowiny, Żabno (część). W czasie ostatnich powodzi katastrofalnych w 1997 i 2001 r.

Podtopione zostały tereny obniżen o wysokim poziomie wód gruntowych i gospodarstwa położone w niewielkiej odległości od korony wału w miejscowościach Ostrówek, Popowice, Witkowice.

Wody powierzchniowe, stojące to liczne naturalne zbiorniki (starorzecza) w obrębie dolin Wisły i Sanu. Największe z nich to zbiornik w Chwałowicach i „Jezioro Orzechowskie” w Antoniowie. Sztuczne zbiorniki wodne to liczne, niewielkie stawy powstałe po eksploatacji glin dla potrzeb cegielni w Chwałowicach, Antoniowie, Pniowie.

Jakość wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe płynące są dziś najbardziej zanieczyszczonym elementem środowiska w Polsce, co jest następstwem nieracjonalnej gospodarki zasobami oraz odprowadzania nadmiernej ilości ścieków przemysłowych i komunalnych o niedostatecznym stopniu oczyszczenia. Istotnym czynnikiem degradującym wody powierzchniowe są zanieczyszczenia obszarowe pochodzące ze spływów powierzchniowych (głównie w czasie występowania obfitych opadów i topnienia pokrywy śnieżnej), wprowadzających do wód zanieczyszczenia bakteriologiczne będące rezultatem stosowania praktyki nadrzędności zaopatrzenia ludność w wodę z wodociągów w stosunku do uporządkowania gospodarki ściekowej.

Sytuacja taka dotyczy terenu gminy Radomyśl, gdzie blisko 80% gospodarstw jest zwodociągowana przy braku zbiorczego systemu odbioru i oczyszczania ścieków. Gospodarka ściekowa organizowana jest we własnym zakresie (zbiorniki bezodpływowe), co stwarza zagrożenie dla środowiska wodnego, poprzez spływy obszarowe w przypadkach nieprawidłowej ich eksploatacji. Na terenie gminy brak większych punktowych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych.

Z mocy ustawy o PIOŚ prowadzony jest monitoring jakości wód powierzchniowych. Ocena jakości wód polega na porównaniu reprezentatywnych stężeń poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń z normatywnymi stężeniami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 05.11.1991 r. i przypisaniu im klas czystości wód powierzchniowych, w zależności od ich możliwego wykorzystania:

- ◆ **woda klasy I** (najwyższy stopień czystości) przeznaczona jest do zaopatrzenia ludności w wodę pitną, na potrzeby przemysłu spożywczego i hodowli ryb łososiowatych;
- ◆ **woda klasy II** – przeznaczona do hodowli zwierząt gospodarskich i ryb innych niż łososiowate oraz do celów rekreacyjnych;
- ◆ **woda klasy III** – przeznaczona dla przemysłu oraz nawadniania terenów rolniczych.

Wody o zanieczyszczeniu wyższym niż wody III klasy określa się jako wody nadmiernie zanieczyszczone (pozaklasowe) nie odpowiadające normatywowi.

W ogólnej ocenie stopnia zanieczyszczenia rzek decyduje najgorsza grupa wskaźników na danym odcinku cieku.

Rzeka Wisła objęta jest monitoringiem podstawowym (krajowym) i regionalnym (wojewódzkim) w 4 punktach pomiarowo–kontrolnych usytuowanych na terenie woj. świętokrzyskiego i podkarpackiego poza terenem omawianej gminy. Jak wynika z badań (WIOŚ 1998, 1999) **jakość wód rzeki nie odpowiada dopuszczalnym normom zanieczyszczenia wód powierzchniowych w klasyfikacji ogólnej**. Pozaklasowa jakość wód Wisły wynika przede wszystkim z jej zasolenia i złego stanu sanitarnego. Pod względem klasyfikacji fizykochemicznej wody Wisły nie odpowiadają normom, wskaźnikiem decydującym o klasie jest przewodnictwo elektrolityczne, zawiesina i zawartość Na. Wody rzeki zaliczane są również do pozaklasowych pod względem

klasyfikacji bakteriologicznej i hydrobiologicznej. Taki stan zanieczyszczenia Wisły spowodowany jest dopływem dużych ilości ścieków komunalnych i przemysłowych już w górnym jej biegu. Wody o wysokim stopniu degradacji wprowadzone są na teren omawianej gminy.

Pomimo iż od wielu lat Wisła pozostaje pozaklasowa, to jednak z roku na rok odnotowuje się stopniowy spadek wartości stężenia poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń.

Rzeka San objęta jest monitoringiem krajowym w punktach pomiarowo–kontrolnych w miejscowości Brandwica (gmina Pysznica) i Wrzawy (gmina Gorzyce). Jak wynika z badań przeprowadzonych w 1999 roku San prowadzi wody pozaklasowe ze względu na wartość parametru bakteriologicznego – miana Coli (określającego stan sanitarny wód rzecznych). Jakość fizyko–chemiczna wskaźników zanieczyszczeń odpowiada III klasie czystości wód. W ciągu roku poziom zanieczyszczenia wód Sanu podlega wahaniom powodowanym przez zmiany warunków hydrologicznych i zmiany sezonowe. Wysoki ponad normatywny poziom zanieczyszczeń bakteriologicznych, charakteryzowanych przez wskaźnik miano Coli typu kałowego, występuje już w wodach rzeki powyżej gminy. Dopływ zanieczyszczeń z terenu miasta Stalowa Wola powoduje jeszcze pogorszenie stanu sanitarnego wód. Poniżej Stalowej Woli wzrasta również wartość wskaźnika chlorofil „a”. Fakt ten świadczy o wysokiej produktywności biologicznej rzeki, której sprzyja bogaty w biogenne składniki chemiczne skład wody, a także dopływ wód pochodzących z Elektrowni w Stalowej Woli, stymulujących niekorzystne dla jakości wód procesy eutrofizacji (tzn. użyźnianie wód). Parametry fizyko–chemiczne wód, ze względu na ilość niesionych zawiesin (zawiesiny mineralne), odpowiadają warunkom klasy III. Ilość zanieczyszczeń organicznych odpowiada klasie II (niewielkie przekroczenie klasy I). Związki azotu występują w ilościach dopuszczalnych dla klasy I. Zawartość związków fosforu odpowiada warunkom klasy II. Pozostałe z badanych wskaźników fizyko–chemicznych odpowiadają warunkom klasy I. Wyjątek stanowi żelazo, którego ilość wzrasta okresowo do poziomu klasy II–III.

W porównaniu z wynikami oceny z 1998 roku w wodach rzeki zanotowano korzystne zmiany (bez zmiany klasyfikacji) głównie w ocenie bakteriologicznej i hydrobiologicznej.

Chemizm pozostałych wód powierzchniowych występujących na terenie gminy kształtuje się głównie pod wpływem czynników naturalnych, na jakość wód mają także wpływ zanieczyszczenia obszarowe, związane z wymywaniem z podłoża i transportem zanieczyszczeń do cieków w czasie występowania obfitych opadów atmosferycznych.

Rzeka Sanna (jakość wód omówiono na podstawie wyników badań przeprowadzonych w 1991 r.). Jakość wód rzeki została oceniona na podstawie badań przeprowadzonych w przekroju miejscowości Zaklików. Sanna jest rzeką stosunkowo czystą, w klasyfikacji ogólnej jakość jej wód została oceniona w III klasie czystości ze względu na zawartość bakterii z grupy Coli. Klasyfikacja fizyko–chemicznych parametrów wód przedstawia się korzystniej, większość parametrów osiąga wartości normatywne I klasy czystości, jedynie zawartość związków biogenych (fosforany, azot azotynowy) przekracza poziom wartości dopuszczalnych dla klasy I.

Złodziejka, Jodłówka (jakość wód omówiono na podstawie wyników badań przeprowadzonych w 1992 r.). Rzeka Złodziejka stanowi lewobrzeżny dopływ Jodłówki. Ponad połowę zlewni Jodłówki stanowią lasy. Występują tu liczne stawy i podmokłe łąki. Naturalne cechy zlewni decydują tu o jakości wód w górnym biegu Złodziejki. Świadczą o tym: wysoka barwa wody, kwaśny odczyn, podwyższona utlenialność, ponadnormatywne stężenie żelaza. Wymienione cechy są charakterystyczne dla cieków

przepływających przez tereny podmokłe, leśne, bogate w substancje humusowe. Stan sanitarny rzeki odpowiada klasie III. Powyżej miejscowości Lipa obserwuje się już wpływ czynników antropogenicznych na chemizm i bakteriologię wód, który zaznacza się jeszcze bardziej w rejonie miejscowości Lipa. Na omawianym odcinku rzeki (teren gminy Zaklików) stan sanitarny wód nie odpowiada normatywowi. Znacząco wzrasta poziom związków biogenych. W dalszym biegu rzeka przepływa przez teren pastwisk. Poprawia się bakteriologia wód (III klasa) i zmieniają się fizyko–chemiczne cechy wód wyniku naturalnego wpływu zlewni. Odcinek ujściowy Złodziejki na terenie gmina Radomyśl prowadzi wody w III klasie czystości. Niskie wartości tlenu rozpuszczonego, jakie odnotowano w dwóch przekrojach na rzece, były wynikiem stanów niżówkowych, które wystąpiły w okresie lata.

Jakość wód Jodłówki kontrolowano tylko na ujściowym odcinku rzeki (kilometr 1,0). W badanym przekroju, pod względem bakteriologicznym jakość wód odpowiada klasie III. Cechy fizyko–chemiczne kwalifikują rzekę do wód pozaklasowych. Wody rzeki charakteryzują się wysoką, ponadnormatywną zawartością żelaza (pochodzenia naturalnego), kwaśnym odczynem i specyficzną barwą, która spowodowana jest obecnością substancji humusowych.

Przedstawiona ocena ogólna wód Jodłówki i Złodziejki prezentuje dość negatywny obraz ich jakości. Należy jednak wyjaśnić, że ocena ta wykonana w oparciu o normatywy określone w Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 05.11.1991 r. ma na celu określenie możliwości gospodarczego wykorzystania wód – bez dodatkowego procesu ich uzdatniania, stąd stosowane kryteria klasyfikacji wód są bardzo rygorystyczne. Z tej przyczyny nawet rzeki „czyste” w sensie przyrodniczym mają niską klasyfikację, spowodowaną często przekroczeniem wartości normatywnej jednego z parametrów określających jakość wody. W przypadku Jodłówki i Złodziejki są to minimalne przekroczenia wskaźników wynikające z cech naturalnych rzek (żelazo, utlenialność) pozostałe wskaźniki posiadają niskie wartości i wskazują na wodę bardzo dobrej jakości.

Rzeka Łukawica – prawobrzeżny dopływ Sanu, badania jakości wód rzecznych zostały przeprowadzone w latach 80–tych. W chwili obecnej mają one jedynie znaczenie archiwalne

2.5.2. Wody podziemne – zasoby, jakość

Wydzielone zostały dwa zasadnicze poziomy wodonośne tj. wody trzeciorzędowe i wody czwartorzędowe.

- ◆ **Wody trzeciorzędowe** – występują w utworach miocenijskich i związane są z wkładkami piasków i pyłów w obrębie łańcuchów krakowieckich. Wody te nie tworzą jednolitego poziomu wodonośnego a głębszy ich poziom o charakterze artezyjskim występuje w wapieniach i gipsach. Przydatność wód do celów pitnych obniża zwiększona ilość jonów żelaza i manganu, których wskaźnik zawartości obniża się wraz ze wzrostem głębokości.
- ◆ **Wody czwartorzędowe** – znaczna miąższość piaszczystych utworów czwartorzędowych decyduje o dużej potencjalnej zasobności czwartorzędowego zbiornika wodonośnego. Jest on ograniczony w spągu przez nieprzepuszczalne utwory trzeciorzędowe zaś w stropie sięga niekiedy powierzchni terenu. Zwierciadło wód gruntowych jest na ogół swobodne w obrębie terasy nadzalewowej lub pod lekkim napięciem spowodowanym nakładem glin i mułków w obrębie terasy zalewowej. Stabilizuje się na różnych głębokościach od 0–2 m p.p.t. do około 2–3 m p.p.t. Na terenie terasy nadzalewowej głębokość występowania wód

gruntowych zwiększa się do około 4–5 m p.p.t., a na obszarach wydmych sięga kilkunastu metrów. Jednocześnie częstym zjawiskiem są tu rozległe podmokłości gdzie zwierciadło wody gromadzącej się na stropie mało przepuszczalnych gruntów organicznych, utrzymuje się blisko powierzchni terenu.

Część zachodnia i południowa gminy znajduje się w obrębie wydzielonego w widłach Wisły i Sanu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów. Jest to największy zbiornik na terenie województwa podkarpackiego. Kolektorami zasobów wodnych są czwartorzędowe piaski i żwiry. GZWP ma charakter porowy, wydatki studni wynoszą 50–70 m³/h.

Czwartorzędowy poziom wodonośny na terenie gminy (w tym GZWP) pozbawiony jest przypowierzchniowej, ciągłej warstwy izolacyjnej, co stwarza zagrożenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni. Lokalnymi punktowymi, potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń wód gruntowych na terenie gminy są: stacje paliw i masarnia w Radomyślu.

W oparciu o zasoby omawianego poziomu wodonośnego funkcjonują dwa ujęcia wody pitnej w miejscowościach Chwałowice i Radomyśl n/Sanem o zasobach eksploatacyjnych zatwierdzonych w kategorii „B”, wynoszących odpowiednio 120 m³/h i 95 m³/h (w tym 35 m³/h dla studni awaryjnych). Ujęcia posiadają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej wokół każdej studni. Strefy ochrony pośredniej nie ustanowiono. W obszarach zasobowych ujęć (obszarach zasilania) brak jest obiektów mogących stanowić źródła skażeń. Pokryte są one w około 60–70% lasem, pozostałą część stanowią łąki i pola orne.

Badania jakości ujmowanych wód wykazują, iż nie odpowiadają one wymogom sanitarnym z uwagi na skład fizykochemiczny (obniżone pH, podwyższona barwa, zwiększona zawartość żelaza, manganu i amoniaku) i bakteriologiczny. Ze względu na skład wody surowej zachodzi konieczność jej uzdatniania. Jak wynika z badań PSSE w Stalowej Woli, uzdatniona woda odpowiada wymogom sanitarnym stawianym wodzie do picia i na potrzeby gospodarcze. Ponadto badania jakości wód podziemnych wykonywane są przez PIOŚ w ramach monitoringu krajowego i regionalnego.

Na terenie gminy nie zlokalizowano punktu pomiarowego, najbliższy punkt w sieci krajowej znajduje się w miejscowości Pysznica. Jak wynika z systematycznie prowadzonych badań zasobów wodnych poziomu czwartorzędowego, są to wody zaliczone do klasy I b, co oznacza wody wysokiej jakości.

2.6. Środowisko atmosferyczne

Powietrze atmosferyczne ze względu na powszechność występowania, niezbędną obecność w procesach życiowych organizmów jest jednym z elementów środowiska decydującym o jakości życia człowieka i jego otoczenia. Wpływa na stopień czystości wód powierzchniowych, zakwaszenie gleb, zdrowotność lasów, zanieczyszczenie upraw. Stopień zanieczyszczenia powietrza związany jest z wielkością emisji wprowadzonych do atmosfery strumieni zanieczyszczeń pochodzących przede wszystkim ze źródeł antropogennych.

Gmina Radomyśl położona jest w rejonie o korzystnych warunkach aerosanitarnych. Na jej terenie z uwagi na bak rozwiniętego, szczególnie uciążliwego przemysłu lokalnego, brak większych punktowych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza, mogących znacząco wpływać na pogorszenie stanu atmosfery.

Jedynymi punktowymi źródłami emisji, które lokalnie mogą obniżać standardy w zakresie powietrza atmosferycznego są cegielnie w Chwałowicach, Witkowicach, Pniowie. Niemniej na stan czystości powietrza w gminie może mieć wpływ emisja zanieczyszczeń wynikająca z bliskiego sąsiedztwa aglomeracji miejsko-przemysłowej Stalowej Woli. Ponadto wpływ na stan środowiska atmosferycznego, w skali lokalnej posiada emisja niekontrolowana z niepunktowych źródeł. Zalicza się do nich emisja z:

- sektora transportowego;
- sektora komunalnego – z małych kotłowni i palenisk domowych, gdzie podstawowym źródłem energii cieplnej jest spalanie węgla i koksu;
- rolnictwo (hodowla bydła, zabiegi agrotechniczne).

Zanieczyszczenia emitowane do atmosfery powodują zmianę jej naturalnego składu chemicznego, struktury termicznej i zakłócają bilans promieniowania słonecznego, stwarzając zagrożenie dla ludzi i środowiska. W związku z czym konieczne jest systematyczne kontrolowanie stanu czystości powietrza. Wyniki badań stanowią podstawę oceny stopnia narażenia zdrowia ludzi oraz oceny wpływu zanieczyszczeń na zmiany zachodzące w środowisku.

Badania zanieczyszczeń pyłowych i gazowych prowadzą WSSE i WIOŚ w wytypowanych punktach pomiarowych. Program badań obejmuje zanieczyszczenia podstawowe pochodzące z procesów spalania paliw: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, pył zawieszony, opad pyłu, opad kadmu i ołowiu, związki fluoru oraz zanieczyszczenia specyficzne pochodzące z procesów technologicznych. Lokalizacja punktów pomiarowych wynika z regionalnej polityki ochrony środowiska, są to miejsca potencjalnej koncentracji zanieczyszczeń. Na terenie gminy nie wykonuje się kontroli jakości powietrza. Najbliższe punkty pomiarowe znajdują się w miejscowości Pysznicza, w Stalowej Woli i Nisku.

Jak wynika z badań (PIOŚ 1998 r. i 1999 r.) przekroczenia dopuszczalnych norm określonych stosownymi przepisami dotyczą związków fluoru w Stalowej Woli w granicach 15% Da (Da – średnioroczna wartość dopuszczalna) oraz zanieczyszczeń specyficznych – organicznych (benzen, toluen) w Stalowej Woli związanych z lokalizacją przemysłowego źródła emisji w granicach 30–300% Da. Stwierdzone wartości zanieczyszczeń podstawowych w punktach kontrolno-pomiarowych Stalowej Woli i Niska wahają się w granicach od 10 do 54% Da.

W punkcie kontrolnym w Pyszniczy PIOŚ prowadził badania w roku 1998 dotyczące poziomu dwutlenku siarki, tlenków azotu i pyłu zawieszzonego. Stwierdzone wartości generalnie nie przekraczały 25% Da.

Reasumując należy stwierdzić, iż gmina charakteryzuje się w przewadze korzystnymi warunkami czystości powietrza. Świadczy o tym zdrowotność lasów, środowiska szczególnie wrażliwego na zanieczyszczenia, zwłaszcza gazowe. Zjawiskiem optymistycznym, którego skutki odnotowuje się systematycznym spadkiem wartości zanieczyszczeń powietrza jest podejmowanie działań ograniczających emisję z zakładów uciążliwych w Stalowej Woli (modernizacja elektrofiltrów i montaż instalacji do odsiarczania spalin). Narastającym problemem staje się emisja komunikacyjna, szczególnie odczuwalna w rejonach tras tranzytowych. Największe nasilenie ruchu w skali gminy według danych z 2000 roku występuje na odcinku drogi wojewódzkiej nr 856 (średnio 3000 pojazdów/dobę). Wobec powyższego można wnioskować, iż w rejonie tej trasy występuje nieorganizowana emisja zanieczyszczeń motoryzacyjnych, stwarzająca uciążliwość w miejscowościach Dąbrowa Rzeczycka, Rzeczyca Okrągła, Rzeczyca Długa.

2.7. Gleby – stan zanieczyszczenia, zagrożenia

Użytki rolne występujące na terenie gminy zaliczone są do gleb II–IV klasy bonitacyjnej. Przeważają użytki w klasie V i VI stanowiąc około 54% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Gleby klasy II stanowią około 5%, klasy III 23%, klasy IV około 17%, pozostałe to klasa VI. Spory odsetek stanowią gleby pochodzenia organicznego, szczególnie chronione z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Są to gleby torfowe i murszowe występujące w miejscowościach: Radomyśl i Antoniów.

Zagrożenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej mają charakter ilościowy i jakościowy. Zagrożenia ilościowe wyrażają się w zmniejszaniu powierzchni użytkowanej rolniczo w następstwie przejmowania gruntów na cele nierolnicze. Zagrożenia o charakterze jakościowym wynikają z działalności wydobywczej, oddziaływania na grunty rolne zanieczyszczeń powietrza pochodzących z przemysłu i komunikacji, zanieczyszczeń wód i zanieczyszczeń odpadami. Wszelkie zmiany w składzie chemicznym oraz w odczynie i warunkach oksydacyjno-redukcyjnych gleby zmieniają jej właściwości biologiczne i ograniczają naturalną funkcję w biosferze. Do czynników degradujących glebę należą:

- nadmierne ilości metali ciężkich: kadmu, miedzi, cynku, ołowiu, niklu;
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu;
- skażenie radioaktywne.

Występowanie tych zjawisk w glebach użytków rolnych stwarza zagrożenie dla człowieka poprzez przenikanie zanieczyszczeń do upraw.

W celu uzyskania całości obrazu trwałych przekształceń i zmian zachodzących w glebie oraz stworzenia możliwości szybkiego reagowania na zachodzące nieprawidłowości realizowany jest monitoring gleb zajmujący się badaniem i oceną stanu biologicznie czynnej powierzchni ziemi. Na podstawie ogólnopolskiego programu badań realizowanego w latach 1992 – 1997 pod nadzorem merytorycznym IUNiG w Puławach przez OSChR w Kielcach stwierdza się na terenie gminy:

- ◆ 29% użytków rolnych stanowią gleby bardzo kwaśne (do 4,5 pH), 46% gleby kwaśne (do 5,5% pH), 13% gleby lekko kwaśne, 8% gleb posiada odczyn obojętny, 4% zasadowy;
- ◆ zawartość w glebach użytków rolnych metali ciężkich (Zn, Cu, Cd, Pb) w stopniu „0” oznaczającym zawartość naturalną, jedynie w znikomym procencie prób stwierdzono podwyższoną (I stopień) zawartość niklu;
- ◆ generalnie nie stwierdza się podwyższonych zawartości siarki siarczanowej (I, II, III klasa zasobności oznacza zawartość naturalną), prócz niewielkiego odsetka prób o podwyższonej zawartości siarki, prawdopodobnie wskutek antropopresji, bez konieczności zmiany upraw.

Reasumując należy stwierdzić, iż gleby użytków rolnych obszaru gminy nadają się pod uprawy wszystkich roślin, z wyjątkiem upraw przeznaczonych dla niemowląt i małych dzieci, z uwagi na stwierdzone zawartości niklu i siarki siarczanowej w rejonie intensywnego zainwestowania.

2.8. Promieniowanie elektromagnetyczne

Na terenie gminy nie stwierdza się zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym. Przebiegająca przez południowy kraniec gminy ze Stalowej Woli linia 220 kV, rozdzielająca się w rejonie Rzeczycy Okrągłej na linię 220 kV Stalowa Wola – Abramowice i 220 kV Stalowa Wola – Chmielów zlokalizowana jest w sposób nie kolidujący z zabudową mieszkalną.

Analogicznie zagrożenie negatywnym oddziaływaniem stacji bazowych telefonii komórkowej w miejscowości Radomyśl poprzez wytwarzanie pola elektromagnetycznego, zostało wyeliminowane w rezultacie właściwej lokalizacji. Praktycznie przekroczenia natężeń dopuszczalnych występują w wolnej przestrzeni, niedostępnej dla ludzi, na znacznych wysokościach.

2.9. Klimat akustyczny

Na klimat akustyczny wpływ posiadają:

- hałas przemysłowy;
- hałas komunikacyjny.

Uciążliwość spowodowana nadmierną emisją hałasu jest charakterystyczna głównie dla terenów zwartej zabudowy, dotyczy terenów mieszkalno–przemysłowych oraz przebiegu tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu. Gmina Radomyśl n/Sanem nie była przedmiotem badań natężenia hałasu.

Na terenie gminy źródłami hałasu przemysłowego są traki, piły oraz urządzenia obróbki drewna w licznych zakładach usługowych (stolarnie, tartaki) zlokalizowanych w Łążku Chwałowickim, Chwałowicach, Rzeczycy Długiej.

Poziom natężenia hałasu drogowego zależy jest od:

- rodzaju i hałaśliwości pojazdów;
- rodzaju i jakości nawierzchni;
- ukształtowania terenu, zwartości zabudowy;
- natężenia ruchu.

Mając na uwadze w/w czynniki można przypuszczać, iż uciążliwość związana z nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego może pojawiać się w miejscowości Dąbrowa Rzeczycka, Rzeczyca Okrągła, Rzeczyca Długa, położonych przy drodze wojewódzkiej nr 856 o średnim ruchu dobowym wynoszącym wg badań z 2000 r. 3000 pojazdów w ciągu doby. Brak danych odnośnie poziomu emisji hałasu.

2.10. Ogólna ocena stanu środowiska

PIOŚ dokonuje okresowo kompleksowej oceny stanu środowiska na terenach gmin. Wynikiem oceny jest klasyfikacja gmin ze względu na występowanie zagrożeń środowiskowych.

Kryteria oceny to:

- poziom zanieczyszczenia powietrza;
- poziom zanieczyszczenia wód powierzchniowych;
- poziom zanieczyszczenia wód podziemnych;
- poziom degradacji i dewastacji gruntów;
- poziom zagrożenia hałasem;
- ilość zakładów uciążliwych z listy krajowej i wojewódzkiej.

W rejonie położenia gminy Radomyśl n/Sanem ocenę prowadził WIOŚ Tarnobrzeg w 1996 roku. Gmina została zaliczona do grupy gmin, na których terenie praktycznie nie występują zagrożenia (lub mają charakter punktowy) i ze względu na bardzo dobry stan środowiska nie było dotychczas potrzeby przeprowadzenia szczegółowych badań i pomiarów.

2.11. Walory krajobrazowe

Podstawowymi czynnikami decydującymi o wartości walorów krajobrazowych są rzeźba terenu, szata roślinna oraz stan jej zachowania i zabytki kultury materialnej.

Teren gminy Radomyśl charakteryzuje się znaczną zmiennością krajobrazu. Malowniczy widok tworzą doliny rzeczne Wisły i Sanu z licznymi piaszczystymi łachami, otulone roślinnością łągową, szachownicą pól uprawnych, łąk i pastwisk. Licznie występują tu starorzecza i stawy z interesującą roślinnością wodną i szuwarową. Odmiennym krajobrazem odznacza się pozostała część gminy. Jest to obszar równinny, urozmaicony wzniesieniami wydmowymi, stanowiącymi ciekawy element morfologiczny, w przewadze pokryty kompleksami leśnymi. Dodatkowym elementem wzbogacającym krajobraz są zadrzewienia śródpolne i przydomowe, często z sędziwymi okazami wierzby i topoli. Ciekawym akcentem krajobrazowym w północnej części jest meandrująca wśród lasów i pól rzeka Sanna.

Tereny gminy odznaczają się wysoką atrakcyjnością turystyczną również z uwagi na stawy–kąpieliska, obszary leśne oraz elementy kulturowe krajobrazu t.j.: zabytkowe budynki, układ architektoniczny Radomyśla nad Sanem, kapliczki przydrożne.

2.12. Środowisko biotyczne, system powiązań ekologicznych

Szata roślinna pełni funkcje klimatyczne i biologiczne, wpływające na podniesienie ogólnych standardów ekologicznych i poprawę jakości życia oraz funkcje glebochronne wodochronne. Według podziału geobotanicznego Szafera 1972, obszar gminy położony jest w obrębie Krainy Kotliny Sandomierskiej, w Okręgu Biłgorajskim. Flora gminy jest bardzo zróżnicowana i niezwykle bogata ze względu na obecność siedlisk w odmiennym charakterze – od dolin rzecznych poprzez tereny piaszczystych wydm z ubogimi murawami i borami po siedliska zajęte przez bory wilgotne.

Na terenie gminy występują następujące zbiorowiska roślinności:

Lasy i zbiorowiska zaroślowe

Kompleksy leśne terenu gminy stanowią pozostałości Puszczy Solskiej, w chwili obecnej znacznie przekształconej w wyniku działalności gospodarczej człowieka. Lasy występują w postaci zwartych kompleksów w północno–wschodniej i południowej części gminy zajmując 44% jej obszaru. Głównymi zbiorowiskami leśnymi są tu: zespół kontynentalnego boru mieszanego oraz śródładowego boru wilgotnego, nieco mniejszy udział ma zespół subkontynentalnego boru świeżego. W dolinach Wisły i Sanu występują łągi topolowo–wierzbowe, powierzchniowo znacznie ograniczone wskutek pozyskiwania terenów pod użytki zielone i grunty orne. W drzewostanie łągów, stosunkowo dobrze zachowanych w rejonie Chwałowic, Witkowic i Pniowa, występuje topola biała i czarna, wierzba krucha i biała oraz olsza czarna.

W zbiorowiskach leśnych przeważają drzewostany iglaste około 90%. Skład gatunkowy obejmuje łącznie kilkanaście gatunków drzewiastych. Trzon drzewostanów buduje sosna (85%), pozostałe to: dąb szypułkowy, świerk, brzoza brodawkowa, olsza, modrzew, grab, jesion, osika, lipa, jodła, klon. W podszyciu boru świeżego i mieszanego występuje kruszyna, leszczyna, jarzębina, boru wilgotnego i olsu czeremcha i brzoza omszona.

Średni wiek drzewostanów w obrębie kompleksów leśnych gminy wynosi około 65 lat, a przeciętna ich zasobność około 270 m³/ha. Działalność człowieka oraz zanieczyszczenia środowiska na przestrzeni lat spowodowały przekształcenia w pierwotnych warunkach panujących w obrębie lasów. Obecnie na niespełna 30%

powierzchni leśnej terenu gminy występuje zgodność stanu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi.

Las jest jednym z najważniejszych komponentów środowiska przyrodniczego. Znaczenie lasu wypływa z wielorakich jego funkcji, wśród których zazwyczaj wymienia się:

- funkcję ochronną polegającą na tym, iż las jest główną formacją roślinną oddziaływującą dodatnio na wiele elementów środowiska: klimat, stosunki wodne, skład chemiczny wody i powietrza. Lasy zabezpieczają przed takimi zjawiskami jak: wiatr, zmniejszają zanieczyszczenie powietrza, produkują tlen, chronią przed hałasem, przetrzymują wilgoć;
- funkcję produkcyjną, polegającą na dostarczaniu surowca drzewnego i innych dóbr jak: owoce leśne, grzyby itp.;
- funkcję społeczną, polegającą na tym, że lasy są niezastąpionym terenem dla turystów i rekreacji.

Ponadto są niezmiennie ważnym elementem krajobrazu, stanowią naturalne środowisko leśnych gatunków zwierząt.

Lasy i zadrzewienia na terenie gminy zajmują powierzchnię 5879 ha, co stanowi 44% ogólnej powierzchni. Struktura władania lasów przedstawia się następująco:

- 3821 ha, lasy państwowe pozostające w zarządzie Nadleśnictwa Gościeradów i Nadleśnictwa Janów Lubelski;
- 546 ha, lasy komunalne;
- pozostałe ponad 1500 ha to lasy osób fizycznych i wspólnot gruntowych.

Wśród kompleksów leśnych występujących na obszarze gminy wydzielono lasy posiadające status lasów ochronnych z mocy Decyzji Nr 20 Ministra Środowiska z dnia 28.08.2000 r. na terenie lasów państwowych pozostających w zarządzie PGL Nadleśnictwa Janów Lubelski oraz z mocy Zarządzenia nr 103 MOŚZNiL z dnia 23 lipca 1996 r. w lasach pozostających w zarządzie PGL Nadleśnictwa Gościeradów.

Łączna powierzchnia lasów uznanych za ochronne wynosi 2987,24 ha, w następujących kategoriach ochronności:

- lasy wodochronne;
- lasy położone w odległości 10 km od granic miasta Stalowa Wola;
- lasy stanowiące ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową;
- lasy nasienne;
- lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa.

Pozostałe to lasy typowo gospodarcze. Kompleksy leśne terenu gminy charakteryzują się zadowalającą zdrowotnością. Położone są w strefie „0” zagrożeń przemysłowych (wolnej od uszkodzeń) i strefie I (uszkodzenia słabe).

Na obszarze lasów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Janów Lubelski został utworzony Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Janowskie obejmujący w całości powierzchnię 31349 ha, na terenie gminy około 120 ha Zarządzeniem Nr 30 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19.12.1994 r.

Leśne kompleksy promocyjne mają za zadanie promowanie zasad i metod zrównoważonej, opartej na podstawach ekologicznych, gospodarki leśnej. Mają ponadto pełnić funkcję edukacyjną ukierunkowaną na prezentację walorów i zasobów przyrodniczych obszarów leśnych.

Zbiorowiska nieleśne

Wśród roślinności nieleśnej, występuje ogromne zróżnicowanie od roślinności wodnej poprzez szuwarową, torfowiskową, od łąk wilgotnych do suchych muraw piaszczystych. Flora zbiorowisk, szczególnie wodnych, bagiennych i torfowiskowych, występujących na terenie gminy jest niezwykle bogata. Stwierdzono tu występowanie wielu gatunków roślin chronionych objętych ochroną ścisłą i częściową, z listy gatunków roślin podlegających ochronie gatunkowej, do których należy zaliczyć przede wszystkim: kotewkę orzecha wodnego, grążela żółtego, grzebienie białe, zespół turzycy bagiennej, storczyk, widłak jałowcowaty, odmiany rosiczki.

Świat zwierzęcy

Według podziału na krainy zoogeograficzne (Jaczewski 1973 r. W Narodowym Atlasie Polski) obszar gminy należy do Krainy Niziny Sandomierskiej. Różnorodność występujących na terenie gminy zbiorowisk szaty roślinnej sprzyja bogactwu gatunków fauny. Faunę tego terenu można ogólnie podzielić na gatunki związane z doliną rzeczną Wisły i Sanu, gatunki leśne oraz gatunki przestrzeni otwartych. W szczególności odcinek doliny Wisły stanowi skupisko cennej, rzadkiej w skali kraju zwłaszcza ornitofauny. Odpowiednie dla siebie miejsca lęgu znajdują tu mewa, rybitwa, zimorodek i inne. Wybitnym walorem zwłaszcza wschodniej i południowej części gminy jest występowanie elementów puszczańskich fauny. Znajdują tu schronienie duże zwierzęta łowne. W obrębie gminy stwierdza się występowanie gatunków zwierząt, które z uwagi na swoją rzadkość znalazły się w polskiej czerwonej księdze zwierząt. Są to: wilk, bóbr, bielik, orlik krzykliwy, ostrygojad, głuszec, siewieczka obroźna, rybitwa białoczerna, rybitwa białowąs i ciosa. Zaobserwowano ostoje czterech gatunków zwierząt chronionych, których miejsca rozrodu i regularnego przebywania objęte są szczególną ochroną. Są to: bielik, bocian czarny, cietrzew i głuszec.

Naturalny system powiązań ekologicznych na terenie gminy tworzą:

- rozległe ekosystemy leśne;
- ekosystemy dolin rzecznych Wisły i Sanu, oraz dolin ich dopływów;
- ekosystemy łąkowe – obszary użytków zielonych, stanowiących bazę równowagi ekologicznej dla sąsiadujących łątko wysuszających obszarów;
- ekosystemy wód płynących, starorzeczy, kompleksów stawów, śródlęśnych oczek wodnych.

Lasy państwowe pozostające w zarządzie Nadleśnictwa Janów Lubelski w rejonie Dąbrowy Rzeczyckiej, wraz z całym kompleksem Lasów Janowskich stanowią fragment sieci ekologicznej ECONET-PL opracowanej w ramach europejskiego programu Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody jako obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym. Doliny rzek Wisły i San są korytarzem ekologicznym i o znaczeniu międzynarodowym w tej sieci. Podstawowym celem utworzenia sieci ekologicznej w kraju i Europie jest zwiększenie skuteczności ochrony różnorodności biologicznej. Główne zasady wdrożenia sieci ECONET to:

- zasada nasycenia różnymi formami ochrony prawnej;
- zasada renaturyzacji obszarów zdegradowanych;
- zasada promowania rozwoju zrównoważonego.

Ważnym elementem systemu powiązań przyrodniczych, wymagającym odpowiedniego zagospodarowania celem ochrony zbiornika – biotopu orzecha wodnego (rezerwat „Pniów”) jest obszar zlewni o powierzchni 9,5 km². W związku z brakiem zasilania zewnętrznego zbiornik jest alimentowany sphywami ze zlewni własnej na miarę doraźnych warunków hydrogeologiczno-meteorologicznych. Wszelkie zanieczyszczenia

i niekorzystne zmiany stosunków wodnych pojawiające się w obrębie zlewni, mogą stanowić zagrożenia dla utrzymania i rozwoju przedmiotu ochrony – orzecha wodnego.

2.12. Zasoby przyrody objęte ochroną prawną

Na terenie gminy ochronę prawną (Ustawa o ochronie przyrody) zastosowano dla:

- ◆ fragmentu zwartego kompleksu leśnego położonego w południowo-wschodniej części gminy, stanowiącego część pasma Puszczy Solskiej, o wysokim bogactwie zasobów biologicznych (niezwykle bogate i zróżnicowane zespoły roślinne, bogata fauna, występowanie gatunków zagrożonych wyginięciem), które znalazły się w obrębie **Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”** powołanego Uchwałą Nr II/12/84 WRN w Tarnobrzegu z dnia 03.10.1984 r. powiększonego Uchwałą Nr XXVI/141/88 z dnia 30.03.1988 r. **W związku z reformą administracyjną i zmianą podstawy prawnej (Ustawa o ochronie przyrody), aktualnie obowiązującym aktem, ustanawiającym Park jest Rozporządzenie Nr 86/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 12 grudnia 2005 r.** Powierzchnia Parku na terenie gminy wynosi 120 ha, powierzchnia otuliny 1048 ha;
- ◆ zbiornika wodnego położonego w miejscowości Pniów, celem zachowania naturalnego skupienia kotewki (orzech wodny – roślina objęta ochroną gatunkową, niezwykle rzadka, zagrożona wyginięciem), który objęto ochroną w formie **rezerwatu florystycznego „Pniów”** o powierzchni 4,15 ha. Rezerwat został utworzony Zarządzeniem Nr 91 Ministra Leśnictwa z dnia 20 marca 1956 r. (M. P. Nr 32 poz. 408 z dnia 23.04.1956 r.);
- ◆ **siedlisk leśnych północnej i centralnej części terenu gminy poprzez włączenie 6 511,8 ha jej obszaru (ok. 48,7% ogólnej powierzchni) w granice obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 OSO „Lasy Janowskie” o kodzie PLB060005. Jest to obszar ustanowiony na terenie północnego Podkarpacia i Lubelszczyzny (~~Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – Dz. U. z 2004 r. Nr 229, poz. 2313 z późn. zmianami (Dz.U. z 2007 nr 179 poz. 1275 i Dz.U. z 2008r. Nr 198 poz.1226)~~ (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011r. Nr 25 poz.133 ze zm.), na który składają się głównie rozległe kompleksy leśne dawnej Puszczy Solskiej, będące siedliskiem wielu chronionych gatunków ptaków. Powierzchnia ogólna OSO Natura 2000 na terenie województwa podkarpackiego wynosi 26 525,3 ha. Podstawowym celem ochrony Obszaru jest ochrona populacji dziko występujących ptaków i ich naturalnych siedlisk.**

Teren II zmiany Studium położony jest w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Janowskie.

Ochroną prawną objęto cenny przyrodniczo teren w formie **użytku ekologicznego** na mocy Rozporządzenia Nr 7 Wojewody Tarnobrzieskiego z dnia 28 września 1995 r. (Dz. Urz. Nr 12 poz. 259). Jest to teren lasu o powierzchni 11,71 ha położony w Oddziale 133h oraz 143a w Leśnictwie Nowiny, Nadleśnictwo Gościeradów. Ponadto ochronę prawną zastosowano przez utworzenie **5 pomników przyrody żywej**, Zarządzeniem Nr 34 Wojewody Tarnobrzieskiego z dnia 30 grudnia 1988 r. (Dz. U. Nr 1 z dnia 10.01.1989 r.) i Rozporządzeniem Wojewody Tarnobrzieskiego Nr 6 z dn. 28 czerwca 1991 r. (Dz. U. Nr 9 z dnia 15.07.1991 r.).

Są to okazałe, sędziwe drzewa znajdujące się:

- ◆ w Radomyślu n/Sanem
  - dąb szypułkowy (na terenie leśnym, przy drodze Annopol – Radomyśl);

- grupa 11 dębów szypułkowych (na skraju zadrzewień śródpolnych);
- lipa drobnolistna (przy kościele parafialnym);
- ◆ w Rzeczycy Długiej
  - lipa drobnolistna (północna część wsi, przy drodze do Kochanów);
  - topola czarna (wśród łąk, na skraju mokradeł w dolinie Łukawicy).

Na terenie gminy występuje szereg obszarów i obiektów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym. Propozycje i projekty objęcia ich różnymi formami ochrony prawnej m. in. wynikające z obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego znajdują się w drugiej części niniejszego opracowania.

Zagrożenia środowiskowe

Gmina Radomyśl n/Sanem zalicza się do obszarów o korzystnych warunkach środowiska naturalnego, w zasadzie tylko w niewielkim stopniu przekształconych przez człowieka. W celu utrzymania takiego stanu, należy jednak zwrócić uwagę na występowanie zjawisk negatywnych pojawiających się na terenie gminy mogących ten stan zmienić. Do zagrożeń negatywnych pojawiających na obszarze gminy zalicza się zagrożenia naturalne i antropogenne.

Zagrożenia naturalne wynikają z położenia gminy, budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych. Są to:

- ◆ zagrożenia prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi katastrofalnych (wody Q_1) na terenach chronionych wałami przeciwpowodziowymi Wisły i Sanu w wypadku ich uszkodzenia (narażone miejscowości to: Chwałowice, Witkowice, Orzechów, Antoniów (część), Pniów, Dąbrówka Pniowska, Nowiny, część Żabna, Radomyśla i Rzeczycy Długiej);
- ◆ występowanie niekorzystnych warunków klimatycznych (niekorzystne warunki topoklimatu, zaleganie mgieł) i gruntowych dla budownictwa na obszarach stałego lub okresowego występowania wód wglębnych płytko pod powierzchnią terenu, co w szczególności dotyczy dolin Sanu i Wisły oraz płaskich dolinek pozostałych cieków.

Zagrożenia antropogenne związane z działalnością człowieka:

- ◆ nieuporządkowana gospodarka ściekowa (brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków) przy znacznym zwodociągowaniu, co powoduje powstanie zanieczyszczeń obszarowych degradujących środowisko wodne i glebowe (odcieki z nieprawidłowo eksploatowanych zbiorników bezodpływowych do gromadzenia ścieków);
- ◆ brak systematycznej zbiórki i wywozu odpadów komunalnych z terenu całej gminy, co prowadzi do zaśmiecania „dzikimi” wysypiskami negatywnie oddziałującymi na całokształt środowiska przyrodniczego;
- ◆ pojawiające się przypadki nielegalnej eksploatacji kruszyw naturalnych (piasków) powodującej nieracjonalne gospodarowanie zasobami i dewastację gruntów, szczególnie niekorzystne w obrębie ciekawych form morfologicznych jakimi są występujące głównie na terenach leśnych wydmy;
- ◆ zanieczyszczone wody rzeki Wisły i San nie odpowiadające normom w klasyfikacji ogólnej.

2.13. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska

2.13.1. Uwarunkowania ochronne wynikające z przepisów szczególnych i norm prawa lokalnego

- ◆ konieczność ochrony areалу gleb o wysokiej bonitacji (klasa II-IV), gleb pochodzenia organicznego, obszarów leśnych szczególnie ochronnych przed zmniejszaniem i zmianą użytkowania;
- ◆ konieczność ochrony terenów występowania udokumentowanych zasobów surowców pospolitych (surowce ilaste) oraz utworzonych dla ich wydobycia terenów górniczych;
- ◆ konieczność wzmożonego nadzoru sanitarnego w obrębie stref ochrony bezpośredniej studni ujęć wody w Radomyślu i Chwałowicach oraz stosowanie ograniczeń w zagospodarowaniu w obszarach zasilania (zasobowych);
- ◆ konieczność ochrony wód podziemnych w obszarze GZWP nr 425;
- ◆ **ochrona wartości przyrodniczych ustanowionych form ochrony przyrody, oraz obszarów Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, zgodnie z obowiązującymi unormowaniami prawnymi.**

2.13.2. Uwarunkowania ochronne obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, stanowiących naturalny system powiązań przyrodniczych

- ◆ potrzeba ochrony systemów biotycznych o znaczeniu międzynarodowym w sieci ECONET tj. kompleksów leśnych stanowiących pozostałości Puszczy Solskiej, korytarzy ekologicznych Wisły i Sanu oraz systemów lokalnych tj. ekosystemów łąkowych, wodnych, zieleni śródpolnej, enklaw zieleni w terenach zabudowanych w celu zachowania systemu powiązań ekologicznych.

2.13.3. Uwarunkowania wynikające z zagrożeń naturalnych

- ◆ konieczność ograniczeń w zagospodarowaniu na terenach zagrożonych wystąpieniem wód stuletnich (Q_1);
- ◆ stosowanie ograniczeń w zainwestowaniu (wymóg analiz geologicznych określających posadowienie obiektów) na terenach o wysokim poziomie wód gruntowych.

2.13.4. Uwarunkowania wynikające z antropogennych przeobrażeń i zagrożeń środowiska

- ◆ Uzależnienie rozwoju przestrzennego od możliwości zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków w sposób zorganizowany;
- ◆ Potrzeba minimalizacji zagrożeń wynikających z braku systematycznej zbiórki odpadów komunalnych;
- ◆ Konieczność rekultywacji terenów po eksploatacji surowców ilastych w Chwałowicach, Pniowie, Dąbrówce Pniowskiej;
- ◆ Potrzeba eliminacji „dzikiej” eksploatacji kruszyw, w szczególności na terenach leśnych;
- ◆ Konieczność stosowania ograniczeń w zainwestowaniu w obszarach negatywnego oddziaływania istniejących i projektowanych elementów liniowych infrastruktury technicznej i komunikacji.

3. Uwarunkowania kulturowe

3.1. Rys historyczny

Ludność osiedlała się wzdłuż koryt rzecznych, głównie Sanu. Najprawdopodobniej głównym jej zajęciem było rybołówstwo i łowiectwo. Większe jednostki osadnicze jednak się nie wykształciły. Wyjątkiem jest Radomyśl, który z centrum osadniczego w XVI w. przekształcił się w miasto. Na mocy przywileju Stefana Batorego w XVI w. Jakub z Sienna założył miasto, centrum jego stanowił rynek z ratuszem. W XVII w. Władysław IV nadał miastu drugi targ i nowe jarmarki, które przyczyniły się do rozwoju rzemiosła i usług.

Brak wzmianek o dalszych „kolejach” losu miasta znaczyć może o jego słabnącej kondycji, którą przypieczętowała II wojna światowa.

Zasoby dziedzictwa kulturowego

Obiekty o wartości zabytkowej.

Tabela Nr 1

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Miejscowość	Forma zabudowy	Nr z rejestru zabytków	Dziennik urzędowy
Antoniów	cmentarzysko kultury łużyckiej	524/A	10/93 z 24.05.1993 r.
Pniów	cmentarz parafialny – najstarsza jego część	444/A	10/93 z 22.04. 1991 r.
	zespół kościoła parafialnego z końca XIX w.: kościół parafialny p.w. św. Zygmunta, plebania, mur kościelny z kaplicami	445/A	10/93 z 22.04.1991 r.
Radomyśl	cmentarz parafialny „Na Zjawieniu”	442/A	10/93 z 22.04.1991 r.
	zespół kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzciciela: kościół, dzwonnica, plebania	443/A	10/93 z 22.04.1991 r.
Wola Rzeszycka	zespół kościoła parafialnego z 1912–1915 r.: kościół parafialny p.w. Nawiedzenia NMP, dzwonnica, plebanie (stara i nowa), kapliczki procesyjne	310/A	5/88 z 28.07.1987 r.
Żabno	mogiła zbiorowa pomordowanej rodziny	505/A	10/93 z 24.25.1993r.

Tabela Nr 2

Inne obiekty zabytkowe.

Miejscowość	Forma zabudowy	Opis	Właściciel, zarządca
Radomyśl	dom zakonny ss Służebniczek dębnickich	I ćwierci XX w.	parafia rzymsko–katolicka w Radomyślu
	kościół filialny p.w. Matki Boskiej Bolesnej „Na Zjawieniu”	II połowa XX w.	parafia rzymsko–katolicka w Radomyślu
	kapliczki na cmentarzu parafialnym	koniec XIX w.	parafia rzymsko–katolicka w Radomyślu
	ruiny zamku	–	–
	kapliczka	początek XX w.	–
	kapliczka	XIX w.	–

Pniów

Zespół kościelny wybudowany przy drodze z Woli Rzeczyckiej do Annopola (po jej zachodniej stronie), około 1 km na południe od Antoniowa.

Historia: parafia została erygowana już przed 1440 r. Do XVIII w. należała do diecezji krakowskiej. Pierwszy kościół był drewniany, zniszczony w połowie XIX w. został zastąpiony murem (neogotyckim). Zburzony podczas działań wojennych, a na jego miejsce wybudowano w latach sześćdziesiątych obecny.

Kościół wybudowany został z cegły i kamienia, otynkowany. Stropy i sklepienia są ceglane, posadzka marmurowa, ramy okienne metalowe, ramy drzwiowe – drewniane. Z zewnątrz mury są oskarpowane (skarpy wykonane są z cegieł), kryty dachówką i częściowo blachą. Kościół wybudowany na rzucie krzyża, trójnawowy z poprzecznym transeptem, szeroką nawą główną i wąskimi nawami bocznymi, prezbiterium zamknięte trójbocznie. Do ścian bocznych przylegają zakrystie. Bryła jest rozczłonkowana i wysokością i kształtem dachów. Nad całością dominuje wież zbudowana na rzucie kwadratu przykryta dachem namiotowym. Nad nawą dach jest dwuspadowy w poprzek przecięty czterospadowym dachem transeptu. Na przecięciu dachów – ośmioboczna wieżyczka na sygnaturkę przykryta ośmiopłóciowym namiotowym daszkiem, dach prezbiterium jest niższy, pięciopłóciowy. Zakrystie – również niższe – kryte są trójspadowym dachem. Elewacja frontowa jest jednoosiowa, symetryczna z otworem drzwiowym na osi, po bokach oskarpowana podwójnymi przyporami, nad wejściem niewielki gzyms i nad nim arkadowy otwór oświetlający chór i dwa otwory oświetlające wieżę. Elewacja zachodnia – symetryczna, czteroosiowa, na osiach wąskie otwory okienne, między oknami – przypory. Elewacje boczne posiadają wysmukłe okna zamknięte arkadowo, po bokach ujęte lizenami. Krawędzie nawy zostały wsparte ściętymi przyporami. Wnętrze rozczłonkowane jest wysmukłymi filarami na których opierają się łuki sklepień (nad chórem i nawą – kolebkowe z gurtami, w przecięciu transeptu z nawą – krzyżowe, nad prezbiterium – żebrowe, w nawach bocznych i ramionach transeptu – kolebkowe).

Plebania – parterowa na rzucie prostokąta, dwutraktowa, wieloprzestrzenna. Przed wejściem głównym ganek prostokątny wsparty na kolumnach. Dach czterospadowy (nad gankiem – dwu). Elewacja frontowa – pięcioosiowa, symetryczna z otworem wejściowym na środkowej osi i oknami na osiach bocznych. Tylne elewacja jest sześćosiowa (na osiach – okna), elewacje boczne są dwuosiowe (zachodnia jest asymetryczna poprzez otwór drzwiowy pośrodku i okno umieszczone od północnej strony). Mur – wykonany został na rzucie ośmioboku, murem z cegły i kamienia, otynkowany, w narożach oskarpowany. W ściętych narożach muru wybudowane zostały jednoprzestrzenne kapliczki z ostrołukowym otworem wejściowym pośrodku, kryte dwuspadowym dachem, pokrycie – dachówką.

Plebania – około 70 m, na zachód od kościoła. Budynek murem z cegły, tynkowany z czterospadowym dachem krytym dachówką. Budynek założony na rzucie prostokąta, parterowy, podpiwniczony. Na osi fasady frontowej znajduje się zadaszony siodłowo ganek, wsparty na wolnostojących kolumnach toskańskich (jest też drugie wejście – z przybudówki do zachodniej ściany budynku od południowej strony). Ściany są bez podziałów, zwieńczone profilowanym gzymsiem. Fasada ścian szerszych jest pięcioosiowa, ścian krótszych – dwuosiowa, otwory okienne są prostokątne bez obramień. Układ wnętrza jest niesymetryczny, dwutraktowy, sień jest wydłużona, głębokość pomieszczeń jest różna.

Radomyśl

Kościół: zlokalizowany na krańcu zabudowy w zachodniej części osady, po południowej stronie drogi z Woli Rzeczyckiej do Antoniowa.

Historia: parafia została erygowana w 1614 r. i zarządzana przez Augustianów, którzy mieli tu nie tylko kościół ale też klasztor. Obecny kościół wzniesiony został w 1828 r., konsekrowany w 1852 r., na przełomie XIX i XX w. został rozbudowany.

Kościół jest drewniany o konstrukcji wieńcowej, zwęglowany na tzw. jaskółczy ogon z uciętymi ostatkami, szalowany deskami. Strop jest płaski, drewniany, na poprzecznych belkach osłonięty podsufitką. Chór też wykonany jest z drewna, lekko wybruszony do wewnątrz ze ślepą ścianką parapetową, podłogi drewniane. Budynek jest jednonawowy, trójdzielny z szeroką nawą i podchórziem pośrodku, prezbiterium i przedsionek są węższe od nawy. Do prezbiterium, przylegają po przeciwległych stronach zakrystia i skarbczyk. Dodatkowo do wschodniej ściany nawy przylega przybudówka osłaniająca wejście do zakrystii. Bryły kościoła i przybudówek są zróżnicowane wysokością. Nad nawą dach jest dwuspadowy, w kalenicy znajduje się wieżyczka z sygnaturką i latarnią krytą namiotowym daszkiem i zwieńczoną krzyżem. Dach prezbiterium jest niższy i trójspadowy, ścięty od południa i z koszem od strony nawy. Dach przedsionka jest dwuspadowy i też odpowiednio niższy. Dachy zakrystii, skarbczyka i przybudówki są pulpitowe. Elewacja południowa jest jednoosiowa, symetryczna z otworem drzwiowym na osi. Nad drzwiami, w szczycie dachu znajduje się otwór okienny oświetlający poddasze. Elewacje wschodnia i zachodnia są asymetryczne, czteroosiowe z otworami okiennymi na osiach. Zręby zostały wzmocnione lisicami i profilowanymi belkami biegnącymi wzdłuż okapników dachu – tworzą one rodzaj gzymsu.

Wnętrze: ściany są bielone, częściowo pokryte polichromią o geometrycznych motywach. Sufity malowane na biało i ujęte w profilowane obramienia, pośrodku przenikają się koła symbolizujące św. Trójcę. Do wyciętej belki tęczowej została podwieszona rzeźba ukrzyżowanego Chrystusa.

Dzwonnica – znajduje się w południowo–wschodnim rogu kościelnego cmentarza. Dzwonnica powstała na rzucie kwadratu, jest dwukondygnacyjna z częściowo pogrążonym w ziemi przyziemiem. Przykryta jest dachem namiotowym (nad szczytami wykonano dach dwuspadowy) zwieńczonym metalowym krzyżem. Budowla została wymurowana z cegły i otynkowana, dzwony dźwiga drewniana konstrukcja. Otwory okienne i drzwiowe są zamknięte ostrym łukiem. Elewacje mają jednakowy wystrój, na wysokości drugiej kondygnacji wykonany został wypełniony metalową żaluzją twór głośnikowy. Na południowej elewacji wykonany został otwór drzwiowy, na pozostałych ścianach wykonano odpowiadające mu płyciny. W narożach dzwonnica została opilastrowana. Szczyty są obramowane profilowanym gzymsem uskokowym, pośrodku szczytów znajdują się oculusy.

Plebania – wybudowana po zachodniej stronie kościoła poza linią ogrodzenia, frontem do ulicy. Bryła budynku jest parterowa, częściowo podpiwniczona z nieużytkowym poddaszem, przykryta dwuspadowym dachem. Powstała na rzucie prostokąta, jest dwutraktowa, szerokofrantowa, wieloprzestrzenna z dwiema sieniami i łazienką pośrodku oraz pokojami po bokach. Plebania wykonana została z drewna w konstrukcji wieńcowej, zwęglowana na jaskółczy ogon z obciętymi ostatkami, z zewnątrz jest oszalowana deskami. Zręby spoczywają na podwalinach osadzonych na ceglanej podmurówce. Stropy są drewniane osłonięte podsufitką, podłogi wykonane są z desek. Więźba dachowa – krokwiowo–płatwiowa, dodatkowo krokwie zostały wzmocnione jętką, dach kryty dachówką. Elewacja frontowa jest pięcioosiowa, symetryczna, z gankiem przed głównym

wejściem – na środkowej osi. Na osiach bocznych – okna. Elewacja południowa jest czteroosiowa, asymetryczna z gankiem pośrodku. Po stronie wschodniej ganku znajduje się otwór okienny, po stronie zachodniej – otwór okienny i drzwiowy. Elewacja zachodnia jest ślepa (nie licząc okienka oświetlającego poddasze), na wschodniej znajdują się dwa otwory okienne i małe okienko oświetlające poddasze.

Dom mieszkalny, zakonny ss Służebniczek, po południowej stronie ulicy Sandomierskiej, frontem do ulicy w głębi posesji, w odległości około 50 m, od kościoła parafialnego. Wybudowany w okresie międzywojennym na rzucie prostokąta, dwutraktowy, szerokofrontowy z symetrycznym układem wnętrza. Budynek jest parterowy, podpiwniczony przykryty czterospadowym dachem, w połaci północnej – wstawka okienna oświetlająca poddasze.

Dom jest drewniany, wykonany w konstrukcji wieńcowej zwęglowany na jaskółczy ogon z uciętymi ostatkami, zręby szalowane deskami. Całość wybudowana na wysokiej, ceglanej podmurówce. Stropy są płaskie, drewniane osłonięte podsufitką i otynkowane, podłogi – drewniane. Więźba dachowa jest krokwiowo–belkowa, dodatkowo krokwie wzmocnione są jętką, dach kryty dachówką. Schody na strych są drewniane, jednobiegowe.

Elewacja frontowa jest pięcioosiowa, symetryczna z otworem drzwiowym pośrodku i oknami na osiach bocznych, tylna elewacja jest asymetryczna, czteroosiowa z otworem drzwiowym pośrodku i dwoma oknami po stronie zachodniej i jednym po stronie wschodniej. Elewacje boczne są dwuosiowe, symetryczne.

Kościół na wzgórzu zwanym Zjawieniem p.w. Matki Boskiej Bolesnej, zlokalizowany na stromo opadającym wzniesieniu od strony rzeki, około 1 km na południowy–zachód od centrum miejscowości.

Historia: pierwszy kościół powstał tutaj prawdopodobnie w XV w. i miał stanowić on wotum kupca. Rozebrano go w XIX w. i na jego miejscu postawiono nowy, murowany. Kompletnie zniszczony podczas działań wojennych. Obecny kościół jest już czwartym wybudowanym w tym miejscu, poświęcony został w 1959 r.

Budynek powstał na rzucie prostokąta. Jest jednonawowy z wąskim prezbiterium od wschodniej strony z dobudowanymi po bokach zakrystią i skarbczykiem. Od zachodu we wnętrzu wydzielona kruchta.

Kościółek jest parterowy z trójspadowym dachem i frontonem wciśniętym w głąb połaci dachowej (od zachodu). Na splotach frontonu osadzone są sterczyny, on sam zakończony jest metalowym krzyżem. W kalenicy umieszczono wieżyczkę na sygnaturkę z ośmioboczną latarnią przykrytą namiotowym daszkiem zwieńczonym krzyżem.

Kościół murowany jest z cegły i łamanego kamienia, obustronnie tynkowany, fundament i obramienie drzwi są rustykowane. Stropy płaskie żelbetowe, posadzka z terakoty ułożonej w geometryczne wzory. Chór jest murowany wsparty na murowanych słupach, schody na chór są drewniane, jednobiegowe. Dach kryty blachą ocynkowaną.

Elewacje są symetryczne. Frontowa ma pośrodku otwór drzwiowy, półkoliście zamknięty, a nad nim we wnęce figurę NMP. Po bokach znajdują się arkadowo zamknięte otwory okienne oświetlające chór. Tylna elewacja ma pośrodku duży, arkadowy otwór okienny i mniejsze otwory po bokach oświetlające skarbczyk i zakrystię. Elewacje boczne są pięcioosiowe z arkadowymi otworami okiennymi na osiach.

Wewnątrz ściany pomalowane zostały farbą emulsyjną, w górnej części – polichromia o geometrycznych wzorach.. Naroża prezbiterium są rustykowane. Sufit nawy i prezbiterium wypełniony został plafonem obramionym profilowaną fasetą i rozetą pośrodku nawy. Otwory okienne wypełnione współczesną mozaiką.

Kapliczki na cmentarzu parafialnym, bezstylowe z końca XIX w. Wzniesiono na cmentarzu na wzgórzu Zjawienie (przy kościele p.w. MBB). Budowle są dwie, jedna z kapliczek stoi w północnej części cmentarza, druga w części południowo-zachodniej. Mają wysmukłą bryłę, powstały na rzucie prostokąta, przykryte dachem dwuspadowym, zwieńczonym metalowym krzyżem. Wymurowane z cegły klinkierowej, na podmurówce, kryta dachówką. W kapliczkach wykonane zostały nisze (otynkowane) w których umieszczono rzeźby Matki Boskiej.

Ruiny zamku zlokalizowane na wzniesieniu nad Sanem. Kamienne i ceglane szczątki uznaje się za pozostałości budowli obronno-mieszkalnej. obecnie w stanie ruiny, pochodzenie – trudne do ustalenia.

Kapliczka wybudowana we wschodniej części miejscowości, przy posesji nr 34. Powstała prawdopodobnie w początkach XX w. Budowla jest jednoprzestrzenna, parterowa, powstała na rzucie kwadratu, kryta namiotowym dachem zakończonym drewnianą sterczyną z metalowym krzyżem. Kapliczka wymurowana została z cegły i otynkowana, posiada strop płaski i cementową posadzkę, kryta blachą. W elewacji frontowej znajduje się otwór wejściowy – półkoliście zakończony, w elewacjach bocznych – półkoliście zakończone otwory okienne.

Kapliczka wybudowana przy drodze Pniów-Chwałowice. Bryła prostopadłościanu zwieńczonego namiotowym dachem, powstała na rzucie prostokąta z cegły, otynkowana, strop drewniany, płaski, dach kryty blachą. Całość na cokole, naroża z lizenami, otwór wejściowy – od północno-zachodniej strony – wykonany został w kształcie półkolistej arkady, obwiedziony walcem, nie ma stolarki. W bocznych ścianach wykonano wąskie okienka, również zakończone półkoliście.

Wola Rzeczycka

Zespół zlokalizowany w południowej części miejscowości, przy lokalnej drodze z Woli Rzeczyckiej do Kępy Rzeczyckiej (po jej zachodniej stronie), z dala od zabudowy, około 300 m na południe od cmentarza grzebalnego.

Kościół p.w. Nawiedzenia NMP.

Historia: Kościół wybudowano z inicjatywy zakonnika klasztoru rozwadowskiego (Rzeczyca należała do parafii farnej w Rozwadowie). Kościół poświęcono przed ukończeniem budowy tj. w 1913 r. (budowę ukończono 2 lata później), konsekracji dokonano w 1928 r.

Bryła kościoła jest prostopadłościanem, powstała na rzucie jednonawowego wydłużonego prostokąta, kryta dachem dwuspadowym. Pośrodku kalenicy znajduje się wieżyczka z latarnią i sygnaturką. Wieżyczka kryta jest ostrym, ośmiopłociowym dachem namiotowym. Do ściany południowej przylega prostokątne prezbiterium z trójbocznym zamknięciem kryte pięciopłociowym dachem. Po jego obu stronach dobudowane zostały prostopadłościennne zakrystia i skarbczyk. Powstałe na rzucie kwadratu, przykryte dachem pulpitowym. Od strony północnej przylega prostokątny przedsionek, prostopadłościenny, kryty dachem namiotowym.

Elewacje: frontowa jest symetryczna, trójosiowa, na osi środkowej znajduje się otwór drzwiowy, na osiach bocznych – drzwi boczne i otwór okienny. Elewacja przeciwna jest ślepa. Trójbocznie zamknięte prezbiterium pośrodku i po bokach gładkimi płaszczyznami ścian zakrystii i skarbczyka. Pośrodku prezbiterium znajduje się płycina zamknięta ostrym łukiem.

Wnętrze: ściany nawy, prezbiterium i podchórza pokryte są polichromią o geometrycznej i roślinnej oramentyce, strop jest płaski również pokryty malowidłami, między nawą,

a rezbiterium otwór tęczyowy zamknięty jest pełnym łukiem i bez belki tęczyowej. Chór muzyczny – wsparty dwoma drewnianymi słupami – jest drewniany z drewnianą ścianką parapetową, część środkowa jest ślepa, wysunięta do przodu.

Dzwonnica: powstała w 1924 r., – wybudowana przy wschodniej krawędzi cmentarza parafialnego. Dzwonnica powstała na rzucie prostokąta z prostokątnymi przyporami po lewej i prawej stronie, bryła jest wysmukła kryta dwuspadowym dachem zakończonym trójkątnym szczytem z metalowym krzyżem. W końcowej wnęce poniżej szczytu znajduje się figura NMP, wyżej – prostokątne arkadowo zakończone otwory, a w nich dzwony. Budowla wykonana została z cegły, na kamiennym fundamencie, otynkowana.

Plebania: powstała w 1924 r.– wybudowana została w południowo–zachodniej części zespołu, w głębi ogrodu już za kościelnym cmentarzem. Budynek powstał na rzucie prostokąta jako parterowy bez podpiwniczenia i z nieużytkowym poddaszem kryty dwuspadowym dachem, szerokofrontowy i dwutraktowy. Budowla jest wieloprzestrzenna z nieregularnym układem wnętrza. Przy wschodniej ścianie, przy wejściu głównym, znajduje się prostokątny ganek kryty dwuspadowym daszkiem wchodzącym we wschodnią połąć dachu.

Elewacje: frontowa jest siedmioosiowa, asymetryczna, na osiach znajdują się dwa otwory drzwiowe i otwory okienne. Elewacja tylna jest sześćoosiowa, asymetryczna z otworem wejściowym. Elewacje boczne są jednoosiowe, na osi są otwory okienne, na południowej okno jest na osi, północna jest asymetryczna.

Kapliczki procesyjne: powstałe w 1925 r., – położone są w na narożach cmentarza kościelnego. Kapliczki wybudowane zostały na rzucie prostokąta jako parterowe, jednoprzestrzenne. Wybudowane z cegły – otynkowane, na podmurówce, nakryte stropem kolebkowym, kryte dwuspadowym blaszanym daszkiem, w kalenicy – metalowy krzyż. Elewacje: frontową stanowi otwór wejściowy zasłonięty ostrym łukiem, pozostałe elewacje są ślepe i bez podziałów.

Charakterystyka układu urbanistycznego Radomyśla n/Sanem

Miasto zostało lokowane na prawym brzegu rzeki w znacznej odległości od zamku, prawdopodobnie nie było z nim powiązane. Układ miasta jest dostosowany do drogi biegnącej wzdłuż rzeki, stanowi ona południowo–wschodnią pierzeję prostokątnego rynku, na którym zbudowany został ratusz. Przy tej samej drodze znajduje się drugi plac (też prostokątny, ale już znacznie mniejszy) oraz trójkątny plac przy którym stoi kościół parafialny (nietypowy kształt został uformowany przez rozwidlające się tu drogi). Trójkątny placik prawdopodobnie stanowi pozostałość wsi, miasto rozwinęło się w kierunku południowo–wschodnim, wzdłuż traktu nad Sanem tworząc pasmowy układ. Tworzyły go:

- założenie przedlokacyjne przy rozwidleniu dróg z kościołem;
- miasto lokacyjne z połowy XVI w. z rynkiem z prymitywnym układem ulic;
- nowe siedemnastowieczne miasto o charakterze rzemieślniczym z mniejszym rynkiem i wybiegającymi z niego uliczkami;
- wzgórze nad Sanem – związane z zamkiem;
- wzgórze zwane Zjawieniem z kaplicą Matki Bożej Bolesnej i cmentarzem.

Zabytkowe cmentarze i miejsca pochówku

Cmentarze stanowią ważny element krajobrazu kulturowego. Najcenniejsze historycznie i kulturowo są stare cmentarze związane z parafiami powstałe w XIX wieku (i wcześniej), które oprócz wartości emocjonalnych, a także i użytkowych prezentują wartości artystyczne i historyczne.

Na terenie gminy znajduje się wiele mogił wojennych – głównie z okresu ostatniej wojny, związane z przechodzącym przez te tereny frontem. Spotyka się także nieliczne mogiły z okresu I wojny. Do cmentarzy i miejsc pochówku będących w kręgu zainteresowania konserwatorskiego należą te w miejscowościach:

Łązek Chwałowski:

cmentarz wojenny z pacyfikacji wsi, nr rej. zab. – brak, cmentarz dawny, rzymsko–katolicki, powierzchni 0,025 ha, jest cmentarzem mieszkańców wsi zamordowanych podczas pacyfikacji wsi w 1944 r. Położony na wschodnim krańcu wsi, po północnej stronie drogi, (około 100 m od ostatnich zabudowań), na piaszczystej nadszańskiej wydmy; charakter rozplanowania – prostokątny z bramą od strony drogi, w części centralnej znajduje się pomnik ku czci pomordowanych, brak alei, mogiły sytuowane w trzech nieregularnych rzędach, całość jest czytelna ale brak kwater;

Pniów:

cmentarz parafialny, powstał w I połowie XIX w., nr rej. zab. – brak, rzymsko–katolicki, powierzchnia – około 1 ha, czynny, położony w południowej części wsi przy drodze z Radomyśla do Annapola, na wzniesieniu; charakter rozplanowania – plan zbliżony do trapezu z regularną siatką alejek i kwater. Obecnie plan i układ mogił jest czytelny, całość jest ogrodzona murem, zewnętrzne pogrzebany tutaj został m.in. dziedzic Chwałowic – baron Horoch;

cmentarz przykościelny, założony w 1436 r., nr rejestru zab. – 445/A/91, rzymsko–katolicki, powierzchnia. około 0,36 ha, nieczynny, położony w centrum wsi, przy drodze z Radomyśla; charakter rozplanowania – wielobok w centrum założenia kościoła, przy krótszych bokach cztery kapliczki, całość zachowana w dobrym stanie, również starodrzew zachowany w dobrym stanie;

Radomyśl n/Sanem:

cmentarz przykościelny, rzymsko–katolicki założony ok. 1550 r., nr rej. zab. – 443/A/91, położony przy drodze do Pniowa (z rynku), na równinnym terenie; charakter rozplanowania – założony na rzucie prostokąta, w centrum umiejscowiony kościół, w południowo–zachodniej części – dzwonnica, starodrzew zachowany w dobrym stanie;

cmentarz parafialny „Na Zjawieniu”, nr rej. zab. – brak, założony w I połowie XIX w., rzymsko–katolicki, powierzchnia 4,2 ha, położony w południowo–zachodniej części miasta, na stoku wzniesienia (zwanego zjawieniem) otoczony lasami, przy drodze Radomyśl–Zaleszany; charakter rozplanowania jest czytelny, cmentarz został założony na planie wieloboku o nieregularnym układzie alejek i kwater, na szczycie wzniesienia zbudowano kościół;

cmentarz żydowski, nr rej. zab. – brak, założony w XVII w., nieczynny, powierzchnia – 0,5 ha, położony w południowo–wschodniej części miasteczka, na terenie płaskim porośniętym sosnowym lasem; charakter rozplanowania jest nieczytelny, prawdopodobnie plan zbliżony był do trapezu, nie zachował się też starodrzew;

Wola Rzeczycka:

cmentarz parafialny, rzymsko–katolicki, założony na początku XX w., nr rej. zab. – brak, powierzchnia 0,7 ha, czynny, położony w zachodniej części wsi, przy drodze do Radomyśla (po południowej stronie drogi), jakieś 300 m od kościoła parafialnego,

w pobliżu zabudowy, na płaskim terenie; charakter rozplanowania – plan nieregularny, brama główna w zachodniej części od niej do kaplicy prowadzi główna aleja;

Żabno:

mogila zbiorowa z II wojny światowej (1942 r.), nr rej. zab. – 505/A/93, powierzchnia 0,0002 ha, nieczynny, położony około 3 km na północny–wschód od wsi, na wzniesieniu (tzw. Górze Starchoń) w lesie, jest to kopiec na szczycie wzniesienia, miejsce zaznaczone żelaznym krzyżem.

Miejsca pamięci narodowej

W Łątku Chwałowickim znajduje się pomnik martyrologii ludności spacyfikowanej w 1944 r. przez hitlerowców.

Inne obiekty zabytkowe

Antoniów:

- ◆ kapliczka przy drodze do Chwałowic;
- ◆ pozostałości założenia parkowego;
- ◆ dom nr 5;
- ◆ dom nr 83.

Chwałowice:

- ◆ kapliczka;
- ◆ szkoła podstawowa;
- ◆ kuźnia;
- ◆ pozostałości budynków folwarcznych.

Dąbrowa Rzeczycka:

- ◆ zespół kościoła p.w. św. Zygmunta;
- ◆ kościół;
- ◆ plebania;
- ◆ ogrodzenie cmentarza kościelnego;
- ◆ dom nr 5;
- ◆ dom nr 35.

Radomyśl n/Sanem:

- ◆ domy nr 3, 15, 21, 25, 26, 35, 41, 43, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 58, 60, 61, 63, 66, 187, 199, 201, 203, 204, 216.

Rzeczyca Długa:

- ◆ kapliczka przydrożna;
- ◆ dom nr 15;
- ◆ dom nr 133.

Wola Rzczycka:

- ◆ dom nr 10.

Żabno:

- ◆ kaplica;
- ◆ dom nr 84, 92, 111, 112, 118, 161.

Zabytkowe parki

W gminie nie występują ani założenia parkowe ani założenia parkowo–dworskie. Jedynym śladem jest istniejącego niegdyś założenia jest aleja prowadząca do – niegdyś dworu – teraz ośrodka zdrowia w miejscowości Antoniów. Nie jest ona jednak objęta ochroną ani nie posiada specjalnej walorów krajobrazotwórczych.

Krzyże i figury przydrożne

Na obszarze gminy bardzo licznie występują kapliczki i krzyże przydrożne. Najczęściej zostały one wzniesione przez wiejskich cieśli lub lokalnych murarzy, często bardzo skromne, niektóre wyjątkowo piękne i bardzo starannie wykończone budzą zainteresowanie i podkreślają ich znaczenie dla kultury regionu.

Najciekawsze krzyże i figury to:

- ◆ Antoniów – kapliczka pseudogotycka z II połowy XX w;
- ◆ Nowiny – kapliczka eklektyczna z końca XIX w;
- ◆ Wola Rzczycka – kaplica, koniec XIX w;
- ◆ Żabno – kaplica z około 1920 r.

Antoniów – murowana kapliczka stojąca przy drodze do Chwałowic w otoczeniu wierzb. Kapliczka wybudowana została na rzucie kwadratu – wewnątrz tworzą cztery filary połączone łukami ostrymi, kryte sklepieniem żaglastym. Kryta blachą, otynkowana; filary ustawione są na niskich cokołach, zwieńczone lekko profilowanym gzymsem, na trzonach wykonane zostały po dwa pseudoblendy. W świetle łuków umieszczone zostały ściągą żelazne. W kapliczce ustawiona została eklektyczna figura Matki Boskiej wykonana z kamienia.

Nowiny – murowana kapliczka usytuowana we wsi przy drodze. Rzut prostokątny, wybudowana na cokole, otynkowana, kryta dachówką. Przedni szczyt wyodrębniony gzymsem, w przedniej ścianie znajduje się półkolisty zamknięty otwór we wnętrzu którego znajduje się figura Matki Boskiej – ludowego fasonu.

Wola Rzczycka – kaplica z końca XIX w., powstała jako wotum dziękczynne za pomyślenie ukończenie przez syna jednego z mieszkańców seminarium duchownego.

Sytuacja: stoi malowniczo wśród drzew, otoczona drewnianym płotkiem, wybudowana wśród zabudowy mieszkalnej przy rozwidleniu dróg; polnej i drogi z Radomyśla do Rozwadowa (po jej południowej stronie).

Kapliczka jest parterowa, powstała na rzucie prostokąta, bardzo wysmukła i stylizowana na neogotyk. Przykryta jest dachem dwuspadowym (w części tylnej trójspadowym). W kalenicy nad szczytem jest wieżyczka o kwadratowym przekroju z prześwitami mieszcząca sygnaturkę.

Elewacje: frontowa jest symetryczna z otworem drzwiowym i kilkoma stopniami prowadzącymi do wnętrza. Drzwi obramione są płyciną zamkniętą ostrym łukiem. Tylne elewacja jest ślepa i bez podziałów. Boczne elewacje mają ostrołukowo zakończone okno na środku.

Żabno – kaplica z połowy XIX w. Sytuacja: budowla znajduje się w centralnej części wsi przy lokalnej drodze z Radomyśla do Woli Rzeczyckiej (po jej południowej stronie, na wprost rozwidlenia drogi prowadzącej nad rzekę). Ustawiona jest wśród zieleni, otoczona drewnianym płotkiem. Kapliczka powstała na rzucie prostokąta z trójbocznie zamkniętą częścią z ołtarzykiem. Bryła jest wysmukła, parterowa i jednoprzestrzenna. Całość stylizowana jest na neogotyck. Dwuspadowy dach nad częścią ołtarzykową przechodzi w trójspadowy. Budowla murowana jest z cegły, podmurówka – z cegły i kamienia. Sklepienie jest kolebkowe, wykonane z cegły, nad ołtarzem – konchowe (strych niedostępny), dach kryty blachą. Podłoga wykonana jest z desek.

Elewacje: frontowa jest symetryczna, jednoosiowa z ostrołukowym otworem wejściowym na osi, nad nim znajduje się konchowa wnęka z rzeźbą Chrystusa Frasobliwego, a po jej bokach murowane sterczyny zakończone metalowym krzyżem. Nad szczytem znajduje się prostokątna wieżyczka z sygnaturką zakończoną krzyżem. Elewacja tylna jest ślepa. Ściany boczne są podobne z na środku wykonanym ostrołukowym otworem okiennym.

Stanowiska archeologiczne i ich charakterystyka

Na obszarze gminy odkryto stanowiska archeologiczne na których spotykany jest materiał z różnych kultur pochodzących z różnych okresów pradziejów od paleolitu schyłkowego poprzez wiele śladów wczesnego neolitu po średniowiecze. Większość z nich to ślady osadnictwa i niewielkie osady, ale są też bardzo interesujące stanowiska w których odkryto miecz z wizerunkiem orła, czy stanowisko ze śladami starego zamczyska. Generalnie stanowiska posiadają bardzo zróżnicowaną wartość poznawczą, ale przeważają niestety stanowiska o małej wartości lub trudnej do określenia. W przeważającej większości stanowiska nie są zagrożone.

Obszar 88–75

Na obszarze występuje niespełna 30 stanowisk archeologicznych skoncentrowanych wzdłuż krawędzi równiny plejstoceńskiej. Najgodniejsze uwagi są stanowiska nr 15, 3, 8, 9, 2.

Obszar 89–75

Na omawianym obszarze zanotowano występowanie 21 stanowisk archeologicznych, większość z nich to zaledwie ślad osadnictwa. Najciekawsze z nich (i występujące na terenie gminy Radomyśl n/Sanem) to stanowisko nr 1 stanowiące domniemane grodzisko z relikami zamku. Niestety nie zostały przeprowadzone rozpoznawcze badania stąd też określenie bliższej chronologii i funkcji nie jest możliwe.

Obszar 89–76

Na obszarze odkryto 9 stanowisk archeologicznych ale istotną wartość ma tylko jedno – w Żabnie stanowiące domniemane grodzisko. Niestety nie przeprowadzono dotychczas dostatecznych badań potwierdzających istnienie takowego.

Obszar 90–76

Na obszarze zidentyfikowana 35 stanowisk, w znacznej mierze są one zlokalizowane na wzniesieniach w dolinach cieków wodnych. Najbardziej wartościowy z nich to stanowiska nr 6, 9, 13, 19, 22, 24. Na terenie omawianej gminy Rzeczyca n/Sanem leżą 20 i 24.

Obszar 90–77

Na obszarze zanotowano występowanie 33 stanowiska. Przeważają one w dolinie rzeki i reprezentują niemalże wszystkie okresy chronologiczne. Najciekawsze stanowiska znajdują się w Rzeczycy Długiej i w Musikowie leżącym poza granicami gminy Radomyśl n/Sanem.

Tabela Nr 3. Rozmieszczenie najcenniejszych stanowisk archeologicznych na obszarach na terenie gminy Radomyśl nad Sanem.

Nr obszaru	Miejscowość	Nr stanowiska na obszarze	Funkcje obiektu	Blizsza chronologia	Materiał masowy	Ocena wartości poznawczej		Zagrożenie zniszczeniem	
						duża	średnia		
88-75	Antoniów	2	dwór	XVII-XVIII w., kultura polska	ceramika, kafle, cegła, ślady fundamentów		X	istnieje stałe przez ludzi	
	Antoniów	26	osada	wczesna EB	fragm. ceramiki, fragm. wióra, odłupek, okruch		X	nie istnieje	
			osada	kultura łużycka					
			osada	OWR – kultura przeworska					
Chwałowice	16	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze	wiór retuszowany, retusz ryńienkowaty		X	nie istnieje		
89-75	Radomyśl	1	grodzisko (?) zamek (?)	wczesne średniowiecze średniowiecze			X	istnieje, doraźne przez ludzi	
89-76	Żabno	5	grodzisko (?)	wczesne średniowiecze (?)			X	nie istnieje	
90-77	Rzeczyca Długa	2	osada	V około EB – kultura łużycka	fragm. ceramiki		X	istnieje stałe przez ludzi	
			śląd osadnictwa	mezolit					
			osada	neolit					
		5	cmentarzysko – skarb (?)	I – I w. ne, kultura przeworska	miecz, włóczni	grot		X	istnieje stałe przez ludzi
		28	śląd osadnictwa	epoka kamienna	wiór retusz, odłupek		X	nie istnieje	
			osada	OWR-B2, kultura przeworska	krz. narzut. świec. fragm. ceramiki				
śląd osadnictwa	kultura starożytna	fragm. ceramiki							
90-76	Wola Rzeczycka	1	osada	okres halsztacki – kultura łużycka	fragm. naczyń, fragm. placka		X	istnieje stałe przez ludzi i naturę	
			obozowisko	schyłkowy paleolit – kultura świderska		krzemienie			
			obozowisko	neolit – KPL (?)					
		2	osada	okres halsztacki – kultura łużycka	jamy, sierp krzemowy		X	nie istnieje	
			obozowisko	schyłkowy paleolit – mezolit (?)	krzemienie				
			osada	neolit – KPL					
	16	punkt osadniczy	mezolit (?)	krz. mikr.		X	istnieje stałe przez ludzi		
		śląd osadnictwa	kultura preh.	fragm. naczynia					
	18	śląd osadnictwa	kultura przeworska	denar rzymski		X	nie istnieje		
	Wola Rzeczycka	20	punkt osadniczy	kultura preh.	fragm. naczynia		X	nie istnieje	
			punkt osadniczy	wczesne średniowiecze – kultura prapolska					
		21	śląd osadnictwa	mezolit	wiór mikr.		X	istnieje stałe przez ludzi	
punkt osadniczy		okres halsztacki – kultura łużycka	fragm. naczyń, fragm. placków						
22	punkt osadniczy	kultura łużycka	fragm. naczyń	X	nie istnieje				

			śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze – kultura prapolska				
Dąbrowa Rzczycka	24		punkt osadniczy	kultura łużycka	fragm. naczyń	X		nie istnieje
			punkt osadniczy	wczesne średniowiecze – kultura prapolska				
			punkt osadniczy	kultura preh.				
Wola Rzczycka	29		śląd osadnictwa	kultura preh.	fragm. naczyń		X	nie istnieje
			punkt osadniczy	wczesne średniowiecze – kultura prapolska				
Dąbrowa Rzczycka	32		śląd osadnictwa	epoka kamienia	odłupek krzemowy		X	nie istnieje
			punkt osadniczy	kultura łużycka	fragm. naczyń			

Trakty i szlaki przechodzące przez teren gminy Radomyśl n/Sanem:

- **szlak walk partyzanckich** biegnący od miejscowości Lipa przez Łązek Ordynacki Szklarnię, Porytowe Wzgórze, Uście, Ciosmy, Bidaczów, Budziarze, Zanie, Majdan Księżopolski, Aleksandrów, Górecko Kościelne, Osuchy, Frysztarkę, Borowe Młyny do Suśca, planowane jest przedłużenie tego szlaku do Annapola przez Radomyśl; Antoniów, Chwałowice, Borów i Kosin
- **szlak turystyki pieszej** z Zaklikowa do Lipy przebiega częściowo przez gminę Radomyśl n/Sanem, a konkretnie przez miejscowość Łązek Chwałowicki i południowym brzegiem Sanny biegnie do Borowa i dalej przez m.in. Szczeckie Doły i Zaklików.

Szlaki planowane:

- **szlak turystyki pieszej** biegnący skrajem Lasów Lipskich i groblą stawów leżących na pograniczu gmin Zaklików i Radomyśl od Lipy do Radomyśla i dalej przez Wzgórze Zjawienie wałem Snu i brzegami jezior w Nowinach przez rezerwat wodny do Pniowa następnie do Chwałowic i Borowa.

Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego

Zagrożenia dla środowiska kulturowego regionu:

- niezgodna z ekologią działalność gospodarcza i przemysłowa;
- nowe inwestycje przemysłowe, komunikacyjne i agrotechniczne powodujące daleko idące zmiany w i środowisku naturalnym;
- brak właściwej ochrony zespołów i obiektów;
- brak środków na ochronę konserwatorską.

Zalecenia związane z ochroną środowiska kulturowego:

- obiekty już wpisane do rejestru zabytków należy chronić zgodnie z ustawą o ochronie dóbr kultury, znaleźć im inwestora i zagospodarować zgodnie z przeznaczeniem;
- urząd gminy powinien podjąć działania prowadzące uznania za zabytkowe i wpisania do rejestru obiektów o szczególnej wartości zabytkowej, prowadzić prace bieżące mające na celu inwentaryzację i plan konserwacji tego co zostało ze spuścizny kulturowej gminy;
- należy dążyć do tego aby rozbudowa miejscowości przebiegała w sposób harmonijny z istniejącą zabudową i cennym krajobrazem kulturowym.

4. Uwarunkowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

4.1. Gospodarka rolna

Jedyną z podstawowych funkcji gminy jest rolnictwo. Pod względem klimatycznym gmina znajduje się na styku dwóch dzielnic klimatycznych: Sandomiersko – Rzeszowskiej oraz Lubelskiej, klimat jest chłodny lądowy z dużym wpływem klimatu kontynentalnego. Okres wegetacji roślin wynosi od 205 – 220 dni, a średnia roczna temperatura od 7,0–7,5° C średnia suma opadów atmosferycznych wynosi 596 mm.

Gleby mają średnią wartość użytkową i wykazują znaczne zróżnicowanie przestrzenne wynikające z rodzaju utworów, z których powstały, w dolinie Wisły i Sanu wykształciły się mady rzeczne. Są to gleby najżyźniejsze na terenie gminy i zaliczane są do II, III, IV klasy bonitacyjnej. Występują w zachodniej i północnej części gminy we wsiach: Chwałowice, Witkowice, Dąbrówka, Pniów, Żabno, Nowiny. Wartość użytkową gleb zmniejszają nieuregulowane stosunki wodne.

Występują również gleby bielicowe, brunatne pseudobielicowe o niewielkiej zasobności w składniki pokarmowe i najczęściej kwaśnym odczynie. Gleby te przydatne są pod uprawę: żyta, owsa, ziemniaków, gryki, seradeli i innych roślin o niewielkich wymaganiach glebowych, występują głównie w południowej części gminy i na gruntach przylegających do lasów.

Ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy jest średnio korzystna. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który uwzględnia wszystkie elementy środowiska przyrodniczego dla gminy wynosi 65,4 pkt. według IUNG w Puławach. Jest on najniższy w porównaniu ze wskaźnikami dla powiatu, województwa i kraju:

- ◆ Gmina Radomyśl – 65,4 pkt.;
- ◆ Powiat stalowowolski – 67,9 pkt.;
- ◆ Województwo podkarpackie – 73,0 pkt.;
- ◆ Polska – 66,0 pkt.

O możliwościach produkcyjnych rolnictwa gminy decyduje poza jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej ilość ziemi użytkowanej rolniczo. W ogólnej powierzchni gminy 13363 ha, użytki rolne zajmują 6315 ha, co stanowi 47,1% tej powierzchni.

Struktura użytkowania gruntów gminy charakteryzuje się niewielkim udziałem użytków rolnych, tak niewielki udział ziemi rolniczej jest charakterystyczny dla gmin powiatu stalowowolskiego (44%) i niżańskiego. Dużą powierzchnię gminy zajmują lasy i grunty leśne 5879 ha. (Rocznik statystyczny województwa Podkarpackiego 2000 r.) Stanowi to 44% powierzchni gminy. Lasy stanowią bogactwo gminy zarówno pod względem gospodarczym, krajobrazowym i zdrowotnym, położone są we wschodniej części oraz w okolicach Antoniowa.

Na obszarze gruntów śródleśnych oraz położonych w pobliżu lasów występują gleby pochodzenia organicznego. Największe kompleksy tych gleb występują w miejscowościach: Radomyśl i Antoniów. Zgodnie z Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych podlegają ochronie i są wyłączone spod zabudowy.

Tabela Nr 4. Bonitacja gruntów rolnych (w ha).

Klasa gruntu	Grunty orne	Użytki zielone
II	310	26
III a	705	375
III b	387	–
IV a	294	413
IV b	376	–
V	1082	647
VI	980	676
VI z	20	24

Według IUNG-u 1994 r.

Udział poszczególnych klas w ogólnej powierzchni użytków rolnych przedstawia się następująco:

- klasa II – stanowi 5,3% powierzchni użytków rolnych;
- klasa III – stanowi 23,2% powierzchni użytków rolnych;
- klasa IV – stanowi 17,1% powierzchni użytków rolnych;
- klasa V – stanowi 27,3% powierzchni użytków rolnych;
- klasa VI – stanowi 26,2% powierzchni użytków rolnych;
- klasa VI z – stanowi 0,9% powierzchni użytków rolnych.

Wartość użytkowa gleb jest zróżnicowana, klasy od II–IV stanowią 45,6%, a klasa V i VI – 54,4% powierzchni użytków rolnych. Największy udział posiadają klasy V i VI oraz klasa III. Wskaźnik bonitacji gleb w skali 3-stopniowej wynosi 1,54, dla gruntów ornych 1,59, a dla użytków zielonych 1,44.

Przy tak dużym zróżnicowaniu jakości gleb można wydzielić miejscowości, które posiadają największy udział gleb klasy III, należą do nich: Chwałowice, Witkowice, Dąbrówka, Pniów, Wola Rzeczycka, Nowiny. Pod względem typu występujące gleby to mady mające dużą wartość rolniczą. Gleby te zaliczane są do kompleksu pszenego dobrego, żyniego bardzo dobrego i dobrego. Najsłabsze gleby z dużym udziałem klasy V i VI występują we wsiach Radomyśl, Antoniów i częściowo Chwałowice.

Gleby występujące na terenie gminy mają odczyn w większości kwaśny, gleb o odczynie kwaśnym i bardzo kwaśnym jest 75%. Stwierdza się w glebach niewielkie podwyższenie niklu oraz siarki.

4.2. Struktura użytków rolnych

Grunty orne	4103 ha	65,0% powierzchni użytków rolnych
Sady	51 ha	0,8%
Łąki	1081 ha	17,1%
Pastwiska	1080 ha	17,1%
Razem	6315 ha	100%

Źródło: Rocznik statystyczny województwa podkarpackiego 2000 r.

Największy udział w strukturze użytków rolnych posiadają grunty orne około 65%. Niewielki jest udział sadów. Udział łąk i pastwisk w strukturze użytków rolnych wynosi 34,2%. Największa powierzchnia użytków zielonych dobrej jakości znajduje się w Witkowicach, Chwałowicach, a w Radomyślu słabej jakości.

4.3. Produkcja roślinna

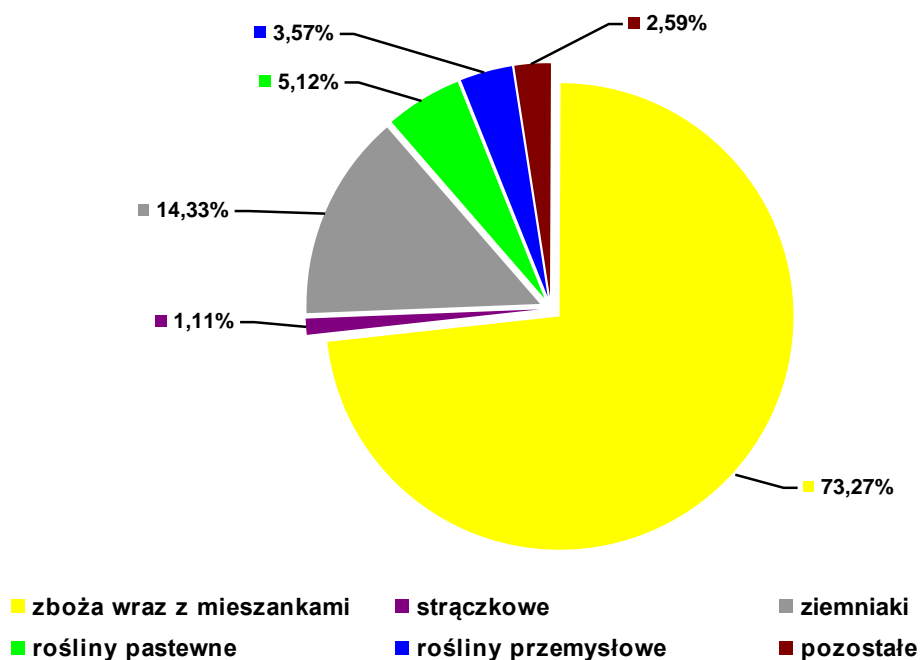
Podstawowym kierunkiem w produkcji roślinnej jest uprawa roślin zbożowych oraz okopowych. Udział zbóż wraz z mieszankami zbożowymi w strukturze zasiewów wynosi 73%. Spośród roślin zbożowych najczęściej uprawia się pszenicy, jęczmienia, owsa. Duży odsetek stanowią ziemniaki 14,3%, rośliny pastewne zajmują ponad 5% powierzchni zasiewów.

Uprawia się także rośliny strączkowe jadalne na ziarno t.j. fasolę „Piękny Jaś”, uprawa ta stanowi ponad 1% powierzchni zasiewów. Fasola uprawiana jest w Antoniowie, Pniowie, Nowinach.

Tabela Nr 5. Powierzchnia zasiewów poszczególnych upraw w gospodarstwach indywidualnych.

Wyszczególnienie	Powierzchnia
Ogólna powierzchnia zasiewów	3161
Zboża wraz z mieszankami	2316
Strączkowe	35
Ziemniaki	453
Pastewne	162
Przemysłowe	113
Pozostałe	82

Źródło: PSR – 1997 r. Urząd Statystyczny w Tarnobrzegu

W obecnym czasie coraz więcej gruntów jest nie obsianych, powierzchnia odłogów i ugorów wynosi około 1000 ha. Zjawisko istnienia tak dużej powierzchni gruntów nie użytkowanych rolniczo wiąże się z sytuacją gospodarczą kraju i brakiem rynków zbytu na płody rolne. Produkcja rolna nastawiona jest na zaspokojenie własnych potrzeb rolników.

4.4. Produkcja zwierzęca

Podstawowym kierunkiem w produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła oraz trzody chlewnej. Liczba zwierząt według danych Powszechnego Spisu Rolnego w 1996 roku wynosiła 2057 sztuk bydła w tym 1206 krów oraz 2996 sztuk trzody chlewnej.

W obecnym czasie zauważalny jest spadek produkcji zwierzęcej, a zwłaszcza pogłowia bydła mlecznego (brak danych ze spisu rolnego z 2002 r.).

Produkcja rolna, a zwłaszcza uprawy gruntowe na większą skalę prowadzone są w północnej części gminy, co wiąże się z wyższymi klasami bonitacyjnymi gleb.

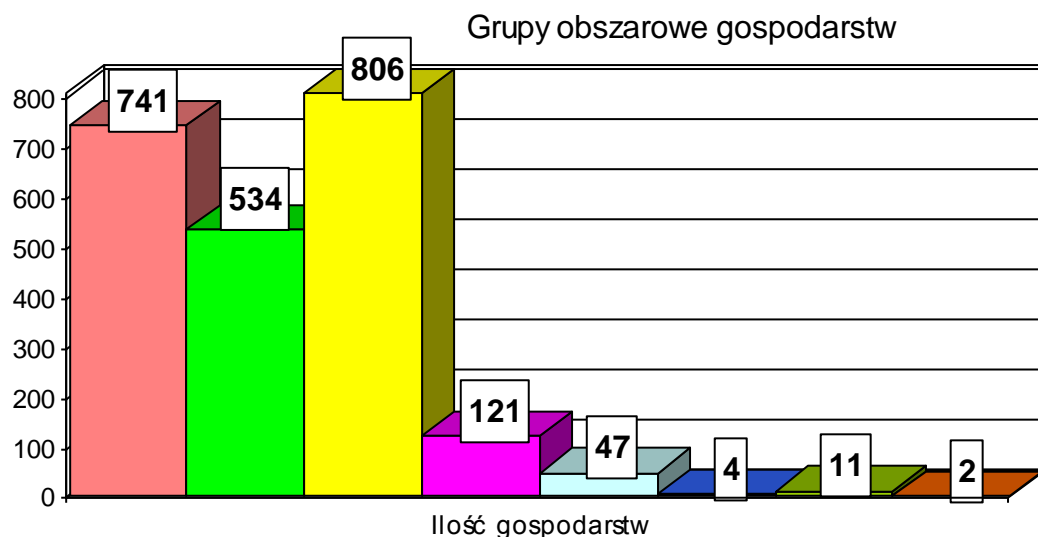
Wśród 10 gospodarstw współpracujących z WODR w Boguchwale – Oddział Terenowy w Stalowej Woli z/s w Radomyślu większość gospodarstw nastawionych jest na hodowlę trzody chlewnej, a tylko 2 gospodarstwa specjalizują się w hodowli krów mlecznych, 1 z gospodarstw zajmuje się produkcją ogrodniczą. Gospodarstwa prężne, bardziej nowoczesne, które mogą dostosować się do wymagań rynku znajdują się w Witkowicach, Chwałowicach.

Dobre warunki klimatyczne, czyste środowisko naturalne sprzyja rozwojowi produkcji pszczelarskiej. Duża ilość lasów, brak uciążliwego przemysłu, małe gospodarstwa rolne sprzyjają rozwojowi tego kierunku (pasieki pszczele wywożone są na plantacje gryki).

4.5. Struktura agrarna

Gospodarstw rolnych powyżej 1 ha jest 1534, struktura obszarowa jest bardzo niekorzystna do prowadzenia wysokotowarowej produkcji i przedstawia się następująco:

- działki do 1 ha – 741 gospodarstw – 48,3%;
- działki od 1 – 2 ha – 534 gospodarstwa – 34,8%;
- działki od 2 – 5 ha – 806 gospodarstwa – 52,8%;
- działki od 5 – 7 ha – 121 gospodarstwa – 7,9%;
- działki od 7 – 10 ha – 47 gospodarstwa – 3,5%;
- działki od 10 – 15 ha – 4 gospodarstwa – 0,2%;
- działki od 15 – 20 ha – 11 gospodarstw – 0,7%;
- działki powyżej 20 ha – 2 gospodarstwa – 0,1%.

do 1 ha	1 - 2 ha	2 - 5 ha	5 - 7 ha
7 - 10 ha	10 - 15 ha	15 - 20 ha	powyżej 20 ha

Źródło: dane WODR – Terenowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Stalowej Woli z/s w Radomyślu.

Rolnictwo gminy cechuje duże rozdrobnienie gospodarstw, mały areał użytków rolnych co jest charakterystyczne dla całego powiatu stalowowolskiego i województwa podkarpackiego. Liczba gospodarstw od 1-5 ha stanowi 87,9% ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa o powierzchni do 10 ha stanowią 10,9%, a powyżej 10 ha stanowią 0,9% ogółu gospodarstw. Największe powierzchniowo gospodarstwa znajdują się w Chwałowicach, Witkowicach.

W rolnictwie gminy zatrudnionych jest 2900 osób z czego część stanowią dwuzawodowcy liczba osób pracująca na 100 ha użytków rolnych wynosi 46 osób (średnia dla kraju wynosi 22 osoby).

Tak duża liczba zatrudnionych w rolnictwie świadczy o przeludnieniu agrarnym w gminie, z ekonomicznego punktu widzenia 24 osoby na 100 ha użytków rolnych jest zbędne w gospodarstwach rolnych i powinno znaleźć sobie pracę w sektorze poza rolnictwem.

Rolnicy napotykają trudności ze zbytem wyprodukowanych płodów, na terenie gminy nie ma punktów skupu. Zapotrzebowanie rolników z terenu gminy na usługi mechaniczne zaspokajane jest przez Spółdzielnię Kółek Rolniczych w Radomyślu oraz prywatne podmioty.

Niekorzystna sytuacja w rolnictwie, rozdrobnienie gospodarstw w gminie stwarza zapotrzebowanie na podniesienie opłacalności gospodarstw, stworzenia większej oferty towarowej poprzez zorganizowanie grup producentów rolnych.

4.6. Formy władania ziemią

Dominującym sektorem gospodarki rolnej jest sektor prywatny t.j. gospodarka indywidualna. Użytki rolne w 97% użytkowane są przez gospodarstwa indywidualne.

Na terenie gminy nie występują gospodarstwa uspołecznione, na bazie dawnej spółdzielni produkcyjnej w Żabnie powstała stadnina koni, a część gruntów wydzierżawiona została pod bazę paszową dla hodowli ryb w Zaklikowie.

Powierzchnia gruntów gminnych wynosi 1028 ha, są to w większości grunty mienia wiejskiego, w większości położone w Żabnie. Są to tereny atrakcyjne do zagospodarowania dla różnych inwestorów.

4.7. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Powierzchnia użytków rolnych, wynosi 6315 ha i stanowi 47% powierzchni ogólnej gminy. Dość dużą powierzchnię gminy 5879 ha zajmują lasy i grunty leśne t.j. 44%.

- Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG-u wynosi 65,4 pkt. i jest niższy w porównaniu ze wskaźnikami dla powiatu, województwa.
- Wartość użytkowa gleb jest zróżnicowana i największy udział posiadają gleby klasy V – 27,3% i klasy VI – 26,2% oraz gleby klasy III – 23,2%. Najbardziej korzystne warunki do rozwoju produkcji rolnej posiadają miejscowości położone w północnej części gminy: Chwałowice, Witkowice, Dąbrówka Pniowska, Pniów.
- Gleby klasy V i VI pod względem rolniczym posiadają niewielką przydatność i większość z nich należy przeznaczyć do zalesienia. Zajmują one ponad 53% powierzchni użytków rolnych.
- Udział użytków zielonych w strukturze użytków rolnych jest dość duży i wynosi 34,2%. Użytki zielone są średniej i słabej jakości.
- W strukturze zasiewów dominują rośliny zbożowe, których udział wynosi 73%, wśród roślin zbożowych największy udział posiada pszenica i jęczmień. Obok roślin

zbożowych w gminie uprawia się dość dużo ziemniaków, które stanowią 14,3% powierzchni zasiewów.

- Struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych cechuje się dużym rozdrobnieniem, udział gospodarstw o powierzchni do 5 ha wynosi około 88%, w tym udział gospodarstw od 1–2 ha wynosi 34% wszystkich gospodarstw,
- Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 4,1 ha, aktualnie powierzchnia gospodarstwa uległa zmniejszeniu w związku ze zmniejszeniem się powierzchni użytków rolnych oraz podziałami rodzinnymi gospodarstw.
- W rolnictwie gminy pracuje 2900 osób, na 100 ha użytków rolnych pracuje 46 osób (średnia krajowa to 22 osoby), co świadczy o przeludnieniu agrarnym.

4.8. Uwarunkowania wynikające z własności gruntów

- Przewaga prywatnej własności gruntów.
- Jedną z podstawowych funkcji gminy Radomyśl jest rolnictwo, dlatego obszary rolnicze w klasach od II – IV niezależnie od formy władania i własności należy zachować do użytkowania rolniczego. W przypadku konieczności przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze należy kierować się przepisami Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 03.02.1995 roku.
- Występujące na terenie gminy gleby pochodzenia organicznego (Antoniów, Radomyśl) podlegają ochronie i powinny pozostać użytkowaniu rolniczemu.

5. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

5.1. Demografia

5.1.1. Liczba ludności, struktura płci, gęstość zaludnienia

Gmina zajmuje powierzchnię 134 km² i liczy (według GUS) 7850 mieszkańców, w tym 3744 mężczyzn i 3837 kobiet.

Wskaźnik feminizacji wynosi 102 kobiet na 100 mężczyzn i jest wyższy od średniego wskaźnika dla gmin wiejskich województwa podkarpackiego, wynoszącego 101 kobiet na 100 mężczyzn oraz wyższy od wskaźnika dla gmin wiejskich powiatu stalowowolskiego, wynoszącego 106 kobiet na 100 mężczyzn.

Tabela Nr 6. Wielkość gminy Radomyśl na tle średniej wielkości gmin wiejskich powiatu, województwa i kraju w 2000 roku.

Jednostka terytorialna	Powierzchnia ogólna w km ²	Liczba ludności wg GUS
gmina Radomyśl	134,0	7,58
powiat stalowowolski	150,1	8,70
województwo podkarpackie	117,0	8,70
Polska	135,0	6,60

Źródło: Rocznik statystyczny woj. podkarpackiego 2000 r.

Gęstość zaludnienia jest niska i wynosi 57 osób/km² i jest mniejsza od średniej gęstości zaludnienia dla gmin wiejskich: powiatu stalowowolskiego – 65 osób/km², województwa podkarpackiego – 118 osób/km² i kraju – 124 osób/km².

Charakterystycznym wskaźnikiem dla terenów wiejskich jest wskaźnik zagęszczenia na 100 ha użytków rolnych. W gminie Radomyśl wynosi on 120 osób/100 ha UR. Wskaźnik ten jest znacznie większy od średniej krajowej dla gmin wiejskich – 79 osób/100 ha UR, wyższy od wskaźnika dla gmin wiejskich powiatu stalowowolskiego – 157 osób/100 ha UR i gmin wiejskich województwa podkarpackiego – 69 osób/100 ha UR. Obserwuje się zróżnicowanie gęstości zaludnienia w poszczególnych sołectwach, co ilustruje poniższe zestawienie.

Tabela Nr 7. Gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach na 1 km² i na 100 ha UR na 31.XII.2000 roku.

Miejscowość	Liczba ludności	Powierzchnia ogólna w ha	w tym powierzchnia UR	Liczba os/km ²	Liczba os/100 ha UR
Radomyśl	829	4009	595	21	139
Antoniów + Zalesie	730	779	500	62	96
Chwałowice z Łązkim Chwałowskim	1121	2444	1229	46	91
Dąbrowa Rzeczycka	429	339	212	127	202
Dąbrówka Pniowska	370	1764	678	21	55
Kępa Rzeczycka	236	250	168	94	140
Nowiny	457	565	411	81	111
Orzechów	128	168	149	76	86
Pniów	359	1764	678	z Dąbrówką Pniowską	
Rzeczyca Długa z Musikowem	959	695	492	69	97
Rzeczyca Okrągła	431	168	146	256	295
Witkowice	361	700	464	52	78
Wola Rzeczycka	898	615	477	146	188
Żabno	542	877	740	62	73
Razem:	7850*	13376	6233	57	120

Źródło: Urząd Gminy Radomyśl,

*¹⁾ materiały z NSP 2002 r.

Tak duże zróżnicowanie gęstości zaludnienia jest wynikiem dużego udziału lasów w ogólnej powierzchni poszczególnych jednostek osadniczych.

Tabela Nr 8. Dynamika rozwoju ludności gminy Radomyśl w latach 1995-2000.

Lata	Liczba ludności
1995	7851
1996	–
1997	7847
1998	7856
1999	7875
2000	7830
VI 2002	7850

Źródło: Rocznik statystyczny woj. tarnobrzskiego 1996 i 1998; Rocznik statystyczny woj. podkarpackiego 1999, 2000 i 2001; materiały NSP 2002 r.

5.1.2. Struktura wieku

Tabela Nr 9. Struktura wieku mieszkańców gminy Radomyśl na tle powiatu, województwa i kraju (stan na 31.XII.2000 r.)

Jednostka terytorialna	Ludność (udział w %)			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny	
gm. Radomyśl	27,3	56,2	16,5	80,0
pow. stalowowolski	26,5	60,7	12,8	64,6
woj. podkarpackie	27,8	58,2	14,0	71,8
Polska	26,3 *)	59,6 *)	14,1 *)	68,0 *)

*) – 1998 rok

Źródło: Strategia Gminy Radomyśl; Rocznik statystyczny woj. podkarpackiego 2000 r.

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wiekowych dominuje grupa wieku produkcyjnego. Udział tej grupy wynosi ponad 56,2% ogółu mieszkańców gminy i jest niższy od wskaźnika dla powiatu stalowowolskiego – 60,7%, woj. podkarpackiego – 58,2% i ogólnopolskiego – 59,6%. Wyższe są natomiast wskaźniki udziału grup wieku przedprodukcyjnego i poprodukcyjnego.

Relację ludności w wieku produkcyjnym do nieprodukcyjnego wyraża wskaźnik obciążenia demograficznego, który dla gminy Radomyśl wynosi prawie 80. Porównanie tego wskaźnika do wartości dla powiatu, województwa i kraju ilustruje powyższa tabela.

5.1.3. Ruch naturalny ludności

Gmina Radomyśl wykazuje znaczne wahania ruchu naturalnego, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela Nr 10. Ruch naturalny ludności gminy Radomyśl w latach 1997-2000.

Wyszczególnienie	1997		1998		1999		2000	
	Liczba	na 1000 M	Liczba	na 1000 M	Liczba	na 1000 M	Liczba	na 1000 M
małżeństwa	34	4,4	45	5,9	51	6,7	37	4,9
urodzenia	107	13,9	95	12,5	68	8,9	81	10,6
zgony	92	12,0	102	13,4	83	10,9	86	11,3
przyrost naturalny	15	2,0	-7	-0,9	-15	-2,0	-5	-0,7

Źródło: Rocznik statystyczny woj. tarnobrzskiego 1998; Rocznik statystyczny woj. podkarpackiego 1999, 2000 i 2001.

5.1.4. Migracje

Tabela Nr 11. Migracje ludności gminy Radomyśl w latach 1997-2000.

Lata	Napływ	Odływ	Saldo migracji	
			Liczba osób	na 1000 M
1997	61	112	-51	6,7
1998	74	64	10	1,3
1999	65	72	-7	-0,9
2000	42	61	-19	-2,5

Źródło: Rocznik statystyczny woj. tarnobrzeskiego 1998; Rocznik statystyczny woj. podkarpackiego 1999 i 2000.

Zjawisko migracji ludności gminy Radomyśl w analizowanym okresie wykazało zróżnicowanie w wielkości napływu i odpływu. Wiąże się to w dużej mierze z możliwościami znalezienia pracy na obszarze gminy.

5.1.5. Zatrudnienie

Tabela Nr 12. Pracujący w gminie Radomyśl w latach 1998-2000.

Dział gospodarki	Pracujący					
	1998 rok		1999 rok		2000 rok	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
Pracujący ogółem	422	100,0	394	100,0	352	100,0
w tym: kobiety	239	56,6	237	60,1	221	62,8
z liczby ogółem:						
przemysł	117	27,7	89	22,6	x	x
budownictwo	11	2,6	7	1,7	x	x
edukacja	103	24,4	119	30,2	x	x
ochrona zdrowia	41	0,9	40	10,2	x	x
pozostałe	150	35,4	139	35,3	x	x
Bezrobotni	484	-	610	-	626	-

Źródło: Rocznik statystyczny woj. podkarpackiego 1999 i 2000 r.

W świetle Powszechnego Spisu Rolnego z 1996 r. liczba osób pracujących, zamieszkałych w indywidualnych gospodarstwach rolnych wynosi około 2900 osób. Średnio w gminie na 100 ha UR pracuje 46 osób przy średniej krajowej 22 osób/100 ha UR.

5.1.6. Problemy bezrobocia

Tabela Nr 13. Wielkość bezrobocia w gminie w ostatnich latach.

Lata	Liczba bezrobocia		Stopa bezrobocia		
	ogółem	w tym kobiet	pow. stalowowski	woj. podkarpackie	Polska
1999	610	-	13,8	-	-
2000	626	343	15,2	15,9	15,0
2001	647	347	16,0	17,3	17,4
2002 (I kw.)	649	339	16,1	17,5	18,1

Źródło: Rocznik statystyczny woj. podkarpackiego 2000; Powiatowy Urząd Pracy Stalowa Wola

Rozwój drobnej przedsiębiorczości na wsi i działalności pozarolniczej, który mógłby w sposób widoczny wpłynąć na zmniejszenie zjawiska bezrobocia, natrafia na szereg trudności. Część z nich to problemy obiektywne natury zewnętrznej jak np.: bariera popytu, brak środków transportu, problemy związane z dystrybucją gotowych towarów i zakupem surowców, zubożenie miejscowej ludności, spadek stopy życiowej ludności

w skali kraju, polityka ośrodków decyzyjnych, kłopoty z dostępem do kredytów bankowych (np. brak wymaganych poręczeń). Druga część to problemy natury wewnętrznej, związane z brakiem wykwalifikowanej kadry pracowniczej dla zakładów produkcyjnych, brakiem odpowiednich systemów motywacyjnych i zabezpieczeń socjalnych dla pracowników, trudną do opanowania fluktuację kadr, niedostateczną wiedzę ekonomiczną kandydatów na przedsiębiorców oraz informacji na temat programów pomocowych i kredytów preferencyjnych na rozwój rolnictwa.

Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli podejmuje kroki mające na celu przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia. Organizowane są prace interwencyjne i roboty publiczne, wdrażany jest program aktywizacji zawodowej absolwentów oraz szkoleń zawodowych (pozwalających na przekwalifikowania zawodowe), udzielanie pożyczek na otwarcie działalności gospodarczej oraz organizowanie giełd pracy, pomoc doradcza dla nowopowstałych firm.

Uwarunkowania wynikające z zagadnień demograficznych:

- wielkość gminy mierzona liczbą ludności należy do gmin średnich zarówno w skali powiatu i województwa i do większych w kraju;
- gęstość zaludnienia na 1 km² jest stosunkowo niska i zróżnicowana w poszczególnych jednostkach osadniczych, na co wpływ ma duży udział lasów w powierzchni ogólnej poszczególnych sołectwach;
- wysoki wskaźnik zatrudnienia w rolnictwie przy niskim poziomie edukacji rolniczej;
- stosunkowo korzystna struktura wiekowa ludności gminy;
- wahania przyrostu naturalnego ludności gminy;
- wahania liczby ludności gminy;
- duże zasoby ludności w wieku produkcyjnym;
- mało skuteczne formy walki z bezrobociem;
- utrudnienia w rozwoju drobnej przedsiębiorczości na wsi.

5.2. Zasoby mieszkaniowe gminy

Zasoby mieszkaniowe gminy na 31.XII.2000 r. według GUS zamykają się wielkością 2022 mieszkań o łącznej liczbie 7497 izb i łącznej powierzchni 153,9 tys. m². We własnych mieszkaniach zamieszkuje 7581 osób, t.j.: 100% mieszkańców. Przeciętna wielkość mieszkania wynosi 76,1 m², a jedno mieszkanie zamieszkuje średnio 3,75 osób.

Wskaźniki zasobów mieszkaniowych gminy na tle powiatu i gmin wiejskich województwa podkarpackiego ilustruje poniższa tabela.

Tabela Nr 14. Zasoby mieszkaniowe gminy Radomyśl (stan na 31.12. 2000 r.) według GUS.

Jednostka terytorialna	Liczba mieszkań	Liczba izb	Pow. użytkowa na 1 os. w m ²	Średnia liczba os./mieszk.	Średnia liczba os./1 izbę
gmina Radomyśl	2022	7497	20,3	3,75	1,01
pow. stalowowolski	11092	39980	10,1	3,98	1,01
gminy woj. podkarpackiego	305692	1080069	17,9	4,08	1,16

Według materiałów NSP 2002 r. wynika, że w czerwcu 2002 r. liczba mieszkań w gminie wynosi 2082. Do najbardziej rozwojowych wsi w gminie należą: Radomyśl, Chwałowice, Antoniów, Rzeczyca Długa, Wola Rzeczycka i Żabno.

Na obszarze gminy budownictwo mieszkaniowe realizowane jest w systemie indywidualnym, na własnych działkach. Gmina dysponuje zasobem terenów budowlanych w ilości 24 działek w miejscowościach:

- Chwałowice – 15 działek;
- Radomyśl – 8 działek;
- Rzeczyca Długa – 1 działka.

W aktualnym planie zagospodarowania przestrzennego gminy zapisane są jeszcze znaczne rezerwy terenów dla realizacji budownictwa mieszkaniowego.

Ruch budowlany na obszarze gminy wykazuje stagnację. Liczba oddawanych budynków do użytku jest niewielka, co obrazuje poniższe zestawienie. Pozyskiwanie nowych mieszkań dokonuje się przez rozbudowę i modernizację istniejących budynków, co uzewnętrznia się w poprawie etyki budynków mieszkalnych.

Tabela Nr 15. Liczba oddawanych mieszkań w latach 1995-2000.

Lata	Liczba oddawanych mieszkań
1995	6
1996	–
1997	6
1998	4
1999	6
2000	5

Źródło: Rocznik statystyczny woj. tarnobrzeskiego 1996–1998. Rocznik statystyczny woj. podkarpackiego 1999, 2000 i 2001.

Tabela Nr 16. Liczba mieszkań w poszczególnych miejscowościach (stan na VI 2002 r. według materiałów NSP).

Miejscowość	Liczba mieszkań	%
Radomyśl	294	14,1
Antoniów	188	9,0
Chwałowice	230	11,0
Dąbrowa Rzeczycka	111	5,3
Dąbrówka Pniowska	85	4,1
Kępa Rzeczycka	71	3,4
Łązek Chwałowski z Musikowem	32	1,5
Nowiny	117	5,6
Orzechów	30	1,4
Pniów	85	4,1
Rzeczyca Długa	238	11,5
Rzeczyca Okrągła	101	4,9
Witkowice	105	5,0
Wola Rzeczycka	227	11,0
Żabno	168	8,1
Razem:	2082	100,0

Źródło: Urząd Gminy Radomyśl; materiały NSP 2002 r.

Stan techniczny zasobów mieszkaniowych w przewadze jest dobry, a substancja zużyta lub wymagająca remontów szacowana jest na około 3-4% ogółu zasobów mieszkaniowych. Zaznacza się zjawisko wymiany zużytej substancji mieszkaniowej, przez budowę nowych budynków mieszkalnych obok starych, przez co gmina zyskuje bardziej nowoczesny i estetyczny wygląd.

Występuje i utrwała się tendencja do koncentracji zabudowy wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych, wzdłuż których przebiegają ciągi infrastruktury technicznej. Zanikło zjawisko chęci rozpraszania zabudowy poza głównymi ciągami infrastruktury i komunikacji. W obrębie istniejącej rozproszonej zabudowy zachodzi sporadycznie do

wymiany substancji budowlanej, utrwalające rozproszenie tej zabudowy. Gmina posiada znaczne rezerwy terenów budowlanych, które są zapisane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy. Wskazane w planie tereny stanowią własność prywatną, umożliwiają możliwość lokalizacji budynków właścicielom lub stanowią przedmiot transakcji kupna – sprzedaży potencjalnych inwestorów. Gmina dysponuje własnymi zasobami terenów budowlanych, umożliwiającymi prowadzenie własnej polityki w zakresie gospodarki mieszkaniowej. Tereny możliwe do realizacji nowych terenów mieszkaniowych obejmują powierzchnię około 20-30 ha w miejscowościach Radomyśl, Rzeczyca Okrągła, Rzeczyca Długa i Kępa Rzeczycka. Tereny te wymagają opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Walory środowiska, jakimi są lasy, woda, rzeźba terenu, stanowią zachętę do lokalizacji zabudowy letniskowej.

Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania mieszkalnictwa:

- stan techniczny mieszkalnictwa w przewadze jest dobry;
- sukcesywnie następuje wymiana zużytej substancji mieszkaniowej;
- w minimalnym stopniu zachodzi zjawisko wymiany substancji mieszkaniowej w terenach rozproszonej zabudowy, pozwalające na utrwalanie rozproszenia zabudowy;
- zwodociągowanie i gazyfikacja gminy sprzyja podnoszeniu standardu mieszkalnictwa i poziomu życia mieszkańców;
- budownictwo mieszkaniowe realizowane jest na własnych działkach przez właścicieli tych działek;
- zabudowa mieszkaniowa koncentruje się wzdłuż ciągów komunikacyjnych, wzdłuż których przebiegają ciągi infrastruktury technicznej oraz w wyznaczonych planem terenów mieszkaniowych;
- gmina posiada znaczne rezerwy terenowe pod zabudowę mieszkaniową, zapisane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy, jak również będących w zasobie gminnym;
- duże zainteresowanie walorami środowiska przyrodniczego dla lokalizacji zabudowy rekreacyjnej w gminie.

5.3. Stan infrastruktury socjalnej

5.3.1. Oświata

W gminie funkcjonuje 5 szkół podstawowych: w Antoniowie, Chwałowicach, Radomyślu, Rzeczycy Długiej i Woli Rzeczyckiej. Ponadto w miejscowościach Antoniów, Radomyśl i Rzeczyca Długa we wspólnych obiektach funkcjonują szkoły podstawowe i gimnazja. Przy szkołach podstawowych, z wyjątkiem Radomyśla funkcjonują klasy zerowe.

Tabela Nr 17. Rozmieszczenie szkół podstawowych w gminie w roku szkolnym 2001/2002.

Miejscowość	Liczba uczniów ogółem (w tym, 0 ^{ty})	Liczba oddziałów	Liczba pomieszczeń do nauki	Sala gimnastyczna	Sala komputerowa
Chwałowice	171 (18)	10	7	–	1
Antoniów	150 (25)	6	7	1*	–
Radomyśl	179 (–)	9	9	1*	1
Wola Rzeczycka	155 (15)	6	7	1z*	–
Rzeczyca Długa	161 (21)	6	6	–	–
Razem:	816 (79)	39	36	2*+1z*	2

* – wspólnie z gimnazjum

z – pomieszczenie zastępcze adaptowane na salę gimnastyczną

Tabela Nr 18. Rozmieszczenie gimnazjów w gminie w roku szkolnym 2001/2002.

Miejscowość	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba pomieszczeń do nauki	Sala gimnastyczna
Antoniów	137	7	4	1*
Radomyśl	99	5	7	1*
Rzeczyca Długa	100	5	5	1z*
Razem:	336	17	16	2*+1z*

Źródło: Urząd Gminy Radomyśl.

* – wspólnie ze szkołą podstawową

Wśród społeczności gminy są silne tendencje, wspierane przez Zarząd Gminy, na rzecz utworzenia w gminie szkoły średniej. Powstanie takiej instytucji umożliwi znacznej grupie lokalnej młodzieży zdobycie matury i umiejętności dostosowanych do lokalnego rynku pracy.

Placówki wychowania przedszkolnego

Tabela Nr 19. Placówki wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2001/2002.

Miejscowość	Placówki	Oddziały	Liczba dzieci	Oddziały przedszkolne
Radomyśl	1	2	43	–
Chwałowice	–	1	–	18
Antoniów	–	1	–	25
Wola Rzeczycka	–	1	–	15
Rzeczyca Długa	–	1	–	21
Razem:	1	6	43	79

Źródło: Urząd Gminy Radomyśl

Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania urządzeń oświaty:

- sieć szkolnictwa, skupiająca szkoły podstawowe i gimnazja zapewnia prawidłową obsługę w zasięgu oddziaływania;
- występują silne tendencje społeczne, popierane przez Wójta Gminy do powołania i budowy szkoły średniej w gminie;
- sieć placówek wychowania przedszkolnego (przedszkole, klasy zerowe przy szkołach podstawowych) pokrywa aktualne potrzeby w zakresie opieki nad dzieckiem w wieku przedszkolnym;
- obiekty oświatowe wymagają modernizacji lub rozbudowy w ramach których to działań powinny powstać nowe sale gimnastyczne, sale komputerowe w celu poprawy warunków nauki.

5.3.2. Usługi kultury

Sieć urządzeń kultury w gminie jest bardzo dobrze rozwinięta. Tworzą ją: Gminne Centrum Kultury w Radomyślu, Wiejski Dom Kultury w Chwałowicach i 11 Domów Ludowych w: Łązku Chwałowskim, Dąbrówce Pniowskiej, Pniowie, Antoniowie, Nowinach, Żabnie, Dąbrowie Rzeczyckiej, Kępie Rzeczyckiej, Rzeczycy Okrągłej, Rzeczycy Długiej i Musikowie.

Gminne Centrum Kultury zlokalizowane w centrum miejscowości gminnej posiada niezbędne zaplecze dla organizowania imprez kulturalnych i okolicznościowych oraz dysponuje zapleczem dla działalności wśród młodzieży poprzez jej udział w kółkach zainteresowań, zespole tanecznym, kółku recytatorskim, plastycznym, muzycznym itp. Dorobek tych działań przedstawiany jest w formie wystaw, koncertów, festynów

rekreacyjno – kulturalnych czy poprzez uczestnictwo w okolicznościowych spotkaniach rocznicowych, świąt państwowych, rocznic historycznych i imprez związanych z lokalnymi obyczajami i obrzędami (np. „Turki”, „Zapusty”).

Na uwagę zasługuje impreza o randze ogólnopolskiej – Festiwal Piosenki Pielgrzymkowej w Radomyślu organizowany łącznie z Domem Rekolekcyjnym. Ponadto w ramach działalności Domu Rekolekcyjnego jest aktywna współpraca z młodzieżą.

W skali lokalnej, dla organizowania imprez kulturalnych, spotkań okolicznościowych i rocznicowych wykorzystane są obiekty Domów Ludowych i Wiejskiego Domu Kultury w Chwałowicach. Współpraca Gminnego Centrum Kulturalnego z młodzieżą, organizacjami społecznymi i zawodowymi, klubami sportowymi i parafią przynosi pożądane efekty. Ma również znaczenie integrujące mieszkańców gminy oraz wpływa na rzecz rozwoju lokalnej społeczności.

W gminie działa również biblioteka gminna w Radomyślu i 4 filie w Antoniowie, Chwałowicach, Woli Rzeszyckiej i Rzeszycy Długiej. Dysponuje ona księgozbiorem liczącym około 33,8 tys. woluminów, co stanowi prawie 0,7% księgozbioru wiejskich bibliotek publicznych województwa podkarpackiego i 18,7% księgozbioru wiejskich bibliotek powiatu stalowowolskiego. Liczba czytelników wynosi 1694 osób, t.j. 22,3% ogółu mieszkańców gminy i 24,6% ogólnej liczby czytelników w gminach powiatu stalowowolskiego. Poziom czytelnictwa wśród liczby czytelników nie jest wysoki i wynosi 17,9 książki na czytelnika. Jest to wielkość mniejsza od średniej dla gmin wiejskich województwa – 20,0 książki i średniej dla gmin powiatu stalowowolskiego – 21,5 książki.

Pomimo dobrze rozwiniętej bazy urządzeń kultury, szczególnie środowisko młodzieżowe odczuwa brak klubu młodzieżowego, dyskoteki Postulowane jest reaktywowanie kina. W miejscowości Wola Rzeszycka miejscowa społeczność zamierza budować własny Dom Ludowy.

Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania urządzeń kultury:

- sieć placówek upowszechniania kultury zapewnia w stopniu wystarczającym potrzeby mieszkańców gmin;
- niemal każda wieś dysponuje lokalem umożliwiającym urządzenie imprez o charakterze kulturalnym, okolicznościowym, rocznicowym lub kultywowaniu lokalnych tradycji;
- zaznacza się współpraca organizacji społecznych i zawodowych w rozwoju życia kulturalnego gminy;
- występuje współpraca GCK z placówkami oświatowymi w rozwoju i upowszechnianiu kultury;
- istnieje społeczna potrzeba zorganizowania klubu młodzieżowego;
- społeczność lokalna zmierza do reaktywowania kina w miejscowości gminnej.

5.3.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W gminie Radomyśl funkcjonuje Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (GSPZOZ). Bazę działania GSPZOZ stanowią:

- Gminny Ośrodek Zdrowia w Radomyślu z Ośrodkiem Fizjoterapii (Ośrodek Fizjoterapii obejmuje 2 gabinety i zatrudnienia 3 osoby);
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Antoniowie;
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Rzeszycy Długiej.

Tabela Nr 20. Rozmieszczenie ośrodków zdrowia.

Miejscowość	Liczba gabinetów	Liczba lekarzy		Liczba pielęgniarek	Apteka
			w tym stomatologów		
Radomyśl	4	4	1	5	1
Antoniów	4	2	1	4	1
Rzeczyca Długa	5	4	1	4	–
Razem:	13	10	3	13	2

Źródło: Informacja dyrektora

Na 1 lekarza przypada średnio 1085 mieszkańców gminy, na 1 pielęgniarkę 760 mieszkańców gminy, a na 1 stomatologa 2534 mieszkańców.

W zakresie obsługi specjalistycznej, gmina znajduje się w zasięgu urządzeń zlokalizowanych w ośrodku powiatowym w Stalowej Woli. System obsługi w zakresie podstawowej opieki medycznej jest wystarczający. Lokalizacja ośrodków zdrowia w miejscowościach o największej koncentracji mieszkańców w dostatecznym stopniu zapewnia obsługę medyczną w zasięgu oddziaływania ośrodka.

Stan techniczny ośrodków zdrowia jest dobry, zapewniając prawidłowe funkcjonowanie i obsługę mieszkańców. Natomiast obiekt w Rzeczycy Długiej wymaga modernizacji w zakresie dostosowania obiektu do wymogów ustawy z 1992 roku o zakładach opieki zdrowotnej.

Najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy wspomaga Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomoc, jako zadanie zlecone i własne, realizowana jest w formie rent socjalnych, zasiłków stałych i okresowych, ochrony macierzyństwa, zasiłków specjalnych, zasiłków celowych, dożywiania dzieci w szkołach.

Różnymi formami pomocy społecznej objętych było w I półroczu 2002 roku 545 osób, t.j. około 7,2% mieszkańców gminy z 182 rodzin. Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców stanowią dzieci i młodzież – 369 osób, t.j. 67,7% ogólnej liczby osób korzystających ze świadczeń. Są to świadczenia przeznaczone na dożywianie w szkołach.

Gmina nie dysponuje własnym obiektem, w którym znalazłyby schronienie osoby starsze wymagające opieki, bezdomne lub wymagające specjalnej troski. Osoby takie kierowane są do Domu Pomocy Społecznej lub Schroniska św. Brata Alberta w Stalowej Woli, a kobiety z dziećmi lub kobiety w ciąży do Krajowego Ośrodka Socjalno – Szkoleniowego dla Kobiet w Gorzycach.

Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania służby zdrowia i opieki społecznej:

- gmina obsługiwana jest przez Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej obejmujący 3 ośrodki zdrowia;
- wymagana jest przebudowa i modernizacja ośrodka zdrowia w Rzeczycy Długiej, celem poprawy obsługi i funkcjonowania oraz eliminacji barier architektonicznych;
- pomoc społeczna najbardziej potrzebującym uzależniona jest od środków budżetowych własnych i dotacji na zadania zlecone.

5.3.4. Sport i rekreacja

Gmina dysponuje dość dobrze rozwiniętą bazą sportową, którą tworzy 6 boisk sportowych z bazą treningową i boiska przyszkolne. Brak sal gimnastycznych przy szkołach.

Ilość boisk sportowych, ich wyposażenie i rozmieszczenie, zapewniają w wystarczającym stopniu potrzeby w zakresie możliwości uprawiania sportu. Natomiast brak sal gimnastycznych uniemożliwia prawidłową realizację zajęć dydaktycznych

wychowania fizycznego, jak również brak możliwości uprawiania sportu w okresie jesienno - zimowym. W niewielkim stopniu braki te rekompensują zastępcze pomieszczenia adaptowane dla potrzeb zastępczych sal gimnastycznych.

W gminie działa 6 klubów sportowych piłki nożnej, uczestniczących w rozgrywkach ligowych. Są to:

- LZS – Chwałowice;
- LZS – Nowiny;
- LZS – Radomyśl;
- LZS – Żabno;
- LZS – Wola Rzeszycka;
- LZS – Rzeszyca Długa.

Gmina Radomyśl dysponuje walorami przyrodniczymi i morfologicznymi terenu dla rozwoju ośrodków rekreacyjnych. Bliskość znaczącego ośrodka miejskiego (Stalowa Wola) jest czynnikiem przyspieszającym rozwój tej dziedziny gospodarki. Istniejąca baza rekreacyjno-wypoczynkowa, powinna być uporządkowana i rozbudowana. Duże zainteresowanie koncentracją ośrodków rekreacyjnych i zabudowy letniskowej występuje niemal we wszystkich miejscowościach, gdzie woda i las są elementami przyciągającymi inwestorów budownictwa rekreacyjnego.

Możliwości rekreacyjno-turystycznego zagospodarowania gminy obejmują:

- budowy ośrodka turystyczno-rekreacyjnego w Nowinach i Łubnie;
- wykorzystania terenów przyszkolnych w Antoniowie;
- budowy zalewów w Łątku Chwałowskim i Rzeszyca Długiej;
- zagospodarowania jeziora w Dąbrowie Rzeszyckiej;
- wyznaczenia szlaków turystycznych pieszych i rowerowych;
- koncepcji budowy pola golfowego w Żabnie;
- wykorzystanie stadniny koni w Żabnie.

Walory przyrodnicze – duży odsetek zalesienia, zbiorniki wodne, malownicze krajobrazy to atuty, które gmina powinna wykorzystać w dalszym rozwoju gospodarczym.

Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania sportu i rekreacji

- gmina dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętą bazą urządzeń sportowych terenowych;
- wymagana jest budowa nowych sal gimnastycznych przy szkołach;
- istniejąca baza sportowo – rekreacyjna wymaga uporządkowania i rozbudowy;
- funkcjonujące przy szkołach zastępcze sale gimnastyczne nie zapewniają potrzeb oświaty i środowiska;
- łączenie rozwoju rekreacji z porządkowaniem gospodarki wodnej (zbiorniki retencyjne);
- gmina posiada bogate naturalne walory przyrodnicze dla rozwoju turystyki i ośrodków wypoczynkowo – rekreacyjnych, które winny być czynnikiem pobudzającym rozwój gospodarczy gminy, głównie w dziedzinie usług (gastronomia, handel, baza campingowa);
- możliwość rozwoju agroturystyki.

5.4. Podmioty gospodarcze działające na obszarze gminy

W gminie w 1998 roku zarejestrowanych było 245 podmiotów gospodarczych, z tego 13 (5,3%) należących do sektora publicznego, 232 (94,5%) do sektora prywatnego, w tym 1 (0,4% ogółu) należący do właściciela zagranicznego. W 1999 roku nastąpił wzrost liczby działających w gminie podmiotów do 239, z tego 14 (4,8%) do sektora prywatnego, w tym 1 (0,3% ogółu) należący do właściciela zagranicznego.

Dalsze ożywienie w rozwoju podmiotów gospodarczych nastąpiło w 2000 roku, w którym to okresie ich liczba wyniosła 323 (wzrost w porównaniu z 1998 r. ponad 31%), z tego 14 (4,3%) należących do sektora publicznego i 298 (95,7%) do sektora prywatnego, w tym 1 (0,3%) należący do właściciela zagranicznego. Pozytywnym zjawiskiem rozwoju nowych podmiotów gospodarczych jest wzrost udziału sektora prywatnego, co może przekładać się na wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców gminy.

Strukturę branżową podmiotów oraz zmiany, jakie nastąpiły w latach 1998-2000 ilustruje poniższa tabela.

Tabela Nr 21. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji EKD w gminie Radomyśl.

Sekcje	1998 r.		1999 r.		2000 r.	
	Liczba podmiotów	%	Liczba podmiotów	%	Liczba podmiotów	%
Przemysł ogółem, w tym:	35	14,3	38	13,0	39	12,1
działalność produkcyjna	35	14,3	38	13,0	39	12,1
Budownictwo	38	15,5	61	20,8	65	20,1
Handel i naprawy	95	38,8	109	37,2	115	35,6
Transport, gosp. magazynowa, łączność	11	4,5	12	4,1	13	4,0
Obsługa nieruchomości	12	4,9	12	4,1	11	3,4
Edukacja	6	2,4	6	2,0	12	3,7
Ochrona zdrowia	8	3,3	8	2,7	8	2,5
Pozostałe	40	16,3	47	16,1	60	18,6
Razem:	245	100	293	100	323	100

Źródło: rocznik statystyczny województwa podkarpackiego 1999r. i 2001r.

Najliczniejszą grupę podmiotów stanowią handel i naprawy, budownictwo i działalność produkcyjna. Sieć usług handlu, funkcjonująca na obszarze gminy obejmuje 52 sklepy należące do sektora prywatnego oraz do sektora uspołecznionego reprezentowanego przez GS „SCH” w Radomyślu. Zakres obsługi sieci sklepów obejmuje poziom elementarny i podstawowy, skoncentrowany głównie w ośrodku gminnym. Sieć usług handlu zapewnia prawidłową obsługę mieszkańców gminy. Uzupełnieniem sieci urządzeń handlu są centra usługowe ośrodka powiatowego w Stalowej Woli.

Baza lokalowa handlu obejmuje obiekty wolna stojące lub wbudowane łącznie z innymi usługami w obiektach użyteczności publicznej, lub w budynkach mieszkalnych. Stan techniczny urządzeń jest zróżnicowany pod względem technicznym i funkcjonalnym.

Poprawy wymaga stan ogólny placówek handlowych, zwiększenie powierzchni sprzedaży. W większości są one małe o niskim standardzie i stosunkowo niskich obrotach. Dalszy ilościowy wzrost placówek handlowych prowadzić może do obniżenia dochodów ich właścicieli przez spadek liczby obsługiwanych klientów. Wzrastająca konkurencja wymuszać będzie wzrost poziomu sprzedaży i konieczność angażowania większego kapitału w wyposażenie sklepu.

Sieć usług gastronomii jest słabo rozwinięta. Stanowią ją 3 bary i 2 punkty małej gastronomii. Stan techniczny urządzeń gastronomii wykazuje zróżnicowanie pod względem tak funkcjonalnym jak i technicznym. Ilość i standard zakładów gastronomicznych w gminie jest wynikiem stosunkowo małego popytu na tego typu usługi.

Słabiej od oczekiwań rozwija się sfera usług i rzemiosła. Ilość osób działających w takich zawodach jak: murarz, cieśla, szewc, kowal, młynarz, stolarz jest stała od kilku lat, w niektórych przypadkach się zmniejsza. Stosunkowo dobrze rozwija się transport towarowy jak i osobowy.

Sieć urządzeń rzemiosła usługowego obejmuje szereg warsztatów produkcyjnych i świadczących usługi dla ludności w zakresie mechaniki pojazdowej, ślusarstwa, naprawy sprzętu RTV i AGD, fryzjerstwa. W większości warsztaty rzemieślnicze skupione są w miejscowości gminnej.

Na taki stan rozwoju usług lub na możliwość dalszego ich rozwoju wpływ mogą mieć czynniki:

- mała aktywność w organizowaniu działalności gospodarczej przez mieszkańców (duży odsetek bezrobotnych);
- mały lokalny popyt na usługi;
- bliskość ośrodka miejskiego (Stalowa Wola);
- brak środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości;
- słabe przygotowanie zawodowe usługodawców;
- niski stan techniczny obiektów.

W interesie władz i mieszkańców gminy jest tworzenie jak największej ilości stanowisk pracy, zwłaszcza w małych zakładach i usługach. Możliwość w tym zakresie ogranicza i ograniczać będzie brak kapitału. Dalszy rozwój handlu, usług i drobnej wytwórczości będzie wymagał od podejmujących działalność gospodarczą zaangażowania większego kapitału i lepszego przygotowania zawodowego. Te czynniki będą odgrywać dużą rolę przy rozwoju placówek usługowych i handlowych w takich dziedzinach jak:

- obsługa sprzętu elektrycznego, w tym komputerowego;
- obsługa rolnictwa i leśnictwa;
- obsługa ruchu turystycznego;
- specjalistyczne usługi handlowe;
- urządzenia terenów rekreacyjnych.

Pozytywnym zjawiskiem rozwoju działalności gospodarczej jest zagospodarowanie nieczynnych pomieszczeń oraz obiektów i terenów wypadających z produkcji i przeznaczenie ich na inne cele produkcyjne i produkcyjno-usługowe, chociaż gmina dysponuje jeszcze wolnymi terenami i obiektami przeznaczonymi na ten cel. Pomimo postępującego rozwoju, należy baczniejszą uwagę zwrócić na większą promocję gminy. Potencjał podmiotów gospodarczych określa liczba generowanych przez nie miejsc pracy. Na obszarze gminy Radomyśl działa kilka takich zakładów, do których należą:

- Bałakos Andrzej – Dąbrówka Pniowska – cegielnia;
- Bednarowski Adam – Radomyśl – instalatorstwo sieci elektrycznych, telefonicznych;
- Bera Maria – Dąbrówka – cegielnia;
- Bierut Stanisław – Chwałowice – cegielnia;
- Firma Handlowa „RJA” – Roman Pawlica – Pysznica – handel paliwem, salon samochodowy;
- Jaworski Zbigniew – Dąbrówka – cegielnia – Dąbrówka;
- Klimek Stanisław – Dąbrówka – cegielnia;
- Kogut Konrad – Radomyśl – piekarnia;

- Kozłowski Zygmunt – Chwałowice – cegielnia;
- Kułaga Marek – Orzechów – ubój zwierząt;
- Maj Marian – Chwałowice – cegielnia;
- Pasztaleniec Iwona – Chwałowice – piekarnia;
- Pasztaleniec Mariusz – Chwałowice – sprzedaż wyrobów stolarskich;
- Wojewoda Edward – Chwałowice – przecieranie drewna oraz sprzedaż tarcicy(tartak);
- Kozłowski Adam – Chwałowice – wyrób i sprzedaż wyrobów stolarskich;
- Kozłowski Zbigniew – Chwałowice – wyrób i sprzedaż stolarki budowlanej.

Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania podmiotów gospodarczych:

- wyposażenie gminy w urządzenia handlu, gastronomii i rzemiosła usługowego jest rozwinięte w stopniu dostatecznym, odpowiadającym sile nabywczej społeczeństwa gminy;
- stan techniczny i funkcjonalny urządzeń usługowych wykazuje duże zróżnicowanie;
- wpływ ośrodków miejskich na ograniczenie szerszego zakresu usług w gminie;
- mała aktywność gospodarcza mieszkańców gminy w kierunku rozwoju usług;
- możliwość rozwoju usług w powiązaniu z rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnej gminy;
- kształtowanie się wielofunkcyjnego ośrodka handlowo-usługowego gminy w Radomyślu;
- potencjalne możliwości rozwoju działalności gospodarczej przez wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych gminy;
- brak bazy przetwórczej i rynków zbytu dla produkcji rolniczej;
- duże zasoby gminy dla rozwoju przemysłu ceramicznego;
- możliwość rozwoju przetwórstwa drzewnego w oparciu o zasoby leśne gminy;
- możliwość rozwoju podmiotów gospodarczych związanych z obsługą terenów rekreacyjnych;
- gmina dysponuje znacznym arealem gruntów , których wyznaczenie dla potrzeb działalności gospodarczej i uzbrojenie może być czynnikiem zachęcającym nowych inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy.

6. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

6.1. Układ komunikacyjny gminy

Dla dróg powiatowych i gminnych przyjęta została numeracja według dotychczasowych przepisów, obowiązująca do czasu nadania drogom nowych numerów według Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej, które określa sposób numeracji oraz zakres, treść i sposób prowadzenia ewidencji dróg i obiektów mostowych.

Tabela Nr 22. Układ drogowo – uliczny.

Nr ewidencyjny drogi	Nazwa drogi (ulicy)	Klasa drogi (ulicy)	Długość odcinka w granicach gminy (km)	Rodzaj nawierzchni				Szerokość (m)	
				Twarda		Gruntowa		Jezdni	Korony
				ulepszona	nieulepszona	ulepszona	nieulepszona		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Drogi wojewódzkie									
854	Annopol – Kosin – Antoniów – Gorzyce	G	9,002	9,002	–	–	–	5,5 4,5	8,5 6,5
855	Olbięcin – Zaklików – Stalowa Wola	G	5,393	5,393	–	–	–	6,0	8,5
856	Antoniów – Radomyśl n/Sanem – Dąbrowa Rzeszycka	Z	14,740	14,740	–	–	–	5,0–5,5 8,0	8,0–8,5
Drogi powiatowe									
42522	Antoniów – Dąbrówka Pniowska – Witkowice – Grudza – Chwałowice	Z	9,387	6,972	–	2,415	–	4,0–5,0	7,0
42523	Radomyśl – do drogi powiatowej Nr 42746	Z	1,468	1,468	–	–	–	5,5	7,5
42530	Modliborzycy – Ciechocin – Kalenne – Goliszowiec – Rzeszyca Długa	Z	1,286	1,286	–	–	–	5,5	7,5
42573	Czekaj Pniowski – Pniówek	L	1,388	1,388	–	–	–	4,5–5,5	5,5–6,0
42574	Czekaj Pniowski – Nowiny	Z	3,115	2,214	0,292	0,609	–	4,5	5,5
42737	Zarzeczce – Pysznica – Musików – Rzeszyca Długa	Z	1,300	0,693	0,607	–	–	4,5–5,5	5,5–6,0
Drogi gminne									
4239001	Wygoda – Chwałowice	L	0,635	0,635	–	–	–	4,0	5,0
4239002	Chwałowice – Popowice – Grudza	L/D	6,250	1,590	–	4,660	–	4,0	5,0
4239003	Nowa Wieś – Chwałowice	L	0,800	–	–	–	0,800	4,0	4,0
4239004	Witkowice – Łązek Chwałowicki	L	7,350	2,450	–	2,800	2,100	5,0	6,0
4239005	Zalesie – Orzechów – Dąbrowa Pniowska	L	4,300	–	–	2,300	2,000	4,0	5,0
4239006	Antoniów – Łązek Chwałowicki	L	6,700	–	–	1,200	5,500	4,0	5,0
4239007	Antoniów – Orzechów	L	0,650	–	–	0,650	–	4,0	5,0
4239008	Antoniów – Brzoza	L	0,750	0,420	0,180	0,150	–	4,0	5,0
4239009	Wola Antoniowska	L	0,850	–	–	0,850	–	4,0	5,0
4239010	Antoniów „Pod Górą”	L/D	0,400	–	–	0,400	–	4,0	5,0
4239011	Pniów	D	1,375	–	–	1,375	–	4,0	5,0
4239012	Wygoda – Czekaj Pniowski	D	1,400	–	–	1,000	0,400	4,0	4,0
4239013	Nowiny – Zagroble	D	1,200	–	–	1,200	–	4,0	5,0
4239014	Nowiny – wieś	D	0,400	–	–	0,400	–	4,0	5,0
4239015	Nowiny	D	1,200	–	–	1,200	–	4,0	5,0
4239016	Radomyśl – osiedle	L	1,670	1,129	0,350	–	0,191	5,0	6,0
4239017	Radomyśl – Żabno	L	0,900	0,480	–	0,060	0,360	4,0	5,0

4239018	Zabno	L	1,200	0,968	–	0,232	–	4,0	5,0
4239019	Zabno – RSTZ	D	0,600	–	–	0,600	–	4,0	5,0
4239020	Zabno – wieś	D	0,750	–	–	0,750	–	4,0	5,0
4239021	Wola Rzeczycka	L	2,650	–	–	2,300	0,350	4,0	5,0
4239022	Wola Rzeczycka – Kępa Rzeczycka	L/D	2,350	0,870	–	1,480	–	4,0	5,0
4239023	Kępa Rzeczycka – Dąbrowa Rzeczycka	L/D	1,150	–	–	1,150	–	4,0	5,0
4239024	Dąbrowa Rzeczycka	L	0,650	–	0,650	–	–	4,0	5,0
4239025	Rzeczyca Okrągła – Kępa Rzeczycka	L/D	2,000	2,000	–	–	–	4,0	5,0
4239026	Rzeczyca Okrągła	D	1,850	–	1,850	–	–	4,0	5,0
4239027	Rzeczyca Długa	L/D	0,750	–	0,750	–	–	4,0	5,0

Klasy techniczne dróg oznaczone w tabeli Nr 22 symbolami literowymi:

- G i Z (główna, zbiorcza) – dla dróg wojewódzkich;
  - Z i L (zbiorcza, lokalna) – dla dróg powiatowych;
  - L i D (lokalna, dojazdowa) – dla dróg gminnych;
- określone zostały na podstawie funkcji pełnionej w układzie komunikacyjnym.

Podstawowe dane, takie jak szerokość jezdni, korony, geometria trasy wskazują, że większość z nich nie posiada parametrów technicznych i użytkowych odpowiadających wymaganym klasom technicznym.

Zestawienie długości dróg pod względem rodzaju nawierzchni przedstawia tabela:

Tabela Nr 23. Rodzaje nawierzchni dróg.

Kategoria dróg	Rodzaje nawierzchni (km)			
	Twarda		Gruntowa	
	ulepszona (bitumiczna)	nieulepszona	ulepszona	nieulepszona
Wojewódzkie	29,135	–	–	–
Powiatowe	14,021	0,899	3,024	–
Gminne	10,542	0,530	28,007	11,701
Razem:	53,698	1,429	31,031	11,701

W ogólnej długości zewidencjonowanej sieci drogowej 97,859 km, 54,0% stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej (twarda ulepszona). Dla dróg gminnych, na ogólną długość (według ewidencji) 50,780 km, drogi o nawierzchni bitumicznej stanowią 20,8%.

Wskaźniki gęstości sieci drogowej określone zostały dla dróg o nawierzchni twardej (ulepszonej i nieulepszonej):

$$\text{przestrzenny } a_p = \frac{55,127}{1,34} = 41,14 \text{ km}/100 \text{ km}^2;$$

$$\text{demograficzny } a_d = \frac{55,127}{0,7573} = 72,79 \text{ km}/10 \text{ tys. mieszkańców.}$$

Dla obszarów o rolniczym charakterze użytkowania wielkość przestrzennego wskaźnika gęstości zamiejskiej sieci dróg twardych obsługujących obszar w sposób zadawalający, według programu potrzeb określa się na 54,8 km/100 km². Przestrzenny wskaźnik gęstości dróg mniejszy od wymaganego wynika z tego, że 44,0% obszaru gminy stanowią lasy obsługiwane drogami wewnętrznymi.

6.2. Obciążenie ruchem zewnętrznym dróg wojewódzkich

Źródłem uzyskania danych o natężeniu i strukturze ruchu są publikacje „Transprojektu” Warszawa zawierające dane statystyczne o ruchu drogowym, opracowane na podstawie generalnego pomiaru ruchu na drogach krajowych, przeprowadzonego kolejno w latach 1985, 1990, 1995 i 2000. Wyniki przedstawione zostały w tabeli Nr 24.

Tabela Nr 24. Obciążenie dróg wojewódzkich średniorocznym dobowym ruchem w obszarze i rejonie gminy Radomyśl n/Sanem.

Nr drogi	Badany odcinek	Średni dobowy ruch (pojazdy)							Procentowy udział w ruchu samochodowym (%)											
		85	90	Wskaźnik wzrostu 85/90	95	Wskaźnik wzrostu 90/95	00	Wskaźnik wzrostu 95/00	Samochody osobowe				Samochody ciężarowe				autobusy			
									85	90	95	00	85	90	95	00	85	90	95	00
854	Borów – Antoniów	400	600	1,50	900	1,50	1207	1,34	38	48	71	*	12	12	10	*	12	9	3	*
	Antoniów – Gorzyce	550	600	1,09	700	1,17	1051	1,50	42	48	76	*	13	12	6	*	9	9	3	*
855	Zaklików – Dąbrowa Rzeczycka	950	1650	1,74	1800	1,09	1517	0,84	35	44	73	70	29	22	9	8	13	9	4	5
	Dąbrowa Rzeczycka – Stalowa Wola	2200	3250	1,48	2400	0,74	2840	1,18	53	39	79	*	15	30	7	*	12	8	5	*
856	Antoniów – Dąbrowa Rzeczycka	950	600	0,63	850	1,42	1181	1,39	40	49	77	*	12	12	5	*	10	13	4	*

* – brak danych

Analiza wyników czterech kolejnych pomiarów wykazuje:

- droga Nr 854 – stosunkowo niewielkie obciążenie wskazuje, że dominuje tu ruch lokalny z niewielkim udziałem ruchu tranzytowego;
- droga Nr 855 – odcinek Zaklików – Dąbrowa Rzeczycka po znacznym wzroście o 74% w latach 1985–1990 notowana jest tendencja malejąca natężenia ruchu, natomiast znaczne natężenie i przyrost ruchu odnotowuje się na odcinku Dąbrowa Rzeczycka – Stalowa Wola;
- droga Nr 856 – na odcinku Antoniów – Dąbrowa Rzeczycka wielkość ruchu porównywalna z ruchem na odcinku Borów – Antoniów drogi wojewódzkiej Nr 854.

6.3. Ocena funkcjonowania układu drogowego

6.3.1. Drogi wojewódzkie

Głównymi elementami układu realizującymi dostępność komunikacyjną i zewnętrzne powiązania z układem dróg krajowych są drogi wojewódzkie:

- ◆ Nr 855 Olbięcin – Zaklików – Stalowa Wola stanowiąca połączenie:
  - w Olbięcinie łączy się z drogą krajową Nr 74 Sulejów – Żarnów – Ruda Maleniecka – Kielce – Łagów – Opatów – Ożarów – Annopol – Kraśnik – Janów Lubelski – Frampol – Gorajec – Szczebrzeszyn – Zamość – Hrubieszów – Zosin – Granica Państwa;
  - w Stalowej Woli łączy się z drogą krajową Nr 77 Lipnik – Sandomierz – Stalowa Wola – Leżajsk – Tryńcza – Jarosław – Radymno – Przemyśl.
- ◆ Nr 854 Annopol – Kosin – Antoniów – Gorzyce stanowiące połączenia:
  - w Annopolu z drogą krajową Nr 74;
  - w Gorzycach z drogą krajową Nr 77.
- ◆ Nr 856 Antoniów – Radomyśl n/Sanem – Dąbrowa Rzeczycka stanowiąca spicęcie w/w dróg wojewódzkich.

Droga Nr 855 Olbięcin – Zaklików – Stalowa Wola

Trasa drogi jako ciąg komunikacyjny wyznaczony został z odcinków dróg lokalnych dlatego charakteryzuje się dużą krętością i nieczytelnym przebiegiem jako drogi głównej. Szczególnie zaznacza się to w miejscowościach Rzeczyca Długa – Rzeczyca Okrągła.

Trasa charakteryzuje się długimi, prostymi odcinkami, połączonymi ostrymi i krótkimi łukami. W przebiegu przez teren gminy posiada jezdnię o szerokości 6,0 m

i gruntowe pobocza o szerokości 1,25 m, co ogólnie spełnia wymagane przepisami wartości parametrów technicznych dla klasy G (główna). Orientacyjną odległość granicy strefy uciążliwości drogi od krawędzi jezdni przy natężeniu ruchu 1500 pojazdów na dobę, szacuje się na około 50 m.

Droga Nr 854 Annapol – Kosin – Antoniów – Gorzyce

Prowadzi ruch na i z drogi krajowej Nr 74 w Annapolu. Odcinek Antoniów – Gorzyce nie posiada dużego znaczenia komunikacyjnego ze względu na brak mostu na rzece San w miejscowości Czekaj Pniowski. Nie odnotowuje się na tym kierunku znacznego ruchu ze względu na przeprawę promową ograniczającą przepustowość i drożność, zwłaszcza dla samochodów ciężarowych. W przebiegu przez teren gminy posiada jezdnię o szerokości 4,5–5,0 m i gruntowe pobocza o szerokości 1,0–1,5 m co nie spełnia wymaganych przepisami wartości parametrów technicznych dla klasy G (główna).

Orientacyjną strefę uciążliwości określa się na ok. 5 m od krawędzi jezdni – czyli negatywne oddziaływanie związane z ruchem drogowym zamyka się w granicach pasa drogowego.

Droga Nr 856 Antoniów – Dąbrowa Rzeczycka

Stanowi drogę łącznikową i z drogami Nr 854 i Nr 855 prowadzi ruch na kierunku Annapol – Stalowa Wola. Szerokość jezdni 5,0–5,5 m (8,0 m krótki odcinek w Radomyślu) nie odpowiada wymaganym parametrom dla klasy techniczno-funkcjonalnej Z (zbiorcza). Strefa uciążliwości związana z ruchem zamyka się w granicach pasa drogowego.

Ze względu na utrwalony historycznie przebieg, drogi wojewódzkie są drogami ogólnie dostępnymi z dużą ilością włączeń i indywidualnych zjazdów z posesji.

Uniemożliwia to prawidłową obsługę ruchu generowanego przez zabudowę i jednocześnie doprowadza do obniżenia standardu obsługi ruchu tranzytowego. Występuje koncentracja pieszego i samochodowego ruchu lokalnego oraz ruchu poprzecznego do kierunku drogi głównej. Zjawisko to szczególnie odczuwalne jest w przebiegu dróg przez Radomyśl, Żabno i Wolę Rzeczycką. Stosunkowo niewielkie natężenie ruchu na drogach nie wywołuje jeszcze zagrożeń bezpieczeństwa, którym należałoby przeciwdziałać.

Trasy dróg wojewódzkich powstałe na bazie istniejącego układu charakteryzują się skrzyżowaniami (rozwidlenia) gdzie przedłużenie trasy stanowi droga niższej kategorii funkcjonalnej (powiatowe lub gminne), co czyni kierunek główny nieczytelnym, zwłaszcza przy nocnej jeździe na nieoświetlonych odcinkach.

6.3.2. Drogi powiatowe

Zapewniają obsługę miejscowości gminnych i spośród sześciu ciągów komunikacyjnych wytypowanych jako drogi powiatowe, trzy stanowią połączenia z gminami sąsiednimi: Zaleszany, Pysznica i Zaklików (Modliborzyce), przy czym droga Modliborzyce – Rzeczyca Długa posiada odcinek o nawierzchni gruntowej w gminie Zaklików i nie ma żadnego znaczenia w komunikacji między gminami.

Funkcję drogi powiatowej jako połączenia siedziby powiatu z siedzibą gminy przejmują na siebie drogi wojewódzkie.

W trakcie modernizacji (odnowa nawierzchni) są drogi powiatowe:

- Nr 42522 Antoniów – Chwałowice;
- Nr 42530 Modliborzyce – Rzeczyca Długa;
- Nr 42574 Czekaj Pniowski – Nowiny.

6.3.3. Drogi gminne

Wyznaczona i dotychczas obowiązująca sieć dróg gminnych na ogół w układzie funkcjonalnym spełnia kryterium kwalifikacji przewidziane przepisami „Ustawy o drogach publicznych”.

Drogi o nawierzchni bitumicznej stanowią ponad 20% ogólnej długości dróg gminnych. Nie posiadają parametrów techniczno-użytkowych odpowiednich dla klasy L (lokalna) lub D (dojazdowa).

Uwarunkowaniem techniczno-ekonomicznym modernizacji dróg w terenie zabudowanym są wąskie pasy drogowe uniemożliwiające wprowadzenie w przekrój drogi systemu odwodnienia, ścieżek rowerowych, a nawet chodników dla ruchu pieszego.

Trudności w pozyskaniu terenu niejednokrotnie eliminują całkowicie działania modernizacyjne.

Po powodzi w 1997 roku pozyskane fundusze pozwoliły na remonty dróg:

- ◆ Kancelaria Prezesa RM – Biuro d/s Usuwania Skutków Powodzi:
  - Nr 4239001 Wygoda – Chwałowice (droga ewakuacyjna);
  - Nr 4239025 Rzeczyca Okrągła – Kępa Rzeczycka.
- ◆ Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa:
  - Nr 4239022 Wola Rzeczycka – Kępa Rzeczycka;
  - Nr 4239018 Żabno.
- ◆ Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych:
  - Nr 4239008 Antoniów – Brzoza;
  - Nr 4239011 Pniów.

6.4. Komunikacja zbiorowa

Obsługa gminy komunikacją zbiorową w zakresie lokalnym przewozów pasażerskich realizowana jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Stalowa Wola.

Z ośrodka gminnego dostępne są połączenia do:

Tabela Nr 25. Dostępne połączenia.

Kierunek docelowy	Przez	Ilość kursów na dobę
Annopol	–	1
Annopol	Janiszów	1
Annopol	Witkowice	1
Antoniów	–	2
Borów	–	3
Borów	Witkowice	3
Chwałowice	–	2
Chwałowice	Witkowice	2
Gorzyce	Radomyśl	1
Gorzyce	Skowierzyn	2
Janiszów	–	2
Nowiny	–	2
Stalowa Wola HSW	–	5
Stalowa Wola D.A.	–	12
Witkowice	–	1

Za podstawę analizy obsługi komunikacją publiczną przyjęto standard wymagany dla obszarów wiejskich:

- odległość dojścia do przystanku autobusowego maksymalnie 1,0 km, co odpowiada czasowi około 15 minut marszu pieszego;
- konieczność podróży przesiadkowych.

Wyznaczona została izolinia na podstawie przyjętego standardu obsługi, na granicy której i poza nią znalazły się miejscowości:

- częściowo: Musików, Rzeczyca Długa, Żabno, Orzechów,
- całkowicie: Kępa Rzeczycka, Czekaj Pniowski, Dąbrówka Pniowska, Popowice.

Wymienione miejscowości znajdują się na granicy strefy lub stanowią kolonie o kilku lub kilkunastu rozproszonych zabudowaniach, na ogół z gruntową drogą dojazdową. Wprowadzenie komunikacji zbiorowej w obszary znikomego zapotrzebowania na przewozy pasażerskie i przy złych warunkach dojazdu autobusu jest nieuzasadnione ze względów ekonomicznych. Dla mieszkańców tych miejscowości korzystanie ze środków komunikacji publicznej związane jest z pokonywaniem większych odległości dojścia do przystanku od maksymalnych, przyjętych przez wymagany standard obsługi.

6.5. Komunikacja indywidualna

Polityka komunikacyjna gminy zakłada podporządkowanie układu komunikacyjnego dla swobodnego korzystania z samochodu osobowego. Nie stwarza się ograniczeń odnośnie użytkowania samochodów osobowych i parkowania.

Tabela Nr 26. Stan i wskaźniki motoryzacji.

Rok	Ludność gminy	Stan motoryzacji		Wskaźnik wzrostu ilości samochodów osobowych	Wskaźnik nasycenia (samochodów osobowych/1000 mieszkańców)
		pojazdów ogółem	samochody osobowe		
1991	7601	1685	754	–	99
1992	7637	1768	821	1,09	108
1993	7579	1863	894	1,09	118
1994	7665	1959	967	1,08	126
1995	7652	1632	957	0,99	125
1996	7637	1809	949	0,99	124
1997	7598	1927	1038	1,09	137
1998	7607	2044	1172	1,13	154
1999	7626	*	*	–	–
2000	7581	*	*	–	–
2001	7573	*	*	–	–

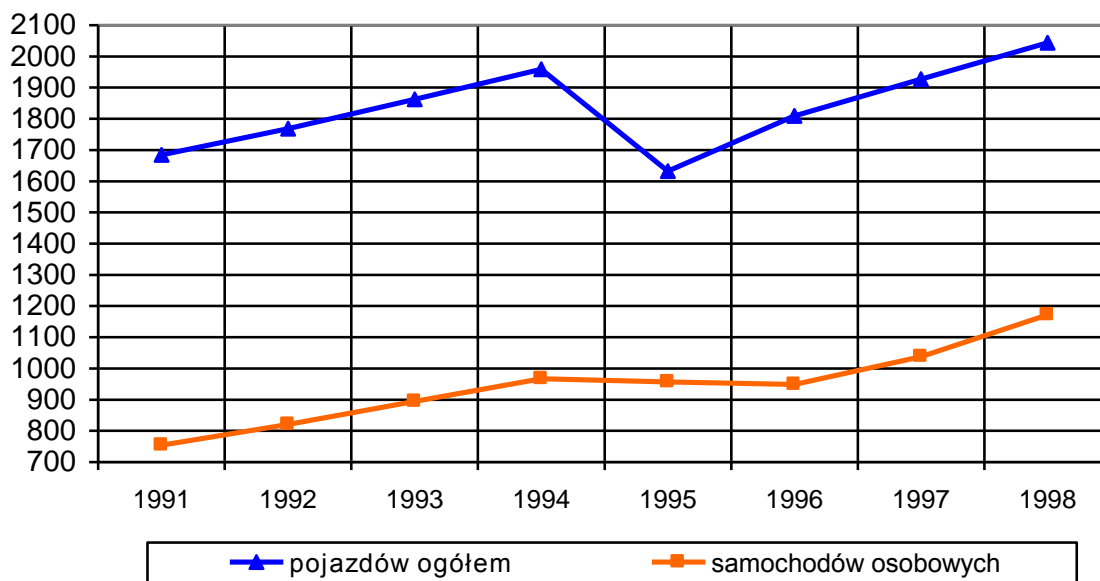
* – brak danych

Brak danych o stanie motoryzacji w latach 1999-2000. Starostwo Powiatowe w Stalowej Woli prowadzi rejestrację pojazdów ogólnie dla całego powiatu, bez podziału na gminy.

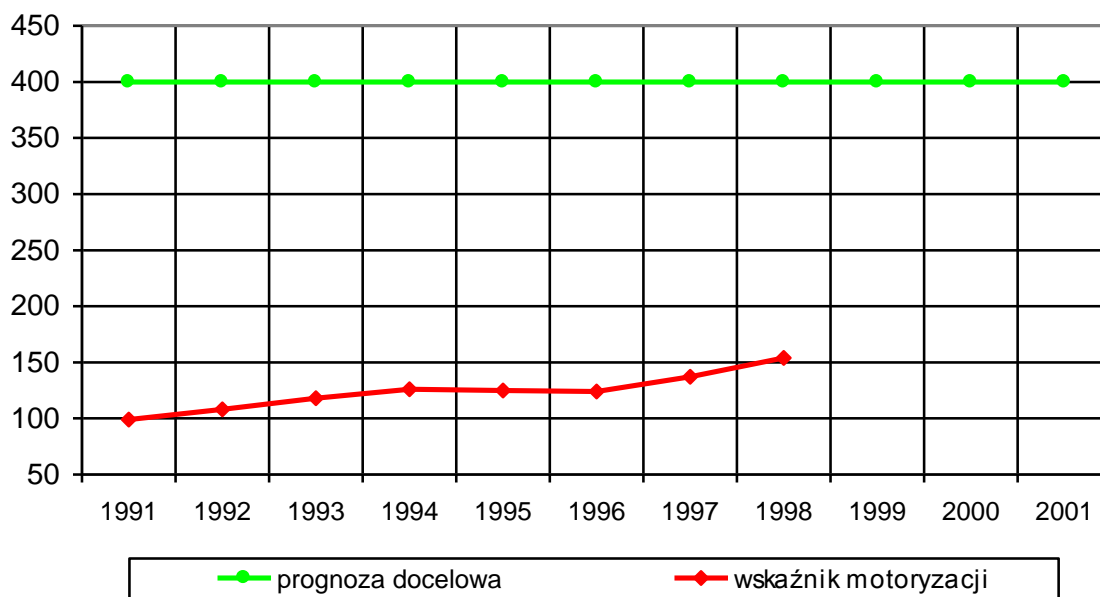
Odnotowany został równomierny i stały przyrost ilości samochodów osobowych w latach 1996-1998, dając wskaźnik nasycenia 154 samochody osobowe na 1000 mieszkańców, przy średniej krajowej 220 i średniej dla byłego województwa tarnobrzesckiego 175.

Prognozę motoryzacyjną ustala się na poziomie 400 samochodów osobowych na 1000 mieszkańców, czyli przeciętnie jeden samochód na rodzinę. Przy utrzymaniu się tendencji wzrostu z lat 1996–1998 prognoza docelowa osiągnięta zostanie po 2016 roku.

Rozwój motoryzacji w latach 1991–1998

Dynamika wzrostu motoryzacji i prognoza docelowa

6.6. Obsługa motoryzacji

Pod względem zaopatrzenia w paliwo, gminę obsługują dwie stacje paliw.

Tabela Nr 27. Stacje paliw obsługujące gminę.

Lokalizacja	Wyposażenie									
	Ilość dystrybutorów						Sprzedaż olejów i akcesoriów samochodowych	Stanowisko obsługowe samochodów	Kolumna ze sprężonym powietrzem	Woda do mycia pojazdów
	94	95	Pb		ON	G				
		95	98							
Radomyśl–droga wojewódzka Nr 856	–	1	2	–	1	–	4	+	–	–
Rzeczyca Okrągła–droga wojewódzka Nr 855	–	1	2	–	1	1	5	+	–	–

6.7. Drogi transportu rolniczego

Drogi rolnicze są głównie drogami o nawierzchni gruntowej. Niewielki procent tych dróg wyposażony jest w nawierzchnię utwardzoną lub ulepszoną, najczęściej wykonaną samorzutnie przez zainteresowanych użytkowników, dokonaną w przypadkach niezbędnych, kiedy wymaga tego potrzeba przejazdu. Układ tych dróg rolnictwa wykazuje dużą regularność na całym obszarze upraw.

Układ posiada hierarchię, którą tworzą drogi o funkcji:

- głównej – drogi publiczne wojewódzkie, powiatowe i gminne;
- zbiorczej – zbiorcze dojazdy do pól;
- pomocniczej – drogi bezpośredniej obsługi upraw.

W miejscowościach Nowiny, Radomyśl, Żabno, Wola Rzeczycka, Dąbrowa Rzeczycka i Rzeczyca Okrągła, jako drogi główne transportu rolniczego, wykorzystywane są drogi wojewódzkie. Bezpośrednie zjazdy z pól następują po obu stronach.

6.8. Komunikacja kolejowa

Obecna linia kolejowa relacji Lublin – Przeworsk powstała w dwu etapach. W 1900 roku wzdłuż Sanu, na jego lewym brzegu, uruchomiono linię od istniejącej stacji Rozwadów (1987 r.) przez Nisko do Przeworska. Dopiero w czasie działań wojennych, w latach 1914–1915 saperzy, dla potrzeb zaopatrzenia frontu wykończyli prymitywną linię z Rozwadowa w kierunku Lublina. Jej trasę ułożono w pofałdowanym terenie, tak aby zminimalizować roboty ziemne, a więc z bardzo małymi promieniami łuków ($R=200-300$ m) oraz dużymi wzniesieniami (rzędu nawet do 17%).

Długość odcinka linii kolejowej w granicach gminy wynosi 4,013 km. Jest linią jednotorową, nie zelektryfikowaną. Wykorzystanie zdolności przepustowej szacuje się poniżej 60%. Stan techniczny w skali ocen: dobry, dostateczny, niedostateczny – określony został jako dobry.

Przewozy pasażerskie obsługiwane są pociągami w relacjach:

- Lublin – Rozwadów 5 par pociągów osobowych/dobę;
- Lublin – Rzeszów 1 para pociągów osobowych/dobę;
- Kraśnik – Rozwadów 1 para pociągów osobowych/dobę.

Pociągi zatrzymują się na przystanku kolejowym „Kępa” w Woli Rzeczyckiej.

7. Uwarunkowania wynikające z wyposażenia i obsługi uzbrojenia technicznego

7.1. Elektroenergetyka

Podstawowym Głównym Punktem Zasilania gminy w energię elektryczną jest GPZ 110/15 kV Stalowa Wola II Posanie, drugostronne zasilanie gminy stanowi: GPZ 110/15 kV Anopol, Trześć i Zaklików. Obszar gminy zasilany jest napięciem 15 kV.

Energia elektryczna wyprowadzona jest z w/w GPZ-ów liniami napowietrznymi:

- 15 kV „Radomyśl – Janiszów”;
- 15 kV „Stalowa Wola GPZ II Posanie – Brandwica”;

do 57-miu stacji transformatorowych 15/0,4 kV znajdujących się w poszczególnych miejscowościach gminy. Stacje transformatorowe są głównym źródłem zasilania odbiorców bytowo-komunalnych, sieci oświetleniowej, handlu, usług, drobnego przemysłu i rzemiosła.

Stacje na terenie gminy są stacjami napowietrznymi. Wyjątek stanowi wewnętrzna stacja wieżowa w Radomyślu.

Gmina obsługiwana jest pod względem elektroenergetycznym przez Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A. – Rejon Energetyczny w Stalowej Woli.

Eksploatację sieci średniego i niskiego napięcia oraz budowę urządzeń elektroenergetycznych w określonym zakresie w gminie, wykonuje Posterunek Energetyczny w Radomyślu, a bieżące awarie usuwa Pogotowie Energetyczne mieszczące się w budynku Posterunku Energetycznego.

Tabela Nr 28. Wykaz stacji transformatorowych 15/0,4 kV zasilających gminę.

Lp.	Nazwa stacji trafo według Rejonu Energetycznego	Symbol stacji na mapie	Typ stacji trafo	Moc stacji trafo w kVA
1.	Radomyśl 1	R-1	STS 20/100	100
2.	Radomyśl 2	R-2	ŻH 20/100	100
3.	Radomyśl 3	R-3	ŻH 20/100	100
4.	Radomyśl 4	R-4	STSa 20/250	100
5.	Radomyśl 5	R-5	STSa 20 /250	100
6.	Radomyśl 6	R-6	STS a 20/250	100
7.	Radomyśl 7	R-7	WSTW	400
8.	Chwałowice 1	C-1	STSRp 20/250	250
9.	Chwałowice 2	C-2	STSa 20/250	100
10.	Chwałowice 3	C-3	STSpb 20/250	100
11.	Chwałowice 4	C-4	DS 20/100	100
12.	Chwałowice 5	C-5	STSa 20/250	100
13.	Chwałowice 6	C-6	STSa 20/250	100
14.	Chwałowice 7	C-7	STSa 20/250	100
15.	Chwałowice 9	C-9	STSa 20/250	250
16.	Chwałowice Ujęcie Wody	C-Uj. W.	Majątek użytk.	–
17.	Chwałowice 10	C-10	STSpbw 20/250	100
18.	Łązek Chwałowski	Ł-Ch	ŻH 20/100	160
19.	Witkowice 1	W-1	ŻH 20/100	100
20.	Witkowice 2	W-2	ŻH 20 100	100
21.	Antoniów 1	A-1	DS. 20/250	100

22.	Antoniów 2	A-2	DS. 20/250	100
23.	Antoniów 3	A-3	DS. 20 250	100
24.	Antoniów 4	A-4	DS. 20/250	100
25.	Antoniów 5	A-5	STSpw 20/250	100
26.	Antoniów 6	A-6	STSpbw 20/250	100
27.	Dąbrówka Pniowska 1	DP-1	ŻH 20/100	100
28.	Dąbrówka Pniowska 2	DP-2	ŻH 20/100	100
29.	Dąbrówka Pniowska Ceg	DP-Ceg	Majątek użyt.	-
30.	Dąbrówka Pniowska Ceg	DP-Ceg	Majątek użyt.	-
31.	Dąbrówka Pniowska Ceg	DP-Ceg	Majątek użyt.	-
32.	Pniów 1	P-1	DS. 20/250	100
33.	Pniów 2	P-2	STSRp 20/250	100
34.	Nowiny 1	N-1	STSRp 20/250	160
35.	Nowiny 2	N-2	STSpbw 20/250	100
36.	Nowiny 3	N-3	STSpbw 20/250	100
37.	Żabno 1	Ż-1	STSa 20/ 250	100
38.	Żabno 2	Ż-2	STSa 20/250	100
39.	Żabno 3	Ż-3	STSa 20/250	100
40.	Wola Rzeczycka 1	WR-1	STSa 20/250	160
41.	Wola Rzeczycka 2	WR-2	STSa 20/250	100
42.	Wola Rzeczycka 3	WR-3	STSa 20/250	100
43.	Wola Rzeczycka 3	WR-4	STSpbw 20/250	100
44.	Kępa Rzeczycka	KR	STSa 20/250	100
45.	Kępa Rzeczycka PKP	KR-PKP	Majątek użytk.	-
46.	Dąbrowa Rzeczycka 1	DR-1	STSpbw 20/250	100
47.	Dąbrowa Rzeczycka 2	DR-2	STSpbw 20/250	100
48.	Dąbrowa Rzeczycka 3	DR-3	STSpbw 20/250	100
49.	Rzeczyca Okrągła	RO	STSa 20/250	100
50.	Rzeczyca Długa 1	RD-1	STSa 20/250	250
51.	Rzeczyca Długa 2	RD-2	STSa 20/250	100
52.	Rzeczyca Długa 3	RD-3	STSa 20/250	100
53.	Rzeczyca Długa 4	RD-4	STSa 20/250	100
54.	Rzeczyca Długa 5	RD-5	STSa 20/250	250
55.	Rzeczyca Długa (szkółka leśna)	RD-szk. 1	majątek użytk.	-
Razem				5980

Łączna moc transformatorów zainstalowanych w 51 stacjach Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego wynosi 5980 kVA. 6 stacji transformatorowych jest na majątku użytkownika.

Przez południową część gminy przebiega tranzytem 2-torowa linia Najwyższych Napięć 220 kV – Polskich Sieci Elektroenergetycznych – Wschód Spółka z o.o. w Radomiu.

Linia ta jest częścią krajowego systemu elektroenergetycznego, wychodzi z Elektrowni „Stalowa Wola” i w miejscowości Rzeczyca Długa rozgałęzia się w kierunku zachodnim i północnym na linie:

- 220 kV „Stalowa Wola – Chmielów”;
- 220 kV „Stalowa Wola – Abramowice.

Przez południowo-wschodnią część gminy przebiega również linia Wysokich Napięć w kierunku północnym, Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego S.A.:

- 110 kV „Stalowa Wola – Budzyń”.

Linie Najwyższych Napięć 220 kV i Wysokich Napięć 110 kV wymagają strefy ochronnej w obrębie której, nie należy lokalizować obiektów kubaturowych ze względu na ochronę ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 sierpnia 1998 r. (Dz. U. Nr 107) oraz zgodnie z wymogami MGIE z dnia 28.01.1985 r. ogłoszonego w MP Nr 3 z dnia 28.02.1985 r., poz. 24. Strefa ochronna dla tych linii wynosi minimum:

- dla linii 220 kV – 40 m;
- dla linii 110 kV – 20 m;

licząc od osi linii w jedną i drugą stronę.

W strefie ochronnej możliwe jest natomiast prowadzenie gospodarki rolnej (uprawy polowe, wypasy).

Od przebiegających przez obszar gminy napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV zasilających stacje transformatorowe 15/04 kV również wymagane jest zachowanie odległości zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi, odległość ta wynosi 7,5 m od osi linii w jedną i drugą stronę.

Stacje transformatorowe słupowe 15/0.4 kV wymagają terenu wolnego od zabudowy w promieniu 5,0 m od stacji, a stacje transformatorowe wewnętrzne minimum 10,0 m od budynku mieszkalnego i 15,0 m od garażu. Lokalizacja i wznoszenie budynków oraz innych obiektów w pobliżu istniejących linii i stacji w odległościach mniejszych niż w/w wymagają uzgodnienia:

- dla linii 220 kV z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi – Wschód Spółka z o.o. w Radomiu;
- dla linii 110 kV z Rzeszowskim Zakładem Energetycznym S.A. w Rzeszowie;
- dla linii 15 kV i stacji transformatorowych 15/0,4 z Rejonem Energetycznym w Stalowej Woli. W przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi, sieci te należy przebudować na koszt zainteresowanego.

Analiza urządzeń elektroenergetycznych gminy wykazuje, że:

- ◆ GPZ 110/15 kV „Stalowa Wola II Posanie” wyposażony jest w 2 transformatory 110/15 kV o mocy 2 x 16 MVA, oba pracują w szczycie poboru mocy, obciążenie ich jest prawie równe mocy 1 transformatora. Rozdzielnia średniego napięcia wyposażona jest w 42 pola z czego 11 pól jest wolnych;
- ◆ GPZ 110/15 kV Annopol wyposażony jest w 2 transformatory o mocy 10 MVA i 6,3 MVA, pracuje transformator o mocy 10 MVA, a drugi stanowi rezerwę. W szczycie poboru mocy przez odbiorców GPZ posiada znaczną rezerwę mocy wynoszącą ~70%. Rozdzielnia średniego napięcia wyposażona jest w 32 pola z czego 10 pól jest wolnych;
- ◆ GPZ 110/15 kV Trześń posiada jeden transformator o mocy 16 MVA, w szczycie poboru mocy posiada znaczną rezerwę wynoszącą ~85% i 12 wolnych pól w rozdzielni średniego napięcia;
- ◆ GPZ 110/15 kV Zaklików wyposażony jest w 2 transformatory o mocy 10 i 6,3 MVA, które pracują na zmianę (1 stanowi rezerwę). W szczycie poboru mocy przez odbiorców GPZ posiada znaczną rezerwę mocy wynoszącą ~50% przy

pracy transformatora o mocy 10 MVA i ~20% przy pracy transformatora 6,3 MVA – dane z doby pomiarowej z dnia 20 grudnia 2001 r.;

- ◆ Rozdzielnia średniego napięcia wyposażona jest w 27 pól średniego napięcia, z czego 10 pól jest wolnych, gotowych do przyłączenia nowych odbiorów;
- ◆ Stan techniczny głównych sieci magistralnych 15 kV jest dobry; są po modernizacji; zwiększone zostały przekroje przewodów z 35 i 50 na 70 mm²; posiadają drugostronne zasilanie z GPZ Trześń we Wrzawach, z GPZ Annapol poprzez połączenie w Janiszowie oraz z GPZ Zaklików;
- ◆ Większość stacji transformatorowych jest w dobrym stanie technicznym; występują jeszcze stacje starego typu na słupach drewnianych typu DS w Chwałowicach Nr 4, Pniowie Nr 1 i Antoniowie Nr 1, 2, 3, 4, które w perspektywie będą wymienione na stacje nowego typu. W miesiącu lipcu wymienione zostały 2 stacje, w Chwałowicach stacja Nr 1 i w Pniowie stacja Nr 2;
- ◆ Planowany jest całkowity remont sieci niskiego napięcia w ośrodku gminnym, wymiana przewodów na izolowane;
- ◆ W najbliższej perspektywie planowana jest dla poprawy warunków napięciowych, modernizacja urządzeń elektroenergetycznych (stacji trafo i sieci średniego i niskiego napięcia) w Pniowie, Kępie PKP i dobudowa stacji w Radomyślu na Osiedlu Słonecznym.

W Chwałowicach na terenie piekarni której właścicielem jest Paształeniec Wiesław znajduje się mała elektrownia wiatrowa produkująca energię elektryczną na potrzeby własne.

7.2. Telekomunikacja

7.2.1. Telefonia stacjonarna

Głównym operatorem w gminie świadczącym swoje usługi telekomunikacyjne w zakresie obsługi abonentów i eksploatacji sieci i urządzeń telekomunikacyjnych jest Telekomunikacja Polska S.A. – Rejon Obsługi Klienta w Stalowej Woli przy ul. Popiełuszki należący do Obszaru Telekomunikacji w Rzeszowie.

Drugim operatorem świadczącym usługi w gminie dla 2 abonentów w miejscowości Antoniów jest Pilicka Telefonia S.A. Obsługuje abonentów systemem radiowym „Nortel” ze stacji bazowej nadawczo-odbiorczej w Stalowej Woli posiadającej zasięg do 15 km. System ten polega na tym że każdy abonent posiada oddzielną linię radiową.

Abonentów TP S.A. obsługuje:

- Centrala cyfrowa w Radomyślu:
  - pojemność/zajętość – 464/435 telefonicznych łączy standardowych;
  - pojemność/zajętość – 8/6 łączy ISDN;
  - pojemność/zajętość – 472/441 telefonicznych łączy głównych (łączy standardowych + łączy ISDN).
- Centrala cyfrowa w Antoniowie:
  - pojemność/zajętość – 608/581 telefonicznych łączy standardowych;
  - pojemność/zajętość – 16/6 łączy ISDN;
  - pojemność/zajętość – 624/587 telefonicznych łączy głównych.
- Centrala cyfrowa w Dąbrowie Rzeszyckiej:
  - pojemność/zajętość 400/375 standardowych łączy telefonicznych;
  - pojemność/zajętość – 8/2 łączy ISDN;

- pojemność/zajętość – 408/377 telefonicznych łączy głównych.
- Centrala cyfrowa w Rzeczycy Długiej:
  - pojemność/zajętość 256/187 standardowych łączy telefonicznych;
  - pojemność/zajętość – brak łączy ISDN.

Sieć telekomunikacyjną gminy stanowią:

- kabel światłowodowy dalekosiężny OTKD „Stalowa Wola – Kraśnik”;
- kabel światłowodowy strefowy „Stalowa Wola – Zaleszany – Radomyśl – Antoniów”;
- kabel światłowodowy strefowy „Stalowa Wola – Dąbrowa Rzeszycka”;
- sieć dostępową (abonencka) – kable doziemne i linie napowietrzne.

Stan danych centrali, sieci telekomunikacyjnej, wskaźników gęstości telefonicznej w gminie na 31.06.2002 r. – Rejon Obsługi Klienta w Stalowej i Tarnobrzegu – Obszar Telekomunikacji w Tarnobrzegu.

Obszar gminy jest dobrze telefonizowany. Wszystkie miejscowości w gminie posiadają łączność telefoniczną i wysoki wskaźnik gęstości telefonicznej wyższy od krajowego.

Wskaźnik gęstości telefonicznej w gminie, obrazujący ilość telefonicznych łączy głównych i standardowych (bez łączy dostępu do ISDN) na 100 mieszkańców, na koniec czerwca 2002 r. oraz dla porównania w gminach ościennych, województwie podkarpackim i w kraju na koniec 2001 r. wynosił:

- gmina Radomyśl – 20,99 telefonicznych łączy głównych/100 Mk;
- gmina Radomyśl – 20,82 standardowych łączy telefonicznych/100 Mk;
- gmina Zaleszany – 14,50 standardowych łączy telefonicznych/100 Mk;
- gmina Pysznica – 14,93 standardowych łączy telefonicznych/100 Mk;
- gmina Zaklików – 19,68 standardowych łączy telefonicznych/100 Mk;
- gmina Gorzyce – 19,06 standardowych łączy telefonicznych/100 Mk;
- województwo podkarpackie:
  - ogółem – 22,18/22,85 standardowych/głównych łączy telefonicznych/100 Mk;
  - miasto – 30,53/31,90 standardowych/głównych łączy telefonicznych/100 Mk;
  - wieś – 16,39/16,59 standardowych/głównych łączy telefonicznych/100 Mk;
- Polska ogółem – 28,30/29,58 standardowych/głównych telefonicznych łączy/100 Mk:
  - miasto – 34,76/36,65;
  - wieś – 17,89/18,18 standardowych/głównych telefonicznych łączy/100 Mk.

Mieszkańcy gminy mogą korzystać również z aparatów publicznych zainstalowanych w następujących miejscowościach:

– Rzeczyca Długa	– na sklepie spożywczym;
– Rzeczyca Okrągła	– stacja CPN;
– Dąbrowa Rzeszycka	– sklep GS;
– Pniów	– Dom Ludowy (centrum wsi);
– Antoniów	– sklep spożywczy;
– Chwałowice	– Dom Ludowy;
– Witkowice	– sklep spożywczy;
– Radomyśl	– Dom Rekolekcyjny;
– Radomyśl	– obok poczty (ul. Mickiewicza);
– Żabno	– sklep spożywczy.

Telekomunikacja Polska S.A. – Obszar Telekomunikacji w Stalowej Woli poprzez nowoczesne centrale cyfrowe w Radomyślu, Antoniowie, Dąbrowie Rzeszyckiej, Rzeszycy Długiej świadczy usługi telekomunikacyjne o standardzie światowym, oprócz tradycyjnych połączeń świadczy szereg usług dodatkowych jakimi są:

Zintegrowana sieć cyfrowa ISDN

ISDN to nowoczesna, w pełni cyfrowa sieć telekomunikacyjna, która umożliwia korzystanie z różnych technik przekazu i szerokiej gamy usług dodatkowych, przy wykorzystaniu tradycyjnego łącza (para miedzianych przewodów). Do jednego łącza ISDN można zainstalować do ośmiu urządzeń (np. telefon, fax, modem), przy czym dwa z nich mogą pracować jednocześnie i niezależnie. ISDN umożliwia korzystanie z: telefonii, telefaksu, teletekstu, poczty elektronicznej, transmisji danych, wideofonii, teleakcji, a ponadto szeregu usług dodatkowych: prezentacji numeru linii wywołującej, wielokrotnego numeru abonenta, bezpośredniego wybierania numeru wewnętrznego, informacji o opłacie itp. Pełne wykorzystanie możliwości stwarzanych przez sieć ISDN, wymaga zastosowania specjalnych urządzeń przystosowanych do pracy w sieci.

Sieć ISDN znajduje zastosowanie niemalże w każdej dziedzinie działalności, może służyć:

- przedsiębiorstwom (produkcja, przetwórstwo, handel);
- instytucjom finansowym;
- instytucjom usługowym (biura podróży, kancelarie adwokackie, biura konsultingowe, domy aukcyjne, biura nieruchomości, biura projektów itp.);
- placówkom medycznym;
- służbom nadzorującym obiekty i chroniącym mienie (agencje ochrony, obserwacje środowiska, pogotowia gazowe, elektryczne itp.).

Infolinia 800

Infolinia 800 to usługa mająca na celu ułatwienie firmom i instytucjom kontaktu z klientami. Istota tej usługi polega na tym, że za rozmowę płaci ten do kogo dzwonią, a nie ten kto dzwoni. Numery infolinii 800 zaczynają się charakterystyczną sekwencją cyfr 0–800.

Polpak T

Polpak T to szybka sieć transmisji danych, oparta na protokole Frame Relay, umożliwiająca przesyłanie informacji z prędkością od 64 kb/s do 2 Mb/s. Charakteryzuje się wysoką niezawodnością i efektywnością wykorzystania łącza, niskimi kosztami transmisji. Sieć Polpak T pozwala na korzystanie ze stałych kanałów wirtualnych PVC oraz wirtualnych sieci prywatnych VPN. Możliwości te są chętnie wykorzystywane przez banki, duże firmy posiadające wiele oddziałów, urzędy administracji państwowej, towarzystwa ubezpieczeniowe, firmy informatyczne i inne. Powszechną usługą bazującą na strukturze sieci Polpak T jest dostęp do sieci internet po komutowanych i dzierżawionych.

Dostęp do sieci internet

Internet to gigantyczna sieć łącząca miliony komputerów na całym świecie, umożliwiająca dostęp do informacji na każdy temat. Dzięki TP S.A. internet staje się powszechnie dostępną siecią informatyczną. Dzwoniąc pod numer 0–20–21–22 można połączyć się przez internet z całym światem. Wystarczy posiadać komputer z odpowiednim oprogramowaniem, modem z homologacją oraz linię telefoniczną. Za połączenie z internetem płaci się jak za rozmowę miejscową. TP S.A. nie pobiera dodatkowych opłat

za korzystanie z dostępu do internetu. Na serwerze TP S.A. można wykupić konto pocztowe e-mail i umieścić stronę WWW.

Polkom 400

Najbezpieczniejsza poczta elektroniczna. Umożliwia przechowywanie i przekazywanie informacji (w postaci faksów, teleksów) w ruchu krajowym i międzynarodowym, pomiędzy abonentami posiadającymi różnego rodzaju urządzenia, tj. komputery, telefaksy. Użytkownicy POLKOM 400 mogą korzystać z publicznej książki adresowej lub stworzyć własną bazę teleadresową, co ułatwia i przyspiesza przekazywanie informacji.

VSAT

VSAT jest systemem łączności satelitarnej o dużej szybkości transmisji danych, przekazu telefaksowego i połączeń telefonicznych. Jest używany przez duże firmy turystyczne, banki o zasięgu międzynarodowym, firmy handlowe i spedycyjne funkcjonujące w krajach pozbawionych dobrej infrastruktury telekomunikacyjnej. Dostęp do usług VSAT można uzyskać za pomocą anteny satelitarnej o małej średnicy.

Komertel

Komertel to wydzielona sieć telekomunikacyjna przeznaczona dla użytkowników biznesowych. Zapewnia ona automatyczne połączenia telefoniczne i telefaksowe ze wszystkimi krajami świata oraz automatyczne połączenia międzymiastowe w kraju.

Dzierżawa łączy telekomunikacyjnych

Usługa polega na zestawieniu, uruchomieniu i oddaniu do użytku abonenta łączy określonej jakości. Dzierżawa łączy umożliwia realizację usług: telefonicznych, telegraficznych, transmisji danych, radiofonicznych i telewizyjnych.

POLPAGER – ogólnopolski system przywoławczy

System umożliwia przekazywanie wiadomości użytkownikowi odbiornika przywoławczego (pagera), niezależnie od miejsca pobytu. Kieszonkowy odbiornik przywoławczy, wyposażony jest w wyświetlacz do odczytu przekazywanej wiadomości.

Usługi audiotekstowe

Pod numerami telefonów rozpoczynających się cyframi 0–700 oferowane są usługi audiotekstowe (m.in. informacja, rozrywka, horoskopy, konkursy radiowe i telewizyjne). Opłata za połączenie ustalana jest przez firmę oferującą usługi audiotekstowe.

Poland Direct

Poland Direct pozwala na łatwe i wygodne połączenie telefoniczne z zagranicy do Polski na koszt rozmówcy w kraju gdy wezwana osoba zgodzi się zapłacić za rozmowę.

Octopus ISDN

Umożliwia szybki i sprawny dostęp do internetu, zapewnia szybkie i niezawodne przesyłanie informacji o doskonałej jakości. Abonenci Telekomunikacji Polskiej S.A. przyłączeni do centrali analogowej nie mogą korzystać z wszystkich dodatkowych usług oferowanych przez TP S.A. z tych które wymagają przekazu cyfrowego jak np. sieć ISDN, Polpak T, SDT, poczta głosowa.

Stan danych centrali, sieci telekomunikacyjnej, wskaźników gęstości telefonicznej w gminie na 31.06.2002 r. – Rejon Obsługi Klienta w Stalowej i Tarnobrzegu – Obszar Telekomunikacji w Tarnobrzegu..

7.2.2. Telefonia komórkowa

Na terenie ośrodka gminnego znajdują się 2 Stacje Bazowe Nadawczo – Odbiorcze Polskiej Telefon Komórkowej operatora:

- ◆ Centertel IDEA;
- ◆ Era GSM.

Stacja Bazowa PTK Centertel Nr 5592 zlokalizowana została na działce nr ewidencyjny 1508/2 na 60 metrowej wieży. Właścicielem terenu jest GS Samopomoc Chłopska w Radomyślu. Stacja ta zainstalowana jest na wieży o wysokości 60,0 m n.p.t.

Urządzenia nadawczo–odbiorcze umieszczone są w kontenerze obok wieży. Anteny sektorowe zainstalowane są na wysokości 58,0 m n.p.t. a anteny paraboliczne na wysokości 56,0 m n.p.t.

W/w lokalizacja zapewnia dobrą łączność użytkownikom telefonii komórkowej Centertel IDEA oraz łączy linią radiową sąsiednie stacje bazowe.

Według opracowanej „Oceny oddziaływania na środowisko” stacja ta nie oddziałuje w sposób negatywny na stan środowiska naturalnego i zdrowie ludzi.

W wyniku przeprowadzonej analizy teoretycznej, uwzględniając wysokość zawieszenia anten wieży stwierdza się, że obszary o wartości średniej gęstości mocy pól elektromagnetycznych przekraczających dopuszczalny poziom koncentrują się w obszarach niedostępnych dla ludzi. Obszary występują w zasięgu maksymalnym 42,5 m od wieży powyżej 53,5 m n.p.t.

W promieniu do 100,0 m od wieży znajdują się budynki należące do piekarni o wysokości nie przekraczającej 8,0 m n.p.t., w pobliżu nie ma żadnej zabudowy mieszkaniowej. W związku z tym wokół stacji nie wystąpi zagrożenie dla ludzi pochodzące od promieniowania anten nadawczo-odbiorczych.

W promieniu 42,5 m od wieży zachować teren wolny od nowej zabudowy o wysokości przekraczającej 53,5 m.

Stacja bazowa Nr 56134 zlokalizowana na działce nr ewidencyjny 1562 w Radomyślu, na nowej 65-cio metrowej wieży, zapewnia łączność radio telefoniczną dla abonentów ruchomych w systemie Era GSM.

Anteny sektorowe zainstalowane są na wysokości 61,75 m n.p.t., a anteny paraboliczne na wysokościach od 40,0 m n.p.t. do 60,0 m n.p.t. Urządzenia nadawczo-odbiorcze zostaną zainstalowane w kontenerze znajdującym się obok wieży.

W promieniu do 150,0 m od wieży znajduje się zabudowa mieszkalna jednorodzinna o wysokości nie przekraczającej 10 m n.p.t. Najbliższe budynki znajdują się w odległości 80,0 m od wieży.

Według oceny oddziaływania na środowisko Stacji Bazowej Nr 56134 i z przeprowadzonych obliczeń wynika, że obszary o wartościach przekraczających dopuszczalne wartości występują na kierunkach maksymalnego promieniowania zasięgu do 38,0 m. od wieży i na wysokości powyżej 58,5 m n.p.t.

Stwierdza się, że obszary o wartości średniej gęstości mocy pól elektromagnetycznych przekraczających dopuszczalny poziom, nie wystąpią w miejscach zamieszkania i przebywania ludzi. W promieniu 80 m od wieży nie ma żadnej zabudowy. Tak więc całe otoczenie Stacji bazowej będzie poza granicą obszaru o wartościach średniej gęstości mocy pól elektromagnetycznych przekraczających dopuszczalny poziom wytwarzanej przez anteny sektorowe.

W otoczeniu Stacji Bazowej Nr 5592 należy zachować w promieniu do 42,5 m od wieży teren wolny od nowej zabudowy o wysokości przekraczającej 51,5 n.p.t.

W/w Stacje Bazowe spełniają wymagania określone w rozporządzeniu MOŚZNiL z dnia 11 sierpnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym szkodliwym dla ludzi i środowiska.

Zwraca się również uwagę, że zgodnie z wymienionym rozporządzeniem MOŚZNiL po uruchomieniu i po każdej zmianie konfiguracji anten powinny być przeprowadzone pomiary kontrolne rzeczywistego rozkładu gęstości promieniowania elektromagnetycznego w otoczeniu stacji.

7.3. Zaopatrzenie w gaz

Gmina zaopatrywana jest w gaz siecią średnioprężną ze stacji redukcyjno-pomiarowej I° „Lipa” o przepustowości $Q_n = 3200 \text{ m}^3/\text{h}$. Zrealizowanie sieci średnioprężnej w układzie pierścieniowo-rozdzielczym od Ø150 do Ø32 w sołectwach: Radomyśl, Żabno, Wola Rzeczycka, Dąbrowa Rzeczycka, Rzeczyca Okrągła, Kępa Rzeczycka, Rzeczyca Długa, Musików, Antoniów, Dąbrowa Pniowska, Orzechów, Witkowice, Chwałowice.

Tabela Nr 29. Podstawowe dane o sieci.

Lp.	Miejscowość	Długość sieci		Długość przyłączy		Razem długość sieci i przyłączy	Ilość dopływów
		PE	stal	PE	stal		
1.	Antoniów I Orzechów	11718	0	2648	504	14870	131
2.	Chwałowice	10363	0	3242	420	14025	139
3.	Dąbrowa Rzec.	0	3790	428	1950	6168	100
4.	Dąbrówka Pniowska	4750	0	1475	175	6400	61
5.	Kępa Rzec.	3305	0	828	207	4340	62
6.	Nowiny	5960	1726	990	310	8986	65
7.	Pniów	4850	0	1504	194	6548	65
8.	Rzeczyca Okrągła	5430	0	1592	242	7264	89
9.	Musików	10397	0	3179	1128	14704	196
10.	Radomyśl	0	7877	476	4158	12511	267
11.	Wola Rzeczycka	0	10886	237	3150	14273	178
12.	Witkowice	4180	0	0	0	4180	62
13.	Żabno	0	3739	86	1007	4832	46
Razem		60953	28018	16685	13445	119101	1461
Ogółem		88971		30130			

Sołectwem dotychczas nie zgazyfikowanym jest Łązek Chwałowski. Istnieje pełnia możliwości zaspokojenia perspektywicznych potrzeb mieszkańców gminy poprzez rozbudowanie istniejącego układu sieci średnioprężnej.

Przez teren gminy przebiega magistrala gazowa Ø700 CN 64 Jarosław – Puławy, która stanowi ważny element systemu krajowego. Jest ona źródło pozyskiwania gazu dla gminy.

7.4. Zaopatrzenie w wodę

Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Radomyślu eksploatuje duże ujęcia wody:

Ujęcie Radomyśl

Zgodnie z decyzją Starosty Stalowowolskiego Oś R.II 6223/8/2002 z dnia 22 lipca 2002 roku gmina posiada pozwolenie wodnoprawne na pobór wody podziemnej z ujęcia wody

w Radomyślu za pomocą dwóch studni wierconych S-2 (podstawowej) i S-1 (awaryjnej) w celu zaopatrzenia odbiorców w wodę z sieci wodociągu grupowego w Radomyślu w ilości:

- $Q_{\text{śrd}} = 680\text{m}^3/\text{d};$
- $Q_{\text{maxd}} = 890\text{m}^3/\text{d};$
- $Q_{\text{maxh}} = 60\text{m}^3/\text{h}.$

Pobór wody z ujęcia nie przebranej ilości wyszczególnionych pozycji przy zachowaniu ustalonych w dokumentacji hydrogeologicznej parametrów eksploatacyjnych studni:

- S-1 (awaryjna) $Q=35\text{m}^3/\text{h}$ przy $s = 5,0$ m;
- S-2 (podstawowa) $Q=60\text{m}^3/\text{h}$ przy $s = 5,5$ m.

Ujęcie wody stanowią dwie studnie głębinowe zlokalizowane w miejscowości Radomyśl n/Sanem na terenie stacji wodociągowej, w której prowadzony jest proces uzdatniania pobieranej wody surowej. Studnie oddalone są do siebie o około 40 m. Nie posiadają wygradzonej dodatkowo, oprócz ogrodzenia SUW, strefy ochrony bezpośredniej.

Jakość ujmowanej wody

Badania fizykochemiczne i bakteriologiczne, wykonywane przez Terenową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Stalowej Woli podczas dokumentowania ujęcia wykazały, że ujmowana woda nie odpowiada wymogom sanitarnym z uwagi na skład fizykochemiczny (obniżone pH, podwyższona barwa, zwiększona zawartość żelaza, manganu i amoniaku) i bakteriologiczny. Również jednostka projektowa „FUNAM” swoimi badaniami potwierdziła, że ujmowana woda jest kwaśna, ma bardzo wysoką barwę, jest mętna, zawiera amoniak i agresywny dwutlenek węgla. Zawarte w wodzie żelazo jest trudne do usunięcia klasycznymi procesami uzdatniania t.j. napowietrzaniem i filtracją. Z uwagi na skład wody surowej zachodzi konieczność jej uzdatniania.

Woda pobierana z ujęcia przeznaczona jest do picia i na potrzeby gospodarze odbiorców indywidualnych i jednostek uspołecznionych w miejscowościach: Radomyśl, Wola Rzeczycka, Żabno, Kępa Rzeczycka, Rzeczyca Okrągła. W miejscowościach tych około 80% domów mieszkalnych jest podłączona do sieci wodociągowej. Wszyscy odbiorcy mają zainstalowane wodomierze i rozliczani są według rzeczywistego zużycia wody.

Planowane jest dalsze podłączenie do wodociągu grupowego kolejnych miejscowości t.j.: Dąbrowy Rzeczyckiej, Rzeczycy Długiej i Musikowa oraz włączenie pozostałych 20% odbiorców z miejscowości dotychczas zwodociągowanych. Realizacja rzeczowa inwestycji jest uzależniona od możliwości finansowych Gminy.

Tabela Nr 30. Zaopatrzenie w wodę zbilansowane na etapie projektu.

Odbiorcy wody	$Q_{\text{śrd}}$ (m^3/d)	Q_{maxd} (m^3/d)	Q_{maxh} (m^3/h)	Q_{max} (dm^3/s)
	1994	1994	1994	1994
Radomyśl	123,904	159,316	13,316	3,8
Żabno	126,032	171,953	16,193	4,5
Wola Rzeczycka	145,634	194,252	16,726	4,65
Dąbrowa Rzeczycka	74,516	98,395	8,302	2,32
Kępa Rzeczycka	42,091	56,894	8,302	2,32
Rzeczyca Okrągła	16,852	24,880	3,094	0,86
Rzeczyca Długa	139,232	185,952	16,399	4,55
Musików	28,182	37,774	3,291	0,91
Razem	696,443	929,416	82,84	23,02

Wydajność ujęcia $Q_e = 60 \text{ m}^3/\text{h}$ daje możliwość poboru wody w ilości $1320 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Jest to zawartość większa od Q_{maxd} . Przy wykorzystaniu zbiorników retencyjnych w pełni pokryje zapotrzebowanie na wodę dla miejscowości ujętych w planie wodociągowania, dla wszystkich mieszkańców gminy.

Aktualne zapotrzebowanie na wodę

Bilans wykonano w oparciu o ankiety opracowane przez pracowników Urzędu Gminy w maju 2002 roku. Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że wydajność ujęcia $Q_{\text{maxd}} = 1320 \text{ m}^3/\text{d}$ w pełni pokryje zapotrzebowanie na wodę dla miejscowości obecnie zwodociągowanych i planowanych do zwodociągowania.

Ilość pobranej wody wynikająca z pomiarów

Do dnia dzisiejszego nie wszystkie sołectwa gminy Radomyśl zostały zwodociągowane. Również nie wszystkie gospodarstwa w zwodociągowanych miejscowościach zostały podłączone do sieci wodociągowej. W związku z tym rzeczywiste zużycie wody, wynikające z pomiarów, nie odzwierciedla wartości bilansowych.

Ze względu na trwający proces rozbudowy sieci wodociągowej i systematyczne włączanie kolejnych użytkowników rzeczywisty pobór nie może stanowić podstawy do określenia zapotrzebowania na wodę.

Według wskazań wodomierzy w ciągu 2001 roku ilość wody pobranej z ujęcia wynosiła 72299 m^3 . Natomiast ilość wody podanej do sieci dla odbiorców – 64915 m^3 . Różnica między ilością wody wydobytej, a podawanej do sieci uwzględnia wodę zużywaną przez SUW (potrzeby socjalne, płukanie filtrów, przygotowanie reagentów). Szczegółowe zestawienie przedstawia tabela poniżej:

Tabela Nr 31. Ilości pobieranej i podawanej wody do sieci.

Miesiąc	Ilość wody pobieranej			Ilość wody kierowanej do sieci
	S-1	S-2	Łącznie	
Styczeń	378	4640	5018	4313
Luty	81	4686	4767	4158
Marzec	62	5498	5560	4818
Kwiecień	126	5615	5741	5184
Maj	61	6695	6756	6220
Czerwiec	61	6695	6756	6220
Lipiec	747	6547	7294	6720
Sierpień	496	7142	7638	6970
Wrzesień	801	4716	5517	5037
Październik	384	5950	6334	5383
Listopad	389	5070	5459	4946
Grudzień	389	5070	5459	4946
Razem	3975	68324	72299	64915
$Q_{\text{śrd}} (\text{m}^3/\text{d})$	10,89	187,19	198,1	177,85

Ujęcie Chwałowice

Zgodnie z decyzją Wojewody Tarnobrzeskiego znak OS–XI–6210/9/98/JH z dnia 01.07.1998 r. gmina posiada pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych z ujęcia zlokalizowanego w miejscowości Nowa Wieś – Ludwinów składającego się z trzech studni wierconych S-1, S-2, S-3 ujmujących wody z utworów czwartorzędowych w ilości docelowej:

- $Q_{d\acute{s}r} = 771 \text{ m}^3/\text{d};$
- $Q_{d\text{max}} = 1052 \text{ m}^3/\text{d}.$

W celu zaopatrzenia w wodę pitną miejscowości: Chwałowice, Witkowice, Antoniów, Orzechów, Dąbrowa Pniowska, Pniów, Nowiny Wygoda.

Wielkość poboru wody z poszczególnych studni ujęcia nie przekroczy zatwierdzonej wydajności eksploatacyjnej studnie wynoszącej dla studni:

- S-1 $Q_e = 40 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s_e = 2,47;$
- S-2 $Q_e = 40 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s_e = 2,87;$
- S-3 $Q_e = 40 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s_e = 2,65.$

Teren ujęcia – studnie i wyznaczony obszar strefy ochrony bezpośredniej jest własnością Urzędu Gminy Radomyśl n/Sanem. Całe ujęcie i stacja wodociągowa położona jest na terenach w miejscowości Nowa Wieś – Ludwinów. Ujęcie wody nazwano ujęciem w Chwałowicach.

Ujęcie wody położone w odległości około 1,0 km od najbliższych zabudowań wsi Nowa Wieś nie będzie ujemnie oddziaływać zarówno na mieszkańców jak również na wody powierzchniowe, podziemne, świat roślinny i zwierzęcy. Ujęcie wody stanowią trzy studnie głębinowe: S-1, S-2, S-3 oddalone od siebie o około 100 m. Ujmują one czwartorzędowy poziom wodonośny.

Tabela Nr 32. Dane techniczne dotyczące studni.

Opis studni	S-1	S-2	S-3
Rzędna terenu (m n.p.m.)	148,36	147,64	147,49
Rzędna włazu (m n.p.m.)	148,96	148,24	148,09
Głębokość studni (m)	35,5	27,9	27,0
Rzędna zwierciadła wody (m n.p.m.)/(m p.p.t.)	144,36/4,0	143,94/3,7	143,39/4,0
Średnica studni (cale)	$10^{3/4}$	$10^{3/4}$	$10^{3/4}$
Wydajność eksploatacyjna (m)	40,0	40,0	40,0
Depresja eksploatacyjna (m)	2,47	2,87	2,65
Głębokość zawieszenia pompy (m p.p.t.)	9,36	9,64	9,49

W rejonie wykonywanych otworów studziennych występuje jeden poziom wodonośny, związany z piaszczystymi osadami czwartorzędu. Jest to poziom o zwierciadle swobodnym. Jego zasilanie odbywa się przez infiltrację wód opadowych oraz najprawdopodobniej spływ od strony rzeki Sanny. Powierzchnia terenu nieznacznie wznosi się od strony Chwałowic na zachodzie (rzędna pow. około 140,0 m n.p.m.) w kierunku ESE (rzędna terenu około 160,0 m n.p.m.).

Woda z projektowanego ujęcia mającego zaopatrzyć wodociąg pobrana była do analiz po odwierceniu studni. Wyniki składu fizyczno-chemicznego wody surowej są następujące:

Tabela Nr 33. Skład fizyczno-chemiczny.

Parametry	S-1 próba po 24 h	S-2 próba po 72 h	S-3 próba po 72 h	Norma dla wód pitnych
Barwa ($\text{mg Pt}/\text{dm}^3$)	5	5	5	do 20
Mętność (mg SiO_2)	3	3	3	do 5
Żelazo ogólne ($\text{mg}/1 \text{ Fe}$)	4	6,0	6,0	do 0,5
Mangan ($\text{mg}/1 \text{ Mn}$)	0,4	0,25	0,25	do 0,1
Amoniak ($\text{mg N}/\text{dm}^3$)	0,02	0,04	0,06	do 0,5
Odczyn (pH)	6,5	6,1	6,2	6,5-8,5

Zgodnie z orzeczeniem Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli:
 „Jakość wody pod względem fizyczno-chemicznym nie odpowiada wymogom sanitarnym z uwagi na gnilny zapach, zaniżony odczyn, bardzo dużą ilość żelaza i zwiększoną ilość manganu. Skład bakteriologiczny nie budzi zastrzeżeń. Woda nie nadaje się do picia i na potrzeby gospodarcze. Wodę należy uzdatnić”.

Bilans zapotrzebowania wody dla poszczególnych odbiorów wykonano w „Programie Ogólnym Wodociągu grupowego Chwałowice” w 1994 roku dla roku perspektywicznego 2010.

Tabela Nr 34. Zbiorcze zestawienie zapotrzebowania wody.

Lp.	Wieś	Zapotrzebowanie wody			
		$Q_{dśr}$ (m ³ /d)	Q_{dmax} (m ³ /d)	$Q_{godzmax}$ (m ³ /h)	q (l/s)
1.	Chwałowice	232,0275	317,953	30,392	8,44
2.	Witkowice	93,164	128,967	12,842	3,57
3.	Antoniów	147,050	197,924	18,238	5,06
4.	Orzechów	27,109	36,780	3,378	0,94
5.	Dąbrówka Pniowska	97,416	136,232	13,979	3,88
6.	Pniów	62,578	84,366	7,569	2,10
7.	Czekaj Pniowski + Wygoda	29,970	40,960	3,870	1,06
8.	Nowiny	81,284	109,198	9,745	2,71
	Razem	770,85	1052,38	100,00	27,76

Z przedstawionego bilansu wynika, że ujęcie wody w Chwałowicach zapewni pokrycie wymaganego zapotrzebowania wody.

- $Q_{ekspl.} = 120 \text{ m}^3/\text{h}$;
- $Q_{zapotr.} = 100 \text{ m}^3/\text{h}$.

Zastosowano zbiorniki retencyjne ze względu na projektowany wydatek SUW $Q = 60 \text{ m}^3/\text{h}$. Rozwiązanie takie uznano za uzasadnione pod względem ekonomicznym i eksploatacyjnym.

Strefy ochronne ujęcia

Dla ujęcia wody w Chwałowicach został opracowany Projekt Stref Ochronnych. W wyżej wymienionym projekcie ustalono następujące granice strefowe:

- ◆ Strefy ochrony bezpośredniej
pas szerokości 8,0 m licząc od zarysu obudowy studni (3 szt.).
- ◆ Strefa wewnętrznej ochrony sanitarnej pośredniej
Przyjęto granice samooczyszczania bakteriologicznego
  - dla S-1 $r = 90,0 \text{ m}$;
  - dla S-2 $r = 150,0 \text{ m}$;
  - dla S-3 $r = 150,0 \text{ m}$.
 Strefę dla ujęcia zaproponowanego w granicach obwiedni wyznaczonej przez zasięgi stref jednostkowych.
- ◆ Strefa zewnętrznej ochrony sanitarnej
Wyliczone w w/w p.t. zasięgi ochrony sanitarnej pośredniej zewnętrznej wynoszą:
  - dla S-1 $L_x = 805 \text{ m}$;
  - dla S-2 $L_x = 895 \text{ m}$;
  - dla S-3 $L_x = 890 \text{ m}$;
  - dla ujęcia $L_x = 1490 \text{ m}$.

Wytyczne użytkowania terenu stref ochronnych i ich oznakowania

W celu pełnego zabezpieczenia wód podziemnych przed skażeniem należy na terenie całej strefy ochronnej zakazać:

- wprowadzania ścieków do ziemi;
- rolniczego wykorzystania ścieków;
- przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych;
- stosowania nawozów i chemicznych środków ochrony roślin;
- budowy osiedli mieszkaniowych;
- wydobywania kopaliny;
- wykonywania robót melioracyjnych i wykopów ziemnych;
- wykonywania odwodnień budowlanych i górniczych;
- lokalizowania zakładów przemysłowych i ferm hodowli zwierząt;
- lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu;
- lokalizowania wysypisk, wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych;
- mycia pojazdów mechanicznych;
- urządzania parkingów i obozowisk;
- lokalizowania nowych ujęć wody;
- lokalizowania cmentarzy i grzebania zwierząt.

Należy zobowiązać administratora sieci do:

- okresowego, systematycznego badania wody pod względem bakteriologicznym i chemicznym;
- oznakowania tablicami informacyjnymi stref ochronnych: bezpośredniej i pośredniej zawierającej nakazy i zakazy dotyczące użytkowania terenu strefy;
- dopilnowania kontrolowania stanu użytkowania terenu stref,
- ewentualnych remontów drogi na odcinku strefy wewnętrznej tłuczniem lub grysem zamiast szlaką.

7.5. Gospodarka ściekowa

Na obszarze gminy brak jest zorganizowanego systemu gospodarki ściekowej. Istnieje zabudowa mieszkaniowa oraz obiekty użyteczności publicznej posiadające lokalne systemy kanalizacji odprowadzające ścieki do zbiorników bezodpływowych (szamb). Opróżnianiem ich zajmuje się SKR, prywatnie przewoźnicy oraz MZK Stalowa Wola, którzy wywożą beczkowozami ścieki na miejską Oczyszczalnię Ścieków Komunalnych w Stalowej Woli lub zakładowa w Gorzycach zgodnie z zawartą umową pomiędzy zakładami.

Obserwowana w ciągu ostatnich lat tendencja do wyrównywania poziomu życia jego komfortu na wsi do wskaźników wielkomiejskich powoduje wyposażanie budynków mieszkalnych i zagród w pełny zakres instalacji sanitarnych i zwiększa ilość ścieków sanitarnych.

Dalszy postęp w uregulowaniu gospodarki ściekowej na obszarze gminy związany będzie z przygotowaniem i realizacją programów kanalizacji i oczyszczalni ścieków. Wybór sposobu rozwiązania gospodarki ściekowej jest ściśle uzależniony od dwóch podstawowych warunków:

- Ukształtowania terenu – teren płaski z minimalnymi spadkami oraz wysoki poziom wód gruntowych narzuca wykonanie kanalizacji mieszanej grawitacyjno ciśnieniowej lub podciśnieniowej;

- Charakteru zabudowy – zabudowa rozproszona utrudnia wykonanie kanalizacji, znacznie wydłuża sieć kanalizacyjną, a co za tym idzie zwiększa koszty realizacji.

Analiza konfiguracji terenu gminy, przepływających cieków powierzchniowych oraz lokalizacji zabudowy wskazuje, że możliwe jest skierowanie w przyszłości wszystkich ścieków bytowo-gospodarczych do jednej, dwóch lub trzech oczyszczalni grupowych co jest zasadne z ekonomicznego i technicznego punktu widzenia. Analiza istniejącego stanu zabudowy i zamierzeń docelowych, a także wysokościowego ukształtowania terenu i wymagań technicznych wskazuje na układ grawitacyjno-ciśnieniowym z lokalnymi przepompowniami. Z terenu sołectwa Łązek Zaklikowski Ścieki zostaną odprowadzone do projektowanej kanalizacji Łązka Zaklikowskiego. Z sołectwa Studzieniec (około 80 gospodarstw) w ciągu najbliższych lat ścieki dowożone będą na oczyszczalnię gminną.

7.6. Gospodarka odpadami

Do chwili obecnej problem gromadzenia odpadów zarząd rozwiązywał poprzez dzierżawę 41 kontenerów na odpady, typu KP-7 o pojemności 7 m³ każdy, od Miejskiego Zakładu Komunalnego w Stalowej Woli. Kontenery rozmieszczone są w miejscach ogólnie dostępnych na terenie poszczególnych sołectw w ilości uzależnionej od liczby mieszkańców i infrastruktury. Dane charakterystyczne sołectw i ilość rozmieszczonych kontenerów podano w poniższej tabeli:

Tabela Nr 35. Charakterystyka sołectw i kontenerów.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Obiekty użyteczności publicznej	Handel i usługi	Zakłady produkcyjne	Ilość kontenerów
1.	Chwałowice	1046	szkoła cmentarz	handel, stolarstwo, mechanika pojazdowa	piekarnia cegielnia	8
2.	Wola Rzeczycka	870	szkoła cmentarz	handel		4
3.	Rzeczyca Długa	783	szkoła, cmentarz, ośrodek zdrowia	handel		3
4.	Radomyśl	781	Urząd Gminy, szkoła, cmentarz, ośrodek zdrowia, komisariat Policji, Bank Spółdzielczy	handel, stolarstwo, fryzjerstwo, krawiectwo, gastronomia, warsztaty,	piekarnia	5
5.	Antoniów	747	szkoła, cmentarz, ośrodek zdrowia	handel, mechanika pojazdowa, stolarstwo		5
6.	Żabno	537		handel, blacharstwo		2
7.	Dąbrowa Rzeczycka	450	szkoła	handel, gastronomia		2
8.	Nowiny	446		handel		2
9.	Witkowice	354	szkoła	handel	stolarstwo	2
10.	Dąbrówka	352		handel	ceramika budowlana	1
11.	Pniów	348		handel		2
12.	Kępa Rzeczycka	234		handel, blacharstwo		1
13.	Musików	167		handel		1
14.	Orzechów	129			masarnia	1
15.	Łązek Chwałowski	113		handel	tartak	1
16.	Rzeczyca Okrągła	427		handel		1

W tych kontenerach gromadzone są również odpady pochodzące z zamiatania terenów utwardzonych (płace, chodniki). Chodniki położone wzdłuż prywatnych posesji sprzątane są przez właścicieli posesji, a zmiotki lokowane w kontenerach. Odpady wielkogabarytowe powstające w gospodarstwach domowych (zużyty sprzęt gospodarstwa domowego, meble, opony itp.) są usuwane z terenu gminy akcyjnie.

Wójt Gminy ogłasza dzień zbiórki odpadów wielkogabarytowych i w danym dniu odpady te są odbierane i usuwane na koszt gminy. Wójt Gminy ogłasza również okresowo zbiórkę odpadów stanowiących surowce wtórne na podobnych zasadach. Gospodarka odpadami w gminie prowadzona jest w oparciu o Uchwałę Rady Gminy w Radomyślu n/Sanem Nr XXVIII/215/98 z dnia 18 lutego 1998 roku. Zgodnie z tą uchwałą wywóz odpadów i ich unieszkodliwianie może być dokonywane tylko przez podmioty uprawnione to jest posiadające koncesję wydaną przez Zarząd Gminy.

Obecnie na terenie gminy jednostkami koncesjonowanymi są:

- Miejski Zakład Komunalny Spółka z o.o. w Stalowej Woli w zakresie odpadów komunalnych stałych i ciekłych;
- Zakład Handlowo-Usługowy Antoni Torba – Zbydniów w zakresie odpadów komunalnych ciekłych.

Jak wynika z wykazu jednostek koncesjonowanych stałe odpady komunalne odbiera tylko Miejski Zakład Komunalny Spółka z o.o. w Stalowej Woli. Wywóz kontenerów zlokalizowanych przy obiektach użyteczności publicznej w okresie od 15 kwietnia do 15 października ma miejsce co najmniej dwa razy w miesiącu, w pozostałych miesiącach jeden raz w miesiącu. Praktycznie odbywa się to w ten sposób, że z chwilą wypełnienia się kontenera odbiorca odpadów zostaje telefonicznie powiadomiony przez pracownika Urzędu Gminy o potrzebie wywozu.

Odbiór odpadów odbywa się na podstawie umowy pomiędzy Zarządem Gminy Radomyśl n/Sanem, a Miejskim Zakładem Komunalnym Spółka z o.o. w Stalowej Woli. Umowa ta dotyczy zarówno dzierżawy kontenerów jak i ich opróżniania. Niezależnie od kontenerów przeznaczonych do użytku publicznego niektóre jednostki organizacyjne posiadają swoje własne pojemniki których wywóz jest finansowany przez te podmioty.

Składowiska odpadów

Gmina korzysta ze składowiska odpadów zlokalizowanego na terenie Stalowej Woli, przy drodze relacji Stalowa Wola – Tarnobrzeg. Składowisko zlokalizowane jest przy starych kwaterach składowiska stalowowolskiego. W 1997 roku Gmina Radomyśl przystąpiła do budowy zbiorczego składowiska w ramach porozumienia pięciu gmin wspólnie z gminami Stalowa Wola, Bojanów, Gorzyce i Zaleszany. Inwestycja była realizowana przez Zarząd Miasta Stalowa Wola przy udziale finansowym zainteresowanych gmin. Udział ten był proporcjonalny do ilości wytwarzanych w danej gminie odpadów. Składowisko zostało wykonane zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska jako uszczelniona czasza z pełną infrastrukturą tj. drenażem, zbiornikiem odcieków, wagą odpadów, myjnią kontenerów i brodzikiem dezynfekującym. Składowisko jest również wyposażone w specjalistyczny sprzęt. Zarządcą składowiska jest Miejski Zakład Komunalny w Stalowej Woli.

W wyniku realizacji „Porozumienia Międzygminnego” nastąpiły zmiany organizacyjno – technologiczne które doprowadziły do:

- Przejęcie funkcji wiodącej w zakresie gospodarki odpadami na obszarze gmin przez Zakład Komunalny który podpisał umowę na odbiór odpadów z około 1000 gospodarstw przekazując pojemniki OTTO. Jednocześnie dotychczas wiodący MZK Stalowa Wola ogranicza swoją działalność na terenie gminy.
- Zakupiono śmieciarki SK–10 o pojemności skrzyni 12,5 m³ i ładowności 5,1 ton.
- Zawarcia umowy na dostarczanie 1031 sztuk pojemników 120 Litrów typ OTTO i 17 sztuk pojemników 1100 L – co zrealizowano.
- Zakupu 22500 kolorowych worków dla wprowadzenia pilotażu selektywnej zbiórki odpadów.

7.7. Regulacja stosunków wodnych

Gminna Spółka Wodna obejmuje swym zasięgiem północną część terenu gminy do rzeki Jodłówka tj. sołectwa: Witkowice, Chwałowice, Orzechów, Dąbrowa Pniowska, Antoniów, Pniów, Radomyśl, Żabno. Celem spółki są: budowa lub współdziałanie w budowie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, utrzymanie i eksploatacja urządzeń melioracji wodnych; prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej na zmeliorowanych terenach.

Teren objęty działaniem spółki to 962 ha w tym:

- grunty orne 294 ha;
- trwałe użytki zielone 668 ha;
- rowy i cieki naturalne 106 km;
- budowle na urządzenia 365 szt.;
- sieć drenarska na powierzchni 242 ha.

Obiekty zrealizowane w latach 1982–1985 stan średni i dobry.

Tabela Nr 36. Wykaz melioracji szczegółowych.

Lp.	Sołectwa	Ogółem zmeliorowane (ha)	Grunty orne (ha)	Trwałe użytki zielone (ha)	Rowy i cieki naturalne (km)	Sieć drenarska (ha)
1.	Dąbrowa Rzeczycka	30	-	30	1,08	4
2.	Witkowice	133	91	42	8,78	
3.	Wola Rzeczycka	78	-	78	6,72	50
4.	Radomyśl	181	4	177	23,89	121
5.	Chwałowice	317	153	164	25,63	110
6.	Rzeczyca Długa	6	-	6	1,10	
7.	Żabno	79	5	74	11,15	6
8.	Orzechów	20	1	19	5,85	5
9.	Rzeczyca Okrągła	60	-	60	4,01	
10.	Pniów	13	5	8	7,00	
11.	Antoniów	136	14	122	20,96	
12.	Dąbrówka Pniowska	83	21	62	2,61	
Ogółem		1136	294	842	118,78	296

Stan obiektów melioracji szczegółowej w sołectwach Dąbrowa Rzeczycka, Wola Rzeczycka, Rzeczyca Długa, Rzeczyca Okrągła oraz Kępa Rzeczycka i Musików (wyłączone z ewidencji) nie objęte działaniami spółki zaniedbane wymagają odbudowy. Są to obiekty budowane z lat 1971–1978.

Tabela Nr 37. Wykaz melioracji podstawowych.

Lp.	Obiekt: rzeki	Ogółem km	Hektometry od-do	w tym:				Nazwa zbiornika rzeki gdzie ma swoje ujście
				uregulowane		nieuregulowane		
				km	Hektometry od-do	km	Hektometry od-do	
1.	Złodziejka	8,2	0+000-8+200	4,4	1+400-3+600 6+000-8+200	3,8	0+000-1+400 3+600-6+000	Jodłówka
2.	Bukowa-Łukawica	14,0	0+000-14+000	-	-	14,0	0+000-14+000	San
3.	Strachocka	14,78	0+000-14+780	14,78	0+000-14+780	-		Wisła
4.	Jodłówka	6,6	0+000-6+600	6,6	0+000-6+600	-		San
5.	Kanał A	10,62	0+000-10+620	10,62	0+000-10+620	-		Wisła
Razem: rzeki		x	x	x	x	x	x	x

Obiekt: wały				
1.	wały rzeki Wisła	6,800	Prawy: sekcja I 0+000-6+000, sekcja Ia 0+000-0+800	Uwaga: Przedziela rz. Strachocka
2.	wały rzeki San	22,800	Lewy: 4+600-27+400	Uwaga: w km 9+050-9+845 przerwa, w km 23+725-24+325 przedziela rz. Bukowa w km 28+245-28+280- droga
		28,625	Prawy: 0+000-9+050, 9+845-23+725, 24+325-28+245, 28+280-30+055	
3.	wały rzeki Jodłówka	6,200	Prawy: 0+000-3+600	
			Lewy: 0+000-2+600	
4.	wały rzeki Strachocka	10,620	Prawy: 0+000-4+400, 5+020-5+600	
			Lewy: 0+000-4+900, 5+320-6+020	

Głównym problemem w zakresie podstawowym regulacji stosunków wodnych jest zabezpieczenie mieszkańców gminy przed wysokim stanem na rzekach Wisła, San i Łukawica.

Podjęte działania inwestycyjne polegające na zabezpieczeniu przeciw-filtracyjnym prawego wału Wisły i Sanu wymagają kontynuacji na całym odcinku przebiegającym przez obszar gminy.

Zaakceptowany przez społeczność lokalną wariant regulacji rzeki Łukawicy stanowiący propozycję autorską zakłada pozostawienie trasy rzeki po jej istniejącym przebiegu i dokonanie tylko niewielkich korekt poprzez złagodzenie istniejących zakoli.

Wykonanie obwałowań, zmianę niwelety dna w takim zakresie by końcowy odcinek rzeki określony orientacyjnie od ujścia do torów kolejowych stanowił zbiornik wyrównawczy o takiej pojemności retencyjnej na odcinku cofki w okresie maksymalnych przepływów, która by pozwoliła na racjonalne współdziałanie z przepompownią przedwałową, której lokalizację przewiduje się przy wale w rejonie ujścia rzeki.

8. Uwarunkowania wynikające z potrzeby ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi

8.1. Zagrożenia żywiołowe i katastrofalne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia wpływ i skutki zagrożeń żywiołowych i katastrofalnych na proces rozwoju przestrzennego zagospodarowania obszaru.

Gmina należy do rejonu o średnim natężeniu czynników zagrażających życiu i zdrowiu ludności. Zagrożenia dla ludności mogą nastąpić na skutek awarii, uszkodzeń lub zniszczeń zbiorników (magazynów) i instalacji z toksycznymi środkami przemysłowymi, awarii elektrowni jądrowych lub ładunków jądrowych rozmieszczonych na obszarach państw sąsiadujących, pożary przestrzenne lasów oraz skażenia środowiska naturalnego w związku z transportem niebezpiecznych substancji chemicznych.

8.1.1. Zagrożenia pożarowe

Zagrożenie pożarowe stwarza zwartość zabudowy budynków drewnianych i budynków o pokryciu łatwopalnym. Na terenach leśnych w rejonach zagrożonych pożarami przestrzennymi prowadzony jest monitoring zagrożeń, sprawowany przez służby nadleśnictw będących w kontakcie z jednostkami straży pożarnej. Do tego celu wykorzystywane są wieże obserwacyjne.

Ochronę przeciwpożarową w zakładach przemysłowych, gdzie występuje zagrożenie pożarowe sprawują zakładowe straże pożarne. W ostatnich latach wprowadzane są nowoczesne formy ochrony, polegające na wprowadzeniu systemu zabezpieczeń i czujników. Systemy zabezpieczeń posiadają łączność z jednostkami straży pożarnej.

8.1.2. Zagrożenia chemiczne

Awaryjne skażenia chemiczne o zasięgu lokalnym mogą powstawać w zakładach gromadzących znaczne ilości niebezpiecznych substancji chemicznych z racji wykorzystywania ich w procesach technologicznych.

Szczególne zagrożenie substancjami chemicznymi niebezpiecznymi dla życia i zdrowia ludzi i zwierząt oraz skażenia środowiska stanowią przewozy substancji toksycznych w transporcie kołowym i kolejowym. O skali i charakterze tego zagrożenia stanowi klasa ich toksyczności, a przede wszystkim znikoma przewidywalność wystąpienia sytuacji awaryjnych i związane z tym trudności podejmowania natychmiastowych dobrze zorganizowanych przedsięwzięć ratunkowych. W sytuacjach powyższych może nastąpić konieczność doraźnej ewakuacji ludności, którą kieruje Szef OC województwa lub szefowie OC gmin.

8.1.3. Skażenia promieniotwórcze

Mogą wystąpić w razie awarii elektrowni jądrowych poza granicami kraju. Największe zagrożenie stwarzają elektrownie jądrowe w:

- miejscowościach: Równe – 280 km, Chmielnicki – 400 km, na Ukrainie;
- miejscowościach: Bohunice i Mochovce około 270 km w Słowacji;
- miejscowościach: Dukowany – 400 km, Temelin – 440 km w Czechach.

Nie przewiduje się by skażenia osiągnęły wielkość stanowiącą bezpośrednie zagrożenie życia ludzi, należy jednak liczyć się z możliwością skażenia upraw warzyw i owoców, wody i koniecznością wprowadzenia „rygorów” w ich wykorzystaniu do spożycia oraz potrzebą zabezpieczenia preparatów jodu stabilnego i zapewnienia do celów konsumpcyjnych wody z zakrytych ujęć.

9. Uwarunkowania wynikające z położenia poligonu wojskowego

Rozległe lasy w okolicach Dęby skłoniły władze wojskowe do urządzenia w 1927 r. ćwiczeń wojskowych. Fakt ten wraz z budową Wytwórni Amunicji Nr 3 sprawił, że w Dębie powstał poligon wojskowy.

Drugi etap w dziejach poligonu nowodębskiego to okres okupacji. Po zakończeniu kampanii wrześniowej wojskowe władze niemieckie zaczęły koncentrować wojsko min., w okolicach Dęby. Pod koniec 1939 r. powstał tu Lager Dęba z poligonem artylerii przy gościńcu z Dęby do Kolbuszowej, w okolicach Majdanu Królewskiego. Przetrwał on do końca okupacji i odgrywał ważną rolę w ćwiczeniach Wehrmachtu, a konkretnie Armii Południe, przygotowującej się tu w czerwcu 1941 r. do akcji „Barbarossa”, a także do „Afrikacorps” generała Rommla i dla 6 armii generała Paullusa, przed jej skierowaniem pod Stalingrad.

Poligon obejmował teren o kształcie wielkiego trapezu o bokach 22,35 i 30 km. Wchodziły w to fragmenty kilku gmin. Kształt jego oparty został na stworzonym tu, w 1927 r. przez władze polskie, poligonie. Komenda obozu znajdowała się w Dębie. Komendantem poligonu „Południe” został generał Salliter, a później generał Rexilius. W lipcu 1944 r. okolice Nowej Dęby znalazły się w rękach oddziałów I Frontu Ukraińskiego.

Poligon użytkowali przez pewien czas Rosjanie. Później przejęło go Ludowe Wojsko Polskie. Podlegał on dowództwu V Okręgu Wojskowego w Krakowie. Pierwszym komendantem został kpt. Józef Cebula.

Przez ponad 20 powojennych lat trwała rozbudowa i doskonalenie obszaru poligonu. W maju 1967 r. otrzymał on, funkcjonującą do dziś, nazwę Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych. Obejmuje pow. 24500 ha. Może na nim ćwiczyć jednocześnie około 2 tys. żołnierzy – ćwiczenie strzelania ze wszystkich rodzajów broni. Zapewnia kompleksowe szkolenie brygady. Poligon wykorzystują też na plenery filmowcy.

W ostatnim czasie przygotowano tu również miejsce na prowadzenie wojskowych ćwiczeń międzynarodowych w ramach programu „Partnerstwo dla pokoju”.

Na terenie gminy Radomyśl poligon zajmuje tereny leśno-łąkowe, na których działalność gospodarcza oraz zasady wykorzystania terenu dla celów cywilnych są bardzo ograniczone.

Teren poligonu zgodnie z Decyzją Nr 0–11/MON Ministra Ochrony Narodowej z dnia 28.12.2000 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych należy uznać jako teren zamknięty.

10. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Podstawowe uwarunkowania służące realizacji tych celów koncentrują się w następujących sferach formalno-prawnych:

- reforma administracyjna kraju;
- utrata ważności miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego, a proces inwestycyjny – ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym.

Reforma administracyjna wprowadziła szereg zmian w różnych ustawach, a przede wszystkim w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa ta, nie wprowadziła istotnych zmian na poziomie gmin, natomiast zmieniła znaczenie systemu planistycznego na poziomie wojewódzkim. Do podstawowych zadań **województw samorządowych** należy sporządzenie następujących dokumentów:

- Strategia rozwoju województwa;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa;
- Programy wojewódzkie;
- Okresowa aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego.

Wojewoda w ramach kompetencji administracji rządowej:

- Prowadzi „Rejestr wojewódzki”, w którym uwzględni zadania rządowe dotyczące obszaru województwa oraz programy wojewódzkie.

Organy powiatu mogą:

Prowadzić w granicach swojej własności rzeczowej, analizy i studia z zakresu zagospodarowania przestrzennego, odnoszące się do obszaru powiatu i zagadnień jego rozwoju (art. 54 a., ust. 2). W myśl tego przepisu samorząd powiatowy nie ma kompetencji dotyczących opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego. Zarząd Powiatu może sporządzać „studia i analizy”, które przyjmie Rada Powiatu, ale nie będą one podlegały żadnym uzgodnieniom czy opiniom i nie będą nikogo wiązały. Zarząd Powiatu może jedynie składać wnioski do gmin, które dotyczyłyby sporządzania lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego w przestrzeni przeznaczenie terenu na realizację przedsięwzięcia będącego w kompetencji powiatu. W tym przypadku organy samorządu powiatowego zachowują się jak inwestorzy, którzy mogą składać wnioski do planów miejscowych. Dotyczyć one będą przede wszystkim projektowanych dróg powiatowych, szkół ponadpodstawowych, szpitali powiatowych itp.

Wójt Gminy sporządza:

- „Programy rozwoju gospodarczego gminy”;
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”;
- „Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego”;
- „Ocenę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym”.

Biorąc pod uwagę fakt, że wszystkie inwestycje ponadlokalne warunkują rozwój gminy i poprawę warunków życia mieszkańców, to należy dążyć do wprowadzenia tych inwestycji do dokumentów planistycznych województwa świętokrzyskiego.

Również ważną sferą formalno-prawną na rozwój inwestycji ponadlokalnych mają wymogi prawne ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym. Artykuł 67 cytowanej ustawy

określa ważność planów miejscowych do 1.01.2003 r. Daje również przywilej Radzie Gminy przedłużenie ich ważności pod warunkiem:

Art. 67.1 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy, tracą moc po upływie 8 lat od dnia jej wejścia w życie, z zastrzeżeniem ust. 2.

- 1a. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 1, rada gminy uchwali studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i przystąpi do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo jego zmiany, plan, o którym mowa w ust. 1, zachowuje ważność, w granicach objętych uchwałą, do czasu uchwalenia nowego planu, jednak nie dłużej niż przez 9 lat od dnia wejścia w życie ustawy.**
- 2. Przepisu ust.1 nie stosuje się do terenów objętych zmianami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dokonanyymi na zasadach określonych w ustawie.**
- 3. Przed utratą mocy planów, o której mowa w ust. 1 rada gminy jest obowiązana do uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.**

W procesie inwestycyjnym najważniejszą rolę będą spełniały miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przez Radę Gminy i jeżeli najważniejsze inwestycje zostaną wpisane do programów zadań rządowych i wojewódzkich to Wojewoda i Marszałek będą mieli obowiązek negocjować warunki wprowadzenia tych zadań do planów miejscowych.

Elementem negocjacji są przede wszystkim koszty związane ze sporządzeniem planu oraz skutki finansowe wynikające z zatwierdzenia planu tj. zabezpieczenie środków finansowych na wykup gruntów lub wypłacenie stosownych odszkodowań dla właścicieli lub użytkowników wieczystych, jeżeli w wyniku uchwalenia planu spadnie wartość gruntu.

11. Podstawowe problemy gminy i szanse ich rozwiązania

Najgroźniejsze zjawisko występujące na terenie gminy to:

1. słaby poziom rozwoju gospodarczego;
2. wysoki poziom bezrobocia.

Jak większość gmin, Radomyśl boryka się z szeregiem dodatkowych problemów, które można podzielić na:

1. Problemy społeczne. Wśród tych problemów najdotkliwsze jest oczywiście bezrobocie, które jest konsekwencją zachodzących zjawisko gospodarczych w sferze strategii gospodarki państwa a przejawia się w wyniku:
  - niekorzystnej struktury wiekowej ludności gminy (wzrastająca liczba mieszkańców wieku produkcyjnego i systematycznie malejąca liczba ludności w wieku do 18 lat);
  - słabo rozwinięty sektor usług na terenie gminy ogranicza ofertę miejsc pracy, co z uwagi na rolniczy charakter gminy, daje obraz tzw. przeludnienia wsi;
  - ograniczony dostęp do miejsc pracy poza gminą.
2. Problemy strukturalne przejawiające się w:
  - niedoinwestowaniu gminy w usługi o charakterze komercyjnym;
  - słabe wyposażenie gospodarstw domowych w infrastrukturę techniczną;
  - trudności ze zbytem płodów rolnych oraz brak przetwórstwa na miejscu;
  - duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych (ponad 30% gospodarstw rolnych nie przekracza 2 ha).
3. Problemy ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Gmina posiada szereg zabytków kultury materialnej. Ponadto duża powierzchnia lasów stwarza warunki do rekreacyjno-turystycznego ich wykorzystania.

Szanse rozwiązania problemów gminy należy rozważać poprzez kryteria:

- organizacyjne. Władze samorządowe powinny poszukiwać rozwiązań w porozumieniu z PUP ułatwiający mieszkańcom gminy pozostającym bez pracy zdobycie kwalifikacji przydatnych na rynku pracy. Ważnym elementem pobudzającym i aktywizującym obszar gminy jest jego promocja na forum regionalnym.
- ekonomiczne. Zależne są one od:
  - a) racjonalnego gospodarowania zasobami finansowymi i mieniem gminy;
  - b) umiejętności pozyskiwania funduszy pomocowych dla inwestycji proekologicznych i gospodarki rolnej.
- przestrzenne, przejawiające się w formie:
  - a) tworzenia obszarów atrakcyjności inwestycyjnej;
  - b) wyznaczanie zwartych obszarów zabudowy mieszkaniowej wyposażonej w pełny zakres infrastruktury technicznej;
  - c) wykorzystania walorów przyrodniczo-kulturowych do celów rekreacji.

12. Diagnoza stanu istniejącego

12.1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

Przedmiotowy teren położony jest w południowo - wschodniej części Gminy Radomyśl nad Sanem, w obrębie miejscowości Rzeczyca Długa przy granicy z miejscowością Brandwica w gminie Pysznicza. Znaczą część stanowią pola uprawne, zaznacza się również znaczny udział nieużytków porośniętych nawłocią oraz pastwiska.

Na części przedmiotowego obszaru obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl, stanowiący zmianę w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl, uchwalony uchwałą Nr XV/123/2000 Rady Gminy w Radomyślu nad Sanem z dnia 9 maja 2000 r.

Przez teren objęty analizą przebiega droga wojewódzka oraz drogi wewnętrzne utwardzone i nieutwardzone, jak również sieci infrastruktury technicznej tj.: gazociągi, linie teletechniczne, sieci wodociągowe, sieci elektroenergetyczne oraz napowietrzna linia elektroenergetyczna 220kV. Zachodni fragment terenu znajduje się w obrębie strefy kontrolowanej od gazociągu DN 700.

12.2. Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.

Analizowany obszar w większości stanowi obszary otwarte, niezabudowane. Wszystkie mieszczące się w nim tereny funkcjonalne prawidłowo wkomponowane są w strukturę przestrzenną Gminy.

Nie stanowią pola ekspozycji dla obiektów zabytkowych ani innych obiektów wartych wyeksponowania. Wymienione obszary w powiązaniu z terenami sąsiednimi tworzą wewnątrz harmonijną całość i funkcjonalno – przestrzennie powiązane są z pozostałymi elementami struktury Gminy.

12.3. Stan środowiska przyrodniczego, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Wg podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego teren Gminy Radomyśl nad Sanem położony jest w obrębie Kotliny Sandomierskiej, będącej największym makroregionem Północnego Podkarpacia o powierzchni około 15 tyś. km². W obrębie Kotliny Sandomierskiej wyodrębniono 11 mezoregionów. Teren Gminy położony jest w obrębie trzech mezoregionów: Równiny Biłgorajskiej, Doliny Dolnego Sanu i Niziny Nadwiślańskiej. Teren objęty opracowaniem usytuowany jest w obrębie Doliny Dolnego Sanu, przy granicy z mezoregionem Równina Biłgorajska. Mezoregion Dolina Dolnego Sanu ten jest szeroką bruzdą erozyjną długości ponad 130 km, szerokości około 10 km i powierzchni około 1320 km². Rozciąga się do wylotu Sanu z Karpat pod Przemyślem aż do ujścia do Wisły poniżej Sandomierza. Erozyjne dno doliny znajduje się 20-30 m poniżej dna, który tworzy materiał naniesiony przez San. Piaski rzeczne w postaci tarasów akumulacyjnych występują do 20 m powyżej zwierciadła rzeki. Na tarasach nadzalewowych występują wydmy.

Pod względem geologicznym teren objęty zmianą Studium położony jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, które zbudowane jest z utworów trzecio- i czwartorzędowych. Utwory powstałe w trzeciorzędzie leżą bezpośrednio na starszym silnie zerodowanym prekambryjskim podłożu, wykształconym jako ility krakowieckie, zalegające na różnych głębokościach. Trzeciorzędowe utwory to morskie osady miocenu o miąższości kilkuset metrów. Czwartorzęd tworzą utwory plejstocenu i holocenu. Osady plejstocenu występują w postaci żwirów, pospółek, piasków średnio i drobnoziarnistych, piasków pylastych, piasków zaglinionych, mułowców oraz glin zwałowych. Osady holocenu tworzy kilkumetrowa warstwa mady wykształconych w postaci pyłów i glin pylastych oraz grunty organiczne (namuły organiczne ilaste i piaszczyste, torfy). Teren opracowania budują piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły.

Omawiany obszar położony jest na terenie o charakterze równinnym. Rzędne terenu wynoszą od około 150 do około 151 m n.p.m.

Teren objęty opracowaniem usytuowany jest w obrębie zlewni rzeki San, która jest prawobrzeżnym dopływem Wisły. Położony jest w odległości ok. 950m od koryta rzeki San oraz w odległości ok. 250 m od rzeki Łukawica, będącej prawostronnym dopływem Sanu. W granicach zmiany studium nie występują naturalne ani sztuczne zbiorniki wodne.

Zgodnie z podziałem zawartym w „Planie zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, analizowany teren położony jest w obrębie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP): Łukawica PLRW20001722969.

Zgodnie z informacjami zawartymi w opracowaniu pn. „Wyznaczenie obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w zlewni Sanu, jako integralny element studium ochrony przeciwpowodziowej”, stanowiącym I etap studium ochrony przeciwpowodziowej, (RZGW w Krakowie), analizowany teren położony jest poza granicami obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Cały teren usytuowany jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”. GZWP Nr 425 określony w dokumentacji hydrogeologicznej, zatwierdzonej decyzją MOŚZNiL nr KDH 1/013/6037/97 z dnia 18.07.1997 r., to zbiornik pozbawiony izolacji od zanieczyszczeń z powierzchni terenu, wykazujący objawy antropogeniczne przekształcenia chemizmu wód podziemnych, stanowiący podstawowe źródło zbiorowego zaopatrzenia w wodę miejscowej ludności, wykazujący znaczny stopień zagospodarowania zasobów wód podziemnych. Dlatego też GZWP Nr 425 wymaga szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem wód podziemnych.

Zgodnie z podziałem geobotanicznym według Matuszkiewicza (2008) obszar objęty opracowaniem położony jest w obrębie: Działu Wyżyn Południowopolskich, Krainy Kotliny Sandomierskiej, Okręgu Wideł Wisły i Sanu, Podokręgu Doliny Dolnego Sanu. Zgodnie z regionalizacją przyrodniczo – leśną Trampler (1990), analizowany teren zlokalizowany jest w obrębie mezoregionu Doliny Dolnego Sanu, stanowiącego część krainy Małopolskiej.

Zgodnie z typologią krajobrazu naturalnego Polski według Richlinga (1992), teren ten klasyfikowany jest jako krajobrazy dolin i obniżeń, zalewowych den dolin.

W 2013 roku została przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza analizowanego terenu, która stanowi integralny element ekofizjografii. Przeprowadzona inwentaryzacja umożliwiła zidentyfikowanie gatunków flory i fauny oraz zbiorowisk roślinnych występujących w granicach omawianego terenu.

Część terenu objętego niniejszą zmianą usytuowana jest w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020, funkcjonującego na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny. Obszar ten obejmuje najciekawsze i najbardziej cenne przyrodniczo fragmenty doliny Dolnego Sanu na odcinku Jarosław – ujście. W trakcie inwentaryzacji przyrodniczej stwierdzono, że na analizowanym terenie występują siedliska i gatunki będące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu, tj.: m.in. łęg olszowy z masowym udziałem skrzypu olbrzymiego. Na suchych łąkach i pastwiskach oraz na krawędziach erozyjnych wykształcają się ciekawe zbiorowiska kserotermiczne. Występują tu populacje: modraszka teleius, modraszka nausithous, wydry, bolenia. Dorzecze Sanu objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych (certy, troci wędrownej, łososia i jesiotra ostro nosowego) zaś jej dopływy na tym odcinku są wymieniane jako jedne z cieków dorzecza o walorach kwalifikujących je jako potencjalne tarliska anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych o znaczeniu europejskim.

W granicach analizowanego terenu ani w bliskim sąsiedztwie nie występują takie formy jak: stanowisko dokumentacyjne, zespół przyrodniczo – krajobrazowy, użytek ekologiczny, pomnik przyrody.

Teren objęty opracowaniem usytuowany jest w obrębie międzynarodowego obszaru węzłowego Lasów Janowskich.

W związku z tym, że na terenie Radomyśl nad Sanem występują głównie gleby kwaśne i bardzo kwaśne oceniono, iż gleba na analizowanym terenie wykazuje małą odporność na degradację.

Większość analizowanego terenu stanowią użytki rolne. Z tego też względu głównym źródłem zanieczyszczenia gleby może być nadmierne nawożenie związkami azotu, wykorzystywanie do nawożenia ścieków, stosowanie pestycydów.

Największy wpływ na stan powietrza w regionie mają zakłady przemysłowe zlokalizowane w obrębie dawnej Huty Stalowa Wola oraz Elektrowni Stalowa Wola, a także ruch komunikacyjny. Należy jednak zaznaczyć, iż proces samooczyszczenia powietrza wspomagany jest przez roślinność, głównie drzewa. Biorąc pod uwagę usytuowanie analizowanego terenu w sąsiedztwie dużego kompleksu leśnego Lasy Janowskie oceniono, iż powietrze wykazuje stosunkowo średnią odporność na degradację.

Na analizowanym terenie występują gleby należące do II i III klasy bonitacyjnej. Grunty powyższych klas podlegają ochronie prawnej, w związku z powyższym zmiana sposobu użytkowania gruntu, będzie wymagała zgody właściwego Ministra (uzyskiwana w trybie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego). Kompleksy leśne nie występują na analizowanym obszarze.

12.4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Przedmiotowy teren nie jest objęty ochroną konserwatorską ani też nie przylega do terenu objętego ochroną konserwatorską. Na obszarze nie występują udokumentowane stanowiska archeologiczne.

12.5. Warunki i jakość życia mieszkańców.

W obrębie analizowanego obszaru i w jego bezpośrednim sąsiedztwie brak jest obiektów i przedsięwzięć, które w sposób znaczący wpływają na stan środowiska, a tym samym na warunki i jakość życia ludzi.

12.6. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

W obszarze zmiany studium nie występują zagrożenia dla mieszkańców wynikające z obecnego stanu zagospodarowania. Nie występują zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie objętym opracowaniem oraz w bliskim sąsiedztwie nie stwierdzono występowania nielegalnych składowisk odpadów.

W granicach opracowywanego terenu głównym źródłem emisji pól elektromagnetycznych są linie elektroenergetyczne. Analiza wyników pomiarów nie wykazała przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Pomierzone wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wykazały, iż w żadnym miejscu pod linią 220kV natężenie pola magnetycznego i elektrycznego nie przekroczy wartości dopuszczalnej dla miejsc dostępnych dla ludzi.

W trakcie realizacji linii 220kV wzrost emisji substancji do powietrza i hałasu do środowiska związany będzie z pracą maszyn budowlanych i środków transportu. Ze względu na krótkotrwały charakter, emisja ta w istotny sposób nie wpłynie na jakość powietrza i klimatu akustycznego. Podczas eksploatacji linii 220kV będzie występowała emisja hałasu. Użytkowanie linii 220 kV powodowało będzie emisje pola elektromagnetycznego. Jednak biorąc pod uwagę przewidywane parametry technicznie można stwierdzić, iż natężenie pola elektrycznego i magnetycznego jakie wystąpi od rozpatrywanej linii nie będzie stanowić zagrożenia dla ludzi i środowiska.

12.7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

Planowany kierunek rozwoju obszaru objętego zmianą studium w większości stanowi kontynuację oraz uzupełnienie istniejącego zagospodarowania. Projektowany przebieg napowietrznej linii elektroenergetycznej 220kV, będzie realizowany wzdłuż istniejącej linii.

12.8. Stan prawny gruntów.

Przedmiotowy teren stanowi własność Skarbu Państwa, Województwa Podkarpackiego, Gminy Radomyśl nad Sanem oraz własność prywatną.

12.9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Teren położony jest na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”.

Część terenu objętego zmianą położony jest w obszarze o znaczeniu dla Wspólnoty Dolina Dolnego Sanu o kodzie PLH180020 oraz w obrębie Otuliny Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie.

12.10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Na przedmiotowych obszarach nie występują zagrożenia wynikające z osuwania się mas ziemnych.

12.11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na przedmiotowym obszarze nie występują udokumentowane złoża kopalin oraz kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Cały teren objęty zmianą położony jest na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”.

12.12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na przedmiotowym obszarze nie występują tereny górnicze.

12.13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Dostępność komunikacyjna drogami wewnętrznymi do drogi wojewódzkiej.

Obsługa w zakresie wody, gazu i energii elektrycznej z istniejących sieci infrastruktury technicznej. Gromadzenie i usuwanie odpadów komunalnych oraz związanych z prowadzoną działalnością na zasadach obowiązujących w gminie.

12.14. Zadania wynikające z realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego uchwalonego uchwałą nr XLVIII/552/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z 30 sierpnia 2002 r. – na przedmiotowym terenie występują:

- 1) projektowany obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020,*
- 2) projektowany międzynarodowy obszar węzłowy Lasów Janowskich.*
- 3) projektowany Zaklikowsko – Ulanowski Obszar Chronionego Krajobrazu,*
- 4) modernizacja Elektrowni „Stalowa Wola”.*

12.15. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Na terenie objętym przedmiotowym projektem, nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

12.16. Uwarunkowania Rozwoju.

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego wynikające z przedmiotowej zmiany studium obejmują:

- *brak zagrożenia dla JCWP oraz GZWP,*
- *brak pogorszenia się standardów jakości gleby i ziemi,*
- *projektowane zagospodarowanie nie przekroczy dopuszczalnych poziomów emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz emisji hałasu,*
- *projektowane zagospodarowanie nie przekroczy dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych,*
- *brak negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu oraz międzynarodowego korytarza ekologicznego Dolina Sanu.*

W związku z powyższym można wnioskować, iż ustalone kierunki zagospodarowania, w tym planowana zabudowa mieszkaniowa oraz linia elektroenergetyczna 220kV jest możliwa do prowadzenia dla proponowanej lokalizacji, pod warunkiem zastosowania się do obowiązujących przepisów prawa.

CELE I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

CELE ROZWOJOWE GMINY

12. Cele rozwoju gminy

Jako główny cel rozwoju gminy zakłada się osiągnięcie stabilnego, wszechstronnego rozwoju, w którym byłyby zapewnione warunki wzrostu jakości życia mieszkańców przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Realizacja tego celu wymaga:

- traktowania ochrony środowiska jako nierozłącznej części wszystkich procesów rozwojowych;
  - prowadzenia racjonalnej gospodarki zasobami naturalnymi m.in. takimi jak: lasy, woda, surowce mineralne;
  - kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej w nawiązaniu do systemów ekologicznych uwzględniając ograniczenia wynikające z zagrożeń żywiolowych;
  - rozwijanie funkcji adekwatnych do predyspozycji środowiska.

Ten priorytetowy cel można rozwiązać w postaci celów:

- a) społeczno-gospodarczych wyrażających się w:
  - dążeniu do kształtowania mechanizmów stymulujących rozwój gospodarczy gminy zapewniający mieszkańcom w maksymalnym stopniu źródła utrzymania w obrębie gminy głównie poprzez restytucję usług dla potrzeb rolnictwa oraz specjalistyczną produkcją rolniczą;
  - kształtowanie ładu przestrzennego i estetycznego w rozwoju osadnictwa;
  - sukcesywne wyposażenie terenów osadniczych w infrastrukturę techniczną.
- b) ekologicznych wyrażających się poprzez:
  - dostosowanie rozwoju społeczno-gospodarczego do uwarunkowań przyrodniczych;
  - racjonalną gospodarkę zasobami wód, lasów oraz ochroną przestrzeni terenów otwartych;
  - prawną ochronę wartości przyrodniczych takich jak użytki ekologiczne, pomniki przyrody itp.
- c) kulturowych polegających na zachowaniu wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego i kształtowaniu atrakcyjnego wizerunku gminy.
- d) przestrzennych ukierunkowanych na podnoszenie ładu przestrzennego w kształtowaniu zagospodarowania gminy przy zachowaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.

Funkcje gminy

Gmina Radomyśl n/Sanem

- obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej ukierunkowany głównie jako zaplecze surowcowe dla miast oraz atrakcyjny teren do zamieszkania i wypoczynku (agroturystyka).

Radomyśl

- wieś gminna – ośrodek administracyjno-gospodarczy gminy, koncentrujący szerokie spektrum aktywności gospodarczej.

13. Kierunki rozwoju i przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Podstawowe ustalenia polityki przestrzennej w odniesieniu do gminy Radomyśl dotyczą zapewnienia warunków rozwoju zrównoważonego tj. takiej organizacji przestrzennej, która eliminowałaby ilość konfliktów między ochroną środowiska i dóbr kultury, a rozwojem gospodarczym i działaniami na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców (w tym rozwoju mieszkalnictwa). Przedstawione aspekty polityki przestrzennej dotyczą zagospodarowania obszaru wynikające z ograniczeń szczegółowo ustalonych w przepisach szczególnych i normatywnych, względnie proponowane do przyjęcia w ramach ustaleń planów miejscowych jako prawa lokalnego z uwagi na powszechną konieczność zabezpieczenia powszechnie uznanych wartości. Dotyczy to szczególnie zapewnienia warunków ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury.

Oprócz zapewnienia realizacji przestrzennych aspektów ochrony środowiska, w tym zieleni i krajobrazu i ochrony dóbr kultury a także zabezpieczenia warunków dla funkcjonowania i realizacji ponadlokalnych celów publicznych do podstawowych zadań polityki przestrzennej gminy należą:

- stworzenie warunków przestrzennych dla poprawy jakości życia mieszkańców;
- stworzenie warunków przestrzennych dla ożywienia życia gospodarczego gminy (w tym także dla przekształceń rolnictwa i wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej);
- zwiększenie efektywności gospodarowania terenami oraz zapewnienie warunków ładu przestrzennego.

W zakresie poprawy warunków życia mieszkańców kierunki polityki przestrzennej dotyczą:

- zapewnienia odpowiedniej wielkości terenów mieszkaniowych w obszarach posiadających szczególnie predyspozycje dla rozwoju tej funkcji w warunkach nie stwarzających istotnych kolizji z występującymi zasobami przyrodniczo – krajobrazowymi i uwarunkowaniami ochrony środowiska oraz zasobami kulturowymi. Wskazano tereny w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy wsi gminnej oraz Woli Rzeczyckiej, Rzeczy Okrągłej i Rzeczy Długiej;
- tworzenia warunków dla rozwoju inicjatyw ludności zmierzających do uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności w zakresie usług komercyjnych (handel, gastronomia, rzemiosło usługowe i inne) – wskazano tereny optymalne do rozwoju działalności inwestycyjnej położone w Dąbrowie Rzeczyckiej w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej Nr 855 i Nr 856. Atrakcyjność tych terenów podnosić może dobra infrastruktura komunikacyjna i techniczna;
- ustalenia przestrzennych warunków sprzyjających rozbudowie systemu infrastruktury technicznej (określone zostały przestrzennie tereny do grupowych systemów zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną);
- doskonalenia systemu komunikacyjnego – drogowego poprzez:
  - wskazanie możliwości korzystnych połączeń międzygminnych;
  - zapewnienia warunków dostępności dla wyznaczonych terenów mieszkaniowych;

W odniesieniu do ożywienia życia gospodarczego w obszarze gminy poza wspomnianym tworzeniem warunków dla uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności politykę przestrzenną należy ukierunkować na:

- zapewnienia przestrzennych warunków realizacji inwestycji w obszarach przydatnych dla tych celów w ramach istniejącego zainwestowania lub terenów wyznaczonych w dotychczas obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wyznaczenie nowych terenów dla tych inwestycji w obszarach ustalonych dla urbanizacji pod warunkiem spełnienia wymogu ich nieuciążliwości dla otoczenia;
- wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym szczególnie usług i urzędzeń obsługi mając na uwadze występujące uwarunkowania;
- wspieranie inicjatyw lokalnej ludności w zakresie uruchomienia drobnej działalności gospodarczej;
- tworzenie warunków dla rozwoju nieuciążliwych dla środowiska rolniczych gospodarstw specjalistycznych w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Zwiększenie efektywności gospodarowania przestrzenią dotyczy zarówno gospodarowania terenami, jak i zasobami kubaturowymi i jest związane z:

- intensyfikacją użytkowania terenów poprzez uzupełnienia lub rozbudowę istniejącego programu kubaturowego oraz wykonanie pełnego programu towarzyszącego lub uzupełniającego (w tym zieleni i urzędzeń komunikacyjnych);
- przeciwdziałaniu rozproszaniu zabudowy;
- zmianą funkcji lub charakteru niektórych terenów przez wprowadzenie bardziej intensywnych form w dostosowaniu do warunków lokalnych (w tym szczególnie uwarunkowań środowiskowych);
- racjonalnym gospodarowaniu istniejącymi obiektami kubaturowymi i ich wykorzystaniem poprzez ustalenie odpowiednich funkcji użytkowych (dotyczy obiektów stanowiących mienie gminy lub własność Skarbu Państwa).

Powyższe wiąże się z prawidłowym wykorzystaniem istniejącego oraz projektowanego uzbrojenia, a konsekwencją tych działań winno być osiągnięcie poprawy ładu przestrzennego.

Bardzo istotnym w zakresie ładu przestrzennego jest określenie skali, typu i formy nowej zabudowy, w tym szczególnie jednorodzinnej dla zharmonizowania z krajobrazem oraz najbliższym otoczeniem poprzez wykonanie, a następnie tworzenie zachęt dla stosowania katalogu powtarzalnych projektów uwzględniających elementy regionalnej architektury.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy określono w odniesieniu do stref polityki przestrzennej obejmujących cały obszar gminy różniących się wzajemnie charakterem, określonymi w odniesieniu do nich reżimami ochronnymi.

Wyznaczając wspomniane strefy polityki przestrzennej skojarzono dane nt. celów rozwoju i funkcji gminy oraz dane o uwarunkowaniach zagospodarowania przestrzennego (predyspozycjach i ograniczeniach) i konsekwencjach jakie w tym zagospodarowaniu i w środowisku może wywołać rozwijanie różnych rodzajów działalności, związanych z funkcjami gminy.

Wyróżniono następujące strefy, które wzajemnie w przestrzeni się przenikają:

I. Strefa wartości przyrodniczych i kulturowych

Obszar ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, dóbr kultury oraz wartości krajobrazowych swoim zasięgiem obejmuje obiekty i tereny, w ramach których wydzielono:

- tereny i obiekty, które na mocy ustaw szczególnych objęte są ochroną prawną;
- korytarze ekologiczne oraz tereny zieleni istniejącej;
- tereny atrakcyjne krajobrazowo;

- tereny ochrony wód podziemnych oraz wód powierzchniowych.

Podstawowymi działaniami w tych obszarach winna być ochrona i konserwacja wartości naturalnych oraz rekultywacja zniszczonych elementów krajobrazu naturalnego. Działalność inwestycyjna winna ograniczać się do:

- budowy i rozbudowy obiektów, urządzeń i elementów infrastruktury technicznej, których funkcjonowanie nie jest sprzeczne z wymogami ochrony środowiska;
- wprowadzenia zmian w ukształtowaniu i pokryciu naturalnym terenu poprawiających walory obszaru;
- stwarzania warunków do sukcesywnej rekompozycji osadnictwa wiejskiego z uwzględnieniem ograniczeń jego funkcjonowania.

II. Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Obejmuje tereny zagospodarowania i użytkowania rolniczego przeznaczone jako źródło utrzymania ludności rolniczej. W ramach całego obszaru wskazano:

1. Tereny z dużym udziałem uprawy zbóż z wykorzystaniem obszarów:
  - gleb dobrej jakości;
  - wykonanych melioracjach;
  - korzystnej struktury własnościowej.
2. Tereny proponowane do rozwoju produkcji zdrowej żywności.
3. Tereny gleb organicznych – wyłączone spod zabudowy.

Tereny, o których mowa w pkt. 1 objęte zostały szczególną ochroną z wyjątkiem budowy niezbędnych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej. Zmiana przeznaczenia tych terenów może nastąpić wyłącznie w trybie przepisów szczególnych.

Na terenach wskazanych w pkt. 2 wskazana jest realizacja działań związanych z:

- przetwórstwem rolno-spożywczym i dystrybucją produktów rolnych;
- produkcją (uprawą) roślin warzywnych;
- budową systemów i urządzeń wodno-melioracyjnych służących poprawie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- ograniczenie wznoszenia nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.

III. Strefa osadnictwa wiejskiego i działalności gospodarczej

Obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej, usług publicznych oraz rozproszoną zabudowę drobnej wytwórczości. W ramach całego obszaru wydzielono:

1. Tereny rozwoju osadnictwa wiejskiego o wielofunkcyjnym charakterze.
2. Tereny rozproszonej zabudowy mieszkaniowej.
3. Tereny usług publicznych i komercyjnych.
4. Tereny produkcji, obsługi rolnictwa i leśnictwa oraz drobnej wytwórczości.
5. Tereny działalności rekreacyjno-turystycznej.
6. [Tereny sportowo-rekreacyjne w Radomyślu nad Sanem.](#)

ZASADY ROZWOJU I KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

14. Kształtowanie środowiska przyrodniczego

Przy formułowaniu generalnych ustaleń dotyczących ochrony środowiska na obszarze gminy Radomyśl n/Sanem kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem czynników środowiskowych. Określono kierunki takiego przebiegu nieuchronnego i pożądanego rozwoju gospodarczego, który nie naruszałby w sposób istotny i nieodwracalny środowiska życia człowieka, nie doprowadzałby do degradacji biosfery i który godziłby prawa przyrody, ekonomii i kultury.

Wychodząc od wniosków sformułowanych w pierwszej części opracowania, a mianowicie uwarunkowań rozwoju wynikających ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego terenu gminy, jak również uwarunkowań zewnętrznych przyjęto następujące zasady polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

14.1. Ochrona wód powierzchniowych

Celem zapewnienia ochrony wód powierzchniowych jako podstawowy wymóg określa się realizację sieci kanalizacyjnej obejmującej wszystkie jednostki osadnicze oraz zorganizowanie systemu odbioru i oczyszczania ścieków w oparciu o projektowaną budowę gminnej oczyszczalni ścieków. Z uwagi na specyfikę zanieczyszczeń rzek: Złodziejki i Jodłówki (wysokie wartości wskaźników wynikające z cech naturalnych) ochrona ich winna zmierzać do poprawy jakości pod względem sanitarnym (obecnie III klasa). Analogicznie wody rzeki Sanny (III klasa w klasyfikacji ogólnej) wymagają poprawy w zakresie bakteriologii.

Powierzchniowy dopływ zanieczyszczeń sanitarnych pochodzących głównie z osiedli wiejskich zostanie wyeliminowany poprzez wyposażenie w sieć kanalizacyjną i system oczyszczania ścieków, uruchomi to proces samooczyszczania rzek w konsekwencji doprowadzi do poprawy stanu sanitarnego.

Pozostałe parametry fizyko-chemiczne (prócz naturalnych, charakterystycznych dla zlewni leśnych) posiadają niskie wartości i wskazują na wody bardzo dobrej jakości. Pozytywny wpływ na wody powierzchniowe będzie miała również organizacja systematycznej zbiórki odpadów z terenu całej gminy i likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów.

Uzyskanie poprawy czystości rzek Wisły i Sanu wymaga działań kompleksowych w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej (budowa kanalizacji i oczyszczalni komunalnych, poprawa skuteczności oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych) w górnych odcinkach biegu rzek i całych zlewniach. Wisła i San wprowadzają na teren gminy wody o znacznym stopniu degradacji.

Niewątpliwie jednym z elementów istotnych dla poprawy jakości wód Wisły będzie zaprzestanie zrzutu wód złożowych (o wysokim zasoleniu) z odwadnianych wyrobisk kopalnianych w Piasecznie i Machowie, co zakłada projekt likwidacji kopalni i rekultywacji tych terenów.

14.2. Ochrona wód podziemnych

Generalnie teren gminy jest zasobny w wody podziemne. W zachodniej jej części udokumentowano zasoby wód czwartorzędowych w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425.

Czwartorzędowy poziom wodonośny stanowi źródło zaopatrzenia ludności w wodę poprzez eksploatację ujęć w Chwałowicach i Radomyślu n/Sanem. Ujmowane wody wymagają uzdatniania.

Celem zapewnienia warunków ochrony zasobów wód ujęć zakazy, ograniczenia i wskazania dotyczą:

- kontynuacji wzmożonej ochrony sanitarnej w obrębie stref ochrony bezpośredniej poszczególnych studni tj. użytkowania terenu wyłącznie do celów związanych z ujęciem wody;
- usankcjonowania projektowanych stref ochrony pośredniej o zasięgu zgodnym z opracowanym projektem;
- do czasu ustanowienia stref pośrednich ujęć wody wraz z określeniem zasad ich zagospodarowania wstępnie ustala się w obrębie projektowanych stref zakaz: wprowadzania ścieków do ziemi i wód powierzchniowych, rolniczego wykorzystania ścieków i gnojowicy, prowadzenia eksploatacji odkrywkowej kopalni, zakładania cmentarzy i grzebania zwierząt, lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych, lokalizowania obiektów działalności przemysłowej, terenów rekreacyjnych, campingów.

Na obszarze pozostającym w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 i jego strefy ochrony zakres ograniczeń uzależniony jest od sposobu zagospodarowania terenu. Na terenach wiejskich obowiązuje zakaz lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko wodne, a w szczególności wysypisk odpadów i wylewisk nie zabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża, przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne, ponadto obowiązek likwidacji „dzikich” wysypisk odpadów i punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód podziemnych oraz realizacji sieci kanalizacyjnej w celu zorganizowania prawidłowej gospodarki ściekowej.

Na terenach leśnych konieczna jest kontrola działania środków ochrony roślin i środków stosowanych przy nawożeniu lasów na wody podziemne.

14.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego celem jest zachowanie norm czystości określonych stosownymi, aktualnie obowiązującymi przepisami prawa (Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 28.04.1998 r.).

Formułuje się następujące kierunki działań w zakresie ochrony warunków aerosanitarnych:

- stosowanie niskoemisyjnych nośników energii cieplnej (gaz lub olej opałowy), taką możliwość stwarza 100% dostęp do sieci gazowej na terenie gminy;
- wykorzystanie wymogu sporządzenia raportów oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco na nie oddziaływać;
- prowadzenie działalności kontrolnej higieny atmosfery w celu podejmowania przeciwdziałań z uwagi na bliskie sąsiedztwo przemysłu Stalowej Woli;
- zapobieganie powstawaniu uciążliwości związanej z emisją zanieczyszczeń motoryzacyjnych poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej, zachowanie nieprzekraczalnych linii zabudowy w zależności od kategorii drogi, w uzupełnieniu powinny być podejmowane działania pośrednie tj. zaostrenie kontroli technicznej pojazdów.

Zasady ochrony powietrza odnoszą się do zachowania norm czystości wszystkich komponentów środowiska, ze względu na powszechność jego występowania i decydujący wpływ zanieczyszczenia powietrza w stosunku do środowiska życia człowieka.

14.4. Ochrona powierzchni ziemi, rekultywacje, wykorzystanie surowców

Wszystkie udokumentowane w kategoriach bilansowych złoża surowców pospolitych występujących na terenie gminy podlegają ochronie na podstawie przepisu szczególnego jakim jest prawo geologiczne i górnicze, z racji aktualnego wykorzystania na mocy wydanych koncesji i utworzonych obszarów i terenów górniczych. Aktualnie na terenie gminy ustanowiono 11 obszarów górniczych dla wydobycia surowców ilastych w miejscowościach: Chwałowice, Dąbrówka Pniowska, Pniów. W celu prowadzenia racjonalnej gospodarki surowcami konieczna jest eliminacja „dzikiej” eksploatacji i wprowadzenie w miarę potrzeb pozyskiwania surowców na mocy koncesji określającej warunki eksploatacji i rekultywacji. Zabrania się eksploatacji surowców na terenie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”, w obrębie otuliny Parku ogranicza się prowadzenie wydobycia na skalę przemysłową.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi jako cel podstawowy, ustala się przeprowadzenie rekultywacji na terenach byłej i aktualnej (po jej zakończeniu) eksploatacji glin w obrębie terenów górniczych. Dotyczy to znacznych powierzchni w rejonie cegielni w Chwałowicach, Pniowie, Dąbrówce Pniowskiej. Proponuje się rekultywacje o kierunku wodnym (wykorzystanie do celów hodowlanych), rolnym (użytki zielone) lub leśnym.

14.5. Ochrona gruntów rolnych i leśnych

W myśl ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych zaleca się oszczędne dysponowanie gruntami wysokiej bonitacji oraz gruntami leśnymi w przeznaczeniu ich na cele nierolnicze i nieleśne. Szczególnej ochronie podlegają gleby pochodzenia organicznego występujące na terenie wsi Radomyśl n/Sanem i Antoniów. Przeznaczanie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne odbywa się w planie zagospodarowania przestrzennego. Zasady wyłączeń z produkcji rolnej gruntów pochodzenia mineralnego i organicznego określa art. 7.1. w/w ustawy.

Zgodnie z ustawą o lasach, szczególnej ochronie podlegają kompleksy leśne posiadające status lasów ochronnych, co dotyczy pow. 2987,24 ha lasów państwowych.

W obrębie tych lasów obowiązuje podporządkowanie funkcji produkcyjnej funkcjom ochronnym. Gospodarka leśna winna być prowadzona w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nich celów, dla których zostały wydzielone, w szczególności poprzez:

- dbałość o stan zdrowotny i sanitarny lasów;
- preferowanie naturalnego odnowienia lasów;
- dbałość o utrzymanie naturalnych stosunków wodnych;
- ograniczenie stosowania zrębów zupełnych.

14.6. Obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody obszary Natura 2000, parki krajobrazowe i rezerваты wymagają opracowania planów ochrony. Z chwilą ustanowienia planu ochrony jego ustalenia są wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania.

W stanie obecnym ustanowione plany ochrony posiadają Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie” i rezerwat „Pniów”.

Blisko połowa (48,7%) terenu gminy znajduje się w granicach ustanowionego obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Lasy Janowskie”. Z uwagi na brak planu ochrony dla obszaru Natura 2000, na obszarze OSO Natura 2000 „Lasy Janowskie”

zabrania się podejmowania działań określonych art. 33 Ustawy o ochronie przyrody. Przy czym obszar objęty I zmianą studium położony jest poza obszarami Natura 2000.

Obszar objęty II zmianą Studium położony jest w granicach przedmiotowego obszaru Natura 2000.

Dla terenów położonych w obrębie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” (ok. 120 ha) zgodnie z ustanowionym planem ochrony (Rozporządzenie Wojewody Lubelskiego Nr 13 z dnia 6 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” Dz. Urz. województwa lubelskiego Nr 117 z dnia 2 czerwca 2005 r.), obejmującym obszar Parku z wyłączeniem obszaru jego otuliny ustala się obowiązek przestrzegania zasad ochrony określonych w Planie, a mianowicie:

(wyciąg z Planu ochrony Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”)

Obszary działań ochronnych

Fragment terenu Parku w obrębie granic gminy znajduje się w strefie „B” - obejmującej różnorodne cenne ekosystemy stanowiące otoczenie strefy „A” (obejmującej ekosystemy najcenniejsze, kluczowe dla zachowania różnorodności biologicznej i równowagi ekologicznej obszaru Parku), jest to jednostka 4B – lasy ochronne.

Zasady ochrony w gospodarczym korzystaniu z terenów Parku dla jednostki 4B – lasy ochronne.

Ustala się następujące zasady rozwoju leśnictwa:

- prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z obowiązującym Planem Urządzenia Lasu sporządzonym dla Nadleśnictwa Janów Lubelski oraz obowiązującymi uproszczonymi planami urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu państwa,
- przebudowa środowiska leśnego w kierunku zwiększenia zgodności biocenoz leśnych z siedliskiem, w długim cyklu hodowlanym zgodnie z Zasadami Hodowli Lasu,
- głównym sposobem odnawiania lasu, przy jego dobrej jakości, winno być odnawianie naturalne,
- preferowanie biologicznych i mechanicznych metod ograniczania liczebności szkodników lasu.

Ustala się następujące zasady rozwoju zagospodarowania turystycznego:

- preferowane są formy turystyki kwalifikowanej: wędrowki piesze, rowerowe, narciarstwo śladowe, kajakarstwo, wędkarstwo, rozwijanie w oparciu o system ścieżek dydaktycznych, szlaków pieszych, tras rowerowych oraz ostoi wędkarskich,
- wyklucza się rozwój obiektów bazy turystycznej i gastronomicznej.

Ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla jednostki 4B – lasy ochronne

- wyłącza się z zabudowy lasy oraz pas terenu o szerokości 50 m wzdłuż ściany lasu, z wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej, rybackiej, edukacji ekologicznej i ochronie przyrody;
- dopuszcza się lokalizację linii energetycznych i dróg utwardzonych,
- zwiedzanie turystyczne Parku powinno odbywać się po znakowanych szlakach pieszych, rowerowych i konnych,
- obszary zakwalifikowane do strefy B wyłącza się z prac odwodnieniowych i regulacji koryt cieków. Preferowane są tu prace o charakterze renaturyzacji

ekosystemów oraz zwiększenia retencji wodnej, z jednoczesnym wzrostem różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Dla obszaru położonego w granicach otuliny Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” wprowadza się zakaz lokalizowania przedsięwzięć, które mogłyby znacząco oddziaływać na zasoby przyrodnicze Parku. (Nowy akt prawny ustanawiający Park bez zmiany jego granic i granic otuliny został wydany w związku ze zmianą podstawy prawnej jego powołania tj. ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku. Nowe Rozporządzenie ustanawia Park wraz z otuliną, lecz nie określa zasad zagospodarowania oraz nakazów i zakazów dla terenu otuliny. Również opracowany i zatwierdzony plan ochrony dla Parku Krajobrazowego obejmuje wyłącznie obszar samego Parku).

Dla rezerwatu „Pniów” w 1993 został opracowany plan ochrony i urządzenia. Na terenie rezerwatu są wykonywane prace rekultywacyjne i pielęgnacyjne, zgodnie z zaleceniami planu.

Celem skutecznej ochrony rezerwatu niezbędna jest ochrona całej zlewni jeziora, obejmującej obszar 9,5 km² na południe od samego rezerwatu wzdłuż wału rzeki San. Zgodnie z propozycją planu ochrony wskazane jest na tym obszarze:

- wykluczenie składowania odpadów mogących zanieczyścić wody powierzchniowe i gruntowe;
- wykluczenie melioracji odwadniających;
- wykluczenie przekształceń powierzchni ziemi w sposób ograniczający alimentację zbiornika;
- konieczność uregulowania gospodarki wodno–ściekowej wszystkich miejscowości na obszarze zlewni.

Do obiektów przyrodniczych podlegających ochronie, z mocy ustawy o ochronie przyrody należą **pomniki przyrody** (5 obiektów). W stosunku do pomników przyrody zgodnie z normami prawa lokalnego ustanawiającymi te formy ochrony zabrania się w odległości 15 m dokonywania wszelkich istotnych zmian bez zgody Wojewody. W stosunku do samych drzew zabrania się ich wycinania, niszczenia, wznoszenia budowli w zasięgu korzeni i korony.

Na terenie objętym ochroną w formie **użytku ekologicznego** (1 użytek w Leśnictwie Nowiny) zgodnie z Rozporządzeniem ustanawiającym zabrania się:

- pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew, krzewów i innych roślin;
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości;
- niszczenia gleb lub zmiany sposobu jej użytkowania;
- zmiany stosunków wodnych;
- zbioru wszystkich, dziko rosnących roślin, a w szczególności owoców, nasion i grzybów.

Ponadto na terenie gminy w wyniku opracowanej w 1995 r. przez BULiGL o/Przemyśl „Powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej” stwierdza się występowanie wielu cennych przyrodniczo obiektów i obszarów, które w celu zachowania, jak również zwiększenia atrakcyjności gminy w ofercie turystycznej wymagają wprowadzenia ochrony prawnej.

Na podstawie w/w „Inwentaryzacji...” oraz koncepcji opracowanej w ramach „Programu działań nad rozwojem ochrony przyrody i krajobrazu w woj. podkarpackim” (BULiGL o/Przemyśl 1999 r.) i **obowiązującego** Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego **planowane jest** utworzenie:

- ◆ **Parku Krajobrazowego Środkowej Wisły** obejmującego fragment jednego z najbardziej unikatowych obiektów przyrodniczych Polski – dolinę Wisły o siedliskach charakterystycznych dla dolin nieuregulowanych rzek. Projektowany Park obejmuje na terenie gminy fragment międzywala Wisły z odcinkiem ujściowym Sanu. Pozostały obszar rozciąga się na terenie woj. świętokrzyskiego i lubelskiego. Utworzenie parku krajobrazowego pozostaje w gestii Wojewody, wymaga uzgodnień z właściwymi terytorialnie samorządami.
- ◆ **Rezerwatu faunistycznego „Łachy pod Zawichostem”** obejmującego koryto Wisły (ok. 65 ha) we wsiach Chwałowice i Witkowice, pozostały obszar obejmuje tereny gm. Dwikozy i gm. Zawichost. Rezerwat projektuje się celem ochrony ostoi rzadkich gatunków awifauny. Rezerwat ustanawia Wojewoda.
- ◆ **Zaklikowsko-Ulanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** z uwagi na występowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów w celu zapewnienia zachowania względnej równowagi ekologicznej. Projekt Zaklikowsko–Ulanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny gmin: Zaklików, Radomyśl n/Sanem, Pysznicza, Ulanów, Harasiuki i Jarocin włączając otulinę Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” w jego obręb bez jej prawnej likwidacji. W obrębie gminy OChK obejmuje tereny położone na wschód od drogi Radomyśl–Annapol. Ustanowienie OChK zgodnie z ustawą o ochronie przyrody pozostaje w gestii Wojewody lub Rada Gminy.

Ustanowienie wymienionych form ochrony przyrody w proponowanych granicach będzie poprzedzone opracowaniem dokumentacji potwierdzających walory przyrodnicze tych terenów.

Ponadto proponuje się objęcie ochroną w formie **10 użytków ekologicznych** terenów odznaczających się bogactwem roślinności wodnej, szuwarowej oraz terenów podmokłych. Są to:

- fragment starorzecza Wisły o powierzchni około 1 ha we wsi Witkowice;
- staw z roślinnością szuwarową we wsi Orzechów;
- staw z roślinnością wodną i szuwarową o powierzchni 4,50 ha we wsi Pniów;
- „Jezioro Dunaj” – dwa stawy z roślinnością szuwarową we wsi Nowiny;
- staw śródleśny z roślinnością wodną i szuwarową o powierzchni 0,25 ha w Radomyślu n/Sanem;
- staw z roślinnością szuwarową o powierzchni 0,40 ha we wsi Żabno;
- zakole starej Łukawicy – „Jezioro” z roślinnością wodną, szuwarową, terenów podmokłych oraz olsem o powierzchni 35 ha we wsiach Dąbrowa Rzeczycka i Rzeczyca Okrągła;
- starorzecza Sanu z roślinnością wodną i szuwarową o powierzchni 15 ha we wsi Kępa Rzeczycka;
- rozlewisko i podmokłości w dolinie Łukawicy we wsi Rzeczyca Długa;
- zadrzewienia śródpolne o charakterze olsu o powierzchni 2,0 ha we wsi Musików.

Proponuje się objęcie ochroną pomnikową 20 kwalifikujących się obiektów na terenie całej gminy. Są to **trzy projektowane pomniki przyrody żywej** okazałe sędziwe drzewa:

- klon zwyczajny w Chwałowicach przy kapliczce przydrożnej;
- lipa drobnolistna w Radomyślu n/Sanem przy kościele parafialnym;
- topola czarna w Dąbrowie Rzeczyckiej po wschodniej stronie drogi do Kraśnika;

oraz **17 powierzchniowych pomników przyrody**, będących stanowiskami roślin chronionych: grążela żółtego, salwinii pływającej i grzybieni białych. Projektowane

powierzchniowe pomniki przyrody to oczka wodne w obrębie dolin Wisły i Sanu zlokalizowane we wsiach: Witkowice, Chwałowice, Pniów, Nowiny, Radomyśl n/Sanem, Żabno, Wola, Dąbrowa i Kępa Rzeczycka, Rzeczyca Okrągła i Długa.

Wszystkie proponowane indywidualne formy ochrony przyrody (użytki ekologiczne, pomniki przyrody) posiadają karty ewidencyjne ze szczegółowymi danymi, szkicami sytuacyjnymi lokalizacji i dokumentację fotograficzną, które zawiera Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza gminy. Celem ustanowienia tych form ochrony Rada Gminy może wystąpić z wnioskiem do Wojewody lub podjąć stosowną uchwałę (art. 32 i art. 34.1 ustawy o ochronie przyrody).

Ponadto na terenie Podkarpacia istnieją propozycje uzupełnienia sieci obszarów Natura 2000 zgłoszone przez koalicję organizacji pozarządowych (Shadow List 2006 i Shadow List 2008).

W stanie obecnym obszary zostały zweryfikowane przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny i Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie i przekazane do konsultacji społecznych. W następnym etapie zostaną przekazane przez rząd RP do akceptacji KE.

Na terenie gminy znajduje się część potencjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu, obejmującego mozaikę siedlisk w dolinie rzeki San, część potencjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich, obejmującego siedliska leśne, torfowiskowe i bagienne w obrębie rozległych kompleksów leśnych wschodniej części gminy.

Decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/EU z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U.UEL z dnia 8 lutego 2011r. Nr 33, poz. 146), wymienione obszary Natura 2000 zostały zaakceptowane przez KE i uzyskały status obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty. Wg krajowych unormowań prawnych (ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody – Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 ze zm.) są obszarami Natura 2000. Są to projektowane obszary specjalnej ochrony siedlisk: Uroczyska Lasów Janowskich o kodzie PLH060031 i Dolina Dolnego Sanu o kodzie PLH180020.

Obszary Natura 2000 podlegają przepisom art. 33 i 34 Ustawy o ochronie przyrody.

Teren II zmiany Studium znajduje się częściowo w granicach obszaru specjalnej ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich.

14.7. System powiązań ekologicznych – tereny otwarte

Na terenie gminy tworzą go doliny Wisły i Sanu (korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym w sieci ECONET) oraz doliny sieci ich dopływów, naturalne ekosystemy łąkowe, zadrzewienia śródpolne i przydrożne, kompleksy leśne. Obszary te winny być chronione przed agresywnym zainwestowaniem, posiadają predyspozycje do pełnienia funkcji biotycznej – systemu terenów otwartych w gminie dla zapewnienia pożądanego przewietrzania, migracji gatunków, zachowania enklaw roślinności i ostoje zwierząt.

14.8. Ochrona przed zagrożeniem powodziowym

W zakresie ochrony przed powodzią ustala się konieczność pilnego przeprowadzenia modernizacji i zabezpieczenia przed przesiąkaniem istniejących obwałowań Wisły i Sanu. Szczegółowy opis przedsięwzięć związanych z ochroną przeciwpowodziową na terenie gminy zawiera rozdział Infrastruktura techniczna.

14.9. Ochrona klimatu akustycznego

W zakresie ograniczania uciążliwości związanej z hałasem komunikacyjnym za niezbędne określa się:

- poprawę nawierzchni dróg od jakości której zależy poziom emisji hałasu;
- egzekwowanie przepisów prawa o ruchu drogowym zarówno w zakresie przestrzegania dopuszczalnej prędkości jak i odpowiedniego stanu technicznego pojazdów;
- wprowadzanie zieleni niskiej i wysokiej;
- sytuowanie budynków mieszkalnych z zachowaniem najmniejszych odległości od dróg publicznych w zależności od kategorii drogi.

W przypadku pojawienia się uciążliwości związanej z hałasem przemysłowym (usługi tartaczne), potwierdzonej pomiarami natężenia hałasu niezbędna będzie jej eliminacja poprzez zastosowanie wyciszeń. Pozytywny skutek w tym zakresie wynikać będzie z obowiązku sporządzenia kompleksowych raportów oddziaływania na środowisko (w tym na klimat akustyczny) projektowanych obiektów.

14.10. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym ustala się zasadę honorowania ograniczeń określonych stosownymi przepisami, wynikającymi z lokalizacji istniejących i projektowanych źródeł promieniowania t.j. urządzeń elektromagnetycznych, w szczególności linii NN i WN, stacji bazowych telefonii komórkowej.

15. Polityka w zakresie ochrony środowiska kulturowego

15.1. Waloryzacja i ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego

Utrzymanie obiektów zabytkowych w należyтым stanie wynika z przepisów ustawy o **ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 17 września 2003 r. (Dz. U. z 2003 Nr 162 poz. 1568 z późniejszymi zmianami)**.

Ochroną konserwatorską na terenie gminy Radomyśl n/Sanem należy objąć wszystkie zasoby dziedzictwa kulturowego, na które składają się elementy materialne i tradycyjne elementy niematerialne tworzące środowisko kulturowe w tym:

- obiekty wpisane do rejestru zabytków tj.:
  - Radomyśl n/Sanem – zespół kościoła parafialnego p.w. Jana Chrzciciela;
  - Radomyśl n/Sanem – cmentarz parafialny „Na Zjawieniu”;
  - Pniów – cmentarz parafialny;
  - Pniów – zespół kościoła parafialnego p.w. św. Zygmunta;
  - Żabno – Mogiła Iżyckich z okresu II wojny światowej;
  - Wola Rzeczycka – zespół kościoła parafialnego;
  - Antoniów – cmentarzysko kultury łużyckiej;
- obiekty o wartości zabytkowej charakterystyczne dla zespołów zabudowy wsi i krajobrazu kulturowego tj.:
  - układ przestrzenny Radomyśla n/Sanem – należy zachować charakter 0
  - otoczenie zespołu kościelnego w Pniowie – ze względu na duże walory krajobrazowe objęte strefą ochrony krajobrazowej;
  - niezwykle liczne figury i krzyże przydrożne ku czci świętych oraz upamiętniające różne, ważne historyczne wydarzenia, z których najciekawsze znajdują się w Radomyślu n/Sanem, Antoniowie, Nowinach, Woli Rzeczyckiej, Żabnie;
  - mogiły wojenne i cmentarze dawne w Żabnie, Pniowie, Radomyślu n/Sanem;
  - prywatne domy mieszkalne i dawne miejsca pracy (typu kuźnia) w Antoniowie, Woli Rzeczyckiej, Rzeczyca Długiej, Dąbrowie Rzeczyckiej, Chwałowicach, Radomyślu n/Sanem, Żabnie;
  - najistotniejsze stanowiska archeologiczne (z punktu widzenia archeologa).

Problematyka ochrony wartości kulturowych zawiera:

1. określenie zasobów na które składają się elementy materialne i tradycyjne elementy niematerialne tworzące środowisko kulturowe lub naturalne;
2. waloryzację wartości materialnych i niematerialnych danej jednostki, charakter krajobrazu oraz stopień zachowania wartości kulturowych;
3. sformułowanie wytycznych konserwatorskich dotyczących kierunków działań umożliwiających ochronę tych wartości na wyznaczonych obszarach;
4. wykonanie planu stref ochrony konserwatorskiej, określenie zakresu interwencji konserwatorskiej w obrębie jednostek.

Określenie zasobów polega m.in. na przeanalizowaniu historycznych i aktualnych map, studiów historyczno-urbanistycznych, ewidencji zabytków i materiałów geograficzno-przyrodniczych.

Po naniesieniu na plan terenu objętego zainteresowaniem:

- regionów geograficznych;

- jednostek ukształtowania (JU) określających cechy terenu;
- jednostek pokrycia (JP) wyróżniających formy oraz intensywność pokrycia naturalnego (roślinność) i kulturowego (zabudowa);
- jednostek tradycyjnych (JT) i historycznych (JH) obejmujących tereny charakteryzujące się śladami zagospodarowania w przeszłości;

uzyskuje się siatkę obszarów – jednostek architektoniczno-krajobrazowych o cechach określonych kodowymi oznaczeniami, która stała się podstawą do dalszej analizy i waloryzacji celem ustalenia wytycznych konserwatorskich i określenia zakresu interwencji konserwatorskiej.

W obszarze zainteresowania tj. na terenie gminy Radomyśl n/Sanem występują następujące jednostki architektoniczno-krajobrazowe: 288, 289, 290, 291, 297, 344, 345, 346.

- ◆ JARK nr 288 – obejmuje wieś Chwałowice, Witkowice, Nowiny;
- ◆ JARK nr 289 – obejmuje wieś Pniów;
- ◆ JARK nr 290 – obejmuje wieś teren Szerokich Łąk;
- ◆ JARK nr 291 – obejmuje wieś Ludwinów;
- ◆ JARK nr 296 – obejmuje Łązek Chwałowicki i tereny leśne w północno-wschodniej części gminy;
- ◆ JARK nr 297 – obejmuje tereny na wschód od Zalesia Antoniowskiego;
- ◆ JARK nr 344 – obejmuje wieś Lasy Lipskie;
- ◆ JARK nr 345 – obejmuje wieś Radomyśl n/Sanem;
- ◆ JARK nr 346 – obejmuje wieś Żabno, Wola Rzeczycka, Musików.

Tabela Nr 38. Określenie zasobu jednostek architektoniczno-krajobrazowych z obszaru gminy Radomyśl n/Sanem.

numer Z-JARK	oznaczenie kodowe jednostki ukształtowania		kod literowo-cyfrowy jednostek pokrycia	kod literowy jednostek tradycyjnych
288	512.41	AU	IIS	AN
289	512.41	AU	IIS	BK
290	512.41	AU	IB	aN
291	512.41	AO	IIIR	aN
296	512.47	AO	IB	aN
297	512.47	AO	IIB	aN
344	512.46	AU	IB	aN
345	512.46	AU	IIS	aKC
346	512.46	AU	IIS	aN

Ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego – jednostki historyczne

aN – jednostki historyczne (tradycyjne) o formach czytelnych, dominujące innego rodzaju;
aKC – jednostki historyczne (tradycyjne) o formach czytelnych, komponowanych, cywilizacyjnych;

bK;

NN;

I-III – zadrzewienia od zwartych i gęstych do luźnych i, rozproszonych;

S – zabudowa skupiona;

R – zabudowa rozproszona;

Ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego – jednostki ukształtowania

Wyszczególniono na terenie gminy Radomyśl n/Sanem:

512.41 – Nizina Nadwiślańska stanowiąca część Kotliny Sandomierskiej: obejmuje dolinę Wisły od Krakowa do Zawichostu wypełnioną czwartorzędowymi osadami rzecznyymi ukształtowanymi w taras zalewowy i taras piaszczysty wyższy od poprzedniego z wydymami oraz taras przekryty lessem;

512.46 – Dolina Dolnego Sanu: ok. 10km bruzda wykształcona wskutek erozyjnej działalności rzeki płynącej bardzo łagodnymi skrętami po dnie, dno doliny pokryte jest łąkami, lasami łągowymi, występują starorzecza, a na terenach nadzalewowych – miejscami – piaszczyste wydmy; naturalne środowisko doliny jest bardzo bogate i chronione rezerwatami jak np. rezerwatem „Pniów”, „Orzechów”;

512.47 – Równina Biłgorajska: ograniczona dolinami Wisły, Sanu, Tanwi i od północy Wniesieniami Urzędowskimi będącymi częścią Wyżyny Lubelskiej; powierzchnia terenu jest piaszczysta i dosyć płaska, urozmaicona wydymami, torfowiskami, jeziorami, stawami i – w południowej części – wyniesionymi ponad poziom mezoregionu kępami ilastymi; dolina dosyć mocno jest poprzecinana dolinami rzek wpadających do Wisły; teren porośnięty Puszczą Solską – dominują lasy sosnowe przemieszane ze świerkowymi, jodłowymi i bukowymi.

Założono pięć modeli ochrony wartości kulturowych w zależności od wartości chronionego terenu:

- A ochroną rezerwatową z pełną ochroną treści historycznych, form (np. linii zabudowy, stopnia skupienia), substancji (np. zabudowy) i funkcji (uprawowe, handlowe);
- B ochronę częściową obejmującą przede wszystkim formy oraz w możliwym zakresie treści, substancję i funkcje;
- E ochronę elementów oraz pełną ochronę ekspozycji i treści historycznych, w odniesieniu do formy, ogólne zachowanie charakteru krajobrazowego, w tym ochronę określonych elementów;
- AR archeologiczną;
- K ochronę krajobrazową i zabezpieczenie otuliny w drodze do zachowania dominacji form tradycyjnych i harmonijnego nawiązania do nich (na zasadzie sąsiedztwa) oraz zabezpieczenia właściwej ekspozycji dla stref A i B.

Wytyczne i postulaty konserwatorskie

Tabela Nr 39. Waloryzacja zasobu jednostek i wytyczne konserwatorskie z określeniem zakresu interwencji konserwatorskiej w obrębie jednostki dla obszaru gminy Radomyśl n/Sanem.

Waloryzacja zasoby jednostek dla obszaru gminy			wytyczne konserwatorskie i określenie zakresu interwencji konserwatorskiej w obrębie jednostki	
Numer Z-JARK	kategoria krajobrazu (K, NK, N)	stopień waloryzacji (I-IV)	zakres ochrony konserwatorskiej (A, B, E, AR, K)	zakres interwencji konserwatorskiej (OCHR, KONS, INTE, REKN, RKOM)
288	NK	III	K	
289	NK	III	K, AR	
290	N	II	K	
291	N	III	K	
296	P	II	K	
297	N	III	K	
344	N	II	K	
345	K	II	E, AR	OCHR, INTE
346	NK	III	K	

Zakres ochrony konserwatorskiej

- A – strefa pełnej ochrony konserwatorskiej (obejmuje obszary szczególnie wartościowe pod względem historycznym o dobrze zachowanej jednorodnej strukturze układu przestrzennego i związanego z nim integralnie terenu i krajobrazu wraz z obiektami zabytkowymi, dominujące elementy kompozycji przestrzennej powinny czytelnie obrazować pochodzenie zespołu tak pod względem rozplanowania jak i zabudowy; w strefie tej zakłada się bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich zmierzających do najpełniejszej rewaloryzacji historycznego założenia);
- E – strefa ekspozycji (obejmuje tereny stanowiące zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów i obiektów zabytkowych, ochrona konserwatorska w tej strefie polega głównie na zakazie wznoszenia budynków mogących zniekształcić ekspozycję zespołów zabytkowych);
- K – strefa ochrony krajobrazu kulturowego (obszary bezpośrednio związane z układem historycznym, znajdujące się w jego otoczeniu często z interesującą przyrodą, działalność konserwatorska w strefie zmierza do zachowania bądź częściowego odtworzenia elementów krajobrazu urządzonego);
- AR – archeologiczną.

Pogrupowanie jednostek według walorów na strefy ochrony konserwatorskiej wymaga dokładniejszego określenia koniecznych działań konserwatorskich w granicach JARK-ów, obejmujących najcenniejsze kulturowo obszary. Działania takie dzielą się na:

- ochronne (OCHR) – zmierzające do zabezpieczenia wartości kulturowych, w tym prawne (jak wpisy do rejestru zabytków) – dotyczy Radomyśla n/Sanem;
- interwencyjne (INTE) – w których niezbędna jest interwencja odpowiednich służb i podjęcie działań niezbędnych dla zachowania walorów, dotyczy Radomyśla n/Sanem.

Zgodnie z tym założeniem prawie cały obszar gminy Radomyśl n/Sanem objęty został strefą ochrony krajobrazu (K), ponadto ochrony archeologicznej wymaga teren Pniowa (AR) oraz ochrony określonych elementów (E) – Radomyśla n/Sanem.

Najcenniejsze kulturowo obszary, wyznaczony JARK-iem nr 345, to teren wsi Radomyśl n/Sanem objęty strefą E i AR – ochrony ekspozycji i ochrony archeologicznej.

15.2. Strefy ochrony konserwatorskiej

W opracowaniu proponuje się wyznaczyć celem ochrony najcenniejszych kulturowo obszarów następujące strefy ochrony:

- ◆ teren ścisłej ochrony konserwatorskiej:
  - Radomyśl – układ urbanistyczny, wyznaczona została strefa ochrony krajobrazowej w której niedopuszczalne jest wprowadzanie elementów dominujących krajobrazowo, wytworzone ciągi: miasto-wzgórze zamkowe, miasto-wzgórze Zjawienie należałoby pozostawić wole od zabudowy;
  - Pniów – kościół św. Zygmunta i plebania;
- ◆ strefę ochrony krajobrazowej:
  - Radomyśl – wokół układu urbanistycznego;
  - Pniów – otoczenie zabytkowego zespołu łącznie z cmentarzem;
- ◆ strefę odnowy konserwatorskiej:
  - Antoniów – pozostałość parku dworskiego;

- Antoniów – kapliczka przy drodze do Chwałowic;
- Chwałowice – stara szkoła podstawowa;
- Chwałowice – pozostałości budynków folwarcznych;
- Chwałowice – kapliczka;
- Dąbrowa Rzeczycka – szkoła podstawowa;
- Wola Rzeczycka – zespół kościoła parafialnego;
- Radomyśl – zespół drewnianego kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzciciela;
- Radomyśl – kaplica Matki Bożej Bolesnej na Zjawieniu.

W strefie ochrony krajobrazu kulturowego działalność konserwatorska powinna zmierzać do:

- zachowania zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ewentualnie częściowym ich odtworzeniu;
- konserwacji krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem urbanistycznym;
- ochrony obszaru przed zabudową dysharmonizującą z tradycyjną zabudową i naturalnym otoczeniem;
- rekultywacji fragmentów zniszczonych;
- wprowadzenia nowych elementów krajobrazowych, podnoszących estetyczne wartości tych terenów i podkreślających ich związek przestrzenny z historycznym założeniem urbanistycznym;
- wprowadzenia funkcji ogólnospołecznych (rekreacyjnych) pod warunkiem należytego zabezpieczenia zabytkowych wartości tych terenów przed zniszczeniem lub zniekształceniem.

W celu zachowania wartości historyczno-kulturowych dla przyszłych pokoleń jako generalne ustalenie określa się konieczność opracowania studium krajobrazu kulturowego dla gminy Radomyśl n/Sanem, które szczegółowo określi wartość i zalecenia konserwatorskie dla zasobów dóbr kultury w gminie.

Stanowiska archeologiczne – wnioski konserwatorskie

Na obszarze gminy zewidencjonowano niespełna 20 stanowisk archeologicznych o średniej lub dużej wartości. Obecnie część z nich jest już znacznie zniszczona przez erozję gleb, jary i drogi polne czy prace polowe. Część jest narażona na zniszczenie przez intensywną uprawę roli i rozwijające się zainwestowaniem wiejskie.

Ze względu na stopień zagrożenia i ich wartość poznawczą wymagają stałej opieki i regularnych inspekcji terenowych. Zadania te powinny być spełniane przez samorząd gminy we współpracy ze służbą konserwatorską.

Wszelkie prace prowadzone w zasięgu tych stanowisk wymagają zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Najkorzystniejsza działalność w tym zakresie to:

- prowadzenie szczegółowych badań archeologicznych;
- konserwacja zachowanych elementów zabytkowych;
- pozostawienie tych terenów jako obszarów otwartych o funkcjach dydaktyczno-poznawczych.

Układy przestrzenne wraz z zabytkową zabudową, figurami, pomnikami i krzyżami przydrożnymi

Teoretycznie na terenach nadrzecznych – żyznych i gwarantujących bezpieczeństwo osadnictwo rozwijało się bardzo wcześnie. Jednak na terenie gminy Radomyśl n/Sanem praktycznie tylko wieś gminna rozwinęła i utrzymała jednostkę osadniczą która z czasem przekształciła się w miasto. Osadnictwo nie miało tu charakteru czysto polskiego, żyli tu dosyć licznie osadnicy niemieccy i Żydzi. Trudno powiedzieć czy był to teren jednolity etnicznie, spójny kulturowo i wyznaniowo, nie zachowały się świątynie ani protestanckie ani synagogi, z przekazów jednak wiadomo, że istniał w XVI w. cmentarz żydowski, a rozwój rzemiosła w XVII w. w znacznej mierze był zasługą właśnie osadników niemieckich.

Na obszarach proponowanych do objęcia ochroną czyli – w Radomyślu n/Sanem nowa zabudowa może być lokalizowana z maksymalnym zachowaniem istniejących układów działek. Wytyczne do nowej zabudowy oraz remontów istniejącej powinny uwzględniać następujące wymogi konserwatorskie:

- nowe obiekty bryłą, wysokością, detalem i kształtem symetrycznych, wysokich dachów powinny nawiązywać do historycznych rozwiązań architektonicznych;
- układ zabudowy na działce powinien wynikać z historycznego układu zabudowy wiejskiej;
- zaleca się utrzymanie istniejącej drewnianej zabudowy, kwalifikującej się do zachowania ze względu na stan techniczny poprzez remont i adaptację dla współczesnych potrzeb, przy zachowaniu ogólnego charakteru architektury obiektu (tj. wysokości, kształtu dachu, detalu architektonicznego);
- podczas remontów obiektów dysharmonizujących z historyczną zabudową należy dokonać ich korekty estetycznej np. przez wprowadzenie tradycyjnej formy dachu;
- jako pokrycie dachu należy stosować dachówkę ceramiczną lub inny materiał imitujący ją formą i kolorem.

Zastosowanie się do wyżej wymienionych wymogów pozwoli w perspektywie kilkunastu lat zaakcentować historyczny układ planistyczny wsi oraz nada estetyczny wygląd zabudowie poprzez likwidację szpecących elementów.

Ochroną należy objąć krzyże przydrożne, figury i pomniki. Niezbędna jest bieżąca kontrola władz gminy i konsultacje ze służbą konserwatorską przy każdorazowym podejmowaniu prac renowacyjnych tych obiektów.

Doceniając troskę mieszkańców i ich wkład emocjonalny w tym zakresie należy zwrócić uwagę aby poprzez niewłaściwe pod względem konserwatorskim działania nie doprowadzić do zniszczenia lub uszkodzenia pierwotnej substancji zabytkowej i stąd wynika konieczność uzgadniania remontów tych obiektów ze służbą konserwatorską.

Zabytkowe obiekty architektury, budownictwa i inne obiekty omawiane powyżej figurujące w „Spisie zabytków architektury i budownictwa gminy Radomyśl n/Sanem” (wykaz – patrz: Uwarunkowania) również podlegają ochronie konserwatorskiej. Stąd wszelkie prace remontowo-budowlane związane z ich ewentualną rozbudową i nadbudową, adaptacją, modernizacją i zmianą przeznaczenia winny być poprzedzone zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Ze stanowiska konserwatorskiego wskazana jest też ochrona tradycyjnej, drewnianej zabudowy wiejskiej tak mieszkalnej jak i gospodarczej, szczególnie będącej w dobrym stanie technicznym. Należy remontować ją zgodnie z zasadami określonymi wcześniej.

Na terenie gminy w jej poszczególnych miejscowościach powstały w ostatnich latach kilkanaście obiektów dysharmonizujące z dotychczasową, tradycyjną architekturą, nie wkomponowane w otaczający krajobraz kulturowy i naturalny. Architektura tych obiektów

winna być skorygowana z czasie najbliższego remontu, aby dostosować ją do tradycyjnych rozwiązań (m.in. poprzez pokrycie ich symetrycznymi dachami, zastosowanie odpowiedniego detalu architektonicznego, podziału elewacji i odpowiedniej jej kolorystyki). W przypadku, gdy taka korekta jest niemożliwa do wykonania (istniejący, nietradycyjny dach, zbyt duża kubatura) należy ją zasłonić zielenią wysoką.

Punkty i ciągi widokowe

Krajobraz gminy nie jest szczególnie zróżnicowany. Rzeźbą terenu jest mało urozmaicona ach malownicza – a to dzięki rzece San i bardzo licznie występującymi skupiskami leśnymi i często jeziorami czy stawami (często z dala od głównych tras).

Najciekawsze punkty widokowe można wyznaczyć jedynie od strony rzeki i będzie to:

- widok z mostu na Górę Zjawienie;
- widok na górę zamkową i aleję dębową.

Ciągi widokowe warte zaakcentowania to:

- Rzeczyca Długa – z drogi prowadzącej ze Stalowej Woli na malownicze stawy zlokalizowane przy drodze;
- Rzeczyca Długa – z drogi prowadzącej ze Stalowej Woli w stronę Musikowa na ścianę lasu;
- Pniów – z drogi prowadzącej od cmentarza na kościół;
- Antoniów–Chwałowice – z dogi na las malowniczo rysujący się w tle pól.

Zalecenia konserwatorskie:

- ◆ w rejonie najlepszej widoczności nie należy wprowadzać zabudowy poza istniejącym zainwestowaniem oraz nasadzeń wysokich zadrzewień i mogących przysłonić panoramę i wgląd na interesujące nas obiekty;
- ◆ na dalszym planie widokowym dopuszcza się lokalizację budynków parterowych o niewielkiej kubaturze z dachami tradycyjnymi dwu i czterospadowymi, symetrycznymi, pokrytymi dachówką ceramiczną lub innymi materiałami o wysokiej estetyce zaakceptowanymi przez służbę konserwatorską;
- ◆ w celu właściwego wyeksponowania tych ciekawych kulturowo i historycznie punktów i ciągów widokowych zaleca się włączyć je w ciągi rekreacyjno–turystyczne, obejmujące także istniejące na terenie gminy obiekty zabytkowe, celem ich większego spopularyzowania.

16. Polityka i kierunki rozwoju w odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Bardzo ważnym elementem rozwoju ekonomicznego gminy są uwarunkowania gospodarcze wynikające z rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Ich rozpoznanie oraz właściwa ocena pozwalają ustalić działania prorozwojowe jakie należy podjąć w aktualnej sytuacji gospodarczej gminy. W gminie bogactwem ekonomicznym są użytki rolne oraz lasy i grunty leśne.

Produkcja rolna odbywa się na glebach dobrych, których udział wynosi 46% ogólnej powierzchni użytków rolnych oraz na glebach słabych, których udział wynosi ponad 54%.

Rolnictwo gminy cechuje niska efektywność, wynika ona przede wszystkim z niekorzystnych uwarunkowań glebowych (klasa V i VI stanowi 54% ogólnej powierzchni użytków rolnych). Najwyższą przydatność do produkcji rolnej posiadają gleby położone w dolinie Sanu, Wisły tj.: w północnej i zachodniej części gminy w miejscowościach: Chwałowice, Witkowice, Pniów, Dąbrówka. Analiza plonów uprawianych roślin potwierdza, że są one niższe w porównaniu z plonami w województwie i kraju.

W strukturze zasiewów pożądaną zmianą jest zwiększenie powierzchni uprawy: buraków cukrowych, warzyw, a w szczególności fasoli „Piękny Jaś”.

W produkcji zwierzęcej w związku z dużym udziałem użytków zielonych (34% powierzchni użytków rolnych), które stanowią znaczne zasoby paszowe należy rozwijać hodowlę bydła, a szczególnie krów mlecznych.

Niska efektywność rolnictwa spowodowana jest małą skalą produkcji wynikającą z rozdrobnienia gospodarstw oraz przeciążenia ich zbędną siłą roboczą. Dla podniesienia efektywności gospodarowania konieczne jest wprowadzenie intensywnych, pracochłonnych kierunków produkcji, które są najbardziej optymalne ze względów ekonomicznych.

Pożądane tendencje rozwojowe gminy w dziedzinie rolnictwa zostały ujęte w „Strategii rozwoju gminy Radomyśl”:

- ukierunkowanie na produkcję mleka, buraków cukrowych, fasoli;
- rozwój rolnictwa ekologicznego;
- zmiana użytkowania gruntów;
- wspieranie grup producentów rolnych.

Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 4,1 ha przy średniej krajowej 7 ha, a średnia ilość działek w indywidualnym gospodarstwie wynosi od 5 do 6.

W gminie na 100 ha użytków rolnych pracuje 46 osoby. W porównaniu ze średnią dla kraju (22 osoby) gospodarstwa są obciążone zbędną siłą roboczą. Jest to zjawisko istnienia przeludnienia agrarnego, a tym samym ukrytego bezrobocia na terenie gminy. Sytuacja taka spowodowana jest małą skalą produkcji, brakiem miejsc pracy w rolnictwie.

W polityce gminy należy dążyć do rozwoju usług, zakładów ceramiki budowlanej, przetwórczych, agroturystyki aby powstały miejsca pracy poza rolnictwem.

Podstawowym celem polityki przestrzennej dotyczącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Radomyśl w oparciu o przedstawione uwarunkowania jest:

- ◆ Stworzenie strukturalnych i przestrzennych warunków do utrzymania i umacniania rodzinnych gospodarstw rolnych.
- ◆ Zmiany struktury użytkowania ziemi rolniczej w kierunku wzrostu liczby gospodarstw większych obszarowo, kosztem gospodarstw mniejszych małoefektywnych.

- ◆ Powstanie gospodarstw większych i wyspecjalizowanych produkujących na sprzedaż w celu wzrostu opłacalności produkcji rolnej.
- ◆ Ukierunkowanie produkcji rolnej na gospodarkę rynkową w dostosowaniu do obecnie istniejących zapotrzebowań uwzględniając programowe wejście polskiego rolnictwa do Unii Europejskiej (potrzeba tworzenia grup produkcyjnych). W warunkach rozdrobnionej gospodarki gminy Radomyśl istnieje potrzeba zrzeszania się rolników w grupy producentów, wyprodukowane produkty można łatwiej sprzedać i znaleźć rynki zbytu.
- ◆ Ze względu na warunki naturalne kształtowanie produkcji przebiegać będzie w następujących kierunkach:
  - produkcja roślinna – kierunek zbożowo-okopowy oraz uprawa warzyw, a szczególnie fasoli „Piękny Jaś”. Jednocześnie powstanie zakład przetwórstwa fasoli w Antoniowie;
  - produkcja zwierzęca – hodowla bydła, a szczególnie krów mlecznych.

Ważnym elementem ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest uporządkowanie przestrzeni rolno-leśnej i zalesienie gruntów klas niskich bonitacyjnie i bezpośrednio przylegających do użytków leśnych oraz gruntów, które nie rokują możliwości racjonalnego prowadzenia gospodarki rolnej.

Do zalesienia niekiedy przeznaczone zostały grunty rolne wyższych klas bonitacyjnych stanowiące enklawy śródleśne.

Na terenie gminy Radomyśl zgodnie z opracowaną granicą polno-leśną w roku 1990 powierzchnia gruntów rolnych przeznaczonych do zalesienia wynosiła 316 ha. Zalesienia te wprowadzone zostały do miejscowego planu zagospodarowania gminy jako obowiązujący element w kształtowaniu użytkowania gruntów.

Mając na uwadze ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy dążyć do zmniejszania powierzchni gruntów odłogujących i ugorów. Wg PSR 1997 na terenie gminy ponad 1000 ha gruntów nie zostało obsiane. Należy dążyć do znalezienia instrumentów w polityce rolnej aby uprawa ziemi, a tym samym praca w gospodarstwie stała się opłacalna.

W polityce dotyczących kierunków zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej wydzielone zostały następujące obszary:

1. Obszar o zróżnicowanych warunkach do rozwoju rolnictwa objęte szczególną ochroną.
2. Obszary wyłączone z zabudowy – obszar gleb organicznych oraz gleby klasy II i III.
3. Obszar proponowany do rozwoju produkcji zdrowej żywności, agroturystyki.
4. Obszar projektowanych zalesień.

Ad.1.

Tereny w dolinie Wisły i Sanu w części północnej oraz zachodniej posiadające bardzo dobre warunki glebowe położone są na terenach chronionych wałami, gdzie występuje zagrożenie powodziowe. Na obszarze tym położone są miejscowości tj.: Witkowice, Chwałowice, Pniów, Dąbrówka. Na terenach tych pomimo dobrych warunków glebowych prowadzenie intensywnej gospodarki rolnej jest niemożliwe ze względu na istniejące zagrożenie powodziowe. Obszar ten objęty został szczególną ochroną, a wyłączenie tych terenów z produkcji rolnej może nastąpić tylko w trybie przepisów szczególnych.

Ad.2.

Na terenie wsi Radomyśl i Antoniów występują gleby pochodzenia organicznego t.j.: torfy i mursze. Gleby te zgodnie z Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3.02.1995 r. podlegają szczególnej ochronie. Nie należy ich przeznaczać pod zabudowę oraz inne cele nierolnicze, a należy je użytkować rolniczo. Na glebach tych w większości

występują użytki zielone. Duże powierzchnie gleb organicznych występują na obszarach leśnych. Wyłączone spod zabudowy są gleby klasy II i III (gleby klasy I nie występują).

Ad.3.

Obszar proponowany do rozwoju produkcji zdrowej żywności obejmuje tereny Otuliny Parku Lasy Janowskie oraz projektowany obszar Chronionego Krajobrazu Zaklikowsko – Ulanowski.

Grunty występujące na tym obszarze są słabej jakości i większość z nich zostanie zalesiona. Grunty, które będą użytkowane rolniczo, powinny być uprawiane metodami ekologicznymi. Przepisy obowiązujące na obszarach prawnie chronionych przemawiają za takim rozwiązaniem. Należy zadbać o korzystne warunki w zakresie czystości gleb i powietrza.

Położenie gminy nad rzekami, duży udział lasów oraz występowanie atrakcyjnych krajobrazowo terenów tj.: malownicza dolina Wisły i Sanu, unikalny rezerwat orzecha wodnego w Pniowie stwarzają możliwości do rozwoju agroturystyki. Do takich miejscowości można zaliczyć: Dąbrówka Pniowska, Pniów, Radomyśl.

Ad.4.

Obszar projektowanych zalesień obejmuje grunty niskich klas bonitacyjnych V i VI położonych wśród lasów albo w ich pobliżu niedostatecznie wykorzystanych rolniczo.

Grunty te nie będą przydatne w produkcji rolnej należy je więc zalesić. Zgodnie z Aneksem do Rolniczego Planu Urządzenia Gminy Radomyśl, który został opracowany w 1990 roku powierzchnia gruntów wskazana do zalesienia wyniosła 316 ha. Grunty te położone są na terenie całej gminy. Największe powierzchnie do zalesienia znajdują się w Chwałowicach i Radomyślu.

17. Polityka rozwoju społeczno - gospodarczego

17.1. Prognoza rozwoju demograficznego

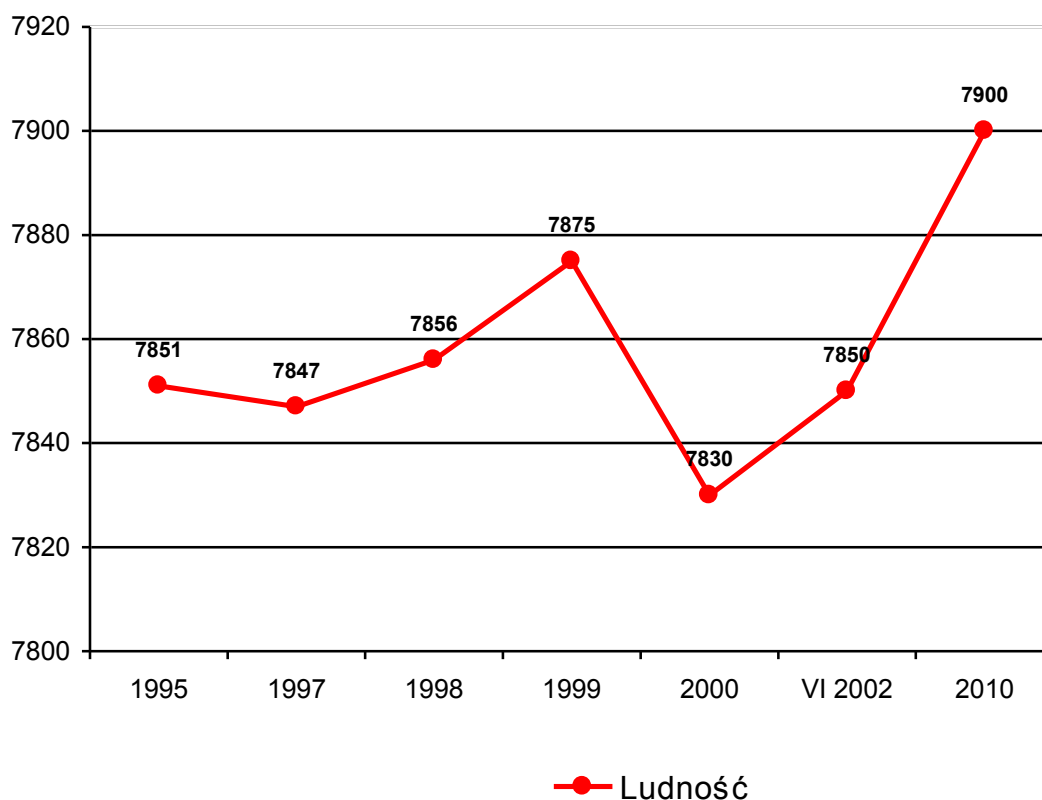
17.1.1. Liczba ludności, gęstość zaludnienia

Z dostępnych danych dotyczących ludności gminy, a więc GUS i Ewidencja Ludności Urzędu Gminy w Radomyślu wynika, że w 2010 r. liczba ludności gminy może osiągnąć wielkość około 7900 osób. Gęstość zaludnienia przy zakładanej liczbie ludności nieznacznie wzrośnie – do około 59 osób/km².

Perspektywiczną liczbę ludności określono na podstawie „Prognozy ludności Polski według województw i powiatów na lata 1999–2030” opracowanej przez GUS. „Prognoza...” zakłada do 2010 wzrost liczby mieszkańców powiatu stalowowolskiego o około 1,04%.

Przyrost liczby ludności gminy ilustruje niżej zamieszczony wykres.

Prognoza demograficzna dla gminy Radomyśl do 2010 roku

Źródło: Rocznik statystyczny województwa tarnobrzeskiego 1996–1998, Rocznik statystyczny województwa podkarpackiego 1999 i 2000, Prognoza ludności Polski wg województw i powiatów na lata 1999–2030, GUS 1999 r.

17.1.2. Struktura wieku

Strukturę wieku ludności gminy do 2010 r. przyjęto za GUS-owską „Prognozą ludności Polski według województw i powiatów 1999-2030”. Szacunkowe wskaźniki przyjęte dla powiatu stalowowolskiego określają odsetek ludności w poszczególnych grupach wiekowych w wymiarze:

– wiek przedprodukcyjny	– 21,5%;
– wiek produkcyjny	– 62,5%;
– wiek poprodukcyjny	– 16,0%.

Szacunkowa liczba ludności odpowiadająca przyjętym wskaźnikom w poszczególnych grupach wiekowych w 2010 r. może wynosić:

wiek przedprodukcyjny	1700
wiek produkcyjny	4940
wiek poprodukcyjny	1260
Razem	7900

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wiekowych, prognozowany jest wzrost grupy wieku produkcyjnego (do 62,5%) i obniżenie wieku przedprodukcyjnego i poprodukcyjnego.

Obniżeniu powinien ulec również wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli relacja grupy ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Szacunkowa wielkość wskaźnika obciążenia demograficznego wynieść może 60.

17.2. Prognoza zmian jakości życia mieszkańców

17.2.1. System obsługi ludności gminy

Formułuje się następujące działania, służące poprawie jakości obsługi:

Oświata

- utrzymać istniejącą sieć szkół wszystkich typów, które zapewnią obsługę przewidywanej liczby uczniów reformowanych szkół;
- podejmować działania w kierunku modernizacji obiektów oświatowych;
- czynić starania o budowę sal gimnastycznych przy szkołach, a zwłaszcza przy gimnazjach;
- istniejąca sieć placówek wychowania przedszkolnego (przedszkola, klasy „zerowe”)
- zapewni potrzeby w zakresie opieki nad dzieckiem w wieku przedszkolnym;
- współpraca ze starostwem na rzecz powstania szkoły średniej;
- rozwijanie i poprawa bazy dydaktycznej istniejących szkół.

Kultura

- zmierzać do racjonalnego wykorzystania istniejących placówek upowszechniania kultury w gminie;
- kultywować tradycje lokalnej kultury ludowej, a w jej rozwoju i upowszechnianiu bazować na współpracy z organizacjami społecznymi i zawodowymi oraz placówkami oświatowymi;
- uwzględniać w programie rozwoju turystyki i rekreacji propagowanie dorobku lokalnego środowiska kulturalnego;
- pogłębiać współpracę twórców kultury z placówkami oświatowymi;
- wspierać inicjatywę budowy Domu Ludowego w Woli Rzeczyckiej;

- wspierać działania kulturalne promujące gminę poza granice powiatu i województwa (festiwal piosenki religijnej, koncerty organowe);
- podjąć działania wspierające utworzenie klubu dla młodzieży.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

- utrzymać ukształtowaną strukturę urzędzeń obsługi w zakresie ochrony zdrowotnej mieszkańców;
- przyspieszyć działania zmierzające do przebudowy i modernizacji ośrodka zdrowia w Radomyślu w myśl wymogów ustawy z 1992 r. o zakładach opieki zdrowotnej;
- umożliwiać świadczenie usług medycznych innym podmiotom medycznym posiadającymi umowy z Regionalną Kasą Chorych;
- obejmować opieką w ramach pomocy społecznej osoby i rodziny pozbawione środków utrzymania;
- obejmować opieką stałą osoby starsze – Dom Pomocy Społecznej w Nowinach.

Handel, gastronomia, rzemiosło i działalność produkcyjna

- wspierać działania właścicieli lokali handlowych zmierzających do podnoszenia standardu obsługi;
- zachęcać i wspomagać inwestorów zamierzających rozwijać działalność gastronomiczną, handlową i usług rzemieślniczych w powiązaniu z ośrodkami rekreacji;
- koordynować działania w kierunku rozwoju wielofunkcyjnego gminnego ośrodka handlowo-usługowego;
- umożliwiać lokalizację usług w sąsiedztwie większych skupisk miejsc pracy;
- zapewnić w rejonach lokalizacji usług publicznych, miejsca parkingowe, odpowiadające programowi usług i wielkości obsługi;
- pobudzać i wspierać aktywność gospodarczą mieszkańców gminy (głównie bezrobotnych) w kierunku rozwoju działalności usługowej;
- wyznaczyć i uzbroić nowe tereny dla potrzeb inwestorów;
- wspierać rozwój firm rodzinnych i pozyskiwać nowych inwestorów zewnętrznych;
- wspierać inicjatywy tworzenia nowych miejsc pracy przez powstanie zakładów przetwórczych płodów rolnych;
- czynić starania dla pozyskania inwestorów do zagospodarowania wolnych powierzchni usługowych i produkcyjnych.

Sport i rekreacja

- podejmować działania zmierzające do budowy sal gimnastycznych przy szkołach, a zwłaszcza przy gimnazjach;
- podejmować działania zmierzające do poprawy standardu obiektów i urzędzeń sportowych;
- wykorzystać walory przyrodnicze gminy dla rozwoju turystyki i rekreacji;
- przygotować tereny, wyposażone w odpowiednie urządzenia infrastruktury technicznej, umożliwiające lokalizację obiektów i urzędzeń rekreacyjnych raz towarzyszących urzędzeń usługowych;
- wspierać inicjatywy wykorzystania gospodarstw rolnych do rozwoju agroturystyki.

17.3. Prognoza rynku pracy

Szacuje się, że zasoby pracy w gminie Radomyśl w 2010 r. wynosić będą około 4900 osób, natomiast zasoby siły roboczej około 4800 osób.

Gmina Radomyśl posiada duże nadwyżki siły roboczej w rolnictwie. Ograniczenie liczby pracujących w rolnictwie do poziomu średniej krajowej wynoszącej 22 osób /100 ha UR, pozwoli na zatrudnienie w rolnictwie około 1400-1500 osób. Oznacza to konieczność przejścia do pracy poza rolnictwem około 3300 osób, co wydaje się rzeczą nierealną.

Przewiduje się jednak, że proces obniżania wskaźnika zatrudnienia w rolnictwie na 100 ha UR może przebiegać wolniej i nie osiągnie zakładanego wskaźnika. Obniżenie wskaźnika zatrudnienia w rolnictwie do około 30 os/100 ha UR i zakładanej transformacji gruntów najniższych klas bonitacyjnych w wielkości ponad 300 ha na cele zalesień, może dać zatrudnienie w rolnictwie około 1850-2000 osobom. Dla pozostałej liczby należy przewidywać możliwość zatrudnienia w działach pozarolniczych na obszarach gminy, jak również wyjazdy do pracy do ośrodków miejskich.

Zagospodarowanie zwolnionej z rolnictwa nadwyżki siły roboczej, wymagać będzie utworzenia miejsc pracy w sferze pozarolniczej poprzez:

- programowanie rozwoju przedsiębiorczości w gminie;
- rozwój systemu szkolenia i doskonalenia kadr dla przedsiębiorczości pozarolniczej;
- opracowanie systemu zachęt dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości;
- utworzenie „klubu pracy”, zajmującego się poszukiwaniem i gromadzeniem ofert pracy;
- pozyskiwanie kredytów na działalność gospodarczą;
- edukacja bezrobotnych pod potrzeby rynku pracy;
- współpraca z Urzędem Pracy w organizowaniu prac publicznych dla bezrobotnych;
- możliwość lokalizacji nowych zakładów produkcyjno-usługowych w terenach określonych w rysunku studium jak również na własnych działkach;
- wykorzystanie lokalnej bazy surowcowej dla rozwoju produkcji materiałów budowlanych;
- przygotowanie ofert terenowych dla potencjalnych inwestorów z zewnątrz, dla realizacji programów inwestycyjnych.

17.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego

17.4.1. Rozwój mieszkalnictwa

Szacuje się, że około 3-4% istniejących zasobów mieszkaniowych, t.j. około 80 budynków mieszkalnych znajduje się w złym stanie technicznym, które powinny ulec likwidacji lub wymianie.

Przy zakładanym wzroście liczby ludności do około 7900 mieszkańców i przy założeniu około 3,5 osoby na 1 mieszkanie oraz utrzymującym się zastoju w budownictwie mieszkaniowym, liczba mieszkań może wzrosnąć do 2010 r. o około 100 mieszkań. Dla realizacji takiego programu, wymagany będzie teren o powierzchni około 30 ha. Powierzchnię te zapewniają tereny wskazane w rysunku studium.

Dominującą formą budownictwa mieszkaniowego będzie rozciągająca się wzdłuż ciągów komunikacyjnych, przemieszana zabudowa zagrodowa i jednorodzinna oraz w wyznaczonych terenach zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Uzupełnieniem funkcji mieszkaniowej pozostaną usługi zlokalizowane na działkach wydzielonych lub jako wbudowane.

W celu racjonalnego wykorzystania walorów przyrodniczych gminy oraz zapewnienia ładu przestrzennego wskazano w studium tereny dla potrzeb lokalizacji budownictwa rekreacyjnego.

Gmina dysponuje własnymi gruntami o powierzchni ponad 20 ha, które po opracowaniu m.p.z.p. i uzbrojeniu mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową. Grunty te położone są w miejscowości gminnej Radomyślu oraz Rzeczycy Długiej i Rzeczycy Okrągłej.

17.4.2. Polityka mieszkaniowa

Na podstawie stanu udokumentowanych zasobów mieszkaniowych i uwarunkowań rozwoju tych zasobów oraz celów rozwojowych gminy, formułuje się następujące działania służące poprawie funkcjonowania i standardu życia mieszkańców gminy:

- podejmować przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy;
- koncentrowanie zabudowy mieszkaniowej dla ludności nierolniczej w wyznaczonych terenach budownictwa jednorodzinnego;
- wzmożenie działań zmierzających do pełnego uzbrojenia terenów mieszkaniowych w sieci infrastruktury technicznej;
- tworzenie warunków do poprawy standardu mieszkań w starszych budynkach i ich otoczenia poprzez min.: docieplanie, remonty, poprawę estetyki budynków;
- tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa dla ludności pozarolniczej poprzez min. pozyskiwanie terenów, uzbrojenie terenów, itp.;
- utworzenie zasobu terenów mieszkaniowych, będącego w dyspozycji samorządu gminy;
- koncentrowanie terenów budowlanych we wsiach rozwojowych;
- przystąpić do opracowania stosownych planów zagospodarowania przestrzennego, określających sposób realizacji terenów budownictwa rekreacyjnego.

18. Polityka rozwoju systemu transportowego

18.1. Komunikacja drogowa

18.1.1. Układ komunikacyjny docelowy

Proponowany, docelowy układ komunikacyjny uwzględnia:

- zapewnienie powiązań układu komunikacyjnego gminy z układem zewnętrznym;
- uzyskanie walorów funkcjonalno-przestrzennych (możliwych do osiągnięcia przy istniejących uwarunkowaniach) przez dobór parametrów techniczno-użytkowych i kształtowanie układu;
- wskazanie do modernizacji istniejących dróg, odnośnie których przewiduje się wzrost ich znaczenia w układzie komunikacyjnym.

18.1.2. Droga krajowa

Południowym obrzeżem obszaru gminy na długości około 2,0 km przechodzi projektowana droga ekspresowa S-74 z włączeniem do niej drogi wojewódzkiej Nr 855 Olbiewicz – Zaklików – Stalowa Wola. Decyzja o kształcie sieci autostrad i dróg ekspresowych wydana została 29 września 2001 roku (Dz. U. Nr 120, poz. 1283). Istotnym rozstrzygnięciem nowego rozporządzenia dla gminy jest wyłączenie z sieci dróg ekspresowych S-74 z uzasadnieniem, że na kierunku Sulejów – Kielce – Opatów – Tarnobrzeg – Nisko, wielkości ruchu na wielu odcinkach istniejących dróg nie wskazują na potrzebę realizacji tej trasy w pierwszej kolejności.

Odłożenie w czasie przebudowy istniejącej drogi krajowej Nr 74 wraz z budową nowego odcinka Sandomierz – Stalowa Wola jako drogi ekspresowej S-74 nie przesądza o całkowitym zaniechaniu zadania lecz przesunięciu do czasu, gdy potrzeby ruchowe taką przebudowę uzasadnią i będą dostępne środki na dalszy rozwój układu.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego w kierunkach polityki przestrzennej układu dróg uwzględnia przebieg drogi ekspresowej S-74 zgodnie z dotychczasowymi ustaleniami trasy.

18.1.3. Drogi wojewódzkie

Prognoza ruchu dla dróg wojewódzkich Nr 854, 855 i 856 (dawne drogi krajowe) opracowana została dla horyzontów czasowych 2000, 2005, 2010, 2015 przy założeniu, że do roku 2015 nie zajdą zmiany oraz nie wystąpią inne czynniki mogące mieć wpływ na zachowania komunikacyjne.

Tabela Nr 40. Prognoza ruchu na zamiejsczej sieci dróg wojewódzkich do roku 2015.

Nr drogi	Badany odcinek	Średni dobowy ruch (pojazdy)				Procentowy udział w ruchu samochodowym (%)											
		2000	2005	2010	2015	Samochody osobowe				Samochody ciężarowe				Autobusy			
						2000	2005	2010	2015	2000	2005	2010	2015	2000	2005	2010	2015
854	Borów – Antoniów	1180	1466	1752	2038	76,1	78,8	80,5	81,5	8,4	7,8	7,5	7,5	2,5	2,0	1,7	1,5
	Antoniów – Gorzyce	785	888	986	1082	77,3	77,8	78,1	78,1	6,2	6,3	6,6	7,0	2,9	2,6	2,3	2,1
855	Zaklików – Dąbrowa Rzeczycka	2502	3084	3663	4240	77,9	80,1	81,5	82,3	7,8	7,3	7,2	7,2	3,2	2,6	2,2	1,9
	Dąbrowa Rzeczycka – Stalowa Wola	3139	3900	4661	5422	82,2	84,0	85,3	85,9	6,0	5,6	5,4	5,4	3,6	2,9	2,4	2,1
856	Antoniów – Dąbrowa Rzeczycka	1100	1366	1633	1899	80,8	83,2	84,6	85,5	4,5	4,2	4,1	4,1	3,3	2,6	2,2	1,9

Tabela Nr 41. Prognoza na 2000 rok sporządzona na podstawie pomiaru z 1995 r. przewidywała średni dobowy ruch o wielkości

Nr drogi	Badany odcinek	2000 r. (poj./dobę)		Uwagi
		prognoza	pomiar	
854	Borów – Antoniów	1180	1207	Zgodnie z prognozą.
	Antoniów – Gorzyce	785	1051	Wzrost natężenia ruchu.
855	Zaklików – Dąbrowa Rzeczycka	2502	1517	Znaczny spadek natężenia ruchu w stosunku do przewidywanego.
	Dąbrowa Rzeczycka – Stalowa Wola	3139	2840	Spadek natężenia ruchu w stosunku do przewidywanego.
856	Antoniów – Dąbrowa Rzeczycka	1100	1181	Niewielki wzrost w stosunku do prognozy.

Poza koniecznością modernizacji dróg wojewódzkich Nr 854 i 856 pod względem doprowadzenia parametrów przekroju poprzecznego do wymiarów wymaganych przepisami dla odpowiedniej klasy funkcjonalnej, w studium nie przewiduje się zmian w ich przebiegu.

Przedstawiona prognoza ruchu do roku 2015 nie wskazuje na konieczność przebudowy tych dróg.

Podstawowe kryterium celowości budowy obwodnicy w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 855 Stalowa Wola – Olbęcín, może pojawić się (według prognozy) dopiero po roku 2020, kiedy to natężenie ruchu tranzytowego po godzinie szczytu osiągnie wartość około 300 pojazdów/h.

W „Studium” podtrzymuje się założenie MPOZP korekty trasy i realizacji jej jako obejścia drogowego Dąbrowy Rzeczyckiej i dalej Lipy (gmina Zaklików).

Propozycja odcinkowych zmian trasy czynią ją geometrycznie płynną, o czytelnym przebiegu i bardziej bezpieczną. Ponadto zostaną częściowo bądź całkowicie wyeliminowane:

- straty czasu przejazdu wynikające z niedostatecznej prędkości ruchu;
- zagrożenia ekologiczne wynikające z uciążliwości drogi i ruchu drogowego;
- zagrożenie wypadkami;
- niedostateczna szerokość jezdni;
- nadmierna dostępność drogi przechodzącej przez obszar zabudowany.

18.1.4. Drogi powiatowe

Zgodnie z ustawą o drogach publicznych, od początku 1999r. sieć podzielona została na cztery kategorie dróg. Określone zostały kryteria i procedury zaliczania dróg do danej kategorii. Ze względu na brak możliwości przeprowadzenia takich procedur do końca 1998r., ustawa wprowadzająca umożliwiła wyjściowe zaliczenie dróg do poszczególnych kategorii w drodze Rozporządzenia Rady Ministrów. Obowiązujący do 1999r. układ dróg wojewódzkich z wyróżnikiem numerowym województwa tarnobrzckiego „42” stał się w całości układem dróg powiatowych. Dalsze korekty, sposób numeracji oraz zakres, treść i sposób prowadzenia ewidencji, jak również obiektów mostowych określa Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 28 lutego 2000 r.

Drogi powiatowe stanowią mają połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. W obszarze gminy Radomyśl n/Sanem oprócz w/w dróg, występują drogi powiatowe o lokalnym zasięgu powiązań, łączące ośrodek gminy z jednostkami osadniczymi w granicach gminy.

18.1.5. Drogi gminne

Dotychczas obowiązujący wykaz dróg gminnych jest zgodny z kryterium kwalifikacji przewidzianym „Ustawą o drogach publicznych”. Z powielających się połączeń wytypowane zostały te, które stanowią najważniejsze elementy układu komunikacyjnego. Są to:

- drogi łączące poszczególne sołectwa i stanowiące powiązania zewnętrzne z gminami sąsiednimi;
- drogi użytkowane przez większość mieszkańców gminy, przy której znajdują się obiekty użyteczności publicznej i zabudowa mieszkaniowa;
- drogi obsługujące lokalną zabudowę.

Sporządzenie wykazu dróg gminnych wraz z nadaniem nowych numerów winno nastąpić w formie Uchwały Rady Gminy w terminie ustalonym Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej.

Pozostałe drogi nie zaliczone do kategorii dróg gminnych (publicznych) w szczególności dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, prowadzące do przysiółków do jednego czy zaledwie kilku gospodarstw, powinny być ustawowo potraktowane jako gminne drogi wewnętrzne, a więc niepubliczne i jako takie zwolnione z wymogów „Rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie”. Tym samym powstaną realne warunki dostosowania tych dróg do aktualnych potrzeb i możliwości.

18.1.6. Drogi transportu rolniczego

Do zadań modernizacyjnych należy włączyć sieć dróg transportu rolniczego ważnych dla gmin ze względu na jej typowo rolniczy charakter zagospodarowania. Proponuje się przyporządkowanie istniejących dróg rolniczych klasyfikacji funkcjonalnej, która może stać się pomocna dla właściwego projektowania sieci z uporządkowaniem jej na obszarach wiejskich oraz w podejmowaniu decyzji odnośnie kolejności modernizacji. Klasyfikacji dokonać należy zwłaszcza na terenach gdzie układ dróg rolniczych wykazuje cechy przypadkowości. Należy bezwzględnie dążyć do eliminacji bezpośrednich zjazdów z pól na drogi wojewódzkie obecne i projektowane jako obejście drogowe.

Klasyfikacja funkcjonalna dróg rolniczych:

- główne drogi rolnicze: drogi publiczne powiatowe i gminne pełniące funkcję zbiorczych dróg rolniczych;
- drogi zbiorcze: drogi publiczne (gminne), nie publiczne, zbiorcze niższego rzędu, przejmujące ruch z dróg pomocniczych;
- drogi pomocnicze: tzw. technologiczne, umożliwiające dojazd bezpośrednio do pól.

Ustalone funkcje pozwolą na dostosowanie geometrii, (głównie przekroju poprzecznego) do przewidywanego natężenia ruchu i parametrów korzystających z nich pojazdów, a także na ustalenie rodzaju nawierzchni.

Wymagania techniczne jakim powinna odpowiadać sieć dróg transportu rolniczego, zapewniająca odpowiednie warunki dojazdu do pól zmechanizowanego sprzętu i maszyn rolniczych oraz przystosowanie rodzaju nawierzchni do ładowności środków transportowych przedstawia tabela.

Tabela Nr 42. Wymagania techniczne dróg transportu rolniczego.

Klasa funkcjonalna	Klasa techniczna	Przekrój drogi	Szerokość jezdni (m)	Obciążenie nawierzchni (kN/oś)	Rodzaj nawierzchni
Główne	Z lub L	dwupasowa	5,5	80	twarde ulepszone
Zbiorcze	L lub D	dwupasowa	5,0	60	utwardzona
		jednopusowa	3,5 z zatokami mijania		
Pomocnicze	D	jednopusowa	3,0 lub 3,5	nie określa się	gruntowa ulepszona

Koszt budowy nowych dróg przy niewielkim ruchu lokalnym (sezonowe obciążenie ruchem) powodują, że planowanie rozwoju dróg obsługujących rolnictwo powinno odbywać się w oparciu o istniejącą sieć połączeń. Program modernizacji winien uwzględniać kolejność zgodną z klasą funkcjonalną:

- drogi główne – położone w ciągu dróg powiatowych i gminnych;
- drogi zbiorcze (obsługa rolnictwa);
- drogi pomocnicze (wewnętrzne) – bezpośredniej obsługi pól.

Wskazane jest dla dróg obsługujących transport rolniczy stosowanie tanich konstrukcji nawierzchni z materiałów odpadowych i miejscowych oraz określenie trwałości nawierzchni mając na uwadze sezonowość obciążenia ruchem. Warunkiem takiego działania jest przeprowadzenie remontów w czasie nasilenia prac polowych i po sezonie.

Drogi pomocnicze, ze względu na to, że obsługują niewielkie powierzchnie użytków rolnych i mogą być czasowo zmieniane, w zasadzie nie powinny być trwale umocnione. Prace utrzymaniowe na tych drogach będą wystarczające, jeżeli sprowadzą się do profilowania z odwodnieniem i ewentualnym ulepszeniem nawierzchni gruntowej przez stabilizację mechaniczną. Wymagane jest, aby wszystkie drogi rolnicze, bezpośrednio połączone z drogami publicznymi miały na odcinkach co najmniej 50m nawierzchnię twardą (nieulepszoną) powodującą wstrząsowe oczyszczanie kół pojazdu oblepionych ziemią.

Wiele dróg można wykonać sposobem gospodarczym, tym bardziej, że w rolnictwie istnieją ku temu pewne możliwości techniczne (np. mechaniczna stabilizacja gruntu) pod warunkiem zapewnienia fachowego, kontrolowanego wykonawstwa tych robót.

Racjonalne ukształtowanie sieci dróg transportu rolniczego i poprawa ich stanu technicznego przyczyni się do osiągnięcia szeregu korzyści:

- obniżenie kosztów eksploatacji pojazdów i maszyn rolniczych przez zmniejszenie zużycia ilości paliwa, ogumienia, zwiększenie trwałości i niezawodności pojazdów, obniżenie kosztów i częstotliwości napraw;
- oszczędności czasu, ludzi, sprzętu i przewozu ładunków dzięki zwiększeniu prędkości jazdy;
- oszczędności na kosztach przewozu wynikających z wykorzystania nominalnej ładowności pojazdów;
- zmniejszenie strat w uprawach przez likwidację stałych lub czasowych objazdów nieprzejezdnych odcinków dróg;
- zwiększenie intensywności produkcji rolnej na terenach trudno dostępnych.

18.1.7. Potrzeby parkingowe na obszarze gminy

Przyspieszony w ostatnich latach rozwój motoryzacji indywidualnej wskazuje rosnące zapotrzebowanie na miejsca postojowe. Zapewnienie miejsc postojowych powinno stanowić integralną część programu użytkowego każdej inwestycji budowlanej.

Tabela Nr 43. Wskaźniki do określenia potrzeb ilościowych.

Rodzaj obiektu	Podstawa odniesienia	Liczba stanowisk na jednostkę odniesienia
Budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne		na własnej posesji
Budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne	Mieszkanie	1,2 – 1,5
Biura, banki urzędy	1000m ² powierzchni użytkowej	25
Obiekty handlowe lokalne	1000m ² powierzchni handlowej	30
Zakłady produkcyjne i rzemieślnicze	100 zatrudnionych	25
Hotele, motele, pensjonaty	100 łózek	30
Restauracje, kawiarnie	100 miejsc konsumpcyjnych	25
Obiekty sportowe	100 miejsc widowiskowych 100 użytkowników	25 + 0,5 stan. dla autobusu
Szkoły, przedszkola	100 zatrudnionych (personel)	25
Przychodnia zdrowia	1000 m ² powierzchni użytkowej	25
Kina, sale widowiskowe, domy kultury	100 miejsc widowiskowych	25

18.1.7. Bezpieczeństwo ruchu

Do głównych problemów bezpieczeństwa ruchu drogowego (problem ogólnokrajowy) należą przejścia dróg zamiejskich przez małe miejscowości oraz związane z tym zagrożenia pieszych. Wiąże się to w sposób oczywisty z wielofunkcyjnością i niedostosowaniem przekroju drogi do panującego obecnie ruchu jako odcinka przechodzącego przez tereny zabudowane. Należy podjąć działania doraźne mające na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa zarówno pieszych jak i pojazdów przez realizację następujących zadań:

- segregacja ruchu pojazdów i pieszych – budowa chodników przy wszystkich kategoriach dróg na odcinkach przechodzących przez tereny zabudowane;
- do każdego przystanku autobusowego należy umożliwić wymagane dojście po wypływanym chodniku – jest to szczególnie ważne dla przystanków poza terenami zabudowanymi – brak chodników powoduje zbiorowe chodzenie po jezdni;
- usuwanie wszelkiego rodzaju przeszkód ograniczających widoczność na wlotach skrzyżowań, wjazdach, przejazdach;
- ochronę przed niewłaściwym zagospodarowaniem otoczenia dróg wojewódzkich poprzez przestrzeganie prawidłowych zasad lokalizowania w pobliżu budynków mieszkalnych, obiektów przemysłowych, działalności gospodarczej i usługowej.

18.1.8. Ścieżki i trasy rowerowe

Popularność ruchu rowerowego w podróżach codziennych, wskazuje na celowość budowy ścieżek rowerowych. Potrzeba wprowadzenia w pas drogowy ścieżek rowerowych jako bezpieczniejszej i najbardziej efektywnej komunikacji lokalnej ujawnia się głównie w miejscowościach o charakterystycznej, pasmowej zabudowie wzdłuż drogi. Dotyczy to przede wszystkim miejscowości usytuowanych wzdłuż dróg wojewódzkich. Są to: Dąbrowa Rzeczycka – Wola Rzeczycka (około 3 km), Żabno – Radomyśl (około 3 km).

Pozyskanie terenu bez naruszania szerokości pasa drogowego (istniejące ogrodzenia posesji) upatrywane jest w zamianie przekroju drogowego na przekrój uliczny. Wiąże się to przede wszystkim z zastąpieniem odwodnienia rowami przez kanalizację deszczową, co dałoby możliwość realizacji obustronnych ciągów pieszych i rowerowych.

Z inicjatywy Europejskiej Federacji Rowerzystów powstał program europejskich tras rowerowych EuroVelo. Program przewiduje stworzenie dwunastu międzynarodowych tras, z których cztery mają prowadzić przez Polskę w tym trasa Nr 4: Odessa (Morze Czarne) – Lwów – Kraków – Brno – Frankfurt – Havr – Roscoff (Kanał La Manche). Na terenie województwa podkarpackiego trasa przebiegać będzie przez powiaty: (Tarnów) – Dębica – Ropczyce – Rzeszów – Łańcut – Przeworsk – Jarosław – Lubaczów. Propozycja poprzednia jako trasa Nr 6 przebiegać miała przez powiaty (Staszów) – Tarnobrzeg – Stalowa Wola – Nisko – (Janów Lubelski). W projekcie „Rowerem do Europy” utrzymuje się ją nadal jako trasę krajową.

Zadanie utworzenia tras rowerowych o charakterze turystycznym nie musi polegać na specjalnym przygotowaniu (utworzeniu) tras, lecz na odpowiednim skierowaniu użytkowników na właściwe trasy, zależnie od indywidualnych możliwości kondycyjnych i sprzętu. W krajobrazie otwartym istnieje wiele możliwości poruszania się na rowerze siecią dróg polnych (w znacznej części gruntowych) i ścieżek jak również dróg leśnych. Zasadniczą rolę odgrywa jedynie czytelne oznakowanie tras odpowiednim kolorem w zależności od stopnia trudności pokonywania terenu.

Jako wytyczne do oznakowania szlaku drogowskazowo i informacyjnie służy instrukcja Zarządu Głównego PTTK z 1995 r. wraz z „Aneksem do instrukcji znakowania szlaków turystycznych” wydanym przez Komisję Turystyki Kolarskiej Zarządu Głównego PTTK w kwietniu 1997 roku.

Starostwo Powiatowe w Stalowej Woli – Wydział ds. Promocji Powiatu i Informacji Europejskiej opracował trasę powiatowego szlaku rowerowego. Przebieg trasy został wyznaczony w drodze konsultacji z Urzędami Gmin, lokalnymi instytucjami zajmującymi się wspieraniem rozwoju turystyki i nadleśnictwem. Ma on łączną długość około 120 km i obejmuje wszystkie gminy powiatu.

Przebieg trasy: Maziarnia – Kołodzieje – Bojanów – Stany – Przyszów – Ciemny Kąt – Stalowa Wola – Agatówka – Kotowa Wola – Zbydniów – Skowierzyn – Wrzawy – Chwałowice – Łązek Chwałowicki – Baraki Stare – Zaklików – Gielnia – Lipa – Goliszowiec – Lipowiec – Szwedy – Studzieniec – Słomiana – Krzaki – Kłyżów – Stalowa Wola. Na planszy „Kierunki i zasady polityki przestrzennej – struktura funkcjonalno - przestrzenna” szlak pokazano kolorem niebieskim.

Szlak rowerowy przebiega przez atrakcyjne tereny oraz miejsca szczególnie godne zobaczenia. Uwzględnia również możliwość zaopatrzenia – sklepy nie rzadziej niż 30 km, noclegi w promieniu około 50 km oraz dostęp do transportu publicznego nie rzadziej niż co 50 km.

18.2. Komunikacja kolejowa

Zgodnie z dokonany podziałem linii kolejowych na państwowe i lokalne (Dz. U. Nr 13 z 2001 r.), linia Lublin – Przeworsk przypisana została do grupy linii o znaczeniu lokalnym. Dokonany podział warunkuje działalność inwestycyjną i utrzymanie linii. Dotacje z budżetu państwa kierowane będą na finansowanie budowy i modernizacji linii o państwowym znaczeniu, natomiast linie o znaczeniu lokalnym, zgodnie z „Ustawą o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego PKP” mogą być przekazywane nieodpłatnie jednostkom samorządu terytorialnego lub sprzedawane przedsiębiorstwom.

Ustawa umożliwia wdrożenie w życie tak zwanej regionalizacji przewozowej, czyli zawieranie umów w pionie Dyrekcji Przewozów Pasażerskich PKP S.A. z samorządami poszczególnych województw na dofinansowanie regionalnych przewozów pasażerskich w granicach jednego województwa lub przewozy realizujące połączenia z województwami sąsiednimi.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego odcinek Rozwadów Stalowa Wola – Lublin jest przewidziany do modernizacji.

19. Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej

19.1. Elektroenergetyka

W perspektywie do 2015 roku Rzeszowski Zakład Energetyczny nie planuje na terenie gminy budowy żadnych obiektów kubaturowych i sieciowych o napięciu 110 kV.

Głównym źródłem zasilania gminy w energię elektryczną będzie GPZ 110/15 kV „Stalowa Wola II Posań”, a drugostronne zasilanie gminy stanowić będzie GPZ 110/15 kV Anapol, Trześć i Zaklików. Obszar gminy zasilany będzie napięciem 15 kV.

Energia elektryczna wyprowadzana będzie z w/w GPZ-ów liniami napowietrznymi:

- 15 kV „Radomyśl – Janiszów”;
- 15 kV „Stalowa Wola GPZ II Posań – Brandwica”.

Rzeszowski Zakład Energetyczny – Rejon Energetyczny w Stalowej Woli opracował program modernizacji i rekonstrukcji sieci elektroenergetycznych wymagających poprawy warunków napięciowych w następujących miejscowościach:

- Radomyśl – osiedle „Słoneczne”:
  - budowa stacji trafo – 1 szt.;
  - remont kapitalny linii n.n. – 6,5 km w całym Radomyślu.
- Pniów:
  - budowa stacji trafo – 2 szt.;
  - budowa linii ŚN – 0,9 km;
  - budowa linii n.n. – 0,2 km;
  - remont kapitalny linii n.n. – 2,6 km.
- Kępa Rzczycka PKP:
  - budowa stacji trafo – 1 szt.;
  - budowa linii ŚN – 0,2 km;
  - budowa linii n.n. – 0,1 km;
  - remont kapitalny linii n.n. – 2 km.

Perspektywiczny wzrost zapotrzebowania mocy przez nowych odbiorców energii elektrycznej, jak również zapewnienie dostaw energii istniejącym odbiorcom o właściwych parametrach i spełnienia wymogów z zakresu ochrony przeciwporażeniowej realizowane będzie poprzez:

- budowę stacji transformatorowych napowietrznych 15/0,4 kV na obszarach wiejskich;
- budowę stacji transformatorowych wewnętrznych 15/0,4 kV na obszarach intensywnej zabudowy;
- budowę linii średniego napięcia, kablowych do zasilania stacji wewnętrznych, napowietrznych do zasilania stacji napowietrznych;
- budowę linii niskiego napięcia kablowych, napowietrznych do zasilania poszczególnych odbiorców i oświetlenia ulicznego.

Lokalizacja projektowanej zabudowy kubaturowej w pobliżu, linii elektroenergetycznej 220 kV i 110 kV, winna być zgodna z wymogami zawartymi w aktualnie obowiązujących przepisach budowy urządzeń elektrycznych i polskich normach oraz zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 sierpnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ochrony przed promieniowaniem szkodliwym dla ludzi i środowiska, dopuszczalnych poziomów

promieniowania, jakie mogą występować w środowisku, oraz wymagań obowiązujących przy wykonywaniu pomiarów kontrolnych promieniowania (Dz. U. Nr 107 poz. 676 z dnia 20 sierpnia 1998 r.).

W przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy sieci te przystosować do nowych warunków pracy wymagane jest oddzielne porozumienie inwestorów obiektów z RZE S.A. (RE Stalowa Wola). Koszty w/w zakresu prac pokrywa zainteresowany. Kolizja tylko występuje z lokalizacją zbiornika retencyjnego z linią napowietrzną 15 kV zasilającą stację transformatorową RD-3 i RD-4. Należy linię przebudować na koszt inwestora zbiornika. Przebieg trasy przebudowy linii wskazano na mapie infrastruktury technicznej.

Dla linii elektroenergetycznych napowietrznych w terenach przewidzianych do zalesienia przewidzieć pasy bez zadrzewień o szerokościach:

- linie 110 kV – 20 m (po 10 m od osi linii);
- linie 220 kV – 24 m (po 12 m od osi linii);
- linie 15 kV – 11 m (po 5,5 m od osi linii).

W gminie istnieją potencjalne możliwości rozwoju niekonwencjonalnych (odnawialnych) źródeł energii takich jak:

- elektrowni wodnych;
- biomasy (drewno, słoma);
- biogazu.

Gmina posiada również korzystne warunki do lokalizacji elektrowni wiatrowych o średnich rocznych prędkościach wiatru przekraczających 4 m/s (według mapki „Zasoby energetyczne wiatru w Polsce”), sporządzonej przez Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A. w Rzeszowie – Wydział Rozwoju, w oparciu o dane z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Warszawa. W przypadku zamierzenia budowy elektrowni wiatrowej należy w miejscu planowanej lokalizacji postawić maszt i mierzyć przez rok prędkość wiatru.

Rozwój innych niekonwencjonalnych źródeł energii pozyskiwanych z:

- źródeł wód geotermalnych;
- źródeł niskotemperaturowych;
- energii słonecznej.

uzależniony będzie od tego czy będą sprzyjające warunki i możliwości prawne, zachęcające do inwestowania w niekonwencjonalne źródła energii.

*** [System elektroenergetyczny Gminy zostanie uzupełniony o nowy przebieg napowietrznej linii elektroenergetycznej 220kV, w obrębie pasa technologicznego, wyznaczonego na rysunku zmiany Studium.

Modernizacja Elektrowni „Stalowa Wola” pociąga za sobą konieczność rozbudowy istniejącej sieci przesyłowej 220 kV, polegającej na przebudowie istniejącej linii oraz budowie nowych odcinków linii 220 kV.

Przebudowa sieci przesyłowej 220kV spowoduje likwidację połączenia gwiazdowego 220kV Abramowice – Stalowa Wola – Chmielów. W jego miejscu natomiast powstaną dwie niezależne linie elektroenergetyczne 220kV Stalowa Wola – Abramowice i Stalowa Wola – Chmielów. Konieczne będzie wybudowanie nowej linii 220kV o długości około 10 km biegnącej od nowej rozdzielni 220kV do miejsca istniejącego punktu gwiazdowego położonego w Rzeczycy Długiej w gminie Radomyśl nad Sanem. Planowana linia w znacznej części przebiegać będzie równolegle, po prawej stronie istniejącej linii 220kV Abramowice – Stalowa Wola – Chmielów z wyjątkiem krótkich odcinków.

Na terenie objętym zmianą studium ustala się:

- 1) w granicach pasa technologicznego napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV, zakazuje się zagospodarowania terenu zielenią wyższą niż 3m oraz lokalizacji budynków,*
- 2) słupy linii należy lokalizować w odległości nie mniejszej niż 5,0 m od drogi publicznej;*
- 3) wysokość słupów linii elektroenergetycznej 220 kV nie może przekraczać 60,0 m ponad poziom istniejącego terenu.]*

19.2. Telekomunikacja

Telekomunikacja Polska S.A. Obszar Telekomunikacji w Rzeszowie planuje zapewnienie łączności telefonicznej i dostęp do wszelkich usług dodanych o standardzie światowym wszystkim mieszkańcom gminy poprzez:

- rozbudowę istniejących central cyfrowych w:
  - Radomyślu;
  - Dąbrowie Rzeszyckiej;
  - Antoniowie;
  - Rzeszycy Długiej.
- rozbudowę sieci dostępowej (rozdzielczej) abonenckiej dla wszystkich zgłaszających się klientów;
- budowę kabla światłowodowego relacji „Kosin–Antoniów” (zamknięcie pętli zapewni drugostronne zasilanie);
- budowę centrali w Chwałowicach;
- założenie aparatu publicznego zrzutowego w Dąbrowce Pniowskiej pod numerem 32 u P. Klimka.

Liberalizacja rynku telekomunikacyjnego i zmiany w Prawie Telekomunikacyjnym od 1 stycznia 2001 roku oznaczają, że usługi telekomunikacyjne w gminie będą mogły świadczyć różne podmioty gospodarcze dysponujące odpowiednim kapitałem i zapleczem.

Postęp w obszarach techniki i technologii: informatycznej, telekomunikacyjnej i multimedialnej sprawia, że otoczenie, w jakim żyjemy podlega ogromnym zmianom.

Problem rozwoju rynku nowoczesnych usług informacyjnych dotyczy także obszarów wiejskich, gdzie występują potrzeby doskonalenia działalności gospodarczej, rozwijania przedsiębiorczości różnej, a także wyrównania różnic w stosunku do miasta.

W Kielcach w dniach 19-21 czerwca 2002 r odbyła się V Jubileuszowa Konferencja „Wieś w Społeczeństwie Informatycznym – szanse i wyzwania”.

W związku z uchwałą sejmiku RP z dnia 14 lipca 2000 r. „Budowanie podstaw społeczeństwa informacyjnego w Polsce” opracowany został dokument „e-Polska” – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001–2006, Pakt dla Rolnictwa, Spójna polityka strukturalna rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa.

Z dokumentów tych wynikają określone działania, które będą stymulować informatyzację obszarów wiejskich. Wśród nich przewidywana jest szeroka działalność edukacyjna, szkoleniowa i informacyjna, w tym obejmująca problematykę związaną z integracją europejską. Inną dziedziną ,szczególnie potrzebną dla lokalnych społeczności i działalności gospodarczej, jest reklama i promocja; pokazywanie swoich produktów, a także walorów lokalnych, np. turystycznych czy kultury regionalnej informacja o regionie itp.

Zgodnie z programem „e-Polska” realizowane jest zadanie 11 pt.: „Stworzenie podstaw internetowej giełdy towarów rolniczych” oraz zadanie 12 pt.: „Tworzenie zintegrowanego systemu rolniczej informacji rynkowej”. Pierwszą fazą rozwoju Internetowej Giełdy Rolniczej jest budowa elektronicznej platformy handlu i wymiany towarów rolniczych.

Łatwość dostępu do Internetu stwarza niewyobrażalne do niedawna możliwości tworzenia systemu informacyjnego dla gospodarstw rolnych, obejmującego zarówno zarządzanie gospodarstwem, jak też usługi rynkowe. To skuteczny sposób na rozwiązanie wielu problemów społeczności wiejskiej: poprawy ekonomiki, redukcji bezrobocia, poprawy warunków życia. Zapewnienie takiego dostępu to jeden z konstytucyjnych obowiązków państwa, stanowiący o pomyślnej perspektywie rozwoju wsi.

19.3. Zaopatrzenie w gaz

Istniejąca magistrala gazowa Ø700 CN 64 Jarosław – Puławy zgodnie opracowanym programem krajowym modernizacji sieci gazowych magistralnych zostanie po roku 2010 odbudowana w technologii pozwalająca na zmniejszenie strefy zagrożenia.

Zrealizowana na bazie w/w magistrali stacja redukcyjno-pomiarowa Lipie o przepustowości $Q_e = 3200 \text{ Nm}^3/\text{h}$ oraz wykonana dotychczas sieć średnioprężna stwarzają potencjalne możliwości zgazyfikowania obszaru całej gminy.

19.4. Zaopatrzenie w wodę

Pełne pokrycie bilansowych potrzeb gminy jest możliwe w oparciu o udokumentowane zasoby wód wgłębnych z utworów czwartorzędowych z istniejących ujęć:

- ◆ Ujęcie „Chwałowice” składające się z trzech studni wierconych zlokalizowanych w miejscowości Nowa Wieś – Ludwinów o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych $Q_e = 100 \text{ m}^3/\text{h}$ obsługujących miejscowości: Chwałowice, Witkowice, Orzechów, Antoniów, Dąbrowa Pniowska, Pniów, Czekał Pniowski, Wygoda, Nowiny.
- ◆ Ujęcie „Radomyśl” składające się z dwóch studni wierconych S–2 podstawowej S–1 awaryjnej o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych $Q_e = 60 \text{ m}^3/\text{h}$ obsługujące miejscowości: Radomyśl, Żabno, Wola Rzeczycka, Kępa Rzeczycka, Rzeczyca Okrągła, Dąbrowa Rzeczycka, Rzeczyca Długa, Musików.

Docelowo zakłada się zwodociągowanie sołectwa Łążek Chwałowski od strony Łążka Zaklikowskiego z ujęcia „Zaklików”. W pierwszej kolejności nastąpi zwodociągowanie przygotowanych projektowo zadań: Nowiny, Rzeczyca Długa i Musików, Dąbrowa Rzeczycka.

19.5. Gospodarka ściekowa

Podstawowym zadaniem na okres perspektywiczny będzie stworzenie systemu odbioru i zagospodarowania ścieków z obszaru gminy. Wyznacza się trzy podstawowe obszary w których będą stosowane grupowe systemy oczyszczanie ścieków.

- ◆ I Obszar systemowy „Zlewnia Chwałowice” bazujący na projektowanej oczyszczalni Witkowice obejmującej kanalizacją sanitarną sołectwa: Chwałowice Witkowice, Orzechów, Dąbrowa Pniowska, Antoniów, Pniów.

- ◆ II Obszar systemowy „Zlewnia Radomyśl” z projektowaną oczyszczalnią Radomyśl obejmującą kanalizacją sanitarną sołectwa: Radomyśl, Nowiny i Żabno.
- ◆ III Obszar systemowy „Zlewnia Wola Rzeczycka” z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w Woli Rzeczyckiej obejmującej kanalizacją sanitarną sołectwa: Wola Rzeczycka, Dąbrowa Rzeczycka, Rzeczyca Okrągła, Kępa Rzeczycka, Rzeczyca Długa i Musików.

Jako alternatywne rozwiązanie proponuje się połączenie zlewni II i III z jedną oczyszczalnią „Radomyśl”.

Ze względu na konfigurację terenu (teren płaski przeciętany ciekami wodnymi) wysoki poziom wód gruntowych, rozciągniętą zabudowę preferuje się realizację kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjno-ciśnieniowym lub grawitacyjno-podciśnieniowym.

Dla obszarów nie objętych grupowym systemem odbioru i zagospodarowania ścieków gdzie istniejąca zabudowa posiada charakter zabudowy rozproszonej występuje brak tendencji rozwojowych – głównie ze względów ekonomicznych przewiduje się możliwość realizacji indywidualnych systemów gromadzenia z dowozem do punktów zlewnych lub realizację lokalnych systemów oczyszczania ścieków.

19.6. Gospodarka odpadami

Jako podstawowe zadania uznaje się wykreowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami na obszarze gminy. Przyjmując zgodnie z zawartym w dniu 06.12.2001 r. „Porozumieniu Międzygminnym” zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi dotyczące tworzenia warunków do selektywnej zbiórki i segregacji odpadów należy:

- Zorganizowanie systemu segregacji „u źródła” odpadów komunalnych.
- Zorganizowanie systemu zbiórki i transportu wysegregowanych odpadów.
- Wybudowanie Zakładu Segregacji Odpadów Komunalnych.
- Zorganizowanie systemu zbiórki, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych po segregacji w oparciu o przyjęty „Program gospodarki odpadami komunalnymi w powiecie stalowowolskim”.

Należy stymulować racjonalne zagospodarowanie odpadów poprzez szerzenie świadomości ekologicznej oraz edukację i eksponowanie pozytywnych wzorców do naśladowania.

Docelowe rozwiązania dotyczące gospodarki odpadami – propozycja

1. Wychodząc naprzeciw polityce komunalnej i ekologicznej państwa oraz standardom Unii Europejskiej, zakłada się potrzebę realizacji składowiska odpadów, które będzie dysponowało następującymi obiektami:
  - zbiorczym punktem selektywnego gromadzenia odpadów;
  - sortowania odpadów użytkowych;
  - kompostowania bioodpadów i odpadów zielonych oraz osadów z gminnych oczyszczalni ścieków;
  - składowisko odpadów nieaktywnych.
2. Punkt selektywnego gromadzenia odpadów stwarzałby możliwość ich wtórnego sortowania, przechowywania i dystrybucji do specjalistycznych zakładów przerobu. Do punktu dostarczonego by odpady użytkowe, problemowe, niebezpieczne, wielkogabarytowe, samochodowe i inne z całego terenu gminy.

3. Odpady problemowe i niebezpieczne wydzielone z odpadów komunalnych ramach selekcji negatywnej – detoksykacji, a nie zagospodarowane przez producenta, powinny być na terenie zakładu lub zbiorczego punktu selektywnego gromadzenia – magazynowane tymczasowo do chwili przekazania specjalistycznym jednostkom, zajmującym się ich unieszkodliwieniem – głównie poprzez utylizację termiczną. Spalanie wysoko temperaturowe może odbywać się w spalarniach mobilnych lub ponadregionalnych centrach. Taki kierunek jest zgodny z programem wykonawczym do polityki ekologicznej państwa.

Organizacja i zarządzanie

Zorganizowanie obsługi wywozu odpadów tak aby 100% mieszkańców pozbywała się odpadów w sposób legalny. Zadania własne gmin w zakresie utrzymania czystości można realizować poprzez jednostki własne lub powierzać innym podmiotom na zasadach zezwolenia – koncesji. Zalecaną formą organizacji jest zachowanie strategicznego mienia komunalnego. Usługi transportu powierza się zwykle wybranym w drodze przetargu uspołecznionym lub prywatnym jednostkom organizacyjnym.

Zakłady własne gminy powinny działać w oparciu o przepisy prawa handlowego dające zakładowi osobowość prawną, umożliwiającą generowanie środków na rozwój i ewentualny zysk oraz wchodzenie w spółki dla pozyskania kapitału zewnętrznego. Należy być przygotowanym na konkurencję również firm zachodnich po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Należy stymulować racjonalne zagospodarowanie odpadów poprzez rozwijanie świadomości ekologicznej oraz edukacji i eksponowania wzorców do naśladowania. Bardzo dobre rezultaty daje wychowanie ekologiczne społeczeństwa poprzez edukację młodzieży.

Zasady polityki cenowej i taryfowej

Generalnie zaleca się, aby usługi komunalne w zakresie gromadzenia, wywozu i unieszkodliwiania odpadów były odpłatne. Ustalając taryfy opłat należy kierować się zasadą samofinansowania działalności i eliminacji dotacji budżetowych. Opłaty powinny spełniać funkcję – dochodową i informacyjno-motywacyjną.

W okresie początkowym – wprowadzania systemów zbiorczych – wiejskich punktów gromadzenia czy też selekcji „u źródła” praktykuje się finansowanie z budżetu gminy – aby zachęcić mieszkańców do korzystania z tego systemu.

W późniejszym okresie opłatami obciąża się mieszkańców, np. sołtysi zawiadamiają i opłacają wywóz pojemnika ze składek społeczności lokalnej.

Dobre rezultaty daje system bezpłatnego pozbywania się odpadów wyselekcjonowanych, natomiast odpłatnego odpadów zmieszanych. System ten mobilizuje do minimalizowania ilości odpadów oraz do ich selekcji w gospodarstwach domowych.

Istnieją też opłaty poprzez system podatkowy. System ten ma następujące zalety: zlikwidowanie podstaw do nieformalnego zbywania odpadów – mieszkańiec nie jest zobowiązany umowami z wywoźnikiem, a gmina ma możliwość kompleksowego sterowania regionalną gospodarką odpadami. Wada – brak mechanizmów mobilizujących do redukcji i selekcji odpadów.

Systemy gromadzenia odpadów

Gminny system zbiórki odpadów komunalnych na terenach zurbanizowanych poprzez indywidualny system zbiórki odpadów za pośrednictwem pojemników 120 l typu OTTO oraz w zbiorczych – wiejskich punktach gromadzenia w pojemnikach 1100 litrów, poprzez zabezpieczenie niezbędnej liczby pojemników, aby ich rozstawienie umożliwiała dostęp i korzystanie z nich przez mieszkańców gminy.

Dysponując już na terenie składowiska boksami na odpady użytkowe, wprowadzić pilotażowo selektywną zbiórkę odpadów „u źródła” za pomocą kolorowych worków (szkło, tworzywo, metal i ewentualnie makulatura).

Uzupełniająco wprowadzić selektywną zbiórkę odpadów użytkowych (szkło, tworzywa, metal) system „kontener w sąsiedztwie” za pomocą zestawów 3–pojemnikowych – kolorowe pojemniki o pojemności 1100 L. Rozstawienie minimum 1 zestaw w każdej miejscowości.

Systemy wywozu odpadów

Proponuje się aby gminny system zbiórki odpadów komunalnych realizować w oparciu o pojemniki 110 L. I 1100 L. I specjalistyczną śmieciarkę.

Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów użytkowych w workach foliowych i pojemnikach kolorowych spowoduje konieczność odbioru tych odpadów. Ponieważ zakłada się, że zakres tej obsługi będzie lokalny – wewnątrz gminy – do tego celu można będzie wykorzystywać typowy tabor (ciągnik z przyczepą), jednostek uspołecznionych lub prywatnych, wynajmowanych przez gminę.

19.7. Regulacja stosunków wodnych

Jako główne zadanie w zakresie melioracji szczegółowych uznaje się utrzymanie w należytym stanie technicznym istniejących obiektów. W zakresie melioracji podstawowych główne zadania przewidziane do realizacji to:

- Modernizacja (zabezpieczenie przeciw-filtracyjne) prawego wału rzeki Wisły i Sanu – zadanie Dąbrówka – Popowice na długości 9,3 km.
- Łukawica I – budowa śluzy wałowej wraz z odcinkiem wału na rzece San.
- Łukawica II – budowa nowego obustronnego obwałowania rzeki – 3 km.
- Łukawica – regulacja rzeki – 8 km.
- Kanał A – regulacja i modernizacja – 9 km.
- Budowa zbiornika małej retencji na rzece Łukawica w sołectwie Rzeczyca Długa o powierzchni 15 ha.
- Strachodzka – modernizacja prawego wału rzeki w miejscowości Orzechów.

Na terenach potencjalnego zagrożenia powodzią (tereny nieobwałowane lub mogące być zalane w wyniku uszkodzenia wału przeciwpowodziowego albo przelania się wody przez jego koronę):

- a) elementy instalacji oczyszczalni ścieków i pompowni między innymi urządzenia sterujące, komputery, silniki, kotłownie oraz wszystkie inne mające wpływ na prawidłowy przebieg procesów oczyszczania ścieków winny być zabezpieczone przed zalaniem i zniszczeniem poprzez wyniesienie ich ponad rzędną wody $Q_{1\%}$ lub umieszczone w pomieszczeniach szczelnych;
- b) lokalizowane budynki winny uwzględniać rozwiązania konstrukcyjno-techniczne związane z tymi zagrożeniami;
- c) wyklucza się lokalizowanie obiektów użyteczności publicznej między innymi szkoły, przedszkola, ośrodki zdrowia, urzędy publiczne.

20. Polityka w zakresie ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi

20.1. Zagrożenia żywiołowe i katastrofalne

„Studium” uwzględnia wpływ i skutki zagrożeń żywiołowych i katastrofalnych na proces rozwoju przestrzennego obszaru. Gmina należy do rejonu o średnim natężeniu czynników zagrażających życiu i zdrowiu ludności. Zagrożenia dla ludności mogą nastąpić na skutek awarii, uszkodzeń lub zniszczeń zbiorników (magazynów) i instalacji z toksycznymi środkami przemysłowymi, awarii elektrowni jądrowych lub ładunków jądrowych rozmieszczonych na obszarach państw sąsiadujących, zagrożenia powodziowe w okresach wysokich stanów wody na rzekach, pożary przestrzenne lasów oraz skażenia środowiska naturalnego w związku z transportem niebezpiecznych substancji chemicznych.

Zagrożenia powodziowe

Opisane w rozdziale 2.5.1 skutki powodzi w latach 1997 i 2001 potwierdzają potrzebę podjęcia skutecznych starań dotyczących budowy budowli i urządzeń wodnych, które zabezpieczą będą ludność cywilną przed kolejnymi zagrożeniami. Również ważne jest zabezpieczenie terenów składowania materiałów niebezpiecznych (nawozy, paliwa, substancje toksyczne) przed zalaniem.

Zagrożenia pożarowe

Zagrożenie pożarowe stwarza zwartość zabudowy budynków drewnianych i budynków o pokryciu łatwopalnym. Na terenach kompleksów leśnych w rejonach zagrożonych pożarami przestrzennymi prowadzony jest monitoring zagrożeń, sprawowany przez służby nadleśnictw będących w kontakcie z jednostkami straży pożarnej. Do tego celu wykorzystywane są wieże obserwacyjne. W ostatnich latach w zakładach pracy wprowadzane są nowoczesne formy ochrony, polegające na wprowadzeniu systemu zabezpieczeń i czujników. Systemy zabezpieczeń posiadają łączność z jednostkami straży pożarnej.

Zagrożenia chemiczne

Awaryjne skażenia chemiczne o zasięgu lokalnym mogą powstawać w zakładach gromadzących znaczne ilości niebezpiecznych substancji chemicznych z racji wykorzystywania ich w procesach technologicznych.

Szczególne zagrożenie substancjami chemicznymi niebezpiecznymi dla życia i zdrowia ludzi i zwierząt oraz skażenia środowiska stanowią przewozy substancji toksycznych w transporcie kołowym. O skali i charakterze tego zagrożenia stanowi klasa ich toksyczności, a przede wszystkim znikoma przewidywalność wystąpienia sytuacji awaryjnych i związane z tym trudności podejmowania natychmiastowych dobrze zorganizowanych przedsięwzięć ratunkowych. W sytuacjach powyższych może nastąpić konieczność doraźnej ewakuacji ludności, którą kieruje Szef OC województwa lub szefowie OC gmin i powiatu.

Skażenia promieniotwórcze

Mogą wystąpić w razie awarii elektrowni jądrowych poza granicami kraju. Największe zagrożenie stwarzają elektrownie jądrowe w:

- miejscowościach Równe – 280 km, Chmielnicki – 400 km, na Ukrainie;
- miejscowościach Bohunice i Mochovce około 230 km w Słowacji;
- miejscowościach Dukowany – 360 km, Temelin – 400 km w Czechach.

Nie przewiduje się by skażenia osiągnęły wielkość stanowiącą bezpośrednie zagrożenie życia ludzi, należy jednak liczyć się z możliwością skażenia upraw warzyw i owoców, wody i koniecznością wprowadzenia „rygorów” w ich wykorzystaniu do spożycia oraz potrzebą zabezpieczenia preparatów jodu stabilnego i zapewnienia do celów konsumpcyjnych wody z zakrytych ujęć.

20.2. Aspekty obrony cywilnej

W zakresie budownictwa ochronnego

W rejonach budownictwa jednorodzinnego przewidzieć ukrycia wykonywane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie, w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa. Dla zakładów pracy nie posiadających budowli ochronnych należy zarezerwować tereny pod doraźną realizację budowli na podstawie typowej lub powtarzalnej dokumentacji budowlanej. Dla nowo budowanych zakładów pracy i obiektów użyteczności publicznej, które będą kontynuować działalność w czasie wojny przewidywać budowę schronów dla załóg.

W zakresie alarmowania

Dążyć do pokrycia terenu gminy syrenami elektrycznymi dla celów alarmowania i powiadamiania mieszkańców w przypadku zagrożeń (słyszalność syreny do 300 m w zabudowie zagęszczonej). Zainstalowane syreny włączyć do obowiązującego w województwie systemu radiowego sterowania.

W zakresie zaciemniania

W razie prowadzenia modernizacji, rozbudowy lub budowy nowej instalacji elektrycznej oświetlenia zewnętrznego przysposabiać ją do potrzeb zaciemniania i wygaszania.

W zakresie zaopatrzenia w wodę

Zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej lub wytypować je z już istniejących. Odległość studni wody pitnej od miejsc zamieszkania ludności powinna wynosić nie więcej niż 800 m i posiadać wydajność min. 7,5 l na jedną osobę na dobę. Istniejące ujęcia wody przysposobić do funkcjonowania w warunkach specjalnych według obowiązujących przepisów.

W zakresie urządzeń specjalnych

Nowo budowane obiekty sanitarne (łaźnie, pralnie, myjnie samochodowe) przystosować do potrzeb prowadzenia zabiegów specjalnych – likwidacji skażeń.

W zakresie energetyki

Dążyć do bezawaryjnego zasilania w energię elektryczną zakładów i wszystkich obiektów ważnych dla zapewnienia warunków do przetrwania ludności.

W zakresie formy przestrzennej i struktury wewnętrznej

Sytuować strefy budownictwa mieszkaniowego z dala od obiektów zagrożonych TSP oraz od terenów zalewowych zagrożonych przez powódzie. Unikać nadmiernego zagęszczania budynków w celu zminimalizowania możliwości rozprzestrzeniania się pożarów oraz powstawania zawałów ciągłych. Sytuować budynki po dwu stronach ulic tak, aby odległość między nimi nie była mniejsza niż suma ich wysokości – 10 metrów. Sieć ulic i terenów zielonych wraz z drogami wylotowymi powinno stanowić jednolity system ciągów komunikacyjnych promienistych i pierścieniowych, powinien on zapewniać pełną przelotowość umożliwiającą sprawną ewakuację ludności oraz manewr sił ratowniczych.

21. Polityka realizacji przedsięwzięć publicznych gminy

21.1. Gospodarowanie mieniem komunalnym

Szeroko rozumiana gospodarka w gminie staje się niewątpliwie przedmiotem publicznego zainteresowania. Wśród różnych narzędzi gospodarki przestrzennej zwrócić tutaj należy szczególną uwagę na planowanie przestrzenne i gospodarkę nieruchomościami komunalnymi.

Istnieje cały szereg obustronnych związków pomiędzy planowaniem przestrzennym, a gospodarką gruntami. Należy tutaj mieć na uwadze zarówno zależności ustawowe (zasoby gruntów, wywłaszczenia nieruchomości, zobowiązania gminy i wpływy do budżetu gminy z tytułu zmniejszenia lub wzrostu wartości nieruchomości) jak i faktyczne oddziaływanie rozstrzygnięć planistycznych na wartość gruntów i na rynek nieruchomości.

Tabela Nr 44. Wpływy z majątku komunalnego do budżetu gminy w latach 1997–2002 r. w gminie Radomyśl.

Rok	Dochody w mln zł budżetu ogółem	Wpływy z majątku komunalnego	%
1997	6 187 016	106 680	1,72
1998	7 377 169	177 042	2,40
1999	8 019 931	131 051	1,63
2000	8 623 043	176 925	2,05
2001	8 720 576	103 914	1,19
2002projekt	8 667 246	170 000	1,96

Źródło: Urząd Gminy Radomyśl

Majątek gminy obejmuje następujący zakres rzeczowy:

- a) nieruchomości gruntowe;
- b) budynki i lokale mieszkalne;
- c) lokale usługowe;
- d) obiekty użyteczności publicznej;
- e) drogi.

Gospodarowanie tym majątkiem wymaga podejmowania rozważnych decyzji, które z jednej strony przynoszą korzyści dla gminy, a z drugiej nie powodują zbyt dużych obciążeń dla użytkowników.

Przedmiotem odpłatnego gospodarowania objęty jest w zasadzie majątek gminy wymieniony pod pozycjami od a) do c). może przybierać różną formę: sprzedaż na własność, wieczystego użytkownika lub dzierżawy.

Z dotychczasowego doświadczenia wynika, że preferowaną i obustronnie akceptowaną formą zbywania budynków i lokali mieszkalnych jest sprzedaż na własność.

Gospodarowanie nieruchomościami gruntowymi rządzi się trochę innymi prawami. Popyt na nieruchomości nie zawsze idzie w parze z kapitałem niezbędnym na kupno terenów. Dlatego dla wielu inwestorów zarówno małych jak i wielkich firm, alternatywą jest pozyskanie gruntów w formie dzierżawy, użytkownika. Obniża ono koszty początkowe inwestycji, gdyż nie wymaga angażowania kapitału na kupno terenów, a jednocześnie nie wyklucza w przyszłości jego kupienia.

Użytkowanie wieczyste służyć może zintensyfikowaniu budownictwa – głównie mieszkaniowego – stanowiąc ułatwienie dostępu do gruntów. Używając tej formy władze

gminy mogą zapobiegać spekulacji gruntami oraz realizować założenia planów zagospodarowania terenów.

Nie bez znaczenia jest fakt, że dla gminy bardziej opłacalne jest oddanie gruntów w wieczyste użytkowanie niż sprzedanie. Sprzedając ziemię, gmina pozbywa się nie tylko kontroli nad jej wykorzystaniem, ale także stałych wpływów finansowych. Jest to tylko pozorna sprzeczność. Gmina żądając stosunkowo większych opłat rocznych (w porównaniu z sumą jaką należałoby zapłacić kupując działkę) rekompensuje to sobie dzięki wzrostowi wartości gruntów w następstwie inwestycji jakie poczynili na nich i w okolicy użytkownicy wieczysti. W przyszłości, gdy dzięki temu wartość gruntów znacznie wzrośnie, gmina może je sprzedać za dużo wyższą cenę użytkownikowi wieczystemu.

Za szczególnie istotne w gospodarowaniu mieniem gminnym uważa się następujące działania:

- a) dokonywanie sprzedaży w drodze przetargu gruntów nie stwarzających dla gminy perspektyw aktywnego gospodarowania, w tym użytków rolnych oraz pojedynczych niewielkich działek w ramach terenów istniejącego lub przewidywanego zainwestowania;
- b) dokonywanie sprzedaży w drodze przetargów gruntów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowe lub mieszkań z zasobu komunalnego, a uzyskane środki przeznaczając na uzbrojenie terenów i zapewnienie dostępności komunikacyjnej nowych obszarów mieszkaniowych (szczególnie tych, które stanowią mienie gminne);
- c) nabywanie gruntów przyległych do terenów stanowiących mienie gminne oraz pojedynczych działek dla realizacji ustalonych celów publicznych;
- d) szerokie korzystanie z prawa pierwokupu we wszystkich korzystnych dla gminy przypadkach;
- e) stosowanie instrumentu scaleń w warunkach niekorzystnego układu przestrzennego własności (w tym nabywanie gruntów dla uzyskania wymaganego udziału gruntów gminnych w procesie scalania) oraz dokonywanie dobrowolnej wymiany gruntów z podmiotami uspołecznionymi i prywatnymi dające wspólne korzyści;
- f) gromadzenie środków finansowych na udział w wykupie terenów, które mogą stanowić ofertę dla inwestycji strategicznych (nowe miejsca pracy, stały dopływ środków z podatków i dzierżawy);
- g) przeznaczenie lub dokonywanie zmian w zapisach planów miejscowych dla obszarów, na których występują grunty mienia gminnego dla umożliwienia realizacji celów publicznych oraz inwestycji istotnych dla rozwoju gminy (dotyczy sytuacji braku istotnych przeciwwskazań z zakresu ochrony dóbr kultury i środowiska naturalnego oraz uwarunkowań lokalnych).

W konkretnych uwarunkowaniach proponuje się zróżnicowanie przestrzenne polityki gospodarowania mieniem gminy w dostosowaniu do występujących uwarunkowań i ustalonych stref polityki przestrzennej. Szczególnie aktywna polityka gospodarowania mieniem gminnym winna następować w obszarach przewidzianych do urbanizacji.

W obszarze tym pożądanym są działania związane z pomnażaniem mienia gminnego (dotyczy działań określonych w punktach: c), d), e), f), g) dla zapewnienia stałych dochodów do budżetu gminy. W pozostałych obszarach, a szczególnie w obszarach związanych z utrzymaniem funkcji rolniczych i leśnych, gospodarowanie mieniem winno dotyczyć sprzedaży (działania określone w punktach: a), b)) oraz zabezpieczenia celów publicznych.

21.2. Realizacja przedsięwzięć publicznych

W trakcie sporządzania projektu „Studium” Wojewoda Podkarpacki nie przedstawił wykazu zadań wpisanych do wojewódzkiego rejestru zadań o charakterze ponadlokalnym.

Niemniej jednak na podstawie analizy dokumentów planistycznych dla województwa podkarpackiego wyartykułowano zadania istotne w rozwoju społeczno-gospodarczym i strukturze przestrzennej gminy.

Należą do nich:

Ochrona środowiska

- Utworzenie Parku Krajobrazowego Środkowej Wisły obejmującego fragment jednego z najbardziej unikatowych obiektów przyrodniczych Polski – dolinę Wisły.
- Powołanie Rezerwatu faunistycznego „Łachy pod Zawichostem” obejmującego koryto Wisły (około 65 ha) we wsiach Chwałowice i Witkowice, Rezerwat projektuje się celem ochrony ostoi rzadkich gatunków awifauny.
- Utworzenie Zaklikowsko–Ulanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu z uwagi na występowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów.
- Objęcie ochroną w formie 10 użytków ekologicznych terenów odznaczających się bogactwem roślinności wodnej, szuwarowej oraz terenów podmokłych.
- Objęcie ochroną pomnikową pomniki przyrody żywej okazałe sędziwe drzewa:
  - klon zwyczajny w Chwałowicach przy kapliczce przydrożnej;
  - lipa drobnolistna w Radomyślu n/Sanem przy kościele parafialnym;
  - topola czarna w Dąbrowie Rzeczyckiej po wschodniej stronie drogi do Kraśnika.
- 17 powierzchniowych pomników przyrody, będących stanowiskami roślin chronionych.

Komunikacja

Trasa międzywojewódzkiego szlaku rowerowego.

Elektroenergetyka

Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A. planuje:

- Radomyśl – osiedle „Słoneczne”:
  - budowa stacji trafo – 1 szt.;
  - remont kapitalny linii n.n. – 6,5 km w całym Radomyślu;
- Pniów:
  - budowa stacji trafo – 2 szt.;
  - budowa linii ŚN – 0,9 km;
  - budowa linii n.n. – 0,2 km;
  - remont kapitalny linii n.n. – 2,6 km.
- Kępa Rzeczycka PKP:
  - budowa stacji trafo – 1 szt.;
  - budowa linii ŚN – 0,2 km
  - budowa linii n.n. – 0,1 km;
  - remont kapitalny linii n.n. – 2 km.

Telekomunikacja

- rozbudowa istniejących central cyfrowych w:
  - Radomyślu;
  - Dąbrowie Rzeczyckiej;
  - Antoniowie;
  - Rzeczycy Długiej;
- rozbudowa sieci dostępowej (rozdzielczej) abonenckiej dla wszystkich zgłaszających się klientów;
- budowę kabla światłowodowego relacji „Kosin – Antoniów” (zamknięcie pętli zapewni drugostronne zasilanie);
- budowę centrali w Chwałowicach.

Zaopatrzenie w gaz

- modernizacja istniejącej sieci magistralnej.

Gospodarka wodna

- sieć wodociągowa dla wsi Łążek Chwałowski, Nowiny, Rzeczyca Długa, Musików, Dąbrowa Rzeczycka.

Gospodarka ściekowa

- grupowe systemy oczyszczania ścieków według wykazu z pkt. 19.5.

Gospodarka odpadami

- realizacja porozumienia międzygminnego z dnia 6 grudnia 2001 r.

Regulacja stosunków wodnych

- modernizacja (zabezpieczenie przeciwfiltracyjne) prawego wału rzeki Wisły i Sanu – zadanie Dąbrówka – Popowice na długości 9,3 km;
- Łukawica I – budowa śluzy wałowej wraz z odcinkiem wału na rzece San;
- Łukawica II – budowa nowego obustronnego obwałowania rzeki – 3 km;
- Łukawica – regulacja rzeki – 8 km;
- Kanał A – regulacja i modernizacja – 9 km;
- Budowa zbiornika małej retencji na rzece Łukawica w sołectwie Rzeczyca Długa o powierzchni 15 ha.

Pomoc społeczna

- Dom Pomocy Społecznej w Nowinach.

21.3. Promocja gminy

Zanim inwestor trafi do gminy, władze samorządowe mogą i powinny prowadzić aktywną promocję gminy i akwizycję inwestycji. Na tym bowiem etapie gmina może sama wybierać i decydować, kogo zainteresować swoją ofertą. Istotnym elementem w strategii pozyskiwania inwestycji bezpośrednich jest wybór takiego przedsięwzięcia, które będzie zgodnie ze średnio i długoterminowymi celami rozwoju gminy.

Dążąc do zapewnienia sobie jak największego zysku (a więc realizacji celów wyznaczonych w strategii rozwoju gminy, utworzenia nowych miejsc pracy, zwiększenia wpływów z podatków i podniesienia prestiżu regionu), władze samorządowe mogą wykorzystywać techniki marketingowe, powszechnie stosowane na rynku dóbr konsumpcyjnych i inwestycyjnych. Wychodząc z założenia, że najważniejszą częścią marketingu nie jest wcale sprzedaż i działania promocyjne, ale „poznanie i zrozumienie

klienta tak dobrze, aby produkt lub usługa odpowiadała mu i sama się sprzedawała”, pierwszym i najważniejszym zadaniem gminy staje się identyfikacja potrzeb inwestora.

Podejmując decyzję o wejściu na nowy rynek, inwestor musi dokonać starannego wyboru lokalizacji, stwarzającej największe szanse na sukces przedsięwzięcia. Znajomość procedur i kryteriów wyboru, którymi kieruje się inwestor, pomaga w przygotowaniu profesjonalnej oferty.

Na wybór konkretnej lokalizacji wpływa wiele elementów, między innymi natury emocjonalnej. Japońskie firmy chętnie inwestują w małych gminach (zależy im na bliskim kontakcie z lokalnymi władzami). Koncerny amerykańskie natomiast preferują duże miasta (zwalnia je to w pewnym stopniu od odpowiedzialności za otoczenie socjalne inwestycji). Nie są to jednak powody o podstawowym znaczeniu.

O wyborze lokalizacji inwestycji decydują:

- bliskość rynku;
- bliskość bazy surowcowej;
- brak możliwości rozbudowy produkcji w dotychczasowej lokalizacji (na przykład ze względów politycznych, ekologicznych i innych);
- dostępność wykwalifikowanej siły roboczej;
- koszty produkcji;
- koszty osobowe.

Najważniejszymi elementami przyciągającymi obcy kapitał do Polski są: duży rynek nabywców, tania i wykwalifikowana siła robocza, przynależność naszego kraju do zachodniego kręgu kulturowego, przewidywalne ryzyko, infrastruktura sprzyjająca inwestycjom oraz możliwość eksportu do krajów ościennych, z którymi Polska utrzymuje bardzo dobre stosunki.

Należy jednak pamiętać, iż inwestorzy mają do wyboru alternatywne lokalizacje. Poza tym fakt, iż podaż (liczba gmin zainteresowanych przyciągnięciem inwestycji) zdecydowanie przewyższa popyt (liczba potencjalnych inwestorów) powinien mobilizująco wpływać na oferujące lokalizacje.

W odniesieniu do nowego zamierzenia inwestycyjnego i opracowywanych w związku z nim planów (produkcyjnych, osobowych, logistycznych, finansowych) i harmonogramu realizacji przedsięwzięcia, przedsiębiorca określa wymagania wobec: poszukiwanej nieruchomości, rynku pracy, położenia nieruchomości i gminy, infrastruktury nieruchomości i gminy, sytuacji prawnej i podatkowej oraz możliwości uzyskania wsparcia finansowego (dotacje, ulgi) przy realizacji przedsięwzięcia.

Ważną sprawą stają się elastyczność i współdziałanie władz gminy we wszystkich kwestiach planowania i wydawania zezwoleń.

Nie bez znaczenia są też wymagania, które trudno obiektywnie skalkulować, na przykład: sytuacja mieszkaniowa (możliwość kupna lub wynajęcia domu lub mieszkania), możliwość kształcenia dzieci i doskonalenia zawodowego, oferta kulturalna i możliwości spędzania czasu wolnego.

Przed podjęciem decyzji inwestorzy zestawiają wymienione wyżej wymagania (zwane determinantami) z oferowanymi im warunkami. Im bardziej oferowane warunki odpowiadają „determinantom”, tym większa szansa na pozyskanie inwestycji. Przygotowując ofertę, należy zawrzeć w niej te informacje, które ułatwią inwestorowi podjęcie decyzji.

21.4. Polityka lokalizacyjna

Na każdym poziomie planowania rozwoju i na każdym poziomie zarządzania – na obszarze kraju, regionu i gminy występują oczywiste odniesienia do przestrzeni. Jeszcze tak niedawno rozstrzygnięcia planistyczne nie wywoływały szerszego oddźwięku. Przede wszystkim nie odczuwano, jak mocno, nawet bardzo drobne, wąskie interesy indywidualne uzależnione są od przesądzeń planu.

Plan zagospodarowania przestrzennego może rozwój gminy zahamować, może rozwój utrudniać ale może również rozwój ułatwić. Nieruchomości gruntowe i budynkowe są bardzo często podstawowym składnikiem majątku osób i podmiotów gospodarczych. Nieraz jest to dobra lokata kapitału. Każde zagrożenie stanu posiadania rodzi odruchy obronne. Zagrożeniem mogą być również ustalenia planów miejscowych. Nikt nie może się dziwić, że zagrożony broni się wszelkimi sposobami. Nie wolno się obrażać, nie wolno nie przewidywać takich sytuacji. Szczególnego znaczenia nabiera więc jednoznaczność zapisywanych w planach podziałów przestrzeni.

Korzyści gminy (z tytułu wzrostu wartości gruntu), zobowiązania gminy (z tytułu zmniejszenia wartości gruntu), a przede wszystkim postępowania wywłaszczeniowe muszą być odniesione do konkretnych jednoznacznie wyodrębnionych wycinków przestrzeni.

Plan miejscowy musi więc precyzyjnie rozgraniczać obszary poddane określonym oddziaływaniom prawa.

Uzasadnione, z innych względów, tendencje do konstruowania „planów elastycznych”, unikających jednoznacznych sformułowań, nie mogą usprawiedliwiać stosowania „orientacyjnych linii rozgraniczających” wydzielających np. korytarze komunikacyjne. Nie należy wykonywać planów miejscowych w skalach nie pozwalających na prawidłowe wyniesienie podziałów do fizycznej przestrzeni.

21.5. Określenie obszarów, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe

1. Stosownie do wymogów art. 10 ust. 2 pkt 6, 7 i 8 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późniejszymi zmianami) w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa się w szczególności:
  - a) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
  - b) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
  - c) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.
2. Przepisem szczególnym nakładającym na gminę obowiązek sporządzenia planu miejscowego jest ustawa z 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami). Ustawa ta w art. 53 stanowi, że „Dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

obszaru funkcjonalnego w trybie określonym odrębnymi przepisami, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej”. Z ustępu 6 artykułu wynika, że sporządzanie planu miejscowego dla terenu górniczego jest obligatoryjne w odniesieniu do terenów górniczych, na których prowadzona jest eksploatacja kopalin podstawowych (w rozumieniu art. 5 ust. 1 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze), na obszarze gminy brak takich terenów, dla których winien być sporządzony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zgodnie z postanowieniami ustawy Prawo geologiczne i górnicze. W przypadku eksploatacji terenów kopalin pospolitych można odstąpić od sporządzania takiego planu, jeżeli nie przewiduje się ujemnych wpływów na środowisko.

3. Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody, parki krajobrazowe i rezerваты wymagają opracowania planów ochrony. Z chwilą ustanowienia planu ochrony jego ustalenia są wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania. Na podstawie art. 13 ust. 1 pkt. 7-9 zmiany ustawy o ochronie przyrody z 7 grudnia 2000 r. (Dz. U. Nr 3/2001, poz. 21) ustala się obowiązek sporządzania mpzp dla w/w rezerwatów.

Obowiązek sporządzenia planu miejscowego istnieje również w przypadku obszarów, dla których Rada Gminy wprowadziła lub wprowadzi formę ochrony przyrody na mocy art. 34 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody poprzez:

- wyznaczenie obszarów chronionego krajobrazu;
- wprowadzenie ochrony indywidualnej w drodze uznania danego obszaru za zespół przyrodniczo – krajobrazowy.

Zaznacza się jednak, że wymóg ten istnieje tylko w przypadku wprowadzenia ochrony przez Radę Gminy, a nie przez Wojewodę. W chwili sporządzania niniejszego „Studium” nie ma innych przepisów szczególnych, z których wynikałby obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, niemniej jednak w ramach „Studium” w rozdziale 14 wskazuje się tereny które winny stanowić przedmiot ochrony i konsekwencją tej propozycji może być podjęcie stosownych uchwał wprowadzających formy ochrony przyrody, a więc i obowiązek opracowania planu miejscowego.

4. Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym nałożyła na organy administracji rządowej obowiązek sporządzenia programów zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Zadania rządowe i samorządu wojewódzkiego wynikające z w/w programów Wojewoda zamieszcza w tzw. „wojewódzkim rejestrze”, co stanowi podstawę ich wprowadzania do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Stosownie do powyższego w „Studium” przyjmuje się określone obszary związane z realizacją tych inwestycji, jako obszary dla których będą sporządzane plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego. Zaznaczyć jednak należy, że obowiązek podjęcia sporządzenia planów miejscowych dla tych obszarów powstanie z chwilą wprowadzenia zadań do rejestru wojewódzkiego i przeprowadzenia negocjacji pomiędzy gminą, a wojewodą na temat warunków wprowadzenia tych zadań do planu miejscowego. W przypadku braku zgody na wprowadzenie inwestycji jako zadań rządowych, istnieje możliwość rozważenia ich podjęcia jako zadań związanych z realizacją celów publicznych (patrz punkt poniżej), jeżeli przewidywany byłby częściowy udział gminy w finansowaniu przedsięwzięcia (lub udział aportowy).

5. Zadaniem dla realizacji celów publicznych, w tym celów publicznych lokalnych jest w rozumieniu ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, każda działalność gminy wynikająca z ustaw, o ile wymaga ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu i jest finansowana w całości lub części z budżetu gminy. Zgodnie z tymi ustaleniami dla obszarów przewidywanych dla realizacji lokalnych celów publicznych, o których mowa w rozdziale 21.2., gmina ma obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Należy przy tym pamiętać, że przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych wyłącznie w trybie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
6. W odróżnieniu od wcześniej omówionych przypadków określenie obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne ze względu na istniejące uwarunkowania jest wyrazem celów i kierunków polityki przestrzennej gminy wyrażonej w „Studium” i ma charakter suwerennej decyzji.

Po rozpoznaniu uwarunkowań w gminie Radomyśl wyznaczono w „Studium” obszar, dla którego sporządzenie planu miejscowego jest celowe i pożądane:

- obszar zabudowy usługowo – mieszkaniowej „Centrum” w Radomyślu.

22. Standardy urbanistyczne

Ustalono następujące parametry, wskaźniki urbanistyczne i wytyczne ich określania w na obszarze objętym I zmianą studium:

1. Maksymalna intensywność zabudowy: na terenach oznaczonych symbolem MN (od 1MN do 7MN) :
  - a) na terenach oznaczonych symbolem MN (od 1MN do 7MN) - 0,6
  - b) na terenie oznaczonym symbolem U - 0,8
2. Minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej:
  - a) na terenach oznaczonym symbolem MN (od 1MN do 7MN) - 30
  - b) na terenach oznaczonym symbolem U - 20
3. Maksymalna wysokość zabudowy:
  - a) na terenach oznaczonych symbolem MN (od 1MN do 7MN) - do 10 m
  - b) na terenie oznaczonym symbolem U - do 8m
4. Minimalna powierzchnia nowych działek przeznaczonych pod lokalizację zabudowy na terenach oznaczonych symbolem MN (od 1MN do 7MN) i terenie oznaczonym symbolem U:
  - a) zabudowa zagrodowa - 1000 m²
  - b) zabudowa jednorodzinna - 800 m²
  - c) zabudowa usługowo-mieszkaniowa i rekreacyjna - 1200 m²
  - d) zabudowa usługowa - 600 m²

Standardy urbanistyczne służą realizacji polityki przestrzennej w części dotyczącej interesu publicznego a także zwiększeniu skuteczności działań administracji, są ustalane w Studium jako wytyczne do planów miejscowych.

Ustalono następujące parametry, wskaźniki urbanistyczne i wytyczne ich określania na obszarze objętym II zmianą studium:

1. Maksymalna intensywność zabudowy:
  - a) na terenie oznaczonym symbolem 8MN – 0,3
  - b) na terenie oznaczonym symbolem 9MN – 0,8
  - c) na terenie oznaczonym symbolem 1U – 0,6
  - d) na terenie oznaczonym symbolem 1US – 1,2

2. Minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej:
  - a) na terenie oznaczonym symbolem 8MN – 70%
  - b) na terenie oznaczonym symbolem 9MN – 40%
  - c) na terenie oznaczonym symbolem 1U – 20%
  - d) na terenie oznaczonym symbolem 1US – 20%
  - e) na terenie oznaczonym symbolem ZL – 90%
  - f) na terenie oznaczonym symbolem ZI,ZL – 60%
  - g) na terenie oznaczonym symbolem ZI – 80%
  - h) na terenie oznaczonym symbolem KS – 10%

3. Minimalna powierzchnia nowych działek przeznaczonych pod lokalizację zabudowy:
  - a) na terenie oznaczonym symbolem 8MN – 1200m²
  - b) na terenie oznaczonym symbolem 9MN – 900m²
  - c) na terenie oznaczonym symbolem 1U – 800m²

4. Maksymalna wysokość zabudowy w metrach i liczbie kondygnacji:
  - a) na terenie oznaczonym symbolem 8MN i 9MN – 9,5m/2 kondygnacje
  - b) na terenie oznaczonym symbolem 1U – 10m/2 kondygnacje
  - c) na terenie oznaczonym symbolem 1US – 12m.

23. Parametry i wskaźniki urbanistyczne dla terenów objętych III zmianą studium.

*** [Na terenie objętym III zmianą wyznacza się:

- 1) *obszar, na którym rozmieszczona będzie inwestycja celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu województwa. Ustalenia Planu Województwa Podkarpackiego zakładają modernizację i rozbudowę Elektrowni „Stalowa Wola”, która pociąga za sobą konieczność przebudowy istniejącej sieci przesyłowej 220 kV,*
- 2) *w powyższym obszarze ustala się lokalizację napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV, w wyznaczonym na rysunku studium pasie technologicznym.*

Na terenach objętym III zmianą - dopuszcza się:

- 1) *przebudowę sieci infrastruktury technicznej oraz budowę nowych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej pod warunkiem, że nie wykluczy to możliwości zagospodarowania terenów zgodnie z ich przeznaczeniem w studium;*
- 2) *prowadzenie ciągów komunikacyjnych - dróg publicznych i wewnętrznych, ciągów pieszo – jezdnych, ciągów pieszych i rowerowych, nie wyznaczonych na rysunku zmiany Studium;*

- 3) sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów mniejszych niż wyznaczone w Studium, po dokonaniu stosownej analizy urbanistycznej – uwzględniającej uwarunkowania stanu istniejącego i powiązania funkcjonalno - przestrzenne z terenami sąsiednimi.

Na terenie objętym III zmianą należy uwzględnić położenie w:

- 1) obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów” określonego w dokumentacji hydrogeologicznej zatwierdzonej decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18.07.1997 r. znak KDH-I/013/6037/97, poprzez zapewnienie ochrony czystości gruntu oraz wód podziemnych i powierzchniowych;
- 2) Obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020, funkcjonującego na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny, poprzez zapewnienie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralności i spójności sieci Natura 2000;
- 3) obszarze Otuliny Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie, poprzez zapewnienie ochrony wartości przyrodniczych, historycznych, kulturowych oraz walorów krajobrazowych.]

***[Obszar oznaczony na rysunku studium symbolem **10MN** obejmuje teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Obowiązują następujące zasady zagospodarowania terenu oraz cechy zabudowy:

- udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniej niż 50 % powierzchni działki,
- wielkość powierzchni zabudowy co najwyżej 30 % powierzchni działki,
- intensywność zabudowy nie więcej niż 0,5,
- poziom lokalizacji kalenicy głównej lub szczytu dachu do 10 m,
- dach nad bryłą główną budynku o schemacie dwuspadowym lub wielospadowym o nachyleniu połaci dachowych w przedziale od 30⁰ do 45⁰,
- dopuszcza się lokalizację funkcji usługowej w kondygnacji parteru, w jednym budynku z funkcją mieszkaniową lub w wolnostojącym budynku,
- należy przyjąć poziom hałasu jak dla zabudowy mieszkaniowo – usługowej.

Obszary oznaczone na rysunku studium symbolami **1R – 2R** obejmują tereny rolne:

– teren należy użytkować rolniczo.

Obszar oznaczony na rysunku studium symbolem **1KDG** obejmuje teren drogi klasy głównej (fragment). Szerokość w liniach rozgraniczających nie mniej niż 25 m.

Tereny wyznaczone w III zmianie studium, wskazuje się jako obszary, dla których zamierza się sporządzić miejscowe plany zagospodarowania. Przy sporządzaniu mpzp, fragmenty powyższych terenów będą wymagały uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.]

24. Uzasadnienie przyjętych w studium rozwiązań

1. Prace nad I zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem prowadzone były w trybie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym na podstawie uchwały Nr VIII/58/07 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 26 września 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia I zmiany studium. Bezpośrednim powodem podjęcia powyższej uchwały była konieczność uzyskania zgodności rozwiązań planu miejscowego, który Rada Gminy postanowiła sporządzić z ustaleniami studium zgodnie z wymogami nowej ustawy z 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
2. Mając na uwadze duże zainteresowanie mieszkańców gminy terenami pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną a jednocześnie będąc w posiadaniu gruntu o znacznym areale usytuowanego w sąsiedztwie istniejącej zwartej zabudowy wiejskiej Rada Gminy Radomyśl nad Sanem podjęła z własnej inicjatywy uchwałę o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego a wraz z nią uchwałę o przystąpieniu do sporządzania I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem, ponieważ planowana funkcja mieszkaniowo-usługowa w miejscowości Musików jest niezgodna z kierunkami rozwoju i polityki przestrzennej gminy określonymi w Studium, gdyż podstawową funkcją wybranego terenu jest funkcja przyrodniczo-rolnicza. Za przeznaczeniem przedmiotowego terenu na cele mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe przemawiają istniejące korzystne uwarunkowania przestrzenne:
  - teren posiada korzystne warunki morfologiczne, gruntowo-wodne i klimatyczne dla realizacji zabudowy;
  - nie jest narażony na niebezpieczeństwa powodzi ani osuwanie się mas ziemnych;
  - leży poza obszarami wieloprzestrzennych form ochrony przyrody oraz stref ochrony konserwatorskiej;
  - nie występują na nim obiekty objęte ochroną prawną ani wymagające takiej ochrony;
  - jest dobrze powiązany funkcjonalnie, przestrzennie i komunikacyjnie z zabudowaną częścią miejscowości Musików;
  - w bezpośrednim sąsiedztwie przebiegają sieci uzbrojenia technicznego terenu: elektroenergetyczna, gazowa, wodociągowa, które mogą być bez większych problemów rozbudowane na terenie przyszłego osiedla;
3. Na podstawie przepisów Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118 poz. 1233) stwierdzono konieczność dostosowania treści dotychczas obowiązującego studium do nowych wymogów prawnych.
4. Sporządzona zmiana studium zawiera problematykę określoną w art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z przywołanym wyżej Rozporządzeniem Studium składa się z:
  - części określającej uwarunkowania przedstawione w formie tekstowej i graficznej w skali 1:10 000;
  - części zawierającej ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy przedstawione w formie tekstowej i graficznej w skali 1:10 000.

25. Synteza ustaleń I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem

Granice opracowania

określone są na wszystkich załącznikach graficznych pogrubioną linią kreska/kropka koloru czerwonego.

Zakres przestrzenny zmiany

obejmuje jeden zwarty obszar o powierzchni około 18 ha i dotyczy wskazania nowego terenu pod osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w tym:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa,
- zabudowa usługowo-mieszkaniowa,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i rekreacyjna,

oznaczone zgodnie z legendą obowiązującego Studium jako istniejące i projektowane tereny rozwoju osadnictwa wiejskiego o wielofunkcyjnym charakterze oraz:

- zabudowa usługowa,
- tereny zieleni urządzonej i izolacyjnej,
- tereny stacji transformatorowych,
- tereny dróg publicznych.

Zmiany wprowadzone niniejszą zmianą Studium zawarte są w:

- **Załączniku Nr 2 w skali 1:10 000 pn. „Uwarunkowania przestrzenne”**
w którym oznaczono
  - zasięg I zmiany Studium,
  - oraz informacyjnie poza terenami objętymi niniejszą zmianą studium obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią oraz obszary objęte siecią Natura 2000,
- **Załącznik Nr 3 w skali 1:10 000 pn. „Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno-przestrzenna”**
w którym oznaczono:
  - zasięg I zmiany Studium,
  - istniejący teren rozwoju osadnictwa wiejskiego o wielofunkcyjnym charakterze, oznaczony symbolem MN oraz kolorem w odcieniu brązu zgodnym z oznaczeniem w legendzie,
  - projektowany teren rozwoju osadnictwa wiejskiego o wielofunkcyjnym charakterze, oznaczony symbolem MN oraz kolorem w odcieniu brązu zgodnym z oznaczeniem w legendzie,
  - teren usług publicznych i komercyjnych, oznaczony symbolem U oraz kolorem czerwonym,
  - tereny zieleni urządzonej, oznaczone symbolem ZP oraz kolorem w odcieniu zieleni zgodnym z oznaczeniem w legendzie,
  - projektowane drogi gminne, oznaczone pogrubioną linią czarną przerywaną i symbolem KDoraz wprowadzono legendę do I zmiany Studium;
- **Załącznik Nr 4 w skali 1: 10 000 pn. „Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna”**

w którym oznaczono:

- zasięg I zmiany Studium,
  - projektowane drogi gminne, oznaczone pogrubioną linią czarną przerywaną i symbolem KD
- oraz wprowadzono legendę do I zmiany Studium.

Według obowiązującego dokumentu teren objęty pierwszą zmianą znajduje się w obszarze określanym jako ekosystem łąkowy z podstawową funkcją przyrodniczo-rolniczą.

Teren objęty I zmianą Studium zajmuje powierzchnię około 18 ha w tym tereny oznaczone symbolami:

MN (od 1 MN do 7 MN) – około 12 ha, tereny te określone jako istniejący i projektowany teren rozwoju osadnictwa wiejskiego o wielofunkcyjnym charakterze, zajmują około 70% terenu położonego w środkowej i południowej części obszaru oraz niewielki fragment w części północno-zachodniej, który obejmuje istniejącą zabudowę o charakterze siedliskowym,

U – około 0,10 ha, teren usług publicznych i komercyjnych położony w północnej części obszaru, bezpośrednio przy drodze powiatowej wyznaczony na bazie istniejącej usługi kultury - domu ludowego,

ZP (od 1 ZP do 4 ZP) – około 3,5 ha, obejmujący północną najciekawszą część obszaru, podmoknięte łąki w pasie równoległym do drogi powiatowej, projektowane publiczne drogi gminne zajmą powierzchnię około 2 ha i będą służyły do obsługi komunikacyjnej projektowanego osiedla mieszkaniowego i powiązaniu go z istniejącym układem komunikacyjnym gminy.

26. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń II zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem

Projekt II zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem opracowany został zgodnie z przepisami obowiązującej ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 ze zm. oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004r. Nr 118 poz. 1233).

Podstawą opracowania II zmiany studium są uchwały Rady Gminy Radomyśl nad Sanem w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem:

- Uchwała Nr V/36/11 z dnia 27 kwietnia 2011 r.
- Uchwała Nr XII/94/12 z dnia 26 stycznia 2012 r.

Granica opracowania II zmiany Studium określona jest na wszystkich załącznikach graficznych pogrubioną linią kreska/kropka koloru różowego.

Zmiany w tekście Studium wyszczególnione są czcionką w kolorze niebieskim.

Zakres przestrzenny II zmiany obejmuje jeden obszar o powierzchni około 21ha, położony na terenie miejscowości Radomyśl nad Sanem, na północ od centrum mieszkalno-usługowo administracyjnego w rejonie gminnego ujęcia i stacji uzdatniania wody.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem uchwalone zostało uchwałą Nr IV/25/2002 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 30 grudnia 2002r.

I zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem uchwalona została uchwałą Nr XXVII/223/2009 Rady Gminy Radomyśl nad Sanem z dnia 30 grudnia 2009r.

Powyższe opracowanie wymaga aktualizacji w obszarze objętym II zmianą Studium ze względu na planowane nowe funkcje terenu.

Obszar objęty II zmianą Studium charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Według obowiązującego dokumentu teren objęty II zmianą Studium znajduje się w obszarze o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych, określanym jako ekosystemy leśne i łąkowy z podstawową funkcją przyrodniczo-rolniczą.

Dokonano analizy uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, występujących na obszarze objętym II zmianą Studium, mających istotny wpływ na planowane kierunki zagospodarowania tego terenu.

Ocenę stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego przeprowadzono na podstawie „Opracowania ekofizjograficznego podstawowego dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie ewidencyjnym Radomyśl nad Sanem”, w tym także „Inwentaryzacja ornitologiczna wraz z opinią ornitologiczną” opracowanego w listopadzie 2012 r. przez mgr Emila Nowaka i Przemysława Kunysza oraz „Opracowania ekofizjograficznego podstawowego dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie ewidencyjnym Radomyśl nad Sanem” opracowanego w sierpniu 2011 r. przez mgr Emila Nowaka i dr Dominika Wróbla, z których wynika, że na obszarze objętym II zmianą Studium stwierdzono:

- występowanie 2 gatunków roślin chronionych (konwalia majowa, widłoząb miotlasty) na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin - Dz.U. z 2012r poz. 81 oraz 1 gatunku z listy porostów i grzybów chronionych (chrobotek reniferowy), objętych ochroną wynikającą z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 roku w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz.U. z 2004 roku Nr 168 poz. 1765). Wymienione gatunki podlegają ochronie częściowej i nie są zaliczane do mających znaczenie dla Wspólnoty, nie wymagają również ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000, zgodnie z Rozporządzeniem MŚ z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. z 2010 roku Nr 77 poz.510 ze zmianą Dz.U. z 2012 r. poz. 1041);
- występowanie 7 gatunków zwierząt (poza ptakami) chronionych na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – Dz.U. z 2011 NR 237 poz. 1419), Należą do nich 3 gatunki bezkręgowców (biegacz granulowany, biegacz skórzasty, biegacz zwężony) i cztery gatunki kręgowców, w tym płazy (żaba trawna, ropucha szara), gady (jaszczurka zwinka) oraz ssaki – gryznie (wiewiórka pospolita). Wszystkie wymienione gatunki podlegają ochronie ścisłej, a jedynie żaba trawna i ropucha szara wymaga dodatkowo ochrony czynnej. Zgodnie z wyż. wym. Rozporządzeniem z dnia 13 kwietnia 2010 roku, ze stwierdzonych gatunków zwierząt jedynie żaba trawna i jaszczurka zwinka są gatunkami będącymi przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, lecz nie wymagają ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000, nie są również zaliczane do gatunków priorytetowych. Wymienione gatunki fauny występują w Polsce pospolicie i nie są zaliczane do gatunków zagrożonych. Inwentaryzacja ornitologiczna wykazała występowanie 13 gatunków ptaków podlegających ochronie na podstawie Rozporządzenia MŚ z dnia 12 października 2011r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Są to objęte ochroną ścisłą: gąsiorek, kwiczoł, piecuszek, szczygieł, szpak, piegża, kukułka, lerka, łośówka, oknówka, makolągwa, oraz ochroną częściową: grzywacz i sroka. Żaden z gatunków nie wymaga ochrony ostoi i miejsc gniazdowania (wg prawa polskiego). Wymienione gatunki ptaków są przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000, ustanowionych na podstawie tzw. „Dyrektywy Ptasiej”. Dwa ze stwierdzonych gatunków (gąsiorek i lerka) są wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, zaliczają się do gatunków o niekorzystnym statusie w Europie, lecz nie są gatunkami priorytetowymi. Wszystkie zinwentaryzowane na terenie opracowania gatunki ptaków występują w Polsce dość pospolicie i nie zaliczają się do gatunków zagrożonych, wymienianych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.
- brak występowania chronionych siedlisk przyrodniczych, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie oraz będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty wymienionych w Załączniku nr 1 w/w Rozporządzenia z dnia 13 kwietnia 2010 roku.
- na obszarze opracowania nie występują pomniki przyrody, rezerваты ani użytki ekologiczne objęte ochroną prawną, nie powołano ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania gatunków szczególnej troski w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody (Dz.U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.) i Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – Dz. U. z 2011 NR 237 poz. 1419);

- teren znajduje się na obszarze specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 p.n. „Lasy Janowskie” – symbol obszaru PLB060005, ustanowionym Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011r. Nr 25 poz. 133 ze zm.), oraz częściowo także w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000, symbol obszaru PLH 060031 – Uroczyska Lasów Janowskich – Decyzja Komisji 2011/64/EU z dnia 10 stycznia 2011r w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biologiczny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669, (Dz. U.UEL z dnia 8 lutego 2011r. Nr 33, poz. 146);
- dla ograniczenia negatywnego wpływu na stanowiska chronionych roślin i zwierząt oraz dla zachowania charakteru rowu melioracyjnego, który spełnia rolę lokalnego korytarza ekologicznego należy wyłączyć z planowanej zmiany sposobu zagospodarowania tereny leśne oraz starsze zadrzewienia, zarośla i zapusty sosnowe w części północnej i zachodniej terenu. Będą one stanowiły strefę buforową ograniczającą ewentualne negatywne oddziaływania na tereny obszaru Natura 2000.

Istotne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, występujące na obszarze objętym II zmianą Studium, mające istotny wpływ na ustalone kierunki zagospodarowania tego terenu to:

- położenie na obszarach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000: teren objęty II zmianą Studium znajduje się na obszarze specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 p.n. „Lasy Janowskie” – symbol obszaru PLB060005, oraz częściowo także w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000, symbol obszaru PLH 060031 – Uroczyska Lasów Janowskich;
- konieczność ochrony wód podziemnych w związku z położeniem w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów (utworzonego zgodnie z dokumentacją hydrogeologiczną, zatwierdzoną decyzją MOŚZNiL nr KDH1/013/6037/97 z dnia 18.07.1997 r.
- zapewnienie ochrony zasobów ujęcia wód podziemnych funkcjonującego na podstawie pozwolenia wodno-prawnego Starosty Stalowowolskiego (decyzja OśR.II6223/8/2002 z dnia 22 lipca 2002 roku) w granicach projektowanej strefy ochrony pośredniej zewnętrznej;
- zapewnienie ochrony ludzi i mienia przed zagrożeniem powodziowym – teren objęty II zmianą Studium znajduje się poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, wyznaczonymi w opracowaniu p.t. „Wyznaczenie obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w zlewni Sanu, jako integralnego elementu studium ochrony przeciwpowodziowej”, lecz w obrębie wyznaczonych w Studium gminy obszarów chronionych wałami rzeki San, które mogą być narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi w przypadku wystąpienia katastrofalnych stanów wód i równoczesnego uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych. Ponadto znajduje się w obrębie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi, wyznaczonych we Wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, która zgodnie z ustawą z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012r. poz. 145) wskazuje obszary i stanowi podstawę do opracowania map zagrożenia powodziowego. Na mapach zagrożenia powodziowego, które zgodnie z obowiązującymi unormowaniami prawnymi mają być opracowane do dnia 22 grudnia 2013 roku, przedstawia się: obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat, obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które należy wyłączyć z zabudowy oraz obszary narażone na zalanie w przypadku niespełnienia roli przypisanej wałom przeciwpowodziowym.

Ustalenia dotyczące kierunku zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów

Wobec rosnącej tendencji do rozpraszania zabudowy po terenach cennych przyrodniczo, oraz dla zapewnienia ochrony jakości wód gminnego ujęcia wody wskazanym jest zagospodarowanie tego terenu w sposób zapewniający pogodzenie ochrony wartości przyrodniczych terenu z walorami ekonomicznymi, przede wszystkim z uwzględnieniem już istniejącego zagospodarowania o charakterze sportowo-rekreacyjnym, które daje się dość dobrze pogodzić z walorami przyrodniczymi terenu.

Obsługa komunikacyjna oraz infrastrukturalna terenu objętego II zmianą Studium oparta jest na rozwoju istniejącego systemu komunikacji i istniejącego uzbrojenia technicznego tego terenu poprzez ich dalszą rozbudowę.

Teren obsługiwany jest komunikacyjnie z drogi wojewódzkiej, od której oddalony jest około 500m., drogą gminną stanowiącą dojazd do istniejącego osiedla zabudowy jednorodzinnej Armii Krajowej oraz także do terenu ujęcia wody i stacji uzdatniania wody.

Parametry i wskaźniki urbanistyczne określone zostały w rozdziale 22. Standardy urbanistyczne.

Zmiany wprowadzone II zmianą w dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem zawarte są w:

– części tekstowej:

- Załącznik nr 1, stanowiący jednolity tekst Studium, w którym wprowadzone zmiany oznaczono czcionką koloru niebieskiego;

– części graficznej:

- załącznik Nr 2 – Uwarunkowania przestrzenne w skali 1:10000 – wprowadzone informacje oznaczono zgodnie z legendą;
- załącznik Nr 3 – Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno-przestrzenna w skali 1:10 000 – wprowadzone zmiany polegają na oznaczeniu zasięgu II zmiany Studium oraz wskazaniu zgodnie z legendą następujących terenów:
  - istniejący teren rozwoju osadnictwa wiejskiego o wielofunkcyjnym charakterze, oznaczony symbolem - 8MN,
  - projektowany teren rozwoju osadnictwa wiejskiego o wielofunkcyjnym charakterze, oznaczony symbolem - 9MN;
  - teren usług publicznych i komercyjnych, oznaczony symbolem – 1U;
  - teren usług sportu i rekreacji, oznaczony symbolem – 1US;
  - teren parkingu, oznaczony symbolem – 1KS;
  - tereny zieleni leśnej, oznaczone symbolami – 1ZL, 2ZL;
  - tereny zieleni izolacyjnej z możliwością zalesienia, oznaczone symbolami – 1ZI/ZL, 2ZI/ZL, 3ZI/ZL;
  - tereny zieleni izolacyjnej, oznaczone symbolami – 1ZI, 2ZI, 3ZI;
  - teren ujęcia wody – 1W;
  - tereny projektowanych dróg gminnych, oznaczone symbolem – KD,
  - obszar Natura 2000 OSO Lasy Janowskie,
  - obszar Natura 2000 SOOS Uroczyska Lasów Janowskich.
- załącznik Nr 4 – Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna w skali 1:10 000 – wprowadzone zmiany oznaczono zgodnie z legendą.

Polityka przestrzenna gminy Radomyśl nad Sanem opiera się na zasadzie rozwoju zrównoważonego tj. takiej organizacji przestrzeni, która minimalizuje ilość konfliktów między ochroną środowiska i dóbr kultury a rozwojem gospodarczym i działaniem na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców.

Przeznaczenie części terenu objętego II zmianą Studium pod kontynuację zorganizowanej działalności sportowo-rekreacyjnej, przeznaczonej dla wszystkich mieszkańców wsi i gminy z uwzględnieniem położenia terenu, dotychczasowego zagospodarowania, możliwości uzbrojenia technicznego planowanych terenów usługowych oraz intensywna ochrona walorów przyrodniczych części terenu w taki sposób aby stanowiły strefę buforową ograniczającą ewentualne negatywne oddziaływania na tereny obszaru Natura 2000 jest zgodna z polityką przestrzenną Gminy Radomyśl nad Sanem.

Ustalone dla obszaru objętego II zmianą Studium parametry i wskaźniki urbanistyczne, przedstawione w rozdziale 22 - „Standardy urbanistyczne” (maksymalna intensywność zabudowy, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej, minimalna powierzchnia nowych działek przeznaczonych pod lokalizację zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy w metrach i liczbie kondygnacji, umożliwią w przyszłości realizację tych zamierzeń poprzez wykonanie planu miejscowego.

27. Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń III zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem.

Podstawą opracowania III zmiany Studium jest uchwała Rady Gminy Radomyśl nad Sanem w sprawie przystąpienia do sporządzenia III zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radomyśl nad Sanem, Nr XXXIV/289/2014 z dnia 29 listopada 2013r.

Przedmiotem zmiany studium jest obszar planowanego przebiegu linii elektroenergetycznej 220kV Stalowa Wola – punkt nacięcia linii Chmielów – Abramowice.

Długość odcinka linii na terenie gminy Radomyśl nad Sanem wynosi ok. 1,45 km.

Zmiana ww. studium wynika z korzystnego położenia przedmiotowych terenów w ogólnej strukturze funkcjonalno - przestrzennej gminy. Wprowadzenie nowych ustaleń w kierunkach zagospodarowania przestrzennego, pozwoli na możliwość opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową oraz planowany przebieg linii 220kV a także obszarów funkcjonalnych, położonych w pasie technologicznym linii.

Znaczącą przesłanką uzasadniającą projektowane przeznaczenie wnioskowanego terenu na cele określone w projekcie III zmiany studium jest fakt, że teren ten posiada dogodne warunki przyrodniczo – przestrzenne, umożliwiające lokalizację linii elektroenergetycznej 220kV wzdłuż już istniejącej linii 220 kV.

Formułując ustalenia przedmiotowej zmiany studium wzięto pod uwagę przeprowadzoną ocenę stanu istniejącego zagospodarowania, rozpoznane uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz wnioski do studium.

Zmiany wprowadzone III zmianą w dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radomyśl nad Sanem zawarte są w:

– części tekstowej:

- Załącznik nr 1, stanowiący jednolity tekst Studium, w którym wprowadzone zmiany oznaczono czcionką koloru zielonego;

– części graficznej:

- załącznik Nr 2 – Uwarunkowania przestrzenne w skali 1:10 000 – wprowadzone informacje oznaczono zgodnie z legendą;
- załącznik Nr 3 – Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Struktura funkcjonalno-przestrzenna w skali 1:10 000 – wprowadzone zmiany polegają na oznaczeniu zasięgu III zmiany Studium oraz wskazaniu zgodnie z legendą następujących terenów:
  - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oznaczony symbolem: 10 MN,
  - tereny rolne, oznaczone symbolami: – 1R, 2R,
  - teren drogi publicznej, klasy głównej, oznaczonej symbolem – 1KDG.
- załącznik Nr 4 – Kierunki i zasady polityki przestrzennej. Infrastruktura techniczna w skali 1:10 000 – wprowadzone zmiany oznaczono zgodnie z legendą.

Projekt III zmiany studium został opracowany zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 poz. 647 z póź. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Nieujęte w III zmianie studium zagadnienia, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie występują na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem, w granicach objętych zmianą studium. Dotyczy to w szczególności zagadnień, które nie występowały jako obowiązkowy zakres ustaleń studium zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym, a są to:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² oraz obszary przestrzeni publicznej,*
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,*
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.),*
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji,*
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.*